

Časopis za haiku / Haiku Magazine

IRIS International

Godište 6, svezak 6, 2020,

Year 6th, No. 6, 2020

Časopis za haiku na internetu / An internet haiku magazine

IRIS International No. 6

IRIS International
Internetski časopis za haiku-poeziju i srodne izričaje
Izdavač: Udruga "Tri rijeke", Haiku pjesnici otoka Ivanića, Ivanić-Grad, Hrvatska
Izlazi dva puta godišnje

Iris International
Web magazine for haiku and related genres
Publisher: The Haiku Association "Three Rivers", Ivanić-Grad, Croatia
Published twice a year

Godište 6, svezak 6, 2020./ Year 6th, No. 6, 2020

Urednički savjet / Editorial advisors: Stjepan Rožić, Dubravko Korbus, Antun Mikleš,
Jasminka Predojević, Vida Pust Škrgulja

Uredništvo / Editorial Board: Boris Nazansky, Nina Kovačić, Dejan Pavlinović, Mihovila
Čeperić-Biljan, Miroslav Vurdelja, Tomislav Maretić, Goran Gatalica

Glavna i odgovorna urednica / Editor-in-chief: Đurđa Vukelić Rožić

Lektura hrvatskoga teksta / Croatian sub-editing: Mihovila Čeperić-Biljan

Lektura prijevoda na engleski jezik / English sub-editing: Elizabeth Harrison-Paj

Fotografija na naslovnici / Photo on the cover: Sanja Srbljinović-Čuček

Adresa uredništva / Editorial address: Kolodvorska 44, 10310 Ivanić-Grad

Tel./Phone: +385 (1) 2882 716, E-mail: dvrozic@gmail.com

Grafička priprema / Prepress: Antun Mikleš

ISSN 1849-8639

Cilj časopisa jest prezentirati haiku i japansku kulturu hrvatskom čitateljstvu, a hrvatske autore predstaviti u svijetu. Haiku se prevodi redakcijski, a ostali tekstovi po izboru. Časopis ne isplaćuje honorare za bilo kakav oblik suradnje. Rukopisi se ne vraćaju. Izlaženje Irisa potpomažu Grad Ivanić-Grad i Zagrebačka županija. Pogledi, mišljenja i stavovi izneseni ovdje u člancima, kolumnama i komentarima isključivo su autorovi i ne moraju nužno predstavljati stav Glavne i odgovorne urednice, Uredništva i/ili izdavača. Sva prava zadržavaju autori.

Our goal is to present haiku and the Japanese culture to the Croatian readers and introduce Croatian haiku to the world. If not submitted in English, only haiku will be translated by the editorial team while other texts optionally. IRIS does not pay any fee for any form of cooperation. Submissions will not be returned to the authors. IRIS and IRIS International are sponsored by the City of Ivanić-Grad and the Zagreb County. Views, thoughts and opinions expressed in the articles, columns and commentaries herein are solely those of the author(s) and do not necessarily reflect the opinion of the Editor-in-Chief, Editorial Board and/or the Publisher. Copyright Iris International Haiku Magazine, 2019. All rights revert to the authors upon publication.

Časopis za haiku na internetu / An internet haiku magazine

IRIS

Ivanić-Grad, 2020.

Kazalo / Contents

Kazalo autora / Authors	7
Riječ urednice / Word from the editor	9
In memoriam: Josip Prudeus, Ana Krnjus, Toru Haga, Smajil Durmišević	10
Rezultati Irisovog natječaja / The results of the Little IRIS Haiku Contest 2019.	15
 HAIKU MERIDIJANI / HAIKU MERIDIANS	
Prepared by Goran Gatalica and Dejan Pavlinović	25
Emiko Miyashita	25
Saito Masaya	32
 IZLOŽBA HAJGI / THE HAIGA EXHIBITION	
Lavana Kray	44
 NAŠI GOSTI IZ INOZEMSTVA / OUR GUESTS FROM ABROAD 48	
Poezija / Poetry	48
Yoshihiko Furuta	48
Wiesław Karliński	49
Neal and Elaine Whitman	52
Vanice Zimerman	54
Krzysztof Kokot	57
Darko Habazin	60
Spiros Zafiris	62
Tomislav Sjekloča	63
Henryk Czempiel	66
Eseji / Articles	68
Neal Whitman: Mindful-by-the-Sea / Pozorni uz more	68
Miki Takamatsu: Relativization in Japanese Traditional Language Culture by Examining Global Haiku	71
Nove knjige / New books	93
Klaus-Dieter Wirth: Voices of Stones	93
Kanchan Chatterjee: Scattered Leaves	94
Borislav Trajković: Duga u rosi	94
Milijan Despotović: Haiku izbor	95
Polish Haiku Association: Migratory Birds 2, Almanac No. 2	96
Neal Whitman: How Pleasant it is, tanka	99
Pravat Kumar Padhy: The Rhyming Rainbow, tanka	100

HRVATSKI AUTORI / CROATIAN AUTHORS	102
Haiku	102
Tanka	149
Tanka art.	156
Tan renga	156
Renga	158
Cinquain	162
Haibun	165
Experimentiramo / Trying out something new	171
Nexus Haiku: Michael Dudley, Tomislav Maretić and Dejan Pavlinović	171
Iz škola / From the schools	178
Jasna Popović Poje: Treća generacija malih hajdina, OŠ Novska	178
Mihovila Čeperić-Biljan: Trenuci zaustavljeni trostisima, OŠ Vežica, Rijeka	180
Franjo Ordanić: Radionica "Foto hajga" u Općinskoj knjižnici i čitaonici Marija Bistrica	184
Slavica Grgurić Pajnić: Festival snijega, Srednja škola Delnice – "50 poems for snow"	185
Slavica Grgurić Pajnić: Haiku radionica u Narodnoj knjižnici i čitaonici Delnice	186
Mihovila Čeperić-Biljan: Haiku radionica u Senju	187
Sanja Petrov Vlahović: Posadi drvo, ne budi panj; OŠ Milana Šorga, Oprtalj	190
Dejan Pavlinović: „Haiku klub Gimnazija Pula“	191
Eseji i osvrти / Essays and articles	194
Snježana Beletić: Haiku poezija u razrednoj nastavi	194
Dubravko Marijanović: Znam da ništa ne znam, „Proljeće trči za dječakovom loptom“ (Nada Zidar-Bogadi)	198
Miroslav Vurdelja: Sudac na mukama	205
Miroslav Vurdelja: 100 Najkreativnijih europskih haiku pjesnika u 2019. g.	214
Naši haiku počeci / Our haiku beginnings: Mirta Abramović, Rajka Andelić Maslovarić, Jagoda Bešlić, Zlata Bogović, Siniša Brnad, Sonja Buljević, Sanja Domenuš, Grozdana Drašković, Sanela Pliško, Krešimira Gojanović, Sonja Kokotović, Jasna Popović Poje, Dubravka Ščukanec, Štefica Vanjek	215
Intervju / An interview	231
Đermano Vitasović: Pripremila Nina Kovačić	
IZ MEDIJA / FROM MEDIA	239
ZBIRKE IZ HRVATSKE	258
Iz knjiga / From the books	
Katarina Brkić: Kratka priča iz zbirke "Pjesme, priče i jedna drama"	261
HRVATSKI HAIKU PJESNICI U SVIJETU / CROATIAN HAIKINS ABROAD	265
ZAHVALA	281

Kazalo autora / The Authors

- Mirta Abramović 102, 149, 215
Ramesh Anand 18
Vesna Andrejić Mišković 24, 102
Rajka Andelić Maslovarić 215
Cristina Angelescu 166, 176, 261, 264
Joško Armanda 103
Nela Augustić 277
Katica Badovinac 276
Laura Banić 181
Matsuo Bashō 43, 198
Vanesa Begić 240
Snježana Beletić 194
Jagoda Bešlić 216
Nikola Berać 24
Borna Biljan 70
Kristyn Blessing 15
Małgorzata Anna Bobak 97
Zlata Bogović 104, 150, 217
Dubravka Borić 104
Ivan Bradvić 105
Josipa Braut 105, 150
Domagoj Brkić 106, 151, 157, 165
Katarina Brkić 261
Siniša Brnad 107, 218
Stefania Bronowicka 97
Sonja Buljević 220
Jasmina Burek 249
Silvija Butković 108, 113, 158
Jakša Butorac 188
Kanchan Chatterjee 94
Marta Chociłowska 97
Cezar Florin Ciobica 16
Chiara Coslovich 190
Stjepan Crnić 108
Ana Cvek 181
Henryk Czempiel 66
Mihovila Čeperić-Biljan 25, 70, 109, 130, 159, 160, 161, 162, 164, 180, 187, 217, 270, 271
Vice Čorić 189
Ana Dabac 111
Andrzej Dembończyk 98
Miljan Despotović 95
Ljiljana Dobra 168, 250, 266, 271, 279
Sanja Domenuš 221
Grozdana Drašković 23, 67, 111, 222
Michael Dudley 171
Robert Dudnik 112, 151
Milan Duniskvarić 221
Diego Duniš 190
Smajil Durmišević 14
Nikola Đuretić 267
Nevenka Erman 25, 113, 271
Darko Foder 114
Małgorzata Formanowska 98
Željko Funda 267, 272, 279
Yoshihiko Furuta 48
Ivan Gaćina 116, 152, 266, 275, 278, 279280
Goran Gatalica 25, 241, 245, 267, 274, 275, 277, 278, 279, 280
Krešimir Gojanović 224
Dragan Gortan 157
Lara Grbac 182
Danijela Grbelja 117, 272
Slavica Grgurić Pajnić 117, 185
Darko Habazin 60
Toru Haga 12
Zornitza Harizanova 17
Dragutin Hrženjak 118
Luka Jelavić 239
Milica Ježovita Levak 118
Dominik Jurša 186
Anamarija Jusup 281
Jim Kacian 15
Korina Kalanj 181
Alfred Kampa 98
Robert Kania 96
Wiesław Karliński 22, 23, 49, 98
Vilma Knežević 119, 272
Darija Kodeić Trinajstić 152
Krzysztof Kokot 57, 98
Sonja Kokotović 119, 225, 251
Nina Kovačić 120, 152, 159, 160, 161, 162, 177, 231, 252, 266, 272, 278, 280
Ewa Kowaliszyn-Konar 97
Evica Kraljić 24, 273
Toni Kraljić 181
Lavana Kray 44
Ana Krnjuš 11
Kristina Kroupa 265
Gordana Kurtović 120
Ela Lebinac Četta 189
Piotr W. Lorkowski 97
Tonka Lovrić 121, 153
Štefanija Ludvig 122, 273
Vladimir Ludvig 123, 273
Dora Macuka 192
Aron Margitić 182
Ela Makić Halilčević 197
Krzysztof Marek Macha 96
Marija Maretić 24

- Tomislav Maretić 171, 266, 275, 276
Dubravko Marijanović 198
Ivo Markulin 175
[Tonko Maroević] 203
Ružica Marušić Vasilić 124
Saito Masaya 32
Antun Gustav Matoš 157
Jasenka Medvedec 124
Marija Miklaušić 125
Emiko Miyashita 25
Zdenka Mlinar 23, 126
Ljudmila Milena Mršić 126, 153, 186
Boris Nazansky 24, 274, 276, 280
Doris Nekić 189
Anthony Itopa Obaro 16
Franjo Ordanić 127, 183, 184, 249, 256, 267,
277
Pravat Kumar Padhy 100
Dejan Pavlinović 13, 18, 25, 127, 171, 191, 265
Mitra Pažanin 180
Jacquie Pearce 20
Milica Perdić 128
Mladen Petanjek 128
Sanja Petrov Vlahović 190, 239, 259
Lajčo Perušić 128
Maria Jolanta Piasecka 98
Mateo Pilimini 190
Vlasta Pirker 129
Julijana Plenča 129
Nadia Pleš 189
Sanela Pliško 130, 224, 240, 243, 268, 276
Jasna Popović Poje 178, 226
Jasminka Predojević 131, 177
Vanessa Proctor 17
Luka Prpić 188
Matija Prpić 188
[Josip Prudeus] 10
Ljubomir Radovančević 131
Mirjana Rajter 132, 165
Mihovil Rismundo 250
Lidia Rozmus 97
Stjepan Rožić 133, 157, 178
Ljiljana Ružička 133, 177
Saito Sanki 41
Agnes Eva Savich 19
Shloka Shankar 19
Dominik Sirotić 190
Tomislav Sjekloča 16, 24, 63
Noah Spagnolo 193
Srinivas S 18
Rudi Stopar 134
Lucija Strenja 192
Dinko Sule 110, 134, 256
Vjekoslav Sulić 135
Sandra Šamec 256, 277
Dubravka Šćukanec 228
Zrinko Šimunić 136, 153, 157
Miljenko Šimunović 136
Mira Šincek 137
Dimitrij Škrk 61, 149, 162
Ljubica Šporčić 137
Maša Štakić 182
Juraj Štern Vukotić 193
Vladimir Šuk 249
Miki Takamatsu 71
Ema Tomić 193
Ante Tomljanović 188
Borislav Trajković 94
Marija Trinajstić Božić 138
Silva Trstenjak 139, 154, 159, 160, 161, 177,
204, 217, 221, 244
Tanja Trstenjak 204,
Andrija Tunjić 245
Vedran Turina 189
Štefica Vanjek 140, 229
Veseljko Vidović 141
Đermano Vitasović 142, 154, 231
Gordana Vlašić 143, 167, 249
Željko Vojković 23, 144
Jadranka Vučak 144, 154
Đurđa Vukelić Rožić 101, 155, 156, 157, 158,
159, 160, 161, 162, 163, 177, 178, 267, 269, 271
Aljoša Vuković 145, 242, 250, 258, 265, 274,
276, 278
Dora Vuković 191, 242, 258, 278
Milka Vurdelja 145, 155, 156, 167
Miroslav Vurdelja 146, 156, 159, 160, 161, 162,
205, 214
Elaine Whitman 52
Neal Whitman 52, 68, 99
Ernest Wit 97
Klaus-Dieter Wirth 93
Kayoko Yamasaki 199
Spiros Zafiris 62
Jadran Zalokar 147
Lara Zatezalo 197
Andrej Zbašnik 147, 155
Nada Zidar-Bogadi 198
Vanice Zimmerman 54
Đurđica Zrinščak-Družinec 23, 147, 277
Lana Ždralović 179
Joso Živković 148
Agnieszka Žulawska-Umeda 96

Riječ urednice

Drago mi je pozdraviti novog člana uredništva, hrvatskog književnika i pjesnika Gorana Gatalicu. On vodi rubriku „Hrvatski haiku pjesnici u svijetu“, prateći rezultate natječaja za kratke japanske pjesničke forme u svijetu a vezano na naše autore. Tim Goran Gatalica i Dejan Pavlinović upoznaju nas sa radom dvoje japanskih haidina, gde **Emiko Miyashita** i g. **Saito Masaya** u novoj rubrici **Haiku meridijani**.

Suradnju za sljedeći broj IRIS International webzinea molimo šaljite nam **do kraja mjeseca rujna**.

A few words from the Editor

*I'm proud to introduce a new member of the Editorial staff, the Croatian writer and poet Goran Gatalica. He will be collecting the data with respect to the results of the Croatian haiku poets from abroad. Also, Goran Gatalica and Dejan Pavlinović have started a new column in the IRIS International entitled **Haiku Meridians** wherein these Croatian haijins present the Japanese haijins of nowadays. In this issue we are honoured to meet Ms Emiko Miyashita i Mr. Saito Masaya.*

As to a Little Iris Haiku Contest, Croatia 2020, the deadline is January 31, 2020. Theme: Protection and restoration of nature and the nature-based solutions to achieve the sustainable development goals in its three complementary dimensions (social, economic and environmental). Please read the article by UN Environment Assembly at

<https://environmentassembly.unenvironment.org/theme-2021-un-environment-assembly>

Send 3 unpublished haiku by e-mail, to the coordinator D.V.Rozic: dvrozic@gmail.com

Subject: LITTLE IRIS HAIKU CONTEST

The results will be posted during March 2021. The winners will be informed by an e-mail message.

The contest will be judged by Neal Whitman.

In memoriam

JOSIP PRUDEUS (31.3.1944. - 25.1.2020.)

Golemu stijenu
paučinom korijena
mrvi žut cvjetić.

With its downy roots
a yellow floweret crumbles
a huge rock.

Ljetna upornost:
dječica šire more
lopaticama.

Summer efforts:
children widen the sea
with their beach spades.

Sijedim su vlasima
snježne ruže u okнима
proljetno cvijeće.

Being gray haired –
snow roses on the window panes
are spring flowers.

Ispod ništice.
Na drhtavoj stabljici
ukočen vrat.

Below zero.
On a shivering stem
a stiff neck.

Na sitnom trnu
sam sebi ogroman
sićušni vrapčić.

On a tiny thorn
big to itself
a tiny sparrow.

Ubogi starac
paučinu u peći
razgrće rukom.

A poor old man
sweeps the cobwebs
in his stove by hand.

Na domak ljetu
usred zelenog ječma
crveni leptir.

Summer arrives.
Amidst a field of barley
red butterfly.

Otvoren prozor.
Svjetlo i mrak ulaze
kad im se hoće.

An open window.
Light and dark enter the room
whenever they want.

Listam nogama
od prvog do zadnjeg lista
šećući parkom.

My feet leafing through
from the first to the last leaf,
walking in the park.

Suhonjav ribar broji
mršavi ulov.
Vrše se suše.

A thin old fisherman
counts a poor catch.
Nets out to dry.

ANA KRNJUS (1937. - 15.5.2020.)

daleko od vrela
u tihoj vodi
cvatu lopoči

far away from the source
water lilies blooming
on calm pond water

rijeka se valja
i ziba mi lice
u ogledalu

wallowing river
rocking my face
in its mirror

iskrala se
buča s gomile
–za njom stampedo

a pumpkin
sneaked out from a pile
– a stampede follows it

vjetar s planine
pohodio livadu
zeleni valovi

wind from the mountain
visited a meadow
green waves

u mojim rukama
“Družba sinjeg galeba” –
galeb na osami

in my hands
“Company of a Blue Seagull” –
a gull in solitude

moj bijeg u samoću
otkriva traka svjetla
ispod vrata

a beam of light
under the door reveals
my escape into solitude

otprhnuo djetlić
otvorila se vrata
moje samoće

woodpecker fluttered away
the door of my lonelines
wide open

žustre kapi kiše
na staklu prozora
sviraju elegiju
mene uspavljije
ta glasna muzika

lively raindrops
playing an elegy
on the window pane
lulling me into sleep
this loud music

TORU HAGA (1932. - 2020.)

Toru Haga je bivši predsjednik Fakulteta za umjetnost i dizajn u Kyotu i direktor Prefekturalnog

muzeja umjetnosti u Shizuoki. Bio je i profesor emeritus komparativne književnosti i kulture na Sveučilištu u Tokiju, gdje je i doktorirao nakon studija na Sveučilištu u Parizu koristeći stipendiju francuske vlade. Haga je bio autor brojnih knjiga i članaka, uključujući "Cent ans d'études françaises au Japon", "The Diplomatic Background of Japonisme: the Case of Sir Rutherford Alcock" te "Kaiga no Ryobun", kojom je osvojio Osaragi Jiro nagradu 1984. Dobitnik više nagrada, Haga je 1997. primio Medalju s purpurnom vrpcom. Također je bio vrlo upućen u haiku. Toru Haga studio je Međunarodne kategorije godišnjeg Mainichi haiku natječaja. Jedan je od kreatora Matsuyama Deklaracije (12.9.1999.). Ostali potpisnici bili su: Arima Akito, Makoto Ueda, Soh Sakon, Kaneko Tohta, Jean Jacques Origas.

Toru Haga preminuo je 20.2.2020. u dobi od 88 godina.

TORU HAGA was the former President of the Kyoto University of Art and Design and Director of the Shizuoka Prefectural Museum of Art. He was also a professor emeritus of comparative literature and culture at the University of Tokyo, where he completed his Ph.D. after studying at the University of Paris on a French government scholarship. Haga is the author of numerous books and articles, including "Cent ans d'études françaises au Japon," "The Diplomatic Background of Japonisme: the Case of Sir Rutherford Alcock," and "Kaiga no Ryobun," which won him an Osaragi Jiro Prize in 1984. A laureate with several awards, Haga received a Medal with Purple Ribbon in 1997. He was well versed in haiku too. Toru Haga served as a judge for the International Section of the annual Mainichi Haiku Contest. Toru Haga was among the authors of The Matsuyama Declaration of 12 September, 1999, a statement made with Arima Akito, Minister of Education of Japan; Ueda Makoto, Professor Emeritus of Stanford University; Soh Sakon, Poet; Kaneko Tohta, President of the Modern Haiku Society; Jean Jacques Origas, French Oriental Language Research Institute.

Sadly, he passed away on 20.2.2020. at the age of 88.

Dejan Pavlinović

SMAJIL DURMIŠEVIĆ (06.02.1956. – 04.06.2020.)

lavovi moćni
ja želim biti samo
ptica pjevica

mighty lions,
all I wish is to be
a singing bird

u Bosni selo
u selu sela nema...
sjeta i čežnja

a village in Bosnia
in it there is no village...
melancholy and yearning

leptiru plavi,
da li osjećaš dodir
moga pogleda?

you, a blue butterfly
do you feel the touch
of my gaze?

jesenje ruže:
jedna je moja kuća
a druga – pjesma

autumn's roses:
one is my house
and the other one – a poem

bosanske bašće
drač i korov – i tihu
zlatni ljiljani

Bosnian's gardens:
brambles and weeds and
quiet golden lilies

Rezultati Irisovog natječaja

The results of a Little IRIS Haiku Contest 2019

A LITTLE IRIS HAIKU CONTEST, CROATIA 2019

Theme: Languages

The **International Year of Indigenous Languages** is a United Nations observance in 2019 that aims to raise awareness of the consequences of the endangerment of Indigenous languages across the world, with an aim to establish a link between language, development, peace, and reconciliation.

Judged by Jim Kacian

The challenge of writing to a contest topic is often not simple, and, given that one's entries are certain to be compared with many others in the same vein, a premium is placed on finding originality of approach and expression. Inevitably many poets arrive at the same place, and so here there was a plethora of poems illustrating the impossibility of communicating in any language, or else the similitude that exists between all of them. Our winners managed to rise above these compelling but obvious truths by showing the specifics through which our efforts to talk with one another, parallel with our contemporaries or vertically with our ancestors and progeny, met with success or failure.

Certain kinds of poems were inevitable with this topic. For example, several poets treated language as a mutually irreconcilable obstacle

nodding the shared misunderstanding

kimajući dijeli nerazumijevanje

[Kristyn Blessing, Wisconsin, USA]

Pisanje haikua na zadani temu često nije jednostavan ni lak izazov, naročito uz činjenicu da će svi pristigli radovi biti uspoređivani s mnogim drugima u istom okviru i sličnom razmišljanju , te je uspjeh u natjecanju usmjeren na otkrivanje originalnog pristupa i izraza. Neizbjegno, mnogi pjesnici u svom radu dođu do istog mesta pa je tako i u ovom slučaju

došlo do zasićenosti i niza pjesama koje ilustriraju nemogućnost općenja na bilo kojem jeziku, ili upoređenja i sličnosti koje postoji između svih njih. Naši pobednici uspjeli su se uzdignuti iznad toga uhvativši očigledne istine ukazujući na posebnosti s kojima su se susretali s više ili manje uspjeha, u nastojanju da razgovaramo jedni s drugima, paralelno s našim suvremenicima ili vertikalno, sa našim precima ili potomcima. Određene vrste pjesama bile su neizbjježne vezane na ovu temu. Na primjer, nekoliko pjesnika i pjesnikinja tretirali su jezik kao zajedničku nepomirljivu zapreku:

Often with humorous overtones / često s duhovitim prizvukom

after a vodka
I suddenly speak
very well Russian

nakon votke
odjednom govorim
vrlo dobar ruski

[Cezar Florin Ciobica, Romania]

Similarly, many treated language as a lost signifier, either forever gone.

Slično, mnogi su se odnosili prema jeziku kao izgubljenom znakovlju, ili nestalom zauvijek.

funeral
with him they bury
his whole culture

pogreb
s njim sahranjuju
čitavu kulturu

[Tomislav Sjekloča, Montenegro]

Or the provenance of the few, tenuously retained / Ili podrijetlo novoga, jedva ali ipak očuvano.

dad tells us
what the talking drum* says –
new Yam** festival***

otac nam prepričava
govor bubnjeva –
novi Yam festival

[Anthony Itopa Obaro, Nigeria]

The *talking drum is an hourglass-shaped drum from West Africa, whose pitch can be regulated to mimic the tone and prosody of human speech.

Bubanj koji govori, Zapadna Afrika, oblikovan je poput pješčanog sata, a intonacija može biti regulirana tako da imitira zvuk i prozodiju ljudskog govora.

**Yam, any of several plant species of the genus *Dioscorea* (family *Dioscoreaceae*) grown for their edible tubers. Yams are native to warmer regions of both hemispheres, and several species are cultivated as staple food crops in the tropics.

Yam - povrće, čiji se gomolj može pripremiti na razne načine: kuhati, pržiti, peći, dimiti, pripremiti na roštilju, na žaru ili koristi u pripremi slastica. (Zračni krumpir).

***The New Yam Festival of the Igbo people (Orureshi in the idoma area, Iwa ji, Iri ji or Ike ji, depending on dialect) is an annual cultural festival by the Igbo people held at the end of the rainy season in early August. (Wikipedia)

Yam Festival etničke grupe Igbo održava se početkom kolovoza u jugočistočnoj Nigeriji. (Wikipedija)

For some, the “old tongue” is an exercise rich in nostalgia (this slightly edited)

Za neke autore „stari jezik“ je vježba prepuna nostalгије

star-filled skies...	nebo ispunjeno zvijezdama...
mother sings a lullaby	majka pjeva uspavanku
in Noongar*	na jeziku Noongar

[Vanessa Proctor, Australia]

Nyungar (/'njuŋgər/; also Noongar) is an Australian Aboriginal language or dialect continuum, still spoken by members of the Noongar community, who live in the southwest corner of Western Australia.

Jezik Noongar je govor australskih Aborigina koji se bez prekida još uviјek govori u zajednici Noongar.

and for some it goes beyond the verbal / a neki autori produžili su dalje od verbalnog

Native rug –	autohton sag –
the language	jezik
of several generations	nekoliko generacija

[Zornitza Harizanova, Bulgaria]

My top winners also created something more, and it is in this something more that the highest art is achieved—going beyond the topic and connecting it with other aspects of the human condition. It was difficult to “rank” these, and I think they should be treated as co-equal, even though a number is being assigned to them to accord with the expectations of the contest.

HONORABLE MENTIONS / POHVALE

My honorable mentions include this charming piece of anthropomorphism

Moj izbor najboljih radova su oni haikui koji su uspjeli stvoriti nešto više, gdje je postignuta najviša umjetnost – kretajući se iznad teme i povezujući je s ostalim aspektima sveukupnosti ljudskog postojanja. Teško je bilo „rangirati“ ove radove, mislim da bismo se s njima trebali ophoditi kao s ravnopravnima mada imaju dodijeljene brojeve već prema očekivanjima natječaja.

Moje pohvale uključuju ovaj ljupki antropomorfizam

a blossoming tree
speaking
in bee language

procvjetalo drvo
progovorilo
jezikom pčela

[Dejan Pavlinović, Croatia]

and a clever abstraction / i jasna apstrakcija

word-loans
never to be repaid –
dry springs

zadužbine riječi
nikada otplaćene –
suhi izvori

[Srinivas S., India]

Along with this intriguing connection / Uz ovu poveznicu koja pobuduje razmišljanje

my distant family
beyond my language
winter stars

daljnji rođaci
izvan mog jezika
zimske zvijezde

[Ramesh Anand, India]

THIRD PRIZE / TREĆA NAGRADA

My third prize winner recognizes a most human moment / Moj izbor trećenagrađenog rada prepoznaće jedan od najčovječnijih trenutaka:

homecoming...	povratak domu...
my accent thickens	moj naglasak se zgušnjava
among friends	među prijateljima

[Shloka Shankar, India]

It is natural to revert to our truest selves in such a situation. What is perhaps less common is to recognize that “I” have an accent — usually only “they” have them — and to notice one’s self sliding — willingly, easily — into it. Our friends make this possible, since we drop our defenses among them, and feel — at home.

Prirodno je vratiti se svom istinskom biću u takvoj situaciji. Ono što je možda manje uobičajeno je prepoznavanje onog „ja“ imam naglasak – jer, obično naglaske imaju „oni“ – i primjetiti svjesno i lako ukliznuće u domaći način izražavanja. Naši prijatelji nam omogućavaju takvo što jer među njima spuštamo naše obrambene mehanizme i osjećamo se – doma.

SECOND PRIZE / DRUGA NAGRADA

Second prize goes to this poem that makes of language a sensory experience / Drugom nagradom nagrađujem pjesmu u kojoj jezik donosi osjetilno iskustvo

<i>saudade*</i>	<i>saudade</i>
how your native tongue	kako osjećam tvoj urođeni jezik
feels in my mouth	u ustima

[Agnes Eva Savich, TX, USA]

There are few things that can give us the innate feel of another culture more than the way mouths must move to enunciate a language. *Saudade* is one of those words — this one from Brazilian Portuguese — that defies definition outside its culture, but which encapsulates an important and distinctive element of it, in this case a bittersweet nostalgia for something, real or imagined, that might never return. This poem suggests a lost love (and the *double entendre* of “tongue” supports this), and the way the word

itself fits within the mouth is sufficient to bring the entire experience back upon the speaker of the poem.

Nekoliko stvari može nam dočarati urođeni osjećaj za drugu kulturu više no što pokret naših usta može izraziti govorom. Saudade je jedna od tih riječi – iz brazilskog portugalskog jezika – koja prkosí definiciji izvan svoje kulture, ali koja sažima njen važan i osoben pojam, u ovom slučaju gorkoslatku nostalгиju za nečim, stvarnim ili umišljenim, a što se možda nikada neće vratiti. Ova pjesma nagoviještava izgubljenu ljubav (a podržava ju i dvojako značenje riječi „jezik“), i način na koji sama riječ pristaje ustima, dovoljno je da se doživi cjelokupno iskustvo autora ove pjesme.

*Saudade (missingness, desiderium) - a word in Portuguese and Galician that claims no direct translation in English. It is a deep emotional state of nostalgic or profound melancholic longing for an absent something or someone that one cares for and/or loves.

FIRST PRIZE / PRVA NAGRADA

My first prize manages to pull off a similar effect, but for an entire community / Prva nagrada uspijeva izvući sličan efekt, ali za čitavu zajednicu

lost village site	izgubljen prizor sela
she tells me the names	ona mi govori imena
beneath the names	ispod imena

[Jacquie Pearce, Vancouver, Canada]

Language here is a palimpsest, an overlapping of layers which, once unpacked, allows us to discover a more complete sense of history. Names — of people, of places, of the gods — have been critical to all cultures, not only to differentiate them one from another, but to have actual contact and control over them. To know the name of the god of the enemy is to own the enemy. To know the secret name of the oracle is to unmask the oracle. So too it is with the names of where we live. Naming stories are among the oldest stories in every culture. Naming tells me where I am and how I fit.

No matter what we call the place where we now live, it was once called something else. Knowing this something else gives me an insight into who was here before, where they thought they were, perhaps who they thought they might be. It also often suggests what was important to them. All this is lost when those names are replaced. But when “she” restores them, they

are unearthed, spoken back into being, and the full truth of the land and its history recovered.

The author's lovely phrasing — “the names/beneath the names” — and the appropriateness of the “teller” remaining nameless herself, makes this a memorable poem, and a worthy winner for a contest focused on indigenous language — that is, languages identified with a particular place.

Ovdje jezik je palimpsest, preklapajući slojevi koji nam jednom razotkriveni dopuštaju otkrivanje cjelovitijeg smisla povijesti. Imena ljudi, mjesta, bogova – bila su ključna u svim kulturama, ne samo kako bismo ih razlikovali već kako bismo ostvarili stvarni dodir i kontrolu s njima. Znati ime boga svoga neprijatelja znači posjedovati neprijatelja. Znati tajno ime proročanstva je skidanje maske s proročanstva. Tako je to i s imenima gdje živimo. Davanje naslova pričama je među nastarijim pričama u svakoj kulturi. Nazivlje mi govori gdje sam i kako se uklapam.*

Bez obzira na to kako zovemo mjesto svoga stanovanja, jednom davno zvalo se drugačije. Znati ovo drugo daje mi pogled u ono što je tu bilo prije, gdje su mislili da jesu, možda su mislili da bi to mogli biti. Često naziv potvrđuje što im je bilo važno. Sve je to izgubljeno kada su zamjenjena imena. No, kada ih „ona“ vrati, spomenuta govorom ona su iskopana i vraćena u postojanje, u punu istinu o zemlji i njenoj oživljenoj povijesti.

Autoričina ljupka fraza – „imena / ispod imena“ – i prikladnost „govornice“ koja ostaje bezimena, čini ovu znamenitu pjesmu dostoјnjim pobjednikom natječaja fokusiranog na urođeničke jezike – odnosno, jezike koji se vežu na određeno mjesto.

Jim Kacian
Winchester, Virginia, USA
February 2020

*Palimpsest – something reused or altered but still bearing visible traces of its earlier form.

Palimpsest – U originalnome smislu palimpsest je rukopisna stranica (najčešće pergament) s koje je prethodni tekst sastrugan ili ispran te je preko vidljivih ostataka ispisan novi tekst. Naziv palimpsest rabi se i metaforički te se, posebice u kontekstu postkolonijalnih studija, često odnosi na kulturu kao tvorevinu nastalu akumulacijom različitih elemenata i svojstava tijekom vremena koji nikad u potpunosti ne nestaju nego uvijek za sobom ostavljaju neki trag.

Wiesław Karliński

at midday
the shadow waits
for its time

u podne
sjena čeka
svoje vrijeme

(Daily Haiga, 26.04.2014)

REZULTATI MALOG IRISOVOG NATJEČAJA ZA HAIKU, NA HRVATSKOM JEZIKU, 2019. G.

Tema: Domorodački jezici

Generalna skupština Ujedinjenih naroda usvojila je 2016. godine rezoluciju (A/RES/71/178) kojom je 2019. godina proglašena Međunarodnom godinom domorodačkih jezika (IYIL 2019). Te godine je Stalni forum o domorodačkim pitanjima ustanovio da je oko 40% od 6700 domorodačkih jezika u opasnosti od izumiranja. IYIL 2019 ulaže napore u očuvanje i promociju domorodačkih jezika na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini.

Na natječaj smo primili 101 haiku od četrdeset autora. Odluku o nagradama donio je Tomislav Maretić te dodijelio prvu, drugu i treću nagradu te pohvalio deset uradaka.

We received 101 haiku by forty authors in Croatian. The judge was Tomislav Maretić.

Prva nagrada: Željko Vojković, Vis

Bronzinić crnjeni A sooty pot
na žalu Palagruže on the Palagruža beach
brujetiča vonj. the sweet smell of fish stew.

Čadav kotlić / na žalu Palagruže / miris bròdeta.

Druga nagrada: Grozdana Drašković, Hum na Sutli

f spomenki z bakuj talking with my granny
zazvedala sim še jeno I learned another word
staru humsku reič from our Hum speech

u razgovoru s bakom / saznala sam još jednu / staru humsku riječ

Treća nagrada: Zdenka Mlinar, Zagreb

Aečenoš Paternoster
na bednjanskom govoru – in Bednja's speech different –
Amen je isti. Amen is the same.

Očenaš / na bednjanskom govoru – / Amen je isti.

10 POHVALA (bez posebnog poretkaa)

10 COMMENDATIONS (in no particular order)

Durdica Zrinčak-Družinec, Stubičke Toplice

u kolijevci in the cradle
moje zbirke of my poetry collection
sniva kajkavska reč dreams the kajkavian word

Wiesław Karliński, Polska

planinsko selo mountain village
posljednji govornik for the first time on TV
prvi put na TV the last spokesperson

Vesna Andrejić Mišković, Slavonski Brod

lajanje pasa	the barking
jedini poznati jezik	only known language
u praznom selu	in a deserted village

Tomislav Sjekloča, Cetinje, Crna Gora

na samrtnoj postelji	on her deathbed –
nitko ne razumije	no one understands
njene posljednje riječi	her last words

Nikola Berač, Županja

m, ma, mom, mama	m, ma, mom, mama
ta divna, prva riječ	this beautiful, first word
nasta iz gladi	born from hunger

Evica Kraljić, Nova Gradiška

novo doba –	new age –
govor mog pradjeda	with great-grandfather's speech
na stiku	on a stick

Boris Nazansky, Zagreb

strani jezici	foreign languages
i cvrkut naših ptica	and chirping of domestic birds
migrantska ruta	the migrant routes

Marija Maretić, Žminj

djedove alatke	my grandfather's tools
godinama u konobi	in the vineyard hut for years
gube imena	loosing their names

Mihovila Čeperić-Biljan, Rijeka

svakodnevica
jezik rodnog grada
spaja tipkovnica

everyday life
language of my birthplace
connected by a keyboard

Nevenka Erman, Žminj

Izbjeglički šator
čuva pjev uspavanki
dalekih ognjišta.

The immigrants' tent
safekeeping the lullaby
of distant hearths.

HAIKU MERIDIJANI / HAIKU MERIDIANS
Presented by Goran Gatalica and Dejan Pavlinović

EMIKO MIYASHITA

Kratki životopis

Emiko Miyashita 宮下惠美子 (1954.) rođena je u Fukušimi u Japanu. Haiku je počela pisati 1993. godine pod mentorstvom dr. Akite Arime. Ravnateljica je *JAL fondacije* koja održava *Svjetsko djeće haiku natjecanje* (*World Children's Haiku Contest*) i sudi za *ESUJ-H*, mjesечно haiku kolumnu društva *English-Speaking Union of Japan*. Redovito piše za *Dojin's Corner of the GEPPPO* koje objavljuje *Haiku društvo Yuki Teikei*, i kolumnu

(<http://www.haiku-hia.com/overseas/primer/english/archives/44.html>) na stranicama *Međunarodnog haiku udruženja (HIA)*. Vodi kukai na engleskom jeziku u *Pjesničkom društvu Ginza*. Njezine knjige su: "Love Haiku: Masajo Suzuki's Life time of Love" (Brooks Books, U. S. A.,

2000), "Einstein's Century: Akito Arima's Haiku" (Brooks Books, U.S.A., 2001) with Lee Gurga, "Santoka" (P.I.E. Books, 2006) with Paul Watsky, "Hyakunin Isshu" (P.I.E. Books, 2008) with Michael Dylan Welch. "The New Pond: An English-language Haiku Anthology" (Hokumeisha Press, Tokyo, 2002) predstavio je haiku iz Kanade, Velike Britanije i SAD-a sa njenim prijevodima na japanski. Živi u Tokiju i baka je triju djevojčica.

Razgovor sa Emiko Miyashita

1. Što je, osim očitog, haiku za Vas i kako utječe na vaš život?

Haiku je način života. Haiku me naučio da više gledam, da više slušam i da više osjećam, a sve kako bih doživjela trenutak kigoa (sezonska riječ). Danas su klimatske promjene očite, čak i više kad ih usporedimo s popisom kigoa koji se prikupljaо stoljećima. Mislim da mi haiku pomaže da živim praktičnije, a ne samo u svojim mislima.

2. Selektorica ste i sudite na natječajima za haiku. Koje kvalitete tražite pri odabiru i ocjenjivanju haiku pjesme? Po čemu se određeni haiku ističe među toliko mnogo drugih?

Dobar haiku se prirodno razotkriva. Što se mene tiče, više volim haiku rođen iz nečijeg iskustva, a ne iz nečije mašte.

3. Haiku je postao globalan i proširio se svijetom. Međutim, u suvremenom haiku postoji primjetna podjela i rasprava između frakcija, bilo da je riječ o općenitom „tradicionalnom nasuprot modernom“ ili, s druge strane, kulturnoškom „zapadnjačkom (ne-japanskom) nasuprot japanskom“ haiku pristupu i gledištu. Kakvo je Vaše stajalište? Kako se zapadni i ne-japanski haiku danas doživljava i opaža s japanske pozicije te smatra li se to manje vrijednom, ako ne i drugorazrednom umjetnošću?

Mislim da je važno obilježje haiku poezije njezina raznolikost. Sasvim mi je u redu vidjeti kako istodobno postoje i uspijevaju sve vrste haikua. Tako ljudi mogu birati i ono što vole čitati i pisati.

Što se tiče haikua napisanog na japanskom i na drugim jezicima, mislim da svaki jezik ili kultura ima svoj haiku stil. Naposljetku, što je haiku? Ako je poput sunca i mjeseca koje dijelimo, neba koje dijelimo, nije li stoga predivan?

Što se tiče haiku pjesama koje nisu na japanskom jeziku, one su japanskoj publici prilično nevidljive zbog nedostatka prijevoda. Mislim da bi haiku udruge širom svijeta mogle prihvati misiju da svoj haiku pokažu na japanskom, ako ozbiljno mislite da je to važno učiniti. Osobno mislim da ne postoji procjena između zapadnog i japanskog haikua općenito. Nije nam dovoljno haikua pruženo sa Zapada da bi oni dospjeli u širu javnost te da bismo tako mogli napraviti bilo kakvu usporedбу. Čini se da je ljudima danas drago čuti o popularnosti haiku poezije. Dr. Herman Van Rompuj imenovan je za "Haiku veleposlanika za prijateljstvo Japana i EU" u 2015. godini.

4. Kakav savjet biste dali onima koji su tek počeli pisati haiku?

Živite haiku život! Pišite riječima koje su istinite. Smatram da haiku nije način kojim ističemo svoj talent, već kojim dijelimo komadić vlastitog života. Želimo da se naš haiku pročita i da donese malo kimanja ili osmijeha nakon što pročitate njegova tri retka.

5. Putovali ste svijetom, održavali radionice i sudjelovali na konferencijama na različitim kontinentima, čak ste kratko vrijeme živjeli u inozemstvu u Gani. Prema Vašem osobnom iskustvu, kakva je Vaša definicija interkulturnalnosti i jesu li ljudi sličniji ili različitiji?

Odrastanje u stranim zemljama omogućilo mi je da sebe smatram 'jednim od njih'. Nisam više jedina vrsta, ona jedina. Moji hobiji uključuju slušanje japanske tradicionalne glazbe i plesa, gledanje Noh predstava i Bunrakua (lutkarske predstave). Mislim da biti interkulturnal znači biti otvoren prema drugim kulturama, zadržavajući dubinu vlastite kulture. Hvala Vam!

(veljača 2020.)

Izbor haiku pjesama:

ispirem listove
ostatak
zelenih gusjenica

večernji cvrčak
ruke izravnava bore
od pranja

blista sled
plastični otpad otpelutao
u noć

padanje i kotrljanje
poznajem taj zvuk
zeleni kaki

zalazak sunca
ginkov orah
uz moju sjenu

plettem sve i svašta
u par nanožnica . . .
afrički bubanj u mom uhu

otpalog lišća
nigdje nema
telegrafske žice

moje kemijske olovke
su bez tinte
još jedan prosinac

kašalj
nakon kojeg slijedi lažni
dva mala rođaka

kada
puna plutajućih A, B i C
kratak dan

A short biography of Emiko Miyashita

Emiko Miyashita 宮下惠美子 (1954) was born in Fukushima, Japan. She started writing haiku in 1993 under the guidance of Dr. Akito Arima.

She is a director of the JAL Foundation which holds the World Children's Haiku Contest, and she serves as a judge for ESUJ-H, a monthly haiku column of the English-Speaking Union of Japan. She writes regularly in the Dojin's Column of the GEPPO published by the Yuki Teikei Haiku Society, and in a column (<http://www.haiku-hia.com/overseas/primer/english/archives/44.html>) for the Haiku International Association homepage. She heads an English-language kukai, the Ginza Poetry Society. Her books are: "Love Haiku: Masajo Suzuki's Lifetime of Love" (Brooks Books, U. S. A., 2000), "Einstein's Century: Akito Arima's Haiku" (Brooks Books, U.S.A., 2001) with Lee Gurga, "Santoka" (P.I.E. Books, 2006) with Paul Watsky, "Hyakunin Isshu" (P.I.E. Books, 2008) with Michael Dylan Welch. "The New Pond: An English-language Haiku Anthology" (Hokumeisha Press, Tokyo, 2002) showcased haiku from Canada, UK, and U.S.A. with her Japanese translations. She lives in Tokyo and is a grandmother of three little girls.

Interview with Emiko Miyashita

1. What, besides the obvious, is haiku for you and how does it affect your life?

Haiku is a way of life. Haiku has taught me to see more, listen more, and feel more to encounter a moment of kigo (a seasonal word). Nowadays, climate change is obvious, and it is more so when compared to the list of kigo accumulated for centuries. I think haiku helps me to live more practically and not just in my thoughts.

2. You also serve as a judge and haiku selector. What qualities do you look for when selecting and judging a haiku? What makes a certain haiku stand out among so many others?

A good haiku reveals itself naturally. As for my preference, I prefer haiku born from one's experience and not from one's imagination.

3. Haiku has become global and has spread across the world. However, there is a noticeable divide and debate between factions in contemporary haiku, whether it is the general 'traditional vs. modern', or, on the other hand, the cultural 'Western (non-Japanese) vs. Japanese haiku approach and perspective. What is your view on that? How is Western and non-Japanese haiku today regarded and perceived from

a Japanese position, and is it perhaps considered less worthy, if not a second-rate art?

I think an important feature of haiku is its diversity. I am quite comfortable to see all kinds of haiku coexisting and thriving together. Then people can choose what they like to read and write, too.

As for haiku written in Japanese and in other languages, I think each language or culture has its own style of haiku. What is haiku, after all? If it is like the sun and the moon we share, the sky we share, isn't it wonderful?

As for the non-Japanese-language haiku, they are quite invisible to Japanese audiences due to a lack of translations. I think haiku associations around the world should adopt the mission to showcase their haiku in Japanese, if you seriously think it is an important thing to do. I personally do not think there is any rating among western haiku and Japanese haiku in general. We are not provided enough haiku from the west to reach the eyes of the general public to make any comparisons yet. People seem to be pleased to hear about the popularity of haiku now. Dr. Herman Van Rompuy was appointed as "Haiku Ambassador for Japan-EU Friendship" in 2015.

4. What advice do you have for those who are new to writing haiku?

Live a haiku life! Write in words that are true. Haiku, I think, is not a way to show off your talent but to share a bit of your life. We wish our haiku to be read and to bring a little nod or a smile after reading through its three lines.

5. You have travelled the world, given workshops and participated at conferences on different continents, even lived abroad for a short time in Ghana. According to your personal experience, what's your definition of interculturality, and are people more similar or different?

Growing up in foreign lands enabled me to think of myself as 'one of them'. I am no longer the only kind, the only one. My hobbies include listening to Japanese traditional music and dance, to see Noh plays and Bunraku (puppet shows). I think being intercultural means to be open to other cultures while maintaining the depth of one's own culture. Thank you.

(February 2020)

Selection of haiku poems:

I rinse the leaves
the leftover
of green caterpillars

evening cicada
hands smoothing out wrinkles
from the washing

whitebait glisten
plastic waste drifting
into the night

drops and rolls
I know the sound
a green persimmon

sunset
a ginkgo nut
by my shadow

knitting odds and ends
into a pair of anklets...
African drum in my ear

fallen leaves
found nowhere
telegraph wires

my ballpoint pens
are out of ink
another December

a cough
followed by a fake one
two little cousins

the bathtub
full of floating A, B, and C's
short day

SAITO MASAYA

Kratki životopis

Masaya Saito je pjesnik i prevoditelj koji je odrastao u Akiti, na sjeveru Japana. Godine 1993. Weatherhill je objavio *The Kobe Hotel*, njegov prijevod memoara i haikua Saito Sankija. Saito je 2007. dobio desetu nagradu Asahi Haiku Shinjin za svoj niz od 50 japanskih haikua, *Gassho* ('Ruke zajedno u molitvi'). 2016. god. objavio je *Snow Bones*, narativnu zbirku haikua na engleskom jeziku. Njegovi prijevodi pjesama Nishiwaki Junzaburova na engleski

jezik pojavili su se u prijevodu: časopis za književni prijevod (Columbia UP), odlomak iz *Kobe Hotel*a pojavio se u Modern Japan Literature: Vol. 1: Od restauracije do okupacije, 1868. - 1945. (Columbia UP). Također preveo je tanke Terayame Shujija i objavio ih u ljeto 2018. godine u časopisu Tokyo Poetry Journal, Vol. 6. Njegova najnovija djela uključuju prijevode haikua Tomite Moppa, koji je izašao u jesenjem izdanju časopisa Modern Haiku u jesen 2019. godine. Iste godine, ova je zbirkica prijevoda ponovno tiskana u antologiji *wind flowers: The Red Moon Anthology of English-Language Haiku 2019*. Saito živi u Tokiju i priprema proširena izdanja Sankijevih haikua i proznih djela.

Intervju sa Saitom Masayom

1. Mislite li da se japanske haiku pjesme razlikuju od haikua u drugim zemljama ili ne? Što je za vas haiku stil života? Je li to religija, nešto drugo ili samo hobi? Za haiku pjesme se često smatra da su rezultat neposrednog iskustva. Koliko vremena trošite na reviziju svojih pjesama?

Ja sam rođen u Japanu i odrastao sam u kulturnom i prirodnom okruženju ove zemlje, što ima tendenciju da utječe na sve koji ovdje žive. U tom smislu, da, naravno, japanski haiku razlikuje se od haikua u drugim zemljama. S druge strane, bez obzira iz koje zemlje potječemo, svi smo ljudi. U tom bi se smislu moglo reći da su svi haikui manje-više isti.

Za mene je haiku nešto slično religiji. To je nešto bez čega zasigurno ne bih mogao živjeti.

Na treće je pitanje malo teže odgovoriti. Možda mogu ovako reći: Za mene, haiku nije samo rezultat jednog neposrednog iskustva. Umjesto toga, to je rezultat neizmernog broja neposrednih iskustava koja se stapaju u kratki izraz jezika, obično od 17 slogova u slučaju japanskog jezika. Tijekom tog procesa, veći dio svog vremena provodim vraćajući se brojnim pjesničkim slikama – ili šire rečeno, zapamćenim iskustvima – u mom mozgu, svjesno ili nesvjesno. Velika poteškoća za haiku pjesnika je u tome što u većini slučajeva kreirane slike moraju prepostaviti „ovdje i sada“ da bi se ostvarile kao haiku.

2. Jesu li vaše haiku pjesme na jedan način odjek prošlosti? Koji je bio okidač/motivacija/inspiracija za haiku pjesme u vašoj knjizi “Snow Bones”?

Da, jesu jer je haiku odraz mojih emocija koje su rezultat iskustava zapisanih u mojoj DNA. Nažalost, smatram da je gotovo nemoguće točno odgovoriti na drugo pitanje. Kao što ste možda primijetili, na stražnjem omotu *Snow Bones* spomenuo sam karakteristike izdanja:

‘Svaki od pripovjedača u knjizi *Snow Bones* živi kroz svoju svakodnevnicu doživljavajući prolaznost svojih trenutaka. Njihovi unutarnji svjetovi odvijaju se kroz njihove monologe - a mi zapravo nikada ne znamo tko su. Čini se da je svatko od nas - tajanstveni - individualni entitet, i mi se, poput sedam pripovjedača, krećemo uokolo ne znajući odgovor na ovu tajnu, ili je možda uopće ne doživljavamo kao jedno. Tajnu čiju sam ljepotu i dvosmislenost želio prikazati kroz brojne malene konkretnе slike.’

Čini mi se da jedna od inspiracija koja je dala život ovoj knjizi jest osjećaj dvosmislenosti u meni. Često osjećam da je ono što nazivam “ja” samo jedna od mnogobrojnih pojava, svih različitih vrsta entiteta, bilo živih ili neživih, ljudi, ptica, drveća, oblaka, planina i zraka, da spomenem neke. Ovakav način osjećanja svijeta omogućuje mi promatranje ‘sebe’ kao neke druge cjeline. Možda je ovaj smisao objektiviranja jedna od mnogih motivacija za sastavljanje haikua. Prema tome, mnogi od mojih haikua zvuče kao da su rezultat proučavanja sebstva, kao u:

Maglovita noć
postojim
kao koraci

Nema lisica za ruke
nema okova za noge
sunčajući se

3. “Mjesto” ili tlo haikua utvrđeno u djelu Bashôa, i prošireno u djelima Busona i drugih pjesnika, promijenilo se ili se izgubilo u moderno doba. Koji su razlozi za to? Jesu li vaše haiku pjesme utemeljene na klasičnoj tradiciji?

Nisam baš siguran da mogu reći da je Bashôov duh izričito promijenjen ili izgubljen u modernom vremenu. Svi mi haiku pjesnici u Japanu i šire pišemo pod jakim utjecajem Bashôa i Busona, bez obzira jesmo li toga svjesni ili ne. Međutim, kako je Bashô pisao haiku u skladu sa svojom estetikom, koja je u velikoj mjeri bila pod utjecajem Edo razdoblja, svaki se haiku pjesnik u kasnijim vremenima oslanja na svoje vlastito okruženje, karakteristično za dobu u kojem živi. Naravno, temelj koji je uspostavio Bashô mijenja se s vremenom, ali teško da će ikada biti izgubljen. Što se tiče mog haikua, on se temelji na klasičnom haiku, možda ne izravno, ali barem neizravno. U biti, jedan od mojih suvremenih haiku junaka je Kato Shuson (1905. – 93.), jedan od rijetkih haiku velikana. Na njega je jako utjecao Bashô.

4. Kako možemo prilagoditi svoj ugodan moderan način života i moderne uvjete života pronalaženju ‘kiga’?

Živjeti u modernom vremenu ne znači nužno da teško nailazimo na predmete koji nas asociraju na godišnja doba, zajedno s njihovim

pripadajućim rječnikom. Doista, primjećujemo da smo i dalje okruženi njima u svakodnevnom životu ako držimo oči otvorene. Međutim, možda je istina da se naš osjećaj poštovanja godišnjih doba pogoršao u modernom vremenu. Pa ipak, osjećam da bi bilo bolje da se ne trudimo previše prilagoditi svoj moderni način života pronalaženju kiga. Kad bismo to činili naši haikui možda bi zvučali pretjerano činjenično. Više ne bi zvučali prirodno.

Doista, živimo u modernom dobu, stoga nema ništa loše u tome da naš haiku prirodno odražava modernost. Ovo me skoro navodi na zaključak da nema ničeg lošeg u pisanju haikua bez riječi koje se odnose na godišnja doba, ukoliko nađemo riječi koje ih mogu zamijeniti. Dopustite mi da vam predstavim nekoliko primjera haikua koji ne uključuju kigo. Saito Sanki (1900. – 1962.), jedan od glavnih modernih haiku pjesnika, napisao je:

strojnica —
usred čela
cvjeta crveni cvijet

fotografirani —
ratni zarobljenik viće naredbe
ratnim zarobljenicima

strojnica
muca;
škorpioni se pare

(na engleski preveo Masaya Saito)

Ove haiku pjesme, inspirirane temom rata, mogu biti ekstremni primjeri haikua koji ne uključuju kigo, ali oni čine moje iznesene tvrdnje jasnima. Odnosno, čak i bez sezonskih riječi, haiku može egzistirati i kao haiku (ako koristimo riječ koja može funkcionirati kao metafora duboka kao što je kigo). Naravno, dobri kandidati ne moraju biti samo „strojnica“ ili „ratni zarobljenici“; u biti, riječi poput „ljubav“, „vrata“, „prozor“, „vatra“, „voda“, da ih nabrojimo, mogu biti ne samo dobri, već i miroljubivi kandidati.

5. Neki ljudi govore o “haiku u jednom dahu”. Ostali bi mogli pauzirati jedan ili više puta. Što mislite o “haiku u jednom dahu”?

Dopustite mi da priznam da mi je ovo prvi put da se susrećem s izrazom "haiku u jednom dahu", ali čini se da vaše pitanje sugerira da je to vrsta haikua koji je dovoljno kratak da bi govornik (ili čitatelj) mogao recitirati u jednom dahu. Jesam li u pravu? Ako jesam, na vaše je pitanje malo preteško odgovoriti pouzdano, u ograničenom prostoru poput ovoga. Stoga shvatite da mojem sljedećem odgovoru može nedostajati dubina i točnost.

Prvo, "haiku u jednom dahu" osigurava jednu od bitnih karakteristika haiku, a to je jezgrovitost jezika.

Drugo, trebao bi funkcionirati posebno kad pjesnik ima za cilj izraziti trenutačnu percepciju, jer jezgrovitost jezika oponaša njegovu percepcijsku trenutnost.

Međutim, sama ta sažetost "bez prekida" može se suprotstaviti jednoj od najvažnijih karakteristika haikua: suprotstavljanju slike. Da bi jezik stekao ovaj haiku status, mora sigurno sadržavati osjećaj prekida među slikama koji je predstavljen prekidom forme. Drugim riječima, idealan oblik haikua je u "dva daha", a ne u "jednom". To se obično odnosi na japanski haiku, sastavljen u tradicionalnoj 5-7-5 formi. Na primjer, kad recitiram poznatu Bashôvu pjesmu o žabi:

furu-ike / ya / kawazu / tobi-komu / mizu-no / oto
stari ribnjak / ya / žaba / skače u / vodu / zvuk

Riječ "ya" je "kireji"*, "izrezana riječ" u doslovnom prijevodu na engleski jezik. Dakle, kad recitiram ovaj haiku, uvijek stavim očitu stanku između prvih pet slogova i ostalih sedam slogova i tamo udahnem. Dok nastavljam, uključujem još jednu stanku, koja je manje očita, ali je svakako prepoznatljiva, između ostalih sedam slogova i posljednjih pet slogova. U ovom trenutku obično ne udahnem; umjesto toga, na trenutak zadržim dah, a zatim nastavim sa recitiranjem. To je zato što je sedam slogova sintaktički usko povezano sa sljedećih pet slogova. Identični obrazac disanja odnosi se, manje-više, na prijevod iste pjesme u tri stiha:

*kireji (ya) u jezicima zapada označujemo crticom rastavnicom (-)

stari ribnjak –
žaba skoči unutra,
i pljusak.

(na engleski preveo Makoto Ueda)

U ovom je slučaju velika stanka predstavljena crticom, a mala stanka zarezom. Što se tiče disanja, pretpostavljam da kada izvorni engleski govornici recitiraju ovaj prijevod, oni imaju običaj udahnuti na kraju prvog retka, a zatim opet na kraju drugog retka; ne samo zbog zareza, već i zbog prekida stiha.

Kao i Bashôva pjesma gore navedena, očigledno je samo po sebi da je struktura dviju slika nužan uvjet da kratka procesija riječi formira haiku, bez obzira na kojem je jeziku on sastavljen. U biti, suprostavljanje dviju slika vrlo je važan pjesnički element koji omogućuje čitatelju da pomoći svoje mašte stvoriti haiku trenutak pomoći njegove ili njezine mašte. Stoga bih trebao reći da je “haiku u jednom dahu”, kojem nedostaje osjećaj “prekida”, općenito nekvalificirani pristup u haiku poeziji.

Izbor haiku pjesama:

Hladan zalazak sunca

na litici, ja
bez krila

Dug dan

brončani Herkul
izvlači svoj luk

Lotosovi listovi

na svakome
zrak

Prazan tanjur

razbijajući ga
jesen jasnija

Raskrižje

i lijevo i desno
jesenja večer

Živjeti

znači kretati se
vrabac zimi

U zemlji snijega

mojih roditelja više nema
klatno se ljudi

Plavo nebo

raskrižio sam
svoje ruke

Natjecanje za duljinu

u tišini
ledene sige

Lomljenje ledene sige

da bih ubo
snijeg

A short biography

Masaya Saito is a poet and translator who grew up in Akita, in Northern Japan. In 1993, *The Kobe Hotel*, his translation of Saito Sanki's memoirs and haiku, was published by Weatherhill. In 2007, Saito received the tenth Asahi Haiku Shinjin Award for his sequence of 50 Japanese haiku, *Gassho* ('Hands together in Prayer'). In 2016, he published *Snow Bones*, a narrative collection of haiku in English. His English translations of Nishiwaki Junzaburo's poems appeared in Translation: The Journal of Literary Translation (Columbia UP), and an excerpt from *The Kobe Hotel* appeared in Modern Japanese Literature: Vol. 1: From Restoration to Occupation, 1868-1945 (Columbia UP). He also translated Terayama Shuji's tanka and published them in the Summer 2018 issue of Tokyo Poetry Journal, Vol. 6. His most recent works include translations of Tomita Moppo's haiku, which appeared in the Autumn 2019 issue of Modern Haiku. The same year, this collection of translations was reprinted in *wind flowers: The Red Moon*

Anthology of English-Language Haiku 2019. Saito lives in Tokyo and is preparing enlarged editions of Sanki's haiku and prose works.

Interview with Saito Masaya

1. Do you think Japanese haiku poems are different from the haiku in other countries or not? What is for you the haiku lifestyle? Is it a religion, something else or just a hobby? Haiku poems are often thought to be the result of an immediate experience. How much time do you spend revising your poems?

I happen to have been born in Japan and grew up in this country's cultural and natural environment, which tends to influence anyone living here. In this sense, yes, of course, Japanese haiku are different from those haiku in other countries. On the other hand, no matter which country one comes from, we are all human beings. In this sense, it might be possible to say that all haiku are more or less the same.

To me, haiku is something similar to a religion. It is something I cannot possibly live without, for sure.

The third question is a little difficult to answer. Perhaps I can put it this way: To me, haiku is not just the result of a single immediate experience. Instead, it tends to be the product of a countless number of immediate experiences which merges into a brief expression of language, usually of 17 syllables in the case of the Japanese language. During the process, I spend much of my time visiting numerous poetic images—or, more broadly, memorized experiences—in my brain, consciously or unconsciously. The tremendous difficulty for a haiku poet is that, in most cases, the resolved images must assume a here-and-now-ness for them to be accomplished as a work of haiku.

2. Are your haiku poems the echoes and reverberations from the past in one way? What was the trigger/motivation/inspiration for the haiku poems in your book "Snow Bones"?

Yes, they are, in that the haiku are a reflection of my emotions which are a result of my experiences compiled upon my DNA. Unfortunately, I find it almost impossible to answer the second question in an accurate manner. As you might have noticed, on the back cover of *Snow Bones*, I referred to the characteristics of the volume:

‘Each of the narrators in *Snow Bones* lives through his or her daily life experiencing the transience of its moments. Their inner worlds leak through their monologues—and yet we never really know who they are. Each one of us seems—mysteriously—to be an individual entity, and we, like the seven narrators, move around not knowing the answer to this mystery—or perhaps not even perceiving it as one—a mystery whose beauty and ambiguity I wanted to present through the accumulations of numerous tiny concrete images.’

It seems to me that one of the inspirations that gave birth to the book is the sense of ambiguity within me. Often, I feel that what I call ‘I’ is just one of countless numbers of phenomena, all different kinds of entities, whether animate or inanimate, people, birds, trees, clouds, mountains, and the air, to mention a few. This way of feeling about the world enables me to observe ‘myself’ as a certain other entity. Perhaps, this sense of objectifying myself is one of the many motivations for composing haiku. Consequently, many of my haiku sound as if they were self-observations, as in:

A misty night
I exist
as footsteps

No hand-cuffs
no leg-irons
basking in the sun

3. The ‘place’ or ground of haiku established in the work of Bashô, and extended in the work of Buson and other poets, has shifted or been lost in modern times. What are the reasons for this? Are your haiku poems based on classical tradition?

I’m not quite sure I can say Bashô’s spirit has explicitly been shifted or lost in modern times. All of us haiku poets in Japan are still strongly influenced by Bashô and Buson, whether or not we are consciously aware of it. However, as Bashô wrote haiku according to his aesthetics, which were largely a product of the Edo period, every haiku poet in later ages relies on his or her own environment, the characteristics of the age in which he or she lives. Naturally, the foundation established by Bashô shifts with the passage of time, but will hardly ever have been or will be lost. As for my haiku, it

is based upon classical haiku, perhaps not directly, but at least indirectly. In fact, one of my contemporary haiku heroes is Kato Shuson (1905 – 93), one of the few haiku giants. He was enormously influenced by Bashô.

4. How can we adapt our comfortable modern lifestyle and modern living conditions to finding ‘kigo’?

Living in modern times does not necessarily mean that we seldom come across objects that remind us of the seasons along with their associated vocabulary. Indeed, we notice that we are still surrounded by them in our daily lives if we keep our eyes open. However, it may be true that our sense of appreciating seasons has deteriorated in the modern age. And yet, I feel that we had better not try too hard to adapt our modern lifestyle to finding ‘kigo’. If we did, our haiku might sound excessively factitious. They would no longer sound natural.

Indeed, we are living in a modern age, therefore there’s nothing wrong with our haiku reflecting modernity in a natural manner. This almost leads me to conclude that there’s nothing wrong about composing haiku without seasonal words, either, if we can find words that can substitute for them. Let me introduce you to a few examples of non-seasonal haiku. Saito Sanki (1900 – 1962), one of the major modern haiku poets, composed:

A machine gun—
in the middle of the forehead
a red flower blooms

Photographed—
a prisoner of war shouts commands
to prisoners of war

A machine gun
stutters;
scorpions copulate

(translated by Masaya Saito)

These haiku, based on the theme of war, might be extreme examples of non-seasonal haiku, but they make my point clear. That is to say, even without a seasonal word, a haiku can remain as a haiku (if we use a word

that can function as a metaphor as deeply as a kigo does). Of course, it is not only ‘a machine gun’ or ‘prisoners of war’ that can be good candidates; in fact, words such as ‘love’, ‘door’, ‘window’, ‘fire’, ‘water’, to name a few, can be not only good but also peaceful candidates.

5. Some people speak of “one breath haiku”. Others might pause one or more times. What is your opinion of “one breath haiku”?

Let me confess that this is my first time to come across the term ‘one breath haiku’, but your question seems to suggest that it is a kind of haiku that is brief enough for the speaker (or the reader) to recite in one breath. Am I correct? If I am, your question is a little too difficult to answer offhandedly in a limited space like this. Hence, please understand that my following answer may lack depth and accuracy.

First, ‘one breath haiku’ guarantees one of the essential haiku characteristics, that is, the brevity of the language. Second, it should function well particularly when the poet aims at representing an instant perception, because the brevity of the language mimics his or her perceptual instantaneity.

However, this brevity ‘with no break’ itself can go against one of the most prominent characteristics of haiku: a juxtaposition of images. For language to attain this haiku status, it certainly has to contain a sense of break represented by a break in form. In other words, an ideal form for haiku is ‘two breaths’ not ‘one’. This usually applies to Japanese haiku, composed in the traditional 5-7-5 syllabic form. For instance, when I recite Bashô’s famous frog poem:

furu-ike / ya / kawazu / tobi-komu / mizu-no / oto
old pond / ya / frog / leaps-into / water’s / sound

The word ‘ya’ is a ‘kireji’, a ‘cut word’ in English. So, when I recite this haiku, I always put an obvious pause between the first five syllables and the second seven syllables, and there, I breathe in. As I go on I include another pause, which is less obvious but is certainly recognizable, between the second seven syllables and the last five syllables. At this point I usually don’t breathe in; instead, I hold my breath for an instant, then go on reciting. That is because the seven syllables are syntactically closely connected with the following five syllables. The identical breathing pattern applies, more or less, to the three-line translation of the same poem.

The old pond —
A frog leaps in,
And a splash.

(translated by Makoto Ueda)

In this case, a large break is represented by a dash, and a small break by a comma. As regards breathing, I assume that when native English speakers recite this translation, they tend to breathe in at the end of the first line, and then again at the end of the second line; not only because of the comma but also because of the line break.

Like Bashô's poem above, it is self-evident to me that the two-image structure is a necessary condition for a short procession of words to be a haiku, no matter in which language it may be composed. In fact, the juxtaposition of two images is the very poetic element that enables the reader to create a haiku moment in his or her consciousness with the help of his or her imagination. Therefore, I should say that a 'one breath haiku', which lacks a sense of 'break', is an unqualified approach for haiku in general.

Selection of haiku poems:

A cold sunset
on the cliff, me
without wings

A long day
a bronze Hercules
drawing his bow

Lotus pads
on each one
air

An empty plate
smashing it
autumn clearer

A forked road
both left and right
autumn evening

To live is
to move
a winter sparrow

In the snow country
my parents gone
a pendulum swinging

Blue sky
I uncross
my arms

Vying for length
in silence
icicles

HAIGA EXHIBITION: LAVANA KRAY, Romania

silence in the nest –
skylark chicks
and hailstone

tišina u gnijezdu –
pilići poljske ševe
i zrno gräda

The 7th WHA Japan Conference April. 29th 2012 Haiga Exhibition

banished family –
a baby tooth falls
on the road

prognana obitelj –
putem mu ispao
mliječni zub

The 2nd Basho-an International English Haiku Competition, Ms. Fujita Selections

old hands
getting new wings –
snow angel

stare ruke
dobile nova krila –
snježni anđeo

Published in Robert's Epstein book: All the Way Home; Aging anthology.

krletka –
njena ispraznlost ispunjava
moju prazninu

NHK World - Haiku Masters. Ep.12 Special edition 2017; Best selected photo-haiku of the year.

boatload of refugees
the wind playing with a doll
on the shore

boatload of refugees –
the wind playing with a doll
on the shore

čamac pun migranata –
vjetar se poigrava lutkom
na obali

Third Prize (ex aequo) / Treća nagrada, 2016 European Haiku Prize

cranes flocking south –
as black as soot clouds
take them over

cranes flocking south –
as black as soot clouds
take them over

ždralovi lete na jug –
crni kao oblaci čađe
koji ih progutahu

The 9th World Haiku Association Conference, Parma, Italy / Haiga Exhibition, 2017

end of war –
getting a snow angel
with a single wing

end of war –
getting a snow angel
with a single wing

kraj rata –
postati andeo
s jednim krilom

Excellent work - Photo haiku./ Odličan foto-haiku.

HAIKU MASTERS in Ishikawa / NHK WORLD - JAPAN - Dec. 2018

black clouds rumble –
our cotton candies stick
to one another

black clouds rumble –
our cotton candies stick
to one another

tutanj crnih oblaka –
naše šećerne vate
stisle jedna k drugoj

Third Place / Treće mjesto, Wild Plum Haiku Contest 2016

foggy orchard –
my hand meeting yours
on the same orange

foggy orchard –
my hand meeting yours
on the same orange

voćnjak u magli –
moja ruka susreće tvoju
na istoj naranči

nebbia nel frutteto –
la mia mano incontra la tua
sulla stessa arancia

Premio Letterario Internazionale MATSUO BASHŌ, 2014

tango in the rain –
the scent of a dress
drying by stove

tango in the rain –
the scent of a dress
drying by stove

tango na kiši –
miris haljine što suši se
pored peći

NHK WORLD - JAPAN - Photo haiku contest (Gallery - Original photo-haiku) August 2016.

GOSTI IZ INOZEMSTVA / OUR GUESTS FROM ABROAD

Yoshihiko Furuta, Japan

In the movable plain field
only one orphan

Na pomičnom praznom polju
tek jedan siročić

Semitransparency
answering the call
from a baobab

Poluvidljivost
odgovaram na zov
s baobaba

Distribute
CD recording silence
with shading

Dijelim
tišinu CD playera
sa sjenilom

Tactile sense for water
to cram rain
in the woman lying

Taktilni osjećaj za vodu
spremiti kišu
u ležeću ženu

You
painted with fluorescent paint
mint lover

Ti
obojena fluorescentnom bojom
obožavateljice peperminta

Terribly sensitive to cold
immersing opal
in blue ink

Veoma osjetljiv na hladnoću
uronjen opal
u plavu tintu

You, topological change point
between
water burial and hyacinth

Ti, topološka promjena stava
između
sahrane u vodi i zumbula

If rejecting flight
goldfish
a dynasty without dilution

Ukoliko odbija letjeti
zlatna ribica
dinastija bez širenja

Yoshihiko Furuta was born in 1951 in Saitama Prefecture. He graduated from the Department of Sociology, Hitotsubashi University in 1974, and has worked in various administrative positions since then. He has published seven books, including both western-style poetry and haiku, and three books of prose. He won the Ginyu Natsuishi Ban'ya Prize in 2016.

Yoshihiko Furuta rođen je 1951. g. u prefekturi Saitama. Diplomirao je sociologiju na Sveučilištu Hitotsubashi (1974.). Od tada, radio je na raznim administrativnim poslovima. Objavio je sedam knjiga, uključujući poeziju i haiku u stilu Zapada i tri knjige proze. Pobjednik je Ginyu Natsuishi Ban'ya Prize 2016.

Wiesław Karliński alias Wilhelm Karud, Poland / Polska

wierzbowe bazie

vrbine macice

w wieczornym wietrze

na večernjem vjetru

nuty Chopina

Chopinove note

willow catkins

in the evening wind

notes of Chopin

(*The Mainichi Haiku Contest* 2013., Honorable Mention)

wkrótce żniwa

skorašnja žetva

żona młynarza pierze

mlinarova žena pere

białe koszule

bijele košulje

a harvest soon

miller's wife washes

white shirts

(*The Mainichi*, 18.7.2015.)

leniwe popołudnie

lijeno poslijepodne

bezkarne komar

nekažnjen komarac

na mojej stopie

na mom stopalu

lazy afternoon
unpunished mosquito
on my foot

(*The Mainichi*, 11.6.2014.)

wietrznie –
ściga się z chmurą
papierowy żuraw

vjetrovito –
papirnati ždral se utruje
sa oblakom

windy –
racing with the cloud
paper crane

(*Indian Kukai* #31)

kwiat agawy
w dzienniku ogrodnika
ostatni wpis

cvijet agave
u vrtlarovoj bilježnici
posljednja bilješka

agave flower
in a gardener's notebook
last entry

(*The Mainichi*, 23.9.2017.)

powrót do zdrowia –
w rodzinnym albumie
fotka krwiodawcy

oporavak –
u obiteljskom albumu
fotografija donora krvi

convalescence –
in the family album
blood donor's photo

(*Blood Donation Haiku Contest*, Croatia, 2016., 3rd place)

bar na prowincji
nad kiepskim piwem
piękne historie

seoska pivnica
nad lošim pivom
lijepе priče

rural alehouse
over a poor beer
beautiful stories

(Asahi Haiku Network, 1.4.2016.)

lot czapli –
szare parabole
na ścianie lasu

let čaplje –
sive parabole
na zidu šume

heron's flight –
grey parabolas
on the forest wall

(The Mainichi, 9.12.2013.)

lekkcja botaniki
w starym zielniku
miłosny list

predavanje iz botanike
ljubavno pismo u
starom herbariju

botany lesson
in the old herbarium
love letter

(Daily Haiga, 14.8.2015.)

Wiesław Karliński alias Wilhelm Karud – teacher, traveller, tourist, culinary journalist and haiku poet. Lives in Namysłów, in the south-western part of Poland. He has a degree in the Russian language and literature from the Opole University. Since 2009 his awarded haiku and haiga have been published worldwide in books, journals and online, and translated into many languages. He was selected among The European Top 100 most creative

haiku authors in 2014, 2015, 2016 and 2017. One of winners of „Haiku w metrze” organized by EUNIC, Warsaw, 2015. He is a member of the European Haiku Society and one of the founders of the Polish Haiku Society. Many of his inspirations come from his travels in Polish, Scandinavian, British, Ukrainian and Balkan provinces. He has written more than 300 articles connected with touristic and culinary attractions which have been published in Polish popular journals.

Wiesław Karliński aka Wilhelm Karud – učitelj, putnik, turist, novinar na području kulinarstva i haiku pjesnik, živi u Namysłowu na jugozapadu Poljske. Diplomirao je ruski jezik i književnost na Sveučilištu Opole. Od 2009. g. njegovi nagrađeni haikui i hajge objavljivani su u zbirkama, časopisima i na Internetu te prevođeni na mnoge jezike. Odabran među Europskih 100 najkreativnijih haiku pjesnika 2014. - 2017. g. Godine 2015. jedan je od pobjednika natječaja „Haiku w metrze”, u organizaciji EUNIC, Warszawa. Član je European Haiku Society (Europskog haiku društva) i jedan od osnivača Polish Haiku Society (Poljskog haiku društva). Često je inspiriran svojim putovanjima, a u poljskim popularnim časopisima objavio je više od 300 članaka o turističkim i kulinarskim atrakcijama Poljske, Skandinavije, Engleske, Ukrajine i Balkana.

<https://www.thehaikufoundation.org/haiku-registry/?Search1=K>

Neal and Elaine Whitman, USA:

Look, but Leave

tanka tale by Neal Whitman

photograph by Elaine Whitman

Pacific Grove, California

Under the Coronavirus “Shelter in Place” edict, going on a walk is not only allowable, but encouraged. Our home always is stocked with goodness ... good food, good music, good books. Still, added goodness is not far from our front door ... the path along Monterey Bay which is a Marine Protected Area. This means that no shells or rocks may be collected. *Look, but Leave.*

We look and see attached to a boulder in the tidal pool five short red triangular arms. We leave with a photograph of the Bat Star.

sea stars in my dream
rise from the ocean and float
in the night sky
as scavengers, they scrub
star dust off heaven's dome

Pogledaj, no ostavi

Tanka tale: Neal Whitman

Fotografija: Elaine Whitman

Uslijed ukaza „ostani doma“, odlazak u šetnju nije samo dopušten, već se i preporuča. Naš je dom redovito opskrbljen potrepštinama... dobrom hranom, glazbom i knjigama. Ipak, dodatno, nedaleko nas je staza koja prati zaljev Monterey, zaštićeno pomorsko dobro. To znači da ne smijemo skupljati školjke. *Pogledaj, no ostavi.*

Promatramo i vidimo pet crvenih trokutastih ruku pripojenih uz kamen. Odlazimo s fotografijom zvijezde šišmiša.

morske zvijezde u snovima
uzdižu se s oceana i plutaju
na noćnom nebu
poput skupljača trofeja one ribaju
zvjezdanu prašinu s nebeske kupole

Biographical notes:

Neal Whitman and his wife, Elaine, are members of Yuki Teikei Haiku Society. Neal is also a member of Haiku Society of America, Tanka Society of America, and is Vice President of the United Haiku and Tanka Society. He is haiku editor of Pulse: Voices from the Heart of Medicine and member of the editorial board of Revista, the haiku and tanka journal of Romania.

Neal Whitman i supruga Elaine članovi su Haiku društva Yuki Teikei. Neal je također i član Haiku Society of America, Tanka Society of America, podpredsjednik United Haiku and Tanka Society. Urednik je časopisa Pulse: Voices from the Heart of Medicine i član uredništva časopisa za haiku i tanku Revista, Rumunjska.

Vanice Zimerman, Curitiba-Paraná (Brazil)

Haibun: MEMORIES

Night falls, and in the crackling of the wood in the stove, time passes slowly... The sounds of the routine of the house, with windows in shades of blue awaken memories; the closing of the doors, the bubbling of water boiling in the kettle, while the little chamomile flowers wait in the white agate teapot, soon be transformed into tea.

Slide
in shades of cerulean blue
a tear...

Haibun inspired by a trip I made to Alfredo Vasconcelos - in Minas Gerais – Brazil

Haibun: SJEĆANJA

Inspirirano putovanjem u grad Alfredo Vasconcelos, pokrajina Minas Gerais, Brazil

Spušta se noć, vrijeme sporo prolazi uz pucketanje cjepanica u peći. Zvuci su to rutine u kući, a sjenila prozora u nijansama plave bude uspomene; zatvaranje vrata, žubor ključale vode u posudi dok cvjetiči kamilice čekaju u bijelom čajniku, kako bi uskoro postali čaj.

Klizi
u sjenama tamno plave
suza...

Tanka by Vanice Zimmerman, Brazil

Autumn night

Autumnal night
releases loneliness
contained in the day...
Awake in my dreams
and wake up in my arms.

Jesenja noć

Jesenja noć
oslobađa usamljenost
sadržanu u danu...
Budan u mojim snovima
probudi se u mom zagrljaju.

Moon Petals

The scent of jasmine
envelops my skin –
moon petals
I fall asleep, feeling
your silence in me.

Lati mjesecine

Miris jasmina
omata moju kožu –
latice mjeseca
padam u san s osjećajem
tvoje tišine u meni.

Wintry Wind

Wintry wind
plays with my hair –
caressing my face
the cherry blossoms
tenderness in pink tones.

Zimski vjetar

Zimski vjetar
igra se mojom kosom –
miluje mi lice
latice trešnje
ružičastom nježnošću.

Haiku

autumnal afternoon
in hands, still wet –
river memories ...

jesenje poslijepodne
u još uvijek vlažnim rukama
sjećanje na rijeku

loneliness of boats
waiting for the fishermen –
fishing nets

usamljenost čamaca
čekajući ribare –
ribarske mreže

ray of sunshine
between the branches of the cedar
a canary-land

sunčeva zraka
među granama cedra
zemlja kanarinaca

morning sun –
in the gentle touch of leaves
an autumn haiku

rainy night
hugging the guitar
the cat purrs...

on the paper bird
dew drops shine –
immobile Tsuru

jutarnje sunce –
u nježnom dodiru lišća
jesenji haiku

kišna noć
grlim gitaru kroz
predenje mačke

na ptici od papira
sjaje kapljice rose –
nepokretni ždral

*Tsuru – Japanese word for a crane / japanska riječ za ždrala

the colors of autumn
staying on the screen –
sweet look...

boje jeseni
ostale na platnu –
slatki pogled

Vanice Zimmerman

Vanice Zimerman, born in Curitiba-PR (Brazil). Graduated in Portuguese / English Letters, Writer, Plastic Artist, Photographer and Illustrator. Her Poems, Chronicles and Tales are published in 90 books. She participated in some collections including: "CONEXÃO" - Feira do Poeta - 2015 to 2019; Anthologies of Haiku (Croatia 2015 to 2020: 23. Samoborski haiku susreti (Darko Plazanin - Samobor Haiku Meeting), KABOCHA, 2016; the IRIS Magazine. Collection of Haiku: The Lamp and the Stars (2012); Book

Poemas & Imagens (2013 - Instituto Memória e Anthology Espaço Cultural Coreto - 2018. Member of AVIPAF: Chair 16 - Mario Quintana, Center of Letters of Paraná, Academia Poética Brasileira and IWA (International Association of Writers and Artists).

Vanice Zimerman rođena je u Curitibi-PR u Brazilu. Diplomirala je portugalski i engleski jezik. Spisateljica, umjetnica, fotografkinja i ilustratorica, sudjelovala je u kreiranju 90 knjiga poezije, kronika i bajki. Njeni su radovi objavljeni u mnogim zajedničkim zbirkama: CONEXÃO” - Feira do Poeta 2015. - 2019; Samoborski haiku susreti “Darko Plažanin” 2015. - 2020.; KABOCHA/PUMPKIN/BUČA, Croatia 2016., Časopis IRIS; Zbirka haikua The Lamp and the Stars (2012.); Book Poemas & Imagens (2013.); Instituto Memória e Anthology Espaço Cultural Coreto (2018.); Članica je AVIPAF: Chair 16 - Mario Quintana, Center of Letters of Paraná, Academia Poética Brasileira and IWA (International Association of Writers and Artists).

Profile: <https://www.recantodasletras.com.br/autor.php?id=56890>

Krzysztof Kokot, Poland / Polska

starość –
przechodzę obojętnie
obok wiosny

senility –
I pass indifferently
next to spring

opuszczane miasto –
w wąskich uliczkach
dźwięk dzwonów

deserted town –
only the sound of bells
in narrow streets

starost –
ravnodušno prolazim
uz proljeće

vieillesse –
je passe indifférent
à côté du printemps

transl. Agnieszka Malinowska

napušten grad –
uskim ulicama čuje se
tek zvuk zvona

safari –
kolejny głośny strzał
migawką

safari –
another loud shot
with a shutter

lovačka ekspedicija –
još jedan glasni klik
blende

safari –
encore un bruit de mitraillage
de l'appareil photo

(MAMBA, Issue 6 - September 2018)

transl. Agnieszka Malinowska

wschodni bazar –
kolory – zapachy – tłumy
zawrót głowy

arabic bazaar –
colors – scents – crowds
a dizziness

arapska tržnica –
boje – mirisi – svjetina
ošamućenost

(MAMBA, Issue 6 - September 2018)

odlot ptaków –
ostatnia chwila
na fotografię

birds fly off –
the last time
to take a photo

ptice odlijeću –
posljednja prilika
za snimku

(Salon Literacki, April 16, 2018; Sharpening the Green Pencil 2017 anthology)

portret –
subtelnie dotyka twarzy
wiosenne słońce

portrait –
subtly touches the face
Spring sunshine

portret –
proljetno mi sunce obzirno
dodiruje lice

mžawka –
ceremonia parzenia herbaty
i komar

rominjanje kiše –
obred pripreme čaja
i komarac

drizzle –
the tea brewing ceremony
and mosquito

(*Wild Plum Contest*, 2018, Honorable Mention)

abandoned house –
on the rusty gate
shines new padlock

napuštena kuća –
na zahrđalim vratima
sja novi lokot

Krzysztof Kokot

Black and White Haiga/Haisha, 4/19/2020 <https://ourbesthaiga.blogspot.com/>

Krzysztof Kokot - his adventure with poetry began in 2004. Winner of national poetry competitions, his poems have been presented in the national press, pharmacy magazines and almanacs. His body of work includes poetry volumes: Give me talent (2007), Without a prescription (2010), Dmuchawce (2011), Haiku Time (2012), Around Haiku (2017), Krzok (2019), publications in international magazines and haiku anthologies, and awards and distinctions in international (mainly Japanese) haiku competitions. He is the originator and coordinator of the Polish International Haiku Competition (since 2011). Since 2013 he has been running the haiku competition "European Quarterly Kukai"; (since 2018 "European Kukai"); together with Robert Kania. In the years 2011-2015 he initiated editions of haiku anthologies by contemporary Polish authors: Haiku (2011), Blue Grass (2012), Let's Play Crickets (2013), Seasons in Polish Haiku (2015). Participant of the Second International

Haiku Conference in Krakow (2015). He sits on the Editorial Board of the Polish Haiku Association magazine „Papierowy Żuraw”, („Paper Crane”); Honorary member of the Polish Haiku Association. He is successful in writing theatre scripts - also in Silesian.

Krzysztof Kokot (Krištof Kokot) - rođen je u Katovicama 1949. godine. Pjesnik, umirovljeni farmaceut, putnik, bavi se skupljanjem poštanskih maraka i fitoterapijom. Diplomirao je na farmaceutskom fakultetu Medicinske Akademije u Krakovu. Od 1976. živi u Novom Targu. Laureat brojnih nagrada na nacionalnim takmičenjima za poeziju. Pjesme je objavljivao u poljskoj štampi, časopisima i almanasima za farmaciju. Godine 2006. dobio je prestižnu nagradu izdavačke kuće u Češkoj "Alisa" (Izbori poezije "Rastući Hvezdi 2006", "Eroticka poezie 2007", " Soucasna poezie 2009 "). Piše i na šleskom dijalektu. Izdao je dvije zbirke pjesama: „Daj mi talent”, Poznanj 2007 i „Bez recepty”, Novi Targ 2010. Haiku piše od 2009. g. Pjesme su mu prevodene na japanski, engleski, hrvatski, srpski, talijanski i njemački jezik. Suorganizator European Quaterly Kukai sa Robertom Kania. Haikui su mu objavljeni u Asahi Haikuist Network, The Mainichi, Haiku Pix, Notes From the Gean, Sketchbook Daily Haiga, A Hundred Gourds, Diogen, Whirligig, Akisame, Chrysanthemum, paper wasp, IRIS International Haiku Magazine, Cattails, Kuzu and The Living Haiku Anthology, Anthologie "Katzen-Haiku", 23. Samoborski haiku susreti. Njegovi su haiku nagrađeni nizom nagrada, uglavnom u Japanu a 2013. godine pobjednik je The Third Vladimir Devidé Haiku Award, Osaka, Japan i Setouchi Matsuyama Haiku Photo Contest.

Also The Haiku Foundation: <http://www.thehaikufoundation.org/per-diem-archive-details/?IDcat=283>. Per diem archive: Ralf Broker. March 2014, Blue Riband,

<https://www.thehaikufoundation.org/haiku-registry/?Search1=K>

Darko Habazin, Beograd

neobičan san –
na različitoj strani
senka i ja

an unusual dream –
on different sides
my shadow and I

iz aviona
odmeravam – nebo
nije više isto

from the plane
I'm studying the sky –
not the same any more

zalazak sunca –
na kratko obojani
krovovi grada

the sunset –
the town's roofs
briefly full of colours

trošni kućerak –
memla skuplja nozdrve
prolaznika

dilapidated house –
saturated air closing
passers-by noses

Darko Habazin (1964.) works as a librarian in Belgrade, Serbia. So far he has published 10 books (poetry, prose, aphorisms and stories for children). His poems have been translated into Swedish, English and Bulgarian. For his work he has received a number of awards.

Darko Habazin (1964.) radi kao knjižničar u Beogradu. Objavio je deset knjiga (pet zbirki poezije, haiku slagalicu, zbirku priča za odrasle, zbirku priča za djecu i dvije knjige aforizama). Zastupljen je u mnogim zbornicima, antologijama i časopisima. Pjesme su mu prevodene na švedski, engleski i bugarski jezik. Dobitnik je nekoliko pjesničkih nagrada.

scattered sun rays –
on her nude bosom
the autumn shadows

raštrkane sunčeve zrake –
na golim joj grudima
jesenje sjene

Dimitrij Škrk

Spiros Zafiris, Canada
Senryu from Senryu Circle

thank you, cane –
but all the beauties
just offer seats

what was I doing
in the early-hours mountain
with all the crazies

let me choose –
will it be nap above
all else

I didn't –
I did brush
my teeth!

about to start,
the paranormal show
–that's all I have?

sometimes
I miss it – stretching out
on three bar stools

usually eager,
this time I said:
“go peepee and go to bed”

I give up moon –
play hide-and-seek
all you want

hvala ti, moj štapu –
no, sve ljepotice nude
samo sjedala

što li sam radio
u ranim satima na planini
sa svim luđacima

dopustite da biram –
hoće li to biti vrijemež
iznad svega

nisam –
oprao sam
zube!

pred početak
paranormalne predstave
–je li to sve što imam?

ponekad
mi nedostaje – opružiti se
na tri barska stolca

obično entuzijastičan,
tog puta rekoh:
„odi piškiti i u krevet“

predajem se, mjesec –
igrat se skrivača
koliko želiš

bare branches,
outside my window,
say you're not an omen

gole grančice,
ispred moga prozora,
recite da niste znamenje

pondering:
can I conjure up
a tenth life

promišljanja:
mogu li prizvati
deseti život

Spiros Zafiris is a Montreal poet. He self-published 2 books 1979/1981 (the 1st book went to a second printing in the span of approximately 3 years). He sold about 5,000 books, mostly in bars. At present, he mostly writes tanka, senryu and haiku (the haiku and senryu since he joined Facebook, one year ago). He plans to self-publish a tanka book one of these days.

Spiros Zafiris, pjesnik, živi u Montrealu. Godine 1979. i 1981. objavio je zbirke poezije u vlastitoj nakladi. Prva knjiga je objavljena i u drugom izdanju u približno trogodišnjem odmaku. Prodao je oko 5000 knjiga, većinom u barovima. U današnje vrijeme piše tanku, senryu i haiku (haiku i senryu otkako se priključio Facebooku, pred godinu dana). Planira objaviti i zbirku tanki.

Tomislav Sjekloča, Montenegro / Crna Gora

dusty bookshelf –
spiderweb traps
lord of the flies

prašnjava polica –
paučina hvata
gospodara muva

(*frogpond* vol. 42.1, winter 2019)

park bench
rotten chestnut leaves
among cigarette butts

klupa u parku
trulo lišće kestena
među opušćima

(*modern haiku volume 50.3*, autumn 2019)

playground
his inner child
a goalkeeper

igralište
dijete u njemu
golman

(*The Heron's Nest Volume XXI, Number 4*, December 2019)

nightfall sumrak
traces of sun na krilima buba-zlate
on rose chafer's wings tragovi sunca

(ESUJ-H: English Haiku, September 2019)

(*World Haiku Review*, December 2019 - Zatsuei)

winter moon	zimski mjesec
she adjusts his necktie	namješta mu kragnu
one last time	posljednji put

*(9th Polish International Haiku Competition, 2019 -
Commendation)*

first raindrops –
snail retracts
its tentacles

(73rd Basho Memorial English Haiku Contest, 2019 - Honorable Mention)

(otata 46, October 2019)

on the oak tree
grandpa planted
his death notice

Tomislav Sjekloća was born in 1988 in Cetinje, Montenegro. As a sci-fi fan, he wrote his first haiku in 2014 for the serbian publisher Beleg's Anthology of Sci-Fi haiku *Kapija sna*. He came back to haiku in 2018 and since then his haiku and senryu have been published in various international journals, magazines and anthologies: Frogpond, Modern Haiku, The Heron's Nest, Acorn, Prune Juice, Failed Haiku, ESUJ-H, English Haiku, Seashores, The Cicada's Cry, Otata, Stardust Haiku, Cattails, Chrysanthemum, Akitsu quarterly, The Asahi Shimbun (Asahi Haikuist Network), Iris, Poetry pea. His work also appeared in the 10th and 11th Yamadera Basho Memorial Museum English Haiku Contest Selected Haiku Submissions Collections; My Haiku Pond - 4th Annual Haiku for Change Event 2019; Golden Haiku, World Haiku Review, Wales Haiku Journal, The Haiku Foundation's Haiku Dialogue; Hog Wild- pig haiku anthology; #FemkuMag (#Me(n)too issue); Beleg's Sci-fi Haiku Anthology *Kapija sna* and Sci-fi Haiga Anthology *Putokaz vremena*, Nekazano, Bristol Museum & Art Gallery's Masters of Japanese Prints,: Haiku, Romania. For his work he has received a number of awards and recognitions.

Tomislav Sjekloća je rođen 1988. godine na Cetinju u Crnoj Gori. Kao ljubitelj znanstvene fantastike, svoj prvi haiku je napisao 2014. godine za Antologiju (naučno)fantastične haiku poezije *Kapija sna* u izdanju srpskog Belega. Pisanju haiku poezije se vratio 2018. godine, od kad su njegovi haikui i senrjui objavljeni u brojnim međunarodnim časopisima, antologijama i publikacijama kao što su: Frogpond, The Heron's Nest, Acorn, Modern Haiku, seashores, cattails, Stardust Haiku, Otata, Prune Juice, Failed Haiku, Wales Haiku Journal, World Haiku Review, The Cicada's Cry, Akitsu Quarterly, The Asahi Shimbun (Asahi Haikuist Network), Esuj-H: English Haiku, The Haiku Foundation's Haiku Dialogue, IRIS, Poetry Pea, Hog Wild, chrysanthemum, Golden Haiku, #FemkuMag (#Me(n)too izdanie), Antologija (naučno)fantastične haige *Putokaz vremena*, Nekazano, Bristol Museum & Art Gallery's Masters of Japanese Prints: Haiku, 10th and 11th Yamadera Basho Memorial Museum English Haiku Contest My Haiku Pond - 4th Annual Haiku for Change Event 2019. itd. Za svoje radeove primio je niz nagrada.

Henryk Czempiel, Poland / Polska

cherry blossoms	cvijeće trešnje
opening a rusty wicket	otvaram zahrđala vratašca
to the neighbor	k susjedu

(*Vancouver Cherry Blossom Festival 2019, international winner*)

family dance	obitelj pleše
around the young cherry tree	oko mlade trešnje
its first blossom	u prvom cvatu

(*The R. H. Blyth Award 2019, honorable mention*)

tall grass	visoka trava
the scythestone tunes in	zvuk brušenja kose podešava se
with a cicada	sa cvrčkovim glasanjem

(*Caribbean Kigo Anniversary Kukai 2020, first place*)

train whistle	zviždaljka lokomotive
all heads on the platform	sve glave na peronu
in one direction	u istom smjeru

(*30th ITO EN Oi Ocha Shinhaiku Contest 2019, honorable mention*)

anniversary	godиšnjica
on the husband's grave	na suprugovu grobu
whose candle?	čija je to svijeća?

(*Little Iris Haiku Contest 2018, commended haiku*)

autumn or winter	jesen ili zima
listening to Vivaldi	slušam Vivaldiju
in the park	u parku

(*Stardust Haiku, issue 35/2019*)

first snow	prvi snijeg
the scarecrow's coat	kaput strašila
disappeared	nestao

(*Asahi Haikuist Network, January 17, 2020*)

fireplace
from love and divorce letters
the same gray ash

ognjište
jednak je pepeo od ljubavnih pisama
i onih o rastavi

(26th Indian Kukai 2018, first place)

snowflakes
unlike billions
me

pahuljice
jedinstvena među milijardama
ja

(Asahi Haikuist Network, February 7, 2020)

coronavirus news
no one notices
her engagement ring

vijesti o koronavirusu
nitko ne primjećuje
njen zaručnički prsten

(Stardust Haiku, issue 39/2020)

Henryk Czempiel was born in 1965. He lives in Strzelce Opolskie in Poland, where he works in the municipal office. In his spare time Henryk traverses a large forest park or plays chess. Member of the Polish Haiku Association.

Henryk Czempiel rođen je 1965. g., živi u Strzelce Opolskie, Poljska, gdje radi u gradskoj upravi. U slobodno vrijeme pješači velikim prirodnim parkom ili igra šah. Član je Poljskog haiku društva.

iznenadan snijeg
ušutkao pjev zeba
u obližnjoj šumi

sudden snow
silenced the finches' song
in the woods nearby

Grozdana Drašković

ESSAY

Mindful-by-the-Sea

By Neal Whitman

I was invited to coordinate for my fellow members the *ginko* (haiku walking event) at the 44th annual meeting of the Yuki Teikei Haiku Society held at the Asilomar Conference Center in Pacific Grove, California, November 8 to 11, 2019. Here on the Monterey Peninsula, the neighboring village of Carmel-by-the-Sea is over the hill from Pacific Grove, so I gave this suggested approach to the *ginko* the title, “Mindful-by-the-Sea” because I would be offering a way we could tame our minds and allow us to get in touch with our experience in the present moment.

Introductory remarks previewed that my approach might be new and, perhaps, unusual for our members. I began with this suggestion:

Take up to fifteen minutes (no more) to find one single spot where you will then stay put for thirty minutes.

This was prompted by a “rule” writer Jonathan Franzen recommended for novelists:

You see more sitting still than chasing after.

I also shared a statement by 17th century French thinker, Blaise Pascal:

All of humanity's problems stem from man's inability to sit quietly in a room alone.

I did not promise it would bring World Peace, but did predict a worthy use of time if, instead of roaming around the Asilomar grounds, we sit quietly in one place. A handout with an excerpt from Henry David Thoreau’s *Walden* (1854) was to be read when a spot was found. It quoted from his chapter, “Sounds”, where Thoreau described in some detail sitting from sunrise to noon in the doorway of his cabin, “rapt in revery.”

In their one chosen spot, participants were prompted, in addition to listening as Thoreau did, also to call upon sight, touch, smell, and taste and to note how much those senses might change over that half-hour; for example, people walking by, a bird landing, breeze in the trees, rise or fall in temperature, the scent of smoke, the taste of sea salt on wet lips, and so on.

When participants came back, they had been cued before departing for the *ginko* that we would sit in a circle and, not only take turns reciting our haiku, but report on the experience. When we returned and shared, member

after member, even doubters, said they found the experience interesting and worthy ... prompting and inspiring haiku that they would have missed if they had passed through their spot without stopping. The unanimous consensus was to reprise this *ginko* next year at the 45th meeting at Asilomar!

Pozorni uz more

Neal Whitman

Pozvan sam kako bih koordinirao 44. godišnje okupljanje Yuki Teikei Haiku Society, pri Asilomar Conference Center u Pacific Groveu, California, od 8. do 11. studenoga 2019. Radilo se o ginkou, šetnji pjesnika-haiku na poluotoku Monterey. Susjedno selo Carmel-by-the-Sea nalazi se s onu stranu brijega mjesta Pacific Grove, pa sam naš ginko nazvao "Mindful-by-the-Sea" (Pozorni uz more) jer nudio se put gdje bismo mogli ukrotiti naš um i dopustiti si dodir sa sadašnjošću. Uvodne opaske predvidjele su da će to možebitno biti novi pristup, neobičan za naše članove. Započeo sam ovim prijedlogom:

Imate petnaest minuta (ne više) i pronađite jedno mjesto gdje ćete ostati idućih trideset minuta.

Na ovo me navelo „pravilo“ književnika Jonathana Franzena, preporuka za romanopisce:

“*Uvidite više mirnog sjedenja nego lova.*”

Također, vođen i mišljу Baise Pascala, francuskog mislioca iz 17. stoljeća:

“*Svi problemi čovječanstva niču iz čovječje nesposobnosti da sjedi mirno sam u sobi.*”

Nisam obećao da će to donijeti mir u svijetu, ali sam predviđio korisnu uporabu vremena, umjesto vucaranja po parku Asilomar. Kada pronađemo to mjesto, planirao sam čitanje ulomka iz *Waldena* (1854.), Henry Davida Thoreaua. Iz poglavљa „Zvukovi“, gdje Thoreau detaljno opisuje promatranje ulaznih vrata svoje kolibe, od svitanja do podneva, „ushićeno sanjarenje.“

Na odabranom mjestu sudionici su bili navođeni, osim slušanja, kao što je to činio Thoreau, osvijestiti sva druga osjetila i uvidjeti kako su se moguće promijenila u tih pola sata; na primjer, prolaznici, slijetanje ptice, lahor u krošnjama, rast ili pad temperature, miris dima, okus morske soli na vlažnim usnama i tako dalje.

Bilo je riječi da čemo po povratku sjesti u krug i ne samo recitirati naše haikue, već se i izjasniti o svom iskustvu. Kada smo se vratili, član po član, čak i oni koji su sumnjali, rekli su da to smatraju zanimljivim i vrijednim iskustvom ... izazvane i inspirirajuće haikue ne bi doživjeli da su samo prolazili ne zaustavljajući se. Anonimno su glasovali da žele ponoviti ovakav ginko i dogodine u Asilomaru.

jutarnja kava
mač u ruci mog sina
siječe oblake

morning coffee
a sword in my son's hand
cuts the clouds

Art: Borna Biljan
Haiku: Mihovila Čeperić-Biljan

Relativization in Japanese Traditional Language Culture by Examining Global Haiku: Applying a TOK Viewpoint (International Baccalaureate)

Miki Takamatsu

0000-0001-9981-7210

Tokyo Metropolitan Kokusai High School

The original of this paper was published in the Japanese Teaching Society of Japan No. 8 (submitted on August 29, 2017); this translated version is supported by the 14th Hakuho Research Grant for Child Education.

I would like to thank my students for their wonderful contributions in the class. I also thank my friends and colleagues for their assistance in proofreading this translation.

Abstract

This paper examines the effectiveness of applying Theory of Knowledge (TOK) to help understand relativism in traditional Japanese language culture by exploring global haiku. Target students changed their viewpoints on global haiku after considering selected TOK questions. Initially, they thought that non-Japanese haiku were different from traditional Japanese haiku. This was based on the thinking that “haiku” is a unique element of Japanese culture. However, they eventually understood that haiku is a type of literature and started to appreciate it from other countries. This shows that the TOK questions caused them to reflect on their own culture. In examining the uniqueness and universal nature of their culture from multiple points of view, they came to appreciate the importance of literature in traditional language culture. In addition, they learned to view themselves as inheritors of this rich tradition. This learning process enabled the students to think about their meta-knowledge and be more initiative in what they shared.

Keywords: International Baccalaureate, TOK, Traditional Language Culture, Relativization, Global Haiku

Relativization in Japanese Traditional Language Culture by Examining Global Haiku: Applying a TOK Viewpoint (International Baccalaureate)

In recent years, as informatization and globalization progress, the system of knowledge and learning methods are being questioned, with many calling for the development of versatile academic abilities such as critical thinking and problem solving. Among the learning methods that have attracted attention are the International Baccalaureate's (IB) Theory of Knowledge (TOK). While "traditional language culture" is a major learning objective in the courses of study (government guidelines for teaching), the acceptance toward the knowledge of classical cultural studies has, particularly at the high school level, been diminished due to it being viewed as extraneous material by the students.

This paper aims to prove that in the study of "traditional language culture," applying the TOK perspective encourages a relative approach to knowledge, deepens the understanding of the topic and effectively encourages young minds to become proactive leaders in globalization.

This study seeks to establish the following: First, apart from demonstrating the features of TOK and the significance of its application, its purpose is to state the necessity of taking a relative approach in "traditional language culture." Second, through the praxis of global haiku and the consideration of TOK's questions to discuss the process of relativization and reconstruction of ideas on haiku as students grasp their own knowledge at the metacognitive level.

Features and Significance of Theory of Knowledge

TOK, one of the core subjects in the IB Diploma Program (DP),¹ considers the process of knowledge acquisition in an interdisciplinary manner, working toward the actuality and essence of knowledge to foster critical thinking. TOK is not about teaching the theory of a specific knowledge system. The exploration of meta-knowledge through queries such as "what is knowledge?," "how do we know?," and "what are its limits?"

¹ After completing the curriculum set by the International Baccalaureate Organization for two years and receiving the required grades, candidates will be able to acquire internationally recognized university entrance qualifications (International Baccalaureate).

develops the awareness of knowledge as a construction and the awareness of students' own approaches thereto, thus encouraging a multifaceted view. Watanabe (2013) notes that TOK is intended for "doubting" and "creating" knowledge as opposed to the modern school knowledge, which teaches absolute knowledge depending on the subject area.

In TOK classes, the cycle of learning analyzes "knowledge claims" made in actual society from perspectives that include "areas of knowledge" and "ways of knowing."² Moreover, it educes "knowledge questions," with which learners can consider the state of a real-life situation. These "questions about knowledge" are open-ended questions (with no defined answers) that are generalized and fundamental.

TOK's critical thinking method is a baseline for subject study throughout the DP, where it must be applied in class. For example, questions likely to come up in "Language A" include: "Can literature express truths that cannot be expressed in other ways?" and "What is lost in translation from one language to another? Why?"³

Below, in accordance with the questions that this study is driving at, are the features of TOK inquiry. These features are based on the IB's *Theory of Knowledge Guide*.

- ask multi-sided questions with no right answer
- query the evidence supporting the knowledge
- investigate the process and method of constructing knowledge
- examine the relation between "individual knowledge" and "shared knowledge"
- evaluate the knowledge taken for granted by oneself and one's community
- investigate the views of different communities

This way the TOK perspective and inquiry can help capture knowledge at the meta level and encourage intercultural respect toward others.

² The TOK course identifies eight specific ways of knowing: language, sense perception, emotion, reason, imagination, faith, intuition, and memory. It also distinguishes between eight areas of knowledge: mathematics, natural sciences, human sciences, history, the arts, ethics, religious knowledge systems, and indigenous knowledge systems.

³ Refer to Diploma Programme Language A: Literature Guide. Questions in the subjects are more specific. However, TOK in the subjects is not directly assessed.

To support and nurture the development of versatile academic abilities that meet international standards, TOK cultivates learners' capacity to solve new, unanswered problems in a globalized and information-oriented society. TOK further provides an effective perspective on "traditional language culture."

Relativizing Traditional Language Culture

According to the high school courses of study, the purpose of "traditional language culture" is "to learn about the originality and value of Japan's traditional language culture and to develop an attitude of respect thereupon." Regarding relations with other language cultures, emphasis has been placed on Chinese poetry and reference to the influence of Europe in the developmental history of Japanese.⁴ In practice, both classical education and active learning connected with modern language, life, and lifestyles are encouraged, with many studies supporting this (e.g., Sato & Arita, 2013). However, the perspective of developing literacy for transmitting Japan's language culture to a globalizing world is not clearly visible. Further, the emphasis on the "characteristics of Japanese culture," "what being Japanese should be," and so on treats the originality of Japanese culture as a foregone conclusion, risking the exclusion of viewpoints of queries on this. This paper does not oppose the transmission of knowledge on "traditional language culture"; instead, it calls for the additional cultivation of linguistic cultural literacy with more emphasis on the global context, wherein students can think and speak subjectively for themselves.

Regarding this linguistic cultural literacy, Fujimori's (2016) research offers promising hints. Based on the cultural literacy concept of E. D. Hirsch, Fujimori (2016) calls for the following literacy learning in language culture: "the vocabulary and linguistic techniques to form the basis of understanding and acting with a real sense of language culture and the attitude and methodological knowledge that form the basis of empathetic and critical understanding of language cultures of ethnicities without Japanese as a native tongue." This definition is anchored on two main points: first, education and awareness to serve as agents of one's own culture and, second, the dual perspective of "empathetic and critical" multicultural

⁴ Refer to the Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology's (2010) course of study for senior high schools.

understanding of other language cultures. In other words, “traditional linguistic cultural” literacy does not involve understanding its value as an absolute, but rather re-approaching it objectively, with a “relativized” perspective.

This point has some similarities with the characteristics of TOK noted above: it considers language at the meta level and re-approaches one’s own knowledge. Furthermore, the empathetic and critical understanding of others’ language cultures is in agreement with TOK’s cultivation of an international perspective. The capacity to relativize knowledge with a cultural relativist perspective and to reconstruct and transmit it is in itself the literacy required to become an agent for one’s own culture amid globalization.

The Need to Address “Global Haiku” and Existing Research

An evidential class for the relativization of the “traditional language culture” used global haiku in its practice sessions. Over recent years, global haiku have become widely popular; however, their positioning and evaluation remain unclear.⁵ In fact, the author’s introduction of this subject in class prompted comments from students stating that “these are not haiku.” Therefore, global haiku may be materials capable of changing students’ absolutist knowledge of haiku as “traditional Japanese language culture.”

The practical study of haiku mainly focuses on elementary and junior high school levels, with many reports indicating that it aims at cultivating linguistic sensibility, having students experience the joy of creation, creating *renku* (linked poems), and discussing *kigo* (season words) through reading and critical analysis (Kasahara, 1981; Saigo, 1991; Fujii, 1998; Motosawa, 2000; Ishiguro et al.. 2001). An example of practices revisiting supposedly obvious knowledge and encouraging deeper learning is Adachi’s (1992) discussions on haikus, which involved university students and attempted to answer the *kukai* (peer-reviewed) question of what makes certain poems famous. Regarding global haiku, Takamatsu (2007) reports that a class can use haiku to connect with “the other” in different cultures, and Nakanishi (2016) reports on the effectiveness of teaching “*itoriawase*” (juxtaposition)

⁵ Regarding whether HAIKU are “haiku,” various opinions have already been issued from a professional standpoint (Suhara, 2002; Kondo, 2014; Sato, 1978, 1991), but there is no clear and consistent answer.

and “*kukai*” (peer-reviewed poetry events) to foreigners in North America. However, both lessons are premised on the acceptance of global haiku. Apparently, no one has tried reconsidering and relativizing Japanese haiku from a global viewpoint.

Target Students and Previous Practice

The target students were seven tenth-graders in the IB course for an “Integrated Japanese” class that covered over nine class hours.⁶ Given the small class size of the IB course, the environment was somewhat unique. However, the learning activity in itself was a reconstruction of the practice done with five “Modern Japanese” classes of 40 students each in the standard course provided in the author’s previous school in 2005, thus proving that the practice is also effective in a standard class.

Moreover, the study of translating haiku elicits concerns regarding the influence of English ability levels. However, the point of the lesson is not the translation itself; as even in the previous practice, it was clearly explained that the point was the awareness of words and expressions gained during translation. Effective handling of vocabulary and presentations enabled the students to approach the lesson without objection.

However, while students commented that “global haiku are not haiku” during the previous practice, the learning process did not fully encompass this opinion. Thus, this practice addressed this query head on.

Therefore, the perspectives of this study—that global haiku handled in this practice are effective in standard classes and that their discussion will lead to reserving decisions on the absolutist attitude toward haiku as a uniquely Japanese cultural heritage and reconsidering their essential value and significance from a cultural relativist viewpoint—are thought to provide suggestions for a wide range of educational practices.

⁶ DP starts at Grade 11. In Grade 10, students study according to the national curriculum while preparing for DP.

Unit Composition and Main TOK Queries

Unit Composition

Based on the above findings, the author planned a unit on “Global Haiku.” The three major learning activities were as follows:

- I. Haiku appreciation and critical commentary: Discussing sample poems from the viewpoints of their creation and deepening the understanding of haiku expressions and techniques. Critical analysis of the haiku found in textbooks, with exegesis expressed as commentary at the end of the unit.
- II . Discussion of global haiku: Discussing what haiku are questioning one’s own knowledge and thinking critically about haiku as language culture through watching a program on global haiku and discussing them.
- III. Haiku translation/creation: Through English translation of one of Basho’s haiku poems and Japanese translation of global haiku and gaining a real sense of the characteristics of Japanese and haiku expressions.

These three learning activities work together to enable students to get a real sense of haiku as language culture. The practice in Learning Activity I teaches haiku theory in general and the rhetoric of season words, *kireji* (cutting words), juxtaposition, and so on through the critical analysis of haikus. The acquisition process of the basic knowledge on haiku and the discussions in Parts II and III make it possible for this study to achieve its objectives.

Queries Within the Unit Incorporating TOK Perspectives

This practice draws on TOK, posing questions with no right or wrong answers and those that call for reappraisals of reasoning to unsettle students’ pre-existing knowledge and make them think objectively and from multiple angles to reconstruct their knowledge. The major unit’s queries are as follows:

- Student points: “global haiku in foreign languages are not haiku,” “haiku belong to Japan,” and “they lack *omomuki* (Japanese aesthetic appeal and refinement)”

Q “How did you learn that?”

A “In junior high” “I just feel that way”

Q “How much did you judge on experience?” “Why did you feel that way?”

Q “If it is not in Japanese, is it not haiku?”

“What is haiku?” “What are the elements that form haiku?”

“Can a literary form uniquely developed in one language be shared in other languages?” “What and to what extent are the limits on languages and cultures, in that case?”

Q “Can haiku be translated into other languages?” “If anything is lost in the translation, what is it?” “To what degree is literary translation possible?”

Relativizing Knowledge About Haiku

Knowledge About Haiku Before and After Reading Activities

When starting the unit, the question “what is haiku?” received responses like “5/7/5,” “season words,” “*kireji*,” “landscape poetry,” and “I know *kaki kueba*.⁷ Almost all the students had studied haiku at the junior high school level; their answers were fragments of basic knowledge about haiku, without further specific explanations.

However, after Learning Activity I, their answers became more specific, as presented below.

Table 1 What are haiku?

Student A	5/7/5/ description of scenery, etc./exceptions to haiku rules/ themes other than scenery/some have extra characters or no season words
Student B	5/7/5/ poems about feelings or description/bring out atmosphere through season words

⁷ *Kaki kueba kane ga naru nari Houryuji* (柿食へば鐘が鳴るなり法隆寺) by Shiki Ma-saoka is a famous haiku that many students learn in their elementary or junior high school days.

Student C	5/7/5/ themes of seasons or feelings/formal poems
Student D	5/7/5/ season words and various expression techniques/formal poems
Student E	5/7/5/ moments evoking scenery or ideas/imagining images or scenes in just a few characters/season words/primarily realistic/some in freeform
Student F	5/7/5/ formal to some extent/storytelling about the writer's sensibility and thoughts
Student G	5/7/5/ developed from haikai poems/season words/phrase endings/poems about scenes or feelings/modern ones sometimes do not have season words or break the rhythm

After the initial haiku class, the students acquired a basis in knowledge regarding the 5/7/5 pattern and typical forms such as season words while also using expressions like “basically” and “in general” to allow for irregular patterns like those without season words. Moreover, they began learning to refer to the characteristics of haiku as literary art: “the season words bring out a sense of the season in the poem, emphasizing its theme through creating atmosphere” (Student B) and “a moment evoking landscape and ideas,” “enabling the imagination of images and scenery in just a few characters” (Student E).

Are Global Haiku Really Haiku?

In Learning Activity II, we discussed whether global haiku can really be considered haiku. The teacher reserved judgment, calling for specific reasons and explanations of evidence, and asked the following queries regarding TOK.

- Can you really say it is not a haiku if it is not in Japanese, and if so, why?
- What makes a haiku haiku? Are those elements missing in global haiku?
- C said, “they lack *omomuki*”: what is that “*omomuki*,” and why can you say they lack it?
- Who “just feels that way”? Everyone? Or not?

*See Table 2 on the next page.

Table 2 Are global haiku really haiku?

	Argument	Reasons	
		Yes	No
Student A	Yes, but not ideal	<p>◇ 5/7/5 and season words are freely interpreted in some Japanese poems.</p> <p>◆ Foreign languages do not have the multiple meanings available with Chinese characters.</p> <p>◆ The connotations of season words are different in foreign languages.</p>	
Student B	Yes, but with limitations	<p>◆ Japanese can transform an action or description with a single particle, expressing style simply with polysemic words and <i>makurakotoba</i> signifiers (a conventional epithet mostly used in waka).</p> <p>◆ English words have too many syllables, making it hard to express as much variety as in Japanese.</p>	<p>◆ English does not have as many rhetorical options as Japanese does, such as reversing word order.</p>
Student C	No	<p>◆ The regular 5/7/5 is only really beautiful in Japanese.</p> <p>◆ Even when the 5/7/5 appears in a foreign language, it is in the category of ordinary poems, not haiku. There are free haiku in Japanese too, but they are still about 17 syllables long and the density of significance is close to 5/7/5. In other words, the density of meaning of 17 syllables is so different in Japanese and in foreign languages that it is not possible.</p>	
Student D	No	<p>◆ Not all countries have four seasons. The concept of seasons changes according to the linguistic background. Unique senses belonging to the Japanese like <i>shimijimi</i>, feeling something down to your bones, cannot be expressed or understood by foreigners.</p>	

Student D	No	<ul style="list-style-type: none"> ◆ There is no way to create variations when writing in 5/7/5 rhythm with the alphabet instead of kanji characters, making it difficult for the poet to express their individuality. ◆ It is impossible to express Japanese resonance and rhythm in any other language. ◆ Season words in Japan have a history and basic sense shared by Japanese, but that basic knowledge is not shared overseas.
Student E	Yes	<ul style="list-style-type: none"> ◇ The form is a long-standing rule, but free verse has already broken it. Season words should not be a problem either. ◇ The “sense of style” is in whether the scene and feelings the poet has in mind come through to the reader. If you can express the same feelings and images to the reader in the same short words in a foreign language, foreign language haiku should succeed. ◆ Sharing “haiku” images in Japan and abroad is difficult because they are so different.
Student F	No	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Japanese is syllabary, but foreign languages, especially English, have a lot of different sounds in one word. That makes it impossible to play with sounds or to create the 5/7/5 rhythm which is the essence of haiku.
Student G	No	<ul style="list-style-type: none"> ◆ It is not just a matter of rhythm and season words. Haikus are haikus because of the “Japanese-ness” in the expressions used. ◆ Expressions of “Japanese-ness,” as in our discussion of metaphors, come from “shared language for images derived from a shared culture.” For example, an American can never understand what <i>semi</i> (cicada) means for a Japanese person.

Student G	No	<p>◆ Haikus have a sensibility accessible only to Japanese; it is not just a poetic form but a part of the Japanese culture. When foreigners write haiku in foreign languages based on their own cultures and sensibilities, the poems are formal poems belonging to those countries.</p>
--------------	----	---

The discussion drew out many opinions that it was impossible to write haiku in foreign languages, with linguistic and formal characteristics like season words and the Japanese-sound based 5/7/5 pattern indicated as evidence. Some have argued that free verse and modern haiku meant that the formal conditions could be cleared, but the focus was on the density and rhythm of the 17 syllables of words.

Furthermore, “is the *omomuki* perceptible” and “the image” were noted as important elements. While E opined that “if you can express the same feelings and images to the reader in the same short words in a foreign language, foreign language haiku should succeed,” most students felt that *omomuki* was “a unique sense belonging to the Japanese” (Student D), citing it as another reason along with the absence of season words and why foreign language haiku were impossible. The students particularly noted the difficulty of sharing images and “the connotations of season words” between different cultures, with Student G citing the discussion on metaphors already studied as evidence.⁸

This discussion touched on the essence at the base of haiku, such as shared connotations and images through words. However, many students considered the 5/7/5 pattern an absolute condition for haiku, premising their discussion on poems including the seasons and atmospheric style of Japan. Their focus regarding global haiku was on the formalistic aspects and Japanese culture, without looking at haiku from a different perspective.

Watching the Documentary *Haiku*

In response to the Learning Activity II, to provide the students with a perspective on some authors of global haiku, we watched the NHK (*Nippon Hōsō Kyōkai*) documentary *Haiku: Beyond War in the Balkans*

⁸ We discussed the condition and limits of metaphor when we studied Rashomon by Ryunosuke Akutagawa and Sanshou by Masaji Ibuse.

(broadcasted on December 30, 2000). The program introduced the haiku poets published in the “Knots” collection intended to bring them together after being torn apart by the civil war in the former Yugoslavia. While the program is quite old and unsubtle in its message, it introduces the lives and poetry of people writing haiku in the extreme circumstances of war, with un-Japanese motifs. It was hoped that this video would give students a different perspective on global haiku.

Table 3 Did your opinion of global haiku change after watching the program about them?

Student A	They did not keep the 5/7/5 rhythm, but as far as the meaning of the poem and their ability to move the reader, they were no worse than the haiku praised in Japan. It does not matter what the ideal form is. Yes, it is important to take tradition seriously, but haiku are evolving into something new.
Student B	A lot of them were message-heavy, given the wartime background, but even if they did not have the scenery-focused mood of Japan, the direct expressions showed the strength needed to survive the war. I thought their haiku were more decisive and powerful, and different from the conventional ones.
Student C	I had been distracted by the degree of completion of the English haiku; their style was hard to explain. Writing about the poet's own feelings was stimulating. Until now, haiku and poetry, as far as I was concerned, did not have much to do with my feelings or thoughts, and for haiku especially, I just put in the right words for the 5/7/5 pattern. They were definitely different from Japanese haiku, but they used the same carefully chosen words within restrictions. With short expressions polished up to reach perfection, in that sense, haiku work in various languages.
Student D	I realized that the power of language is passed on to people even if the individual language is different. The basic form is similar, but the feelings addressed are very different depending on the country and its situation.

Student E	I used to think that haiku could be written in foreign languages, but people from different countries (people who do not share the same cultural background) probably cannot understand each other. After watching the program, I realized that for people who have had the same experiences can share the sense of haiku beyond the language barrier, in accordance with their original intent.
Student F	I used to think that haiku that do not fit the 5/7/5 pattern were not haiku, but (the program made me think) that like letters and other texts, haiku can be written freely. The rhythm of other languages means that haiku in those languages are a little different from Japanese haiku, but I learned that the essence of haiku is telling people something.
Student G	I came to think that different people interpret haiku differently. Haiku for me is Japanese culture, including typically Japanese expressions. That is why I think the “haiku” in the documentary are not haiku; they are formal poems in Croatian or Serbian. However, if they find hope for living and connections between ethnicities in these short words and call it haiku, then for them, it is haiku.

Opinions after watching the documentary as well as sympathy for the horrors of war and the poets included a focus on the previously overlooked functional aspects of haiku: “Haiku can succeed in its role of connecting people’s emotions even without meeting the definition” (Student A); “Haiku is a way of recording the ugliness of history and society so that we do not forget it,” “They also allow an escape from reality, closing yourself off from society and looking at nature, the bigger picture” (Student D); and “Haiku was the only tool they could share beyond the hatred and grief between nations and ethnic groups, beyond the language barrier, for understanding” (Student E). The program showed haiku poets of different ethnicities meeting to share their poems, wandering through the woods bearing the griefs and hopes of their lives. The students learned that haiku is not simply a text but it can also express and share emotions with others as living language culture, containing playful elements while also addressing the worst of reality head on and sublating it.

Table 3 shows the queries about the changes in their ideas, which makes it clear that many students' opinions changed. Students A and C realized that they had been obsessed with "the ideal form" and "completion," with Student A saying that global haiku were no worse than "Japanese ones...haiku are evolving into something new," as a comment on the new position of haiku. Here we see them recognizing their own "things taken for granted" and becoming aware of the new forms of haiku. Moreover, the students were noticing new aspects like the nature of haiku in its simple linguistic expressions or the essence of the linguistic expression of transmission: "This literary art polishes up short expressions to reach perfection" (Student C); "The essence of haiku is telling people something" (Student F). There was also a change regarding expressions shared between different cultures. Many students had argued that "sharing images" was impossible, with Japan as their standard, but after watching the program, they spoke up for the possibility of sharing across the language barrier: "The power of language is passed on even if the individual language is different" (Student D); "People who have had the same experiences can share the sense beyond the language barrier" (Student E). Students B, C, and D argued that global haiku have a differently unique attraction, suggesting that they were reappraising the "unique Japanese" framework. Student G, while still insisting that "these are not haiku, they are formal poems," also admitted that "if they find hope for living and connections between ethnicities in these short words and call it haiku, then for them, it is haiku"; they demonstrated respect and understanding for people writing "haiku" in other languages, having considered the elements that constitute haiku and made a judgment.

Further, Student C referred to the creative stance of the poets in the program: "until now, haiku and poetry, as far as I was concerned, did not have much to do with my feelings or thoughts," looking objectively back on their own external relationship to haiku and seeing an influence on their own creative stance.

These changes among the students suggest the influence of media such as music and images. However, the TOK "ways of knowing" recommend the consideration of constructing knowledge from multiple aspects, including emotions, faith, and memory. In other words, becoming conversely aware of the influences represents an opportunity to be aware of the degree to which elements such as prejudice and emotions such as empathy affect one's own judgment.

Below is the documentation and analysis of the changes in the students.

First, they moved from rejecting global haiku on formalistic grounds to accepting them on the basis of functional conditions. The students gained a new perspective that as the haiku poets read their poems to one another, haiku served the functions of transmitting emotions to others, sharing their reality, and creating a space for empathy, as a way of sublating reality and getting through life. Owing to the foreign haiku poets, the students realized that this kind of wordplay, empathy through self-expression, and gifting were expressed in linked poems as the inextricable essence of haiku.

Second, students came to realize that language culture can be shared among different languages and cultures. They began by rejecting global haiku on the premise that a Japanese atmosphere was essential, but they also came to realize that haiku based on different cultural backgrounds have their own differing attractions. This is also the realization that the function of haiku noted above as language culture is not limited to being “uniquely Japanese” but can be transferred and changed to other cultures as well. They also seemed to gain understanding and respect through learning about the backgrounds of individual haiku poets.

Third, the students became aware of their own attitude toward haiku as something external and came to address it as a literary form expressing internal emotions. Encountering the poets’ integrity as they expressed their emotions in haiku in the most extreme situations, the students reflected on the distance between their creative stance toward their own poetry and haiku and their innermost selves, understanding the meaning of expressing the internal self in poetry. This opportunity may have become easier for them to accept due to the difference of foreign haiku from the students’ fixed ideas as well as the specific information they learned about the individual haiku poets.

The changes above did not lead every student to the same unified answer. Each gained new perspectives on their own existing knowledge, considered the knowledge they had, and judged how to perceive global haiku with their own rationale.

Discussion of Japanese and Haiku Expressions Through Translation

As stated earlier, in Learning Activity II, students gained new awareness on global haiku. However, there was no discussion on what can and cannot be shared as language culture between haiku and global haiku. Learning Activity III added translations to discuss where the limits might be. It was

hoped that this activity would provide the students with hands-on learning of the characteristics of Japanese and haiku.

Translation of Basho's Haiku "Furuike ya kawazu tobikomu mizu no oto
古池や蛙飛び込む水の 音”

Students' translations are excerpted below.

The pond filled with scum A frog leaps gracefully in The sound of water
The Old Pond / A Frog Jumped In / Sound Of Water
In/ an/ a/ging/ lake (5) Sound/ of/ a/ spla/ shing/ wa /ter (7) A/ frog/ di/ving/ in (5)

As noted above, the point of this activity was to focus the discussion on the process of translation and realizations about expressions. Below is a summary of the discussion.

1. *Furuike* and the image of quiet: Translated expressions included “old pond,” “aging lake,” “The
2. pond filled with scum” and so on, with everyone sharing the “silence” expressed between the lines.
3. 5/7/5 pattern and rhythm: Everyone struggled to keep these. Some used three lines, while others added slashes to keep the 5/7/5 in English as well.
4. Frog or frogs: Everyone translated it in the singular as “a frog” or “the frog,” on the basis that “to express the quiet, it has to be just one frog.”
5. Tense: Translations varied among present and past tense, using “hops,” “jumps,” “leaps,” “jumped,” “leaped,” etc., with discussion of the expressive effect of the present tense in Japanese.

Students' reactions showed their full realization of the unique rhythm and resonance of Japanese haiku: “Paying too much attention to the word

order gets the flow of the rhythm messed up” (Student D), “Japanese can express specific ideas with limited characters” (Student F), “The dynamics of English are so strong that it does not have the one steady rhythm of Japanese, so although I wrote it in 5/7/5, there are breaks between ‘sound’ and ‘of’ as well as ‘frog’ and ‘diving’” (Student F), “It is hard to express the *ya* phrase ending or the *mizu no oto* reversed order in English” (Student G), and so on.

Translation of the “Wind with No Dream” Haiku Collection Into Japanese

Next, from among the “Knots” poets, we translated into Japanese the work of Mirsad Denjo, who died in the war. This was to some extent a creative activity, intended to obtain a more intimate sense of global haiku (HAIKU) through connecting the students with *haiku*.

Below is some of the students’ work.

It is snowing outside I am sitting and watching my mother’s knitting	雪降れば 母の編み物 座り見る
Solitary island The gloomy murmur of the sea The splashing of tears	島一人 波のささやき 涙の如し
The whole day long children are looking for the arc of yesterday’s rainbow	子供らが 昨日の虹を 探す今日

Students critiqued each other’s work, opining that “I do not like the flow in mine” and “I would not have thought of that expression,” apparently discovering the different images and the interest of creation in the different expressions used for the same haiku.

Moreover, because the class was small, the teacher shared some previous students’ work. The translation for the “solitary island” poem, “*abarete mo*

nakijakutte mo hitori no yo (暴れても 泣きじ やくっても 一人の夜),”⁹ was popular for its rhythm, offering hints for creation such as “the translation does not have to be word-for-word” and “creating freely from inspiration.” This is thought to have led to the development of independent creativity at the end of the unit.¹⁰¹⁰

As noted above, through the translations and discussions, the students deepened their understanding of Japanese and the characteristics of haiku. They were able to get a real sense of the translation potential of the connotations of Japanese, its ability to leave grammatical number and tense vague, the limits of translation regarding the 5/7/5 rhythm, the resonance of phrase endings, and so on, coming to an awareness of these “expressive effects.”

Furthermore, this semi-creative translation activity became an experience joining global haiku and haiku through their own words, discovering the potential of free interpretation and personal expression. At the end of the activity, even students originally uninterested in haiku had become strongly motivated to work actively on their translations.

While Learning Activity III once again points out the format of haiku and the uniqueness of Japanese and Japanese haiku unlike Learning Activity I, its discussion is premised on the possibility of admitting the differences in the formal conditions for global haiku and haiku, and it provides experiential consideration of the translation potential and limitations of haiku, grasping the characteristics of Japanese and haiku objectively as “expressive effects.” This should serve as knowledge enabling students to judge the universality and uniqueness of global haiku as they become wider known.

Results and Discussion

Results of the practice include, first, the transformation of learners’ awareness of “traditional language culture” and their acquisition of a relative perspective on their own culture. Initially, the learners considered haiku stereotypically as a “uniquely Japanese cultural heritage,” based

⁹ Even getting in a rage/or wailing inconsolably/the night of a loner (translated by Nakano & Choung, 2020).

¹⁰ At the end of the unit, one of the students created a “HAIKU generator” (automatic haiku creator computer software), and students enjoyed a haiku-making game inspired by random combinations of words from the software and evaluated each other’s work.

on rules and other formalistic aspects; however, through discussing global haiku, they came to notice formerly overlooked points like the effect of haiku as a means of communication, gifts, and their functional significance in the sublation of reality such as human relations and space formation. These properties are a characteristic of haiku as “traditional language culture,” passed on in linked poems, and students’ realization thereof through foreign, modern-day haiku poets constituted an opportunity for them to look at “traditional language culture” anew.

Additionally, while students initially took “the unique atmosphere of Japan” and “sharing the images of the four seasons” for granted as reasons to reject global haiku, they came to recognize “a different unique charm” in global haiku expressing images and feelings in straightforward expressions, composed with a different cultural background and under severe conditions; this enabled the students to develop respect and understanding for the foreign haiku poets. At the translation stage, while confirming again through experience the characteristics of Japanese and haiku, and the limitations of translation, they recognized “expressive effects” objectively rather than taking an absolutist view.

Thus, reserving judgment on the absolutist view of “traditional language culture” and objectively considering its uniqueness and universality from multiple aspects is a form of literacy with a relativist approach to “traditional Japanese language culture,” leading to respect for other cultures as well. In addition, recognizing the potential for transfer and development to other cultures of “traditional Japanese language culture,” understanding objectively the characteristics of Japanese culture and language, and reading with judgment on the degree thereof constitute a rediscovery of the value of the students’ own culture, leading them to take on the role of passing on “traditional language culture” on their own initiative.

Second is the efficacy of TOK. This practice posed questions during the process of discussion of the open-ended question “are global haiku really haiku?” such as “is there any evidence for that?” “how do we judge emotion and language?” “to what extent can we say that?,” and so on. These questions bring out the uncertainty of the premises gripping each individual learner and the group, acting as opportunities and media for the acquisition of meta-knowledge. The learner thinks in-depth about the elements of haiku, the perspective and basis of judgment, the potential of translation, and so on from multiple aspects, reconstructing their knowledge

of each. This attitude of independent thinking and judgment is thought to be brought on by the relativization in the TOK queries above.

Issues of the Practice

However, the following issues still remain for this practice. First is the discussion of the relations and significance of the rhetoric of haiku throughout the unit. There was an insufficient discussion on how the various rhetoric learned through appreciation in Learning Activity I was reflected and developed in the discussion of global haiku in Learning Activities II and III. This failed to ensure consistency with the commentary at the end of the unit. Particularly, shortage of time and opportunities hindered the students from exploring deeply and recognizing matters clearly such as the “juxtaposition” and “presentations” in global haiku or the “unique connotations of the land and culture.” This was debated in the previous practice and is hoped to be improved in the future, as it is important for the discussion of haiku universality from the viewpoint of rhetoric.

Overall, it was proven to some degree that TOK support is effective in encouraging learners to relativize “traditional language culture” and make independent judgments. When approaching the study of “traditional language culture” at the high school level from a global perspective, rather than simply deepening knowledge and understanding passively, learners must develop a cultural relativist perspective and actively utilize literacy. Based on the above issues, I hope to work toward a better practice for the fostering of this ability.

References

- Etsuo Adachi (1992) Keiko no ku ha naze meiku ka (Why the haiku “Plumed cockscomb” by Shiki is regarded excellent? *Bungei Kyoiku Meijitoho*, 44-5.
- Hajime Kasahara (1981) Haiku nojyugyou (Haiku class) *Ikkeisyobou*.
- International Baccalaureate Organization (2013) *Diploma Programme Theory of Knowledge Guide*. International Baccalaureate Organization (2015) *Diploma Programme Language A: Literature Guide*.
- Junko Motozawa (2000) Kotoba eno Isiki wo Takameru Saijiki zukurino jissenkenkyu (Practical study of Making a list of seasonal terms to raise awareness of words), *Haikubungakukankiyo* vol. 11.

- Kazuo Sato (1978) Nanohana ha isyoku dekiruka (Can rape be transplanted?), Ohusya.
- Kazuo Sato (1991) Umi wo koeta haiku (Haiku across the sea) Maruzen.
- Kazuo Suhara (2002) Gaikokugohaiku no Genzai (Foreign Language Haiku Today), Kokugakuin daigaku,
- Kokugakuindaigaku Gaikokugo kenkyushitsu/GaikokugoBunkaGakka Kiyou, Kokugakuin University, 43-54.
- Kunihiro Fujii (1998) *Haiku no Jyugyou/ Kusaku no Gihou – Dou Oshie, Tsukuru noka* (Haiku lessons and techniques: how to teach and make them) Meijitosyo.
- Masako Watanabe (2014) The International Baccalaureate Program in the Global Age: Its Impact on Socialization and Public Education, Educational Studies in Japan Vol. 81 No.2, 176-186.
- Makoto Nakanishi (2016) Haiku ni yoru Kokusaikouryu no Jissentekikenkyu (Practical study of international exchange by haiku), Kokugokakyouiku. 2019, Vol.80, 71-78.
- Miki Takamatsu (2006) Approach to Multi-ethnic Coexistence and Conflict: Through Balkan Poets, International education Vol.12, Japan Association for International Education 142-165.
- Osamu Ishiguro (2001) Haiku wo bunseki hihyou de oshieru (Teaching Haiku Using Analytical Criticism) Meijitosho.
- Yoichi Sato & Hiroki Arita (2013) Ikkata and handanryoku wo kitaeru "Dentouteki na gengobunnka" (Development of Traditional language culture class to cultivate zest for life and judgment), Aichikyoikudaigaku Kenkyuhoukoku vol,62, 157-165.
- Mirsad Denjo (1995) *WIND WITH NO DREAM*, Hrvatsko haiku drustvo.
- Takehiko Saigo (1991) Meiku no Bigaku (Aesthetic of excellent haikus), Reimeisyobo.
- Yuji Fujimori (2016) Kokugokyokasyo ni Noboru Tsuki —Bunka literacy to siteno Dentoekinagengobunka (The Moon in Japanese Language Textbooks: "Traditional Language Culture" as Cultural Literacy), Dokushokagaku, Vol.58 No.3, 133-146.

NOVE KNJIGE / NEW BOOKS

Klaus-Dieter Wirth: Stimmen der Steine

Collection of 145 haiku and senryu in German, English, French and Spanish
Allitera Verlag, 2020; ISBN 978-3-96233-228-0

after the funeral
some steps slower
some quicker

nakon sahrane
neki koraci sporiji
neki brži

a boy riding
his rocking horse
into sunset

dječak jaše
konjića za ljunjanje
u zalazak

only quiet briefly
laughter in the corridor
of the hospital

tek nakratko
smijeh u hodniku
bolnice

where the bumblebee
sat on the lavender
a nodding stalk

gdje je bumbar
sjedio na lavandi
klima se stabljika

a skylight
opens with a squeak
releasing a butterfly

svjetlo s neba
otvara se uz škripu
oslobađajući leptira

last daylight
on the snow-capped mountains
the magic of merging

posljednje svjetlo
na snijegom pokrivenim vrsima gore
čarolija stapanja

young dad
pushing the pram with his kid
both of them bald

mladi otac
gura kolica s djetetom
oba čelava

Kanchan Chatterjee: Scattered Leaves

Haiku collection, 2020; ISBN 978-93-89615-53-1

<https://www.thehaikufoundation.org/omeka/items/show/5926>

pampass grass...
a buffalo rises
from it

pampas trava...
iz nje se diže
bufalo

passing monsoon...
the weeds on the old roof
start to sprout

pred kraj monsuna
niče korov
na starom krovu

north wind...
the old window
opens, closes

sjeverni vjetar...
stari se prozor
otvara, zatvara

summer rain...
two sparrows meander
into my room

ljetna kiša...
par vrabaca ukrivudao
u moju sobu

monsoon night...
the last boat's lantern
is full of soot

monsunska noć...
lanterna zadnje brodice
puna čade

evening lull...
a peasant takes his scarecrow
to the shed

večernje zatišje...
seljak odnosi strašilo
u šupu

Borislav Trajković: Duga u rosi

Svitak, Beograd, 2019.: ISBN 978-86-7960-248-0

Svud po povrću
samonikla mirođija.
I ambrozija.

Among vegetables
a self-sown dill.
And ambrosia.

Vetrić pred sutor.
Miris lipovog cveta
ispuni sobu.

The breeze at dusk.
The scent of linden
fills the room.

Prestala kiša.
U svakoj konjskoj stopi
zarobljen mesec.

The rain stopped.
In each horse trail
a trapped moon.

Svetiljka drhti.
Po krovovima plešu
senke jablana.

Shivering street lamp.
The poplars' shadows dance
over the roofs.

Ograntu sunce.
Senka mi se pridruži –
sasvim nečujno.

The rising sun.
My shadow joins me
inaudibly.

Ne zna se: da li
je stariji vozač, put
ili auto.

Not knowing who's older:
the road, the driver
or his car.

Milijan Despotović: Haiku izbor

Alma, Beograd, 2019.: ISBN 978-86-7974-714-3

Zimska mesečina:
pantalone dečaka mokre
a senka suva.

Winter moon:
the boy's pants wet
his shadow dry.

Brezova metla
pred kolibom. Samo sneg
da prestane da veje!

A birch broom
in the front of the cabin.
Waiting for the end of snowfall.

Jesenji sumrak.
Sa staze skoči žaba
u izvor tišine.

Autumn dusk.
A frog limps off the path
into the source of silence.

Očima dodirujem
ucvale visibabe sa
one strane reke.

My eyes touching
flowering snowdrops
on the other river bank.

Prvi komarci.
Da samoće nije, bar –
kaza starac.

The first mosquitos.
If there was no loneliness,
says the old man.

Iza stabljika
zrelog kukuruza, gle
virka strašilo.

Behind the stalks
of ripe maize, look,
a peering scarecrow.

PTAKI WĘDROWNE 2 / MIGRATORY BIRDS 2

**Almanac No.2 of the Polish Haiku Association, January 2019; ISBN
978-83-65275-77-6**

Robert Kania

kisses –
fewer and fewer
patches of snow

poljupci –
sve rjede
krpe snijega

Agnieszka Żulawska-Umeda

snow disappears
each morning a new colour
of the garden

nestaje snijeg
svako jutro nova boja
u vrtu

Krzysztof Marek Macha

unfastening a button
of the cashmere coat
spring

otkopčavam dugme
na kaputu od kaštira
proljeće

Stefania Bronowicka

boundlessly free
across fields and meadows
the spring wind

beskrajno slobodan
preko polja i livada
proljetni vjetar

Marta Chocilowska

cherry blooms
even the moon
turns pink

trešnjin cvat
i mjesec
se zarožio

Lidia Rozmus

immigration office
seeing my fingerprints
for the first time

ured za imigracije
prvi put vidim
svoje otiske prstiju

Ewa Kowaliszyn-Konar

pink phloxes
still blooming by the fence
smell of childhood

ružičasti plamenci
još cvatu uz plot
miris djetinjstva

Piotr W. Lorkowski

sultry August
the bottle collector's having
a rich harvest

sparni kolovoz
skupljač boca ima
bogatu berbu

Ernest Wit

towards light
the stretched necks
of flying swans

k svjetlosti
ispruženi vratovi
labudova u letu

Małgorzata Anna Bobak

a small bench
between us
this maple leaf

klupica
među nama
javorov list

Wiesław Karliński

misty morning
between heaven and earth
lonely apple tree

jutro u magli
između neba i zemlje
usamljeno stablo jabuke

Maria Jolanta Piasecka

leafless trees
new houses in the neighbourhood
suddenly so near

stabla bez lišća
nove kuće u susjedstvu
odjednom tako blizu

Andrzej Dembończyk

December morning
stealing across the lake
roe after roe

prosinačko jutro
preko jezera krade
srnu za srnom

Krzysztof Kokot

night gale –
Orion constellation
in the right place?

noćna oluja –
je li sazviježđe Orion
na svom mjestu?

Alfred Kampa

ginger dough
between my wife's fingers
Christmass soon

tijesto od đumbira
među prstima moje supruge
uskoro Božić

Małgorzata Formanowska

autumn dawn
towers of the cathedral
hanging in the sky

jesenja zora
tornjevi katedrale
obješeni o nebo

Neal Whitman: How Pleasant It is

A collection of tanka in English, ISBN 978 93-89690-75-0

how pleasant it is –
to see in my postal box
a letter
from an old friend
old in both senses

the boat dock
splintered silvery green –
a mallard paddling by
leaves behind
one white feather

dogs on the beach
happy to see other dogs –
at the airport
how much I detest
all those other people

on the first flight
you should have seen how my kite
flew higher than gulls
the wind blew from land to sea
the string snapped and off she went

in the museum
photos of Fukushima
after the earthquake
a boy asks his father
what made the sky fall down?

kako lijepo je to –
u poštanskom sandučiću vidjeti
pismo
od starog prijatelja
starog u oba smisla

pristaništem
preljeva se srebrno zelena –
patak veslajuć
iza sebe ostavlja
bijelo pero

psi na plaži
sretni što vide druge pse –
u zračnoj luci
oh, kako prezirem
sve one druge ljude

na prvom letu
trebao si vidjeti mog zmaja
leteć' više od galebova
vjetar je puhaoo s kopna na more
uzica je pukla i ode on

u muzeju
fotografije Fukušime
nakon potresa
dječak upita oca
zašto je nebo palo na zemlju?

at age twelve
I read *The Martian Chronicles* –
staring
at myself in the mirror
I detected pointy ears

kao dvanaestgodišnjak
čitao sam Marsovke kronike –
buljeći
u svoj odraz u ogledalu
primijetio sam šiljaste oči

Pravat Kumar Padhy: The Rhyming Rainbow

A collection of Tanka Poems, 2019; ISBN 978-93-88008

whirling wind
unscheduled and unkind twist
scattered leaves
with no shelter and mercy
detached from the living trees

vrtložni vjetar
nenajavljen i neljubazan
raspršuje lišće
bez uzmaka i milosti
odvojeno od živućih stabala

with telegram
awaits the old man at post office
the grief soaked paper
sends the message to darkness
over the coffee mixed with tears

s brzojavom
starac čeka u poštanskom uredu
papir vlažan od tuge
šalje poruku u tamu
ponad kave sa suzama

memories
like waves after waves
sail to shore –
and return to a great distance
for the late evening moon to catch

sjećanja
poput vala za valom
plove na obalu –
vraćaju se u daljinu hvatajući
kasni večernji mjesec

man from Mars
woman from Venus
we measure time
across a great distance
to heal and fill the space

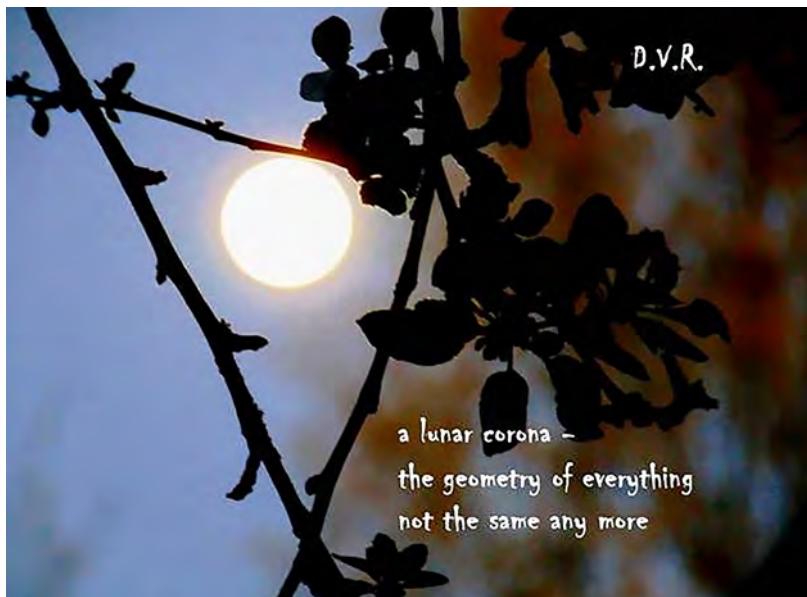
muškarac sa Marsa
žena sa Venere
mjerimo vrijeme
preko velikih daljina
da iscijelimo i ispunimo svemir

an exhibition
of pencil-sketches
in the nest
eggs about to hatch
to discover light of the day

izložba
crteža olovkom
u gnijezdu
samo što se ne liježu jaja
i otkriju dnevnu svjetlost

the orphan
at the crossroad
he stares at
the safety slogans
painted on the billboard

siročić
na raskrižju
zuri u
poruke o sigurnosti
na panou

Đurđa Vukelić Rožić

a lunar corona –
the geometry of everything
not the same any more

mjesečeva korona –
geometrija svega
nikad više ista

HRVATSKI AUTORI NA HRVATSKOM JEZIKU

CROATIAN AUTHORS IN CROATIAN

HAIKU

Mirta Abramović, Đakovo

Klupa škripom
potjerala cvrkut
ne i bršljan.

A creaking bench
sends away the chirping
but not the ivy.

Zvižduk vlaka
ispraznio žamor perona.
Ja još čekam...

Whistle of the train
emptied the murmur from the platform.
I'm still waiting...

Razumijem
glazbu i pogled,
ne i riječi.

I understand
the music and the gaze,
but not his words.

Tako su slatki
ljubav na esperantu,
zar prisluskujem?

They are so sweet
love in Esperanto,
am I eavesdropping?

Vesna Andrejić Mišković, Slavonski Brod

snježna mećava
iz duplje šupljeg debla
ispao orah

the snowstorm
a walnut fell from the cavity
of a hollow tree

aureola
jato brljaka kruži
oko zvonika

an aureole
a flock of dippers circling
around the belfry

puše sjeverac
ispod rolete drhti
promrzli list

the North wind
a chilled leaf trembling
under the shutters

Senrju/Senryu

prepun kafić
miris duhanskog dima
na novoj jakni

crowded bar
the smell of cigarette smoke
on my new jacket

stara bolnica
na škipavom krevetu
blagi osmijeh

an old hospital
on a creaky bed
a mild smile

Joško Armanda, Split

Odlasku broda
lake zavješe skrile
iskricu suze.

Light curtains hiding
the spark of a tear
to a departing ship.

Čakavsko narječje/The Chakavian dialect

Okriče na jugo...
Po brzin joblaciman
tandrće misec.

Veers to the South Wind...
Helter skelter of the Moon
over quick clouds.

U izolaciji
sunčanim gradelama
pržim sjećanja.

Self-isolated
roasting memories
on sunny grill.

Joško Armanda

Zlata Bogović, Varaždin

Šetnja livadom.

Još uvijek miriše
otkos trave.

Walking in a meadow.

Still the fragrance of
the mowed grasses.

Vrijeme berbe.

Prezrelo grožđe bere
jesenska tuča.

Harvest time

too ripe grapes picked by
the autumn hail.

Lijevo, desno

u ritmu vodoskoka
–ženski bokovi.

Left, right

to the rhythm of a fountain
– the woman's hips.

Balkon pun rublja.

Šareni leptir zastao
gdje sletjeti.

Balcony with laundry.

A colorful butterfly pauses
to make its landing choice.

Dubravka Borić, Podgora

sve naopačke

zvonik, kućice, barke –
tišina mora

everything upside down

the belfry, houses, boats –
the calm sea

poetska večer

na zakusku došli
i beskućnici

poetry evening

the homeless persons arrived
for snacks

uz magistralu

gotovo raspali brod
još čeka kupca

near the highway

an almost rotted boat
still waiting for a buyer

Ivan Bradvica, Zagreb

Senrju/Senryu

Egocentričnost –
politička bolest
propast nedužnih.

Dnevna rutina
bez novih izazova –
život bez snova.

Otvoren čovjek
nikoga ne tereti
umišljenošću.

Egocentricity –
the illness of politics
smashing the poor.

A daily routine
without new challenges –
a dreamless life.

An open minded man
brings no burden to anyone
with his conceit.

Josipa Braut, Viškovo

natjecanje koza
vijenac od bršljana
pojela pratilja

plava šljiva
uzela mi
otisak prstiju

stara maslina
utroba joj se vidi
još rađa

dnevne novine
crnim prstima
zaprljala sam lice

tmuran dan
ublažio bijeli
kišobran

a goat competition
a runner up eats up
the winner's ivy garland

a blue plum
it has taken
my fingerprint

old olive tree
its insides visible
yet it bears fruit

daily newspapers
my face smeared with
my black fingers

murky day
soothed by
a white umbrella

jaka bura
ljulja feral i
cijelu ulicu

strong Bora
rocking the pier
and the whole street

Senrju/Senryu

veliki grijeh iskupio skupocijeni dar	a big sin a costly present made up for it
u dvorani ogledalo uvećalo malobrojnu publiku	in the hall a mirror doubled the meager audience
pas latalica malu pažnju ozbiljno shvatio	a stray dog taken seriously a little attention

Domagoj Brkić, Split

prastare stube iako pod nogama vode moj uspon	the ancient stairs although under my feet guide my rise
pod oblacima plutaju lopoči na oblacima	water lilies float under the clouds on the clouds
deblo čempresa planduje pod svojom krošnjom	the cypress trunk taking it easy and lazy under its treetop
zimska studen i urušeni zvonik sami u selu	winter cold and an collapsed belfry alone in the village

klimatski migrant
u zimu preselila
jesenja kiša

a climate migrant
an autumn rain moved
into the winter

Senrju/Senryu

okružni zatvor
do slobode samo zid
i šest godina

county jail
separated from freedom by a wall
and six years

jutarnja kava
na putu do posla
bijeg od posla

morning coffee
a runaway from work
on the way to work

moderna gradnja
stare tradicijske kuće
nova k'o stara

modern architecture
old traditional houses
new as old

demografski slom
učinio suvišnim
demografe

demographic break
the demographers
redundant

Siniša Brnad, Rijeka

lisnatim sagom
šuškajući brode
naši koraci

down a leaf carpet
the rustling of
our paces

Siniša Brnad

Senrju/Senryu:

na kraju dana
otrcana se krpa
sprema za bal

the end of the day
a shabby rag
getting ready for a ball

Silvija Butković, Đakovo

Vrijeme ručka.
Na klupi u parku
starica i golubovi.

Lunch time.
The bench in the park hosts
an old lady and pigeons.

Molitva vjetru.
Dječak pušta zmaja
pod oblake.

A prayer to the wind.
The boy releases his kite
towards the clouds.

Hod prema vrhu.
U oku planinara
zalazak sunca.

A walk to the top.
In the eye of a climber
the sunset.

Stjepan Crnić, Zagreb

Gnijezdo vrapca
u okviru prozora.
Čujem pijuke.

The sparrow's nest
in the window frame.
I hear cheeping.

Maslačak uz put.
Pčelu i bumbara na tučku
ljulja lahor.

Dandelion by the road.
The breeze rocking a bee and
bumblebee on the pistil.

Proljetna kiša.
Na vrtnoj ruži pčela
u laticama.

Spring rain.
A bee in a garden rose
amidst the petals.

Zasniježilo.
Na balkonu sjenica
sa sjemenkom u kljunu.

Snowing.
On the balcony a blue tit
with a seed in its beak.

Mihovila Čeperić-Biljan, Rijeka

noć bez zvijezda
otkucaje sa zvonika
preduhitruje čuk

a starless night
the owl's hoot quicker
than the belfry

mirisi ljeta
utisnuti u teglicu
gradskog balkona

the smell of summer
squeezed into a pot
on the city balcony

i u sjećanju
škripe daščice mosta –
vrt djetinjstva

even in my memories
the bridge planks creaking
in my childhood garden

propoutovanje
bjelina voćnih latica
i novog snijega

passing by
the whiteness of fruit petals
and a new snow

Senjska čakavština / The Chakavian dialect, speech of the town of Senj

diši* lemuncin**
na pragu rodne kuće
majkine ruke

the smell of lemon
on the doorstep of my birthhouse
my mother's arms

*diši – miriši, **lemuncin – limun

letnja đirada*
kalig** priko Vratnika¹
bura-samo ča ni

short summer walk
a foggy cloud over Vratnik
soon the Bora will come

*đirada – kratka šetnja

** kalig – magleni oblak, kad je nad Vratnikom nagovješće buru

lampa* zad Kule²
na majkinoj kredenci
užgan milikerc**

lightning above fortress
on my mother's cupboard
a burning candle

*lampati – sijevati, ²Kula – kula Nehaj, **milikerc – svijeća

na balaturi
sve rupe na padeli*
čepi pavinka**

on the veranda
a periwinkle clogs
the bowl

*padela – zdjela, **pavinka – zimzelen

Badnji dan
bašeljak* na balkonu
još vajik** zelen

Christmas Eve
the basil on my balcony
still green

*bašeljak-bosiljak, **vajik-uvijek

¹ A mountain pass over the Velebit mountain

² The Nehaj Fortress in the town of Senj

**mirakul
na podlozi neba
filigran stabla**

mirakul
na podlozi neba
filigran stabla

a miracle
on the base of the sky
the filigree of a treetop

Dinko Sule

Ana Dabac, Zagreb

U kapljicama,
niz vrh ledene sige
kliže se sunce.

The sun skates
in the drops
down the icicle.

Pod gustom maglom,
u svakom kutku šume,
miris ciklama.

Under a dense fog,
in every corner of the woods
the scent of cyclamen.

U morskoj pjeni,
slomljena grmljavina
ljetne oluje.

In the sea foam,
a broken thunderbolt
of a summer storm.

Novogradnja –
na betonskom stupu
gnijezdo roda.

New high rise –
on the concrete pier
the stork's nest.

U zimsko jutro,
dostiže brze korake
ledeni vjetar.

Winter morning –
a cold wind catching up
with my quick steps.

Bliži se jutro
u san mi dolijeću
raspjevane ptice.

Close to dawn
singing birds fly in
my dream.

Grozdana Drašković, Hum na Sutli

miriše na snijeg
na granama jasena
nepomične vrane

the smell of snow
on the boughs of an ash tree
motionless crows

sunce na izlasku
dotiče tek vrhove
požutjeli šume

the rising sun
touching only the tops
of yellowed woods

pri polijetanju
fazan vinuo u zrak
lišće uz cestu

at its take off
a pheasant raised
leaves by the road

u smjeru juga
krikovi ždralova
ispunjavaju nebo

direction South
the cranes' screams
fill the sky

grana čempresa
oslobođena od snijega
šibnula u zrak

a cypress bough
freed from the snow
sprang upwards

sredina jeseni
ogoljeli orah otkrio
bakinu kuću

mid-autumn
a bare walnut tree revealed
my grandmother's house

Robert Dudnik, Osijek

za noćnih pljuskova
automobili dobiše
svoje aure

during night showers
the cars with
their aureoles

mačke na smokvi
na sunčani dan u studenom –
prestrašeni vrapci

the cats in the fig tree
on a sunny November day –
scared sparrows

uklonjena kratka poruka
ostaju
dublji tragovi

a short message erased
leaving
deeper traces

prsnu grlo žarulje
ona ostade
cijela

the light bulb socket burst
the bulb remained
whole

Nevenka Erman, Žminj

nepismen kipar
uklesao vječnost
u kip anđela

an illiterate sculptor
carved eternity
into the statue of an angel

bakin rukopis
na nepcu slast djetinjstva –
tajne stare teke

my grandmother's handwriting
relish of childhood on my palate –
the secrets of an old notebook

slika bez rama
ručni vez mudrih izreka
na lanenom platnu

a frameless image
needlepointed adages
on the linen

čempresi šúme
recital vrabaca nad
humkom pjesnika

rustling cypresses
the sparrows recite upon
the poet's tomb

drhtavim prstom
u zamagljeno okno baka
ucrtava suze

a shabby finger
a crone draws her tears
on the foggy window pane

u zavjetrini
pod snježnom dekom
beskućnik

in the lee
under a snow blanket
a homeless man

Saone jure.
U galopu lipicanaca
tragovi zime.

Rushing sledge.
The trails of winter
in Lipizzaners' gallop.

Silvija Butković

Darko Foder, Ivanec

CRNO/BLACK

Rudarsko okno.
Crna lica u žurbi
se smiješe.

The mine shaft.
Hurrying black faces
wearing smiles.

Cvijetnjak kraj dvorca.
Na crnom tulipanu
šareni leptir.

The castle garden.
On a black tulip
colourful butterfly.

Kraj trošne kuće
starci i mnoštvo djece –
svi u crnini.

Near a dilapidated house
old people and many children –
all in black apparel.

U crnoj noći
put, potok i planina
na mjesečini.

In the black of night
the road, stream and mountain
in the moonlight.

Kajkavsko narječe, ivanečki govor /
The Kajkavian dialect, the speech of town of Ivanec

Zagrajeni grunt.
Zima tira svo modu.
Kape na stopi.

Ograđeno imanje.
Zima tjera svoju modu.
Na stupovima kape.

A fenced farm.
The winter fashion with white caps
on the fence posts.

Ribički šciepi.
Pone konte rib i jen
kaščični kalač.

Ribički štapovi.
Pune kante riba i jedan
kolač od koštice.

The fishing rods.
Buckets filled with fish and
a cottonseed meal cake.

Vuletje poca.
Snieg z gare datepel se
na mlinski katač.

Proljeće puca.
Snijeg s planine banuo
na mlinsko kolo.

The strength of spring.
The snow from the mountain
bursts onto the mill wheel.

Krave na paše.
Z dedavu kasturu vnuč
rezbari frulu.

Krave na paši.
S djedovim nožićem unuk
rezbari frulu.

Cows in the pasture.
A boy carving a flute
with his grandfather's knife.

Prežgona župa.
Lačne oači lučeju
ftapljene vrgonje.

Prežgana juha.
Gladne oči gledaju
utopljene vrganje.

Cream soup.
Hungry eyes watching
drowned mushrooms.

Jutiernji špuncier.
Čez pakašeno travo
migaju poži.

Jutarnja šetnja.
Pokošenom travom
migolje puževi.

Morning walk.
The snails crawling
among grass blades.

Ivan Gaćina, Zadar

puni se kišom
kupola starog tenka...
jesenje sjenke

palačinka bar...
kroz uspomene putuje
miris cimeta

drvored lipa...
kroz granje se talasa
obris lokomotive

zaprežna kola...
vjetar provlači puteljkom
miris proljeća

the dome of the tank
filling with rain...
autumn shadows

the pancake cafe
the smell of cinnamon travels
through my memories

a line of linden trees...
the outline of the engine swaying
among the tree tops

the carriage...
the wind drags the scent of spring
down the road

Senrju/Senryu

dvorište crkve...
pod kišobranom slušam
nečije psovke

plitki džepovi...
iz novčanika vire
stare novčanice

gradski katastar...
u fokusu problema
dvojni razlomci

the church yard...
under my umbrella I listen to
somebody's curses

shallow pockets...
old bills peer
from his wallet

town surveyor...
double fraction problem
in the focus

Danijela Grbelja, Šibenik

sunčan dan –	a sunny day –
uzalud traži šparoge	a luckless picker in search
vječni neznašnica	of asparagus in vain
rekвијем за сне	a requiem for the dreams
ulazi u tišinu	an irritating fly
iritantna muha	enters the silence
sablasni grad –	the ghostly town –
u mirisu krizantema	even the moon asleep
zaspao i Mjesec	in the scent of chrysanthemums
na toj obali	on this bank
čim ispružim ruku	as soon as I stretch my arm
eto labuda	the swan arrives

Slavica Grgurić Pajnić, Delnice

jutro u sobi	morning in the room
nos na staklu dodiruje	my nose on the windowpane
planinu	touching the mountain
olovka –	a pencil –
crtež postaje	the drawing becomes
zagonetka	a mystery

Kajkavsko narječe, idiom Brod Moravice /
The Kajkavian dialect, the speech of Brod Moravice

naheren škriljak –	nakriviljen šešir –
velik kaput i paljca;	veliki kaput i palica;
mahan človek	maleni čovjek

slanted hat –
a large cloak and walking stick
for a lowly man

košenica –
slika va muzeje oživela
rože i mrtulje

a meadow –
a painting in the museum enlivened
the roses and butterflies

livada –
slika u muzeju oživjela
ruže i leptire

Dragutin Hrženjak, Ludbreg

Ozelenilo...
djed u kratkim hlačama,
puran se čudi.

Ispod busena ivančica
roj muha
oko izmeta.

Greening...
grandfather in his short pants
and a wondrous turkey cock.

A swarm of flies
under a turf of ox-eye-daisies
around the feces.

Milica Ježovita-Levak, Križevci

Olujni vjetar.
U stoljetnim stablima
nestao krajolik.

Srušeno drvo
pokrito snijegom.
Zimski san.

Stormy wind.
Among centenial trees
the landscape disappeared.

A felled tree
covered in snow.
The winter dream.

Vilma Knežević, Viškovo

penje se glista
sa sobom nosi
latice ruže

a climbing worm
carrying the rose petals
with it

srušen cedar
za njim ostao
miris smole

felled cedar tree
behind it remains
the scent of resin

ptice
prazne dalekovod
pune nebo

the birds
emptying the power line
filling the sky

patuljak
škarama pošišao
oko sebe

a gnome
making cuts to everything
around him

trag puža
vodi u sjenu
lista buće

the snail trail
goes into the shade
under a pumpkin's leaf

Sonja Kokotović, Zagreb

*stay-at-home –
riding a bike giddily
in my dream*

izolacija
vrto glavo vozim snom
novi bicikl

home alone –
riding a bike giddily
in my dream

Sonja Kokotović

izolacija –
kroz staklo prijetim ocu
zbog izlazaka

isolation –
for his going out I intimidate my father
through the window pane

Nina Kovačić, Zagreb

zastoj tramvaja
samo penzioneri
ne silaze

traffic jam
the pensioners stay sitting
on the trams

u pulskoj Areni
pljusak spušta zavjesu
na predstavu

Pula Arena
rain lowers the curtain
on the performance

na sletnoj pisti
vrabac je preletio
Antonov An-225

landing runway
a sparrow flew over
Antonov An-225

slomljениm vrhom
posjećeni hrast dotiče
tratinčicu

its broken top
the felled oak touching
a daisy

Gordana Kurtović, Osijek

došle na red
naše stare slike
doba korone

the turn has come
for our old photos
time of the Corona virus

proljetno jutro
 još jedno čudo
 cvijet fuksije

spring morning
another wonder
the blooming fuchsias

slika Brača
za ljetnoga dana
cvrče mirisi ljeta

photo from Brač
during summer's day
chirping smells of summer

uveli listić
drhti na goloj grani
strah od letenja

a withered leaf
shaking on a bare bough
fear of flying

Tonka Lovrić, Split

u uglu garaže –
baš nikad na snijegu
saonice

in the corner of the garage –
never tasting the snow
the sledge

lavanda u cvatu –
tek da odmori krila
pa će dalje

blooming lavender –
just resting its wings
then it will fly on

otkriva ga
trag u dvorištu –
u krug je išao puž

revealed
by a trail in the yard –
a snail making a circle

orač zastaje
da ne pokosi
strašilo

a ploughman stops
not to cut down
the scarecrow

Čakavsko narječe / The Chakavian dialect

brecaju zvona
brojin četri
bidno dite

zvone zvona
odbrojah četiri
jadno dijete

tolling bells
I count four
poor child

litnja noć
u nebeski šudar
rikamane zvizde

summer night
the stars woven into
the scarf of the sky

ljetna noć
u nebesku maramu
utkane zvijezde

dajen vitru
da ispuni pismom
trapulu za sne

allowing the wind
to fill the dreamcatcher
with a song

dopuštam vjetru
da ispuni pjesmom
zamku za snove

Štefanija Ludvig, Dubravica

ružin trn
sišem iz svog palca
do krvi

lampaš na grobu
žmigolji plamičak
od kišnih suza

rublje na štriku
još jedno ispiranje
ljetnim pljuskom

izlog parfema
luksuzne kutije
obilazi muha

rose thorn
sucking my thumb
down to blood

lantern on the grave
a small flame is blinking
because of rain drops

laundry on the line
another rinse
by a summer shower

perfumed window
a fly is circling around
the luxury boxes

hod po pijesku –
u svaki otisak
pljusne more

sandy walk –
into each footprint
the splash of the sea

kiša –
munja rasparala utrobu
olovnog oblaka

a shower of rain –
the lightning ripped the womb
of a leaden cloud

Preveo/Translated by Vladimir Ludvig

Vladimir Ludvig, Dubravica

hod po zvijezdama –
svaki korak srne
krckanje leda

walk on the stars –
at every step of the roe
crackling ice

cvrčak
na paukovoj mreži
rekвијем за крај

cricket
on the spider's web
the requiem for the end

jelen –
samo rogovi strše iz
snježnog humka

deer –
only the horns protrude from
a snow mound

Senrju/Senryu

moje janje
poslije tri čašice
tigar

my lamb
after three drinks
a tiger

leteći tanjuri
konačno
i u našoj kući

at last
the flying saucers
in our house

plač na grobu –
u tijeku karmine
s vicevima

crying at the grave –
funeral wake ongoing
with jokes

treći spoj –
ona se uzalud skida
siva mrena

third date –
she strips herself in vain
the cataract

hospicij
on ni tu ni tam
na prijelazu

hospice
he is neither here nor there
at the transition

isplata odštete –
plastičnom kirurgijom
usne soma

payment of damages
by the plastic surgery
the lips of a catfish

Translated by the author

Ružica Marušić Vasilić, Varaždin

Pogled u nebo –
u tisućama zvijezda
svjetluca avion.

A gaze at the sky –
a plane glistening among
a thousand stars.

Na seoskom groblju
natanko cinka zvono –
život je kratak.

A thin knell
from the village cemetery –
this short life.

Miriše na čaj –
noćas je kiša isprala
cvjetove lipa.

The fragrance of tea –
the rain washed out
linden's blossoms last night.

Jasenka Medvedec, Biograd na Moru

Tinta se proli
more vrisne do vjetra
galeba nema.

Spilled ink –
the sea screams into the wind
with no gulls to be seen.

Voda tiha, šaš.
Žablji kreket šalje
nokturno.

Calm water, sedge.
Nothing changes with
the frogs' nocturno.

Topla suza
pala na meko krzno
Laveža nema...

A warm tear
has fallen on a soft fur.
Barkless world...

Marija Miklaušić, Donja Stubica

JESEN/AUTUMN

stolica
čekajući gosta
zadrijemala

jesen
dva reda u jednom
jato ptica

a chair
waiting for a guest
dozing

autumn
two lines in one
a flock of birds

vjetar
raznosi dim
osjećam toplinu

the wind
scattering the smoke
feeling of warmth

Kajkavsko narječe / The Kajkavian dialect

straj
velik kak iža
nikaj mi nemre

fear
large as a house
not threatening me

strah
velik kao kuća
ne ugrožava me

sveča
svetila nekomu
vgašena z vетром

svijeća
svjetlila je nekomu
ugašena vjetrom

a candle
bringing light to somebody
extinguished by the wind

Zdenka Mlinar, Zagreb

Senrju/Senryu

kćerin portret
sa zagonetnim osmijehom –
moja Monaliza

my daughter's portrait
with a puzzling smile –
my Mona Lisa

ljudski nemar –
u vodenoj bujici
vražji ples

human nonchalance –
the devil's dance
in the stream

Ljudmila Milena Mršić, Ivanić-Grad

sjeverni vjetar
plast sijena nestao
u trenu

the North wind
a haystack disappeared
in a trice

snježna mećava
njene oči i pahulje
lete u krug

the snow storm
her eyes and snowflakes
fly in a circle

polje ječma
olujni vjetar u
zelenoj žetvi

a field of barley
the stormy wind
in a green harvest

proljetna bujica
plastična ambalaža
i krepane ribe

the spring flash flood
plastic wrapping and
dead fish

Franjo Ordanić, Oroslavje

studeni
na pješačkom prijelazu
sjedi mače

November
a kitten sitting
on a zebra crossing

božićno vrijeme
lampice na akciji
borova ponestalo

Christmas time
the Christmas lights on sale
a shortage of trees

Dejan Pavlinović, Pula

ispod majice
još uvijek svrbi
jučerašnje sunce

still itching
below the shirt
yesterday's sun

noćnu sparinu
pojačali uzdasi
znojnih tijela

night swelter
intensified by the sighs
of sweaty bodies

od novog zapuha
sakrila se pod kaput
mrzla bura

under the coat
hiding from the next gust
frosty wind

Translated by the author

Milica Perdić, Split

sniježi u parku
golo stablo postaje
trešnja u cvatu

snowing in the park
a bare tree becomes
cherry in bloom

božićno drvce
u svakoj kugli sjaji
sretna obitelj

the Christmas tree
in each ball shines
a happy family

ljubav prijatelja
u paketu
punom naranči

my friend's love
in a parcel
of oranges

bebine oči
iz jasno plavog neba
odjednom kiša

the infant's eyes
from a clear blue sky
suddenly rain

Lajčo Perušić, Zagreb

Oči zatvorene
plamičak nad svijećom
pokoj vječni.

Closed eyes
the candle flames
for eternal peace.

Ptice selice
hrle put Mjeseca
zima će.

The migratory birds
streaming towards the Moon
the Winter arrives.

Mladen Petanjek, Vrbovec

instant rješenje
snjegović uprizoren
mutnim lokvama

instant solution
a snowman staged
as a blurred puddle

dvije šalice
ostavljene na stolu
jutarnji osmijeh

two cups
left on the table
morning smile

Vlasta Pirker, Varaždin

Sniježi –
ptica na grani drhti
uz tutanj ralice.

The snow –
a bird on a twig shaking
in the sound of snowplow.

U mlaki vode
treperi krošnja stabla
–pala jabuka.

In a puddle
quivering treetop
–a fallen apple.

Bijele šape.
Na mome licu kandže
upozorenja.

The white paws.
On my face the claws
as a warning.

Julijana Plenča, Rijeka

u toploj sobi
mačak razbacuje
iglice bora

in a warm room
a tom cat scattering
the Christmas tree needles

na morskom žalu
igraju se valovi,
dječak ih lovi

the sea beach
a boy trying to catch
playful waves

zadržale se
pahuljice na kapi
bez pitanja

the snowflakes
hold onto my cape
without my permission

ljetni pljusak
djeca na plaži
skaču u vodu

summer shower
children on the beach
jump into the sea

dosadna kiša
oblači kabanice
na dječja leđa

boring rain
putting raincoats
on the child's back

kako ne zastati
primorski kamen diše
mirisom djetinjstva

I must stop by...
the littoral stones breath
in the scent of childhood

Mihovila Čeperić-Biljan

Sanela Pliško, Pula

Pink Floyd
ove godine kitimo
tamnu stranu bora

Pink Floyd
this Christmas we decorate
the dark side of the tree

pismo djedici
na popisu tri lutke
i detektor laži

letter to Santa
she asks for three dolls
and a lie detector

vrućina
pas prelazi cestu
ukoso

blazing hot
a dog crosses the road
diagonally

na plaži
iz djetetovih ruku
izmiče plavetnilo

summer beach
a toddler tries to catch
the blueness

buvljak
red vojničkih kaciga
red bogova

flea market
a row of army helmets
a row of gods

karantena
otac i sin kopaju
nos na kauču

quarantine
father and his son pick their noses
on the couch

krizantema
dijete propitkuje
oblik zavijeka

chrysanthemum
a toddler questions
the shape of forever

Jasminka Predojević, Zagreb

počela berba
traktorska košara puna
djeca

the harvest season
the tractor basket
full of children

krezub dječak
krezubim kukuruzom
skrio osmijeh

a toothless boy
hiding his smile with
a toothless corncob

Ljubomir Radovančević, Zagreb

Taj krater
ni na nebu ni na Zemlji
Fuđijama u magli.

This crater
between the earth and sky
Mount Fuji in the fog.

Kraj mutne bare
hodam na prstima
da ne probudim žabe.

Tiptoeing
along a muddy pond
not to wake the frogs.

Djedov vrt –
s cvatne trešnje sjaji
stara ljepota.

My grandfather's garden –
the cherry glistens
with old beauty.

Senrju/Senryu

Prostituke
na uglu oko svjetiljke
kao noćne bube.

The prostitutes
around a lantern on the corner
like night bugs.

Udovica dade
strašilu najljepši
i najbolji sako.

His best jacket
a widow had dressed
to the scarecrow.

Mirjana Rajter, Brezovica

Šum nabujalog
potoka. Ispod mosta
protječe zima.

Murmur of a turbid stream.
The winter flows
under the bridge.

Sivilo jutra.
U spletenom grmlju
bljesnule rascvale trnine.

A gray morning.
Twisted twigs of thorn
glisten with blossoms.

Bijeli brodovi
u nabujalom potoku –
glasna utrka.

White ships
in a swollen brook –
a noisy race.

Kajkavsko narječe / The Kajkavian dialect

Protuletje.
Vetrek tira modre
cvete prema suncu.

Proljeće.
Lahor gura modro cvijeće
ka suncu.

The spring.
A breeze pushing blue flowers
towards the sun.

Stjepan Rožić, Ivanić-Grad

slavlje na terasi	the terrace party
raspjevani komarci	applauses for all those
ubiru aplauz	singing mosquitoes
peti dan kiši	five days of rain
sramežljivo niču mokri	shyly sprouting
lističi tikve	wet leaves of a gourd

Kajkavsko narječe / The Kajkavian dialect

zmlet v rulači	mljeven u muljači
smerdlivi martin podaril	smrdljivi martin daje
aromu moštu	aromu moštu
stomped in a press	
a stink bug adds aroma	
to the must	

Ljiljana Ružička, Zagreb

u golom granju	among bare boughs
vjetar raznosi slamke	the wind carrying straws
iz praznog gnijezda	from an empty nest
u šoping centru	at the mall
stari postolar traži	an old shoemaker in search of
nove cipele	the new shoes

pun autobus
–u žutim krizantemama
sijeda glava

packed bus
–a grey haired head among
yellow chrysanthemums

TV serija
zagorena bučnica
budi baku

TV series
a burned pumpkin pie
wakes a crone

Rudi Stopar, Sevnica

ptica u lokvi
pokušava letjeti
vrti se u krug

a bird in the puddle
trying to fly
only circling about

žamor u kući
pokisli kišobrani
pokraj ulaza

murmur in the house
wet umbrellas
by the entrance door

dječak sav mokar
kišobran na ramenu
skače po lokvi

sopping boy's clothes
an umbrella on his shoulder
hopping above a puddle

mokra ograda
leteći novinski list
zalijepi vjetar

a wet fence
with a glued newspaper's page
blown by the wind

Dinko Sule, Grohote, Šolta

suze i svijeće
Vukovar i Škabrnja plaču
istina traži mir

tears and candles
Vukovar and Škabrnja weeping
the truth in search of peace

pasja vrućina
ni muha, ni pića
ni razgovora

hot summer day
without flies and drinks
with no conversation

Joško Armando

Vjekoslav Sulić, Osijek

Nije to kuća
beživotna i prazna!
Na prozoru cvijet.

It's not an empty
and lifeless house!
A flower in the window.

Dječak na putu
bez igdje ikog svoga.
Jesenja večer.

A boy on the path
along with no one.
The autumn evening.

Više ne šeće
nit izlazi iz kuće.
Umro mu je pas.

No more walks
nor excursions.
His dog has died.

Na čajnu žlicu
sletio leptir.
Zdravo, Majstore!

On the tea scoop
a butterfly alighted.
Hello, Master!

Iznad plavuna
rojevi komaraca.
Iznad njih sunce.

Swarm of mosquitoes
over water lilies.
The rising sun above.

Piljak u letu
drmnuo ribički štap.
Jutro nad vodom.

A swift in a flight
touched the fishing rod.
Dawn above the water.

Translated by the author

Zrinko Šimunić, Zagreb

Je li to magla
sipi ispod svjetiljke
ili prvi snijeg?

Is it the fog
mizizling under the street lamp
or first snow?

Zalazak Sunca
u očima tišine
stari vinograd.

The Sunset
in the eyes of silence
an old vineyard.

Miljenko Šimunović, Ivanić-Grad

Nakon snijega
na livadi užurbano
cvatu jaglaci.

The thaw.
A yellow rush of primroses
in the meadow.

Odrezane grane
oblile vrtlogom voćku.
Proljeće je.

Prunned boughs
drenched swirls on a fruit tree.
The springtime.

Dijete plače.
U kolijevci nemirne ruke
trljaju izrasle zubiće.

A crying child.
Restless arms in the cradle
rub its growing teeth.

Proljetni pup.
Zakašnjeli snijeg
smrz' o.

The spring bud.
Frozen by
the belated snow.

Mira Šincek, Varaždin

presušio potok
u starom mlinu vjetar
melje sjećanja	the brook dried up
in the old mill the wind grinds
memories
ptica i inje
na suhom suncokretu –
prerana zima	a bird and rime
on a dry sunflower –
an early winter
ljetni pljusak –
plažom juri kišobran
bosih nogu	summer shower –
a barefoot parasol rushing
along the beach
davni suvenir –
za morem čeznem i ja
i brod u boci	an old souvenir –
we both yearn for the sea
the ship in a bottle and I

Ljubica Šporčić, Sisak

u svojoj sjeni
našla prijateljicu
djevojčica	a girl
discovered a friend
in her own shadow
rastežu vrijeme
starice u sobama
svog samostana	stretching time
old women in the rooms
of their monastery
iz nutrine klapka
prelja izvlači meket
i svjetlo pašnjaka	a spinner draws
the bleating and the pasture light
from the hank ball
jesenja sonata
u kuću se uvlače
mrak i utvare	autumn sonata
dark and phantoms
enter the house

Senrju/Senryu

spavam pred TV-om najbolja pohvala programu	sleeping in front of the TV best praise for the programme
obavijesti... vjetar sa zida skida osmrtnicu	the newsstand... the wind whips away an obituary
na trkalištu šezdесетогодиšњак prvi na cilju	the running track a sixty year oldie wins

Marija Trinajstić Božić, Vrbnik; Vrbnička čakavština

Otvorena poneštra. Miluje me tepel zrak. Paričivan se za mašu zornicu.	Otvoren prozor – miluje me topao zrak. Spremam se na misu zornicu.
an open window – warm air embracing me getting ready for the Matins.	

Mej dvornicami i stekli stisnul se pauuk. Ne zna bil šel ven al nuter.	Između škura i stakala stisnuo se pauk. Bi li ušao ili izišao.
--	--

A spider queezed
between the slats and windowpane.
To go or not to go.

More miruje i muči
dokla ga oblaci leno teknjivaju.
Dadar i kalebi šepiću.

The calm sea embracing
the clouds touching it.
Even the gulls whisper.

More miruje i šuti
dok ga oblaci lijeno dotiču.
Čak i galebovi šapuću.

Silva Trstenjak, Štrigova

E-molitva
sklopljenih očiju
zaslon i ja

sakristija
župnik čisti naočale
misnicom

mladomisnik
na ministranskom ormaru
još mu ime

polnoćka
vrh bora prekriva
sliku križnog puta

povratak s mise
skidam kaput i
miris tamjana

preduga zima
u vazi forzicija
za cvjetnicu

E-prayer
with our eyes closed
the screen and I

sacristy
a priest cleaning his glasses
with the vestments

an ordained priest
his name still on
the altar boy's cupboard

the midnight mass
the top of the Christmas tree
hides the Way of the Cross

on returning from church
I take off my coat
and the scent of incense

such long winter
in the vase a forsythia twig
for Palm Sunday

cvjetnica
s lanjskog cvijeća
bjče pauci

Palm Sunday
the spiders run away
from the last year's flowers

Štefica Vanjek, Ivanić-Grad

skrivenе tajne,
ograda dvorca pušta
znatiželjnike

hidden secrets,
the snoopers entering
the castle's yard

u sutor strah,
ispod susjednog krova
sletio šišmiš

fear at sunset,
a bat landed under
my neighbour's roof

valcer na travи,
sjevernjak vrti kantu
stradala mirta

waltz on the lawn,
the North wind rotating a bucket
damaged myrtle

Kajkavsko narjeće / The Kajkavian dialect

meša prešla,
dedeku veter hudi,
odnesel škratlak

nakon mise
vjetar je odnio
djedov šešir

end of the Mass,
the wind has taken
old man's hat

v dvorišću breg,
krtek slepec putuje
jarkom spod zemle

brdo u dvorištu,
krtica putuje
podzemnom stazom

hill in the yard,
a blind mole travelling
down an underground path

Štokavsko narječe, ikavski govor / The Shtokavian dialect, the ikavian speech

didak na muci,
pred avlijom divane
Zora i Mika

starac na muci,
pred dvorištem pričaju
Zora i Mika

old man in trouble,
in the front of his yard chatting
Zora and Mika

u sokaku trk
vranci digli prašinu
štrange u jarku

u ulici trk
vranci digli prašinu
uzde u jarku

trotting
black horses raised dust
the reins in the ditch

Veseljko Vidović, Split

gle, kako leptir
na krilima žutim
donosi proljeće

look, a butterfly
brings the spring
on its yellow wings

smiješak djeteta
na zalazu sunca
čeka uspavanku

a child's smile
awaiting a lullaby
at sunset

dimnjak ne dimi
na kući mog djeda
zvijezda sja tugom

at my grandfather's house
no smoke from the chimney
sadly twinkling star

sunce zalazi
golubica na krovu
zove noć pod krilo

the sunset
a dove on the roof invites
the night under its wing

dva mraava
za zrno pšenice
najaviše rat

two ants
declare war
for a grain of wheat

u hladan krevet
uvlači se prosjak
grijući se molitvom

a beggar
enters his cold bed
warmed by a prayer

spaljena kuća
lavež pasa
odzvanja samoćom

burnt house
barking echoes
through loneliness

Đermano Vitasović, Pula

iz mravinjaka
mrav uperio ticala
prema suncu

from the ant hill
an ant points antennas
towards the sun

ova hridina
čini more još dubljim
vedroga dana

this cliff
makes the sea even deeper
on a clear day

beskraj pučine
jedriličino jedro
bijela točka

endless sea
a sailboat sail
a white dot

Čakavsko narječje / The Chakavian dialect

starinja
zlato je zakopano
u besidi našoj

naslijede
zlato je zakopano
u našoj riječi

heirloom
gold buried
in our words

libar
čuva naše beside
starije ud dida

a book
guarding our words
older than grandfather

na krovu hiže
peteh ud late leži
na glavi

on the house roof
a tin rooster lying
upside down

knjiga
čuva naše riječi
starije od djeda

na krovu kuće
limeni pijetao leži
naglavačke

Gordana Vlašić, Oroslavje

djed podiže
zeleni orah – unuci
skrivaju praćke

samo njih dvoje
pod starim orahom
i tudi unuci

opet vjetar
trese orahe
huk sove

old man picks up
a green walnut – his grandchildren
hide their slings

an old couple
under the walnut tree
and somebody else's grandchildren

the wind shakes down
the walnuts again
hootling of an owl

kuća na prodaju
trunu korijeni
srušenog oraha

house for sale
the roots of felled a walnut tree
rotting

Željko Vojković, Vis

Na trgu rosnom
između prolaznika
galebova let.

In a dewy square
the gulls flying
among the passers-by.

Jadranka Vučak, Split

Nasmiješen
s fasciklom u ruci
selfie pred ispit.

Smiling
with a file in his hand
selfie before an exam.

Student
vizualizira da je
položio ispit.

A student
visualising
he had passed the exam.

Bujice nizvodno
ja uzvodno
kampus na brdu.

Downstream torrent
I'm walking upstream
campus on the hill.

Baćeni kofer
poprima miris
ružmarina u cvatu.

A discarded suitcase
takes on the scent
of rosemary in bloom.

U crno-bijelom
drži predavanje
o bojama.

Dressed in black and white
teaching
about colours.

Aljoša Vuković, Šibenik

prolom oblaka –
u tren nestala
ljubav od krede

cloudburst –
the love written in chalk
disappeared in a moment

trim-staza
u pauzi za pišanje
utapaju se mravi

keep fit track
the ants drowning
during the pee pause

dječja slika –
na mrtvoj prirodi
živi leptir

child's painting –
a live butterfly
on still life

trešnjin cvat –
zaljubljena žena
otapa hladnjak

cherry in bloom –
a woman in love
defrosting the fridge

sat geometrije
sunce po knjizi
vuče okomicu

geometry class
the sun draws a vertical line
on the book

Senrju/Senryu

izuvam cipele –
romantične riječi
prerastaju u psovke

taking off my shoes –
romantic words
grow into a curse

čovječe ne ljuti se –
sve četiri boje
isti igrač

the game of ludo –
the same player
with all four colours

Milka Vurdelja, Gospić

prije svitanja
utabanom prtinom
kliže se mjesec

before sunrise
the moon slides
over a flattened snow path

hrastova klada
pucketa drevnu priču
u ognjištu

the oak log
crackling an old story
in the hearth

trula ograda
naslanja se na stablo
mlade jabuke

a rotten fence
leaning on the trunk
of a young apple

rascvali iris
sunce se naginje
preko ograde

blossoming iris
the sun slants
over the fence

teška olovka
previše riječi za
kvrgave prste

a heavy pencil
too many words for
gnarled fingers

Miroslav Vurdelja, Zagreb

cherry rajčice –
majka dodaje stih
lančanoj pjesmi

cherry tomatoes –
mother adds a verse
to renga

blatno dvorište –
majka spremi tjesto
za palačinke

muddy yard –
my mother makes
pancakes

debeli snijeg...
s vrata zigurene kuće
smiješi se majka

thick snow...
my mother smiles from the doorstep
of a crooked house

ivine mace...
lahor je namreškao
majčino lice

willow catkins...
the breeze rippled
my mother's face

Jadran Zalokar, Rijeka

ranojutarnja sparina onjušili se mrzovoljno kućni pas i ulični mačak	morning swelter my dog and a stray cat sniffing each other nervously
--	--

kantica s vodom pod drvetom – ulični mačak oblizuje rep	a bucket with water under the tree – a stray tom cat licks his tail
---	---

Andrej Zbašnik, Čabar

stari kišobran sam i kroz nestajanje upija kišu	an old umbrella alone and falling apart absorbs the rain
---	--

vjetar raznosi bijelu milost – smijeh snjegovića	the wind scatters white mercy – the laughing snowman
--	--

vrisak u noći žicom dalekovoda ide u ponor	a scream in the night down the power line into an abyss
--	---

Durdica Zrinščak-Družinec, Stubičke Toplice

iz polja jesen vuče kola puna mjesečine	from the field autumn howling a cart full of moonlight
---	--

proljeće cvate kao i svako drugo ali ovo ne miriše	the spring like all others without fragrance
--	--

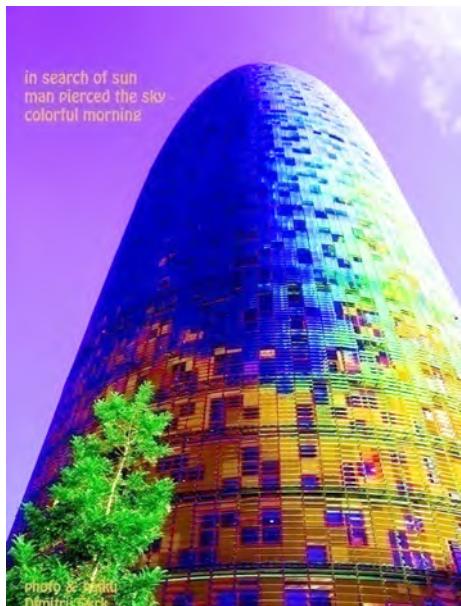
bujica silno huči vlak je prošao nečujno	a stream roars intensely soundless train passing by
dan po dan suncе dobiva na vremenu pomiče granicu	day after day the sun gains time moving the border
sunce je uprlo na zapuštene njive osjećam se beskorisno	the sun heats unkempt fields I feel useless

Senrju/Senryu

u mnoštvu hodočasnika pronašla sam sebe	among countless pilgrims I've found myself
zid moje ograde podupire susjed	the wall my neighbour supports my fences

Joso Živković, Kostrč, Orašje, BiH

u bistroj vodi oblaci i ždralovi lete kroz zemlju	in a clear water clouds and cranes fly across the ground
kišica pada naježila se voda u valovčiću	drizzle a shuddering of water in a small trough
jele pred kućom u zelenom brokatu čekaju zimu	firs in front of the house in a green brocade waiting for the winter

in search of the sun
man pierced the sky –
colorful morning

u potrazi za suncem
čovjek je probušio nebo –
šareno jutro

Dimitrij Škrk

TANKA

Mirta Abramović, Đakovo

Srebri more.
Dok smole borovi
krik galeba
letom ispraća dan –
šutimo u dvoje.

Miris zumbula.
Na stolu hladna večera
za dvoje,
samo su svijeće žive
uz tvoj prazan stolac.

Above the silver sea
the resin seeps down pines.
The scream of the gull
sees off the day –
we are silent together.

A fragrance of hyacinths
and a cold dinner
for two,
only the candles are alive
close to your empty chair.

Zlata Bogović, Varaždin

Gradska knjižnica –
na policama knjige
bez čitatelja
kroz prozor leptir, sleti
na Grimove bajke.

Kroz granje sunce
topi koprenu leda
sa visibaba –
kroz Dravu koja teče
svjetluca proljetni dan.

A town library –
the shelves with books
yet no readers
a butterfly through the window
lands on the Grimm's fairy tales.

Among the tree boughs
the sunbeams melt the cloak of ice
from the snowdrops
in the river Drava flows
shimmering Spring day.

Josipa Braut, Viškovo

ispod brajde
prosuta zvjezdana
prašina
i košaricu paučine
napunila

prestala kiša
čista tišina
zavladala –
crkvena zvona
zvonko zvone

u zidine kuće
život se vratio
na stablu
gnjezde se
ptice

the star dust
under our vine trellis
filled
even a basket
full of cobweb

the rain ended
clear silence
governing –
the bells from belfry
tolling loudly

life returned
into the ruins –
on the tree
the birds
in a new nest

Domagoj Brkić, Split

tmurni oblaci
u prozorskim oknima
slikaju slike
najčišćom tehnikom
kišnica na staklu

murky clouds
in the window panes
painting images
in the clearest technique
rainwater on glass

jutro poslije
odvoze u vešeraj
zgužvane plahte
na brisanje tragova
naše skrivenе veze

the morning after
they carry wrinkled sheets
to the laundry
as to erase the tracks
of our secret love affair

nakon tri dana
posustaje bura
utišan je huk
na očišćenom nebu
ostalo samo sunce

the Bora goes awry
after three days
silenced is its roar
in the clean sky
remains the sun only

Kjoka/Kyoka

upoznavanje
bez društvenih mreža
oči u oči
ljubavni signali u
području bez signala

an introduction
without social nets
eye to eye
the love signals
in the area without signals

Robert Dudnik, Osijek

pogled u sebe:
četiri vrane kljuc kljuc
livadom jesen
i samo jedna svraka –
meditativna stanka...

an insight:
four crows peck peck
in the autumn meadow
and a single magpie –
the meditating pause

Ivan Gaćina, Zadar

na starom mostu
zamišljeno promatram
zvjezdano nebo...
u odrazu mjeseca
komešaju se sjenke

usnuo mjesec
u grmu zrele kupine...
sjaj na bodljama
poput mladenačke strasti
osvjetljava noć

on an old bridge
pensively I watch
the starry sky...
the shadows shake
in the reflection of the moon

sleeping moon
in a bush of ripe blackberries...
shine on the thorns
like the passion of youth
illuminates the night

Nina Kovačić, Zagreb

jesenji zefir
razvlači duge sjene
kroz drhtavi zrak
ljušti se staro zlato
s topoline krune

grubim rukama
iznose njegov krevet
bole tragovi
na golim zidovima
i knjiga na podu

autumn breeze
stretches long shadows
through the trembling air
the old gold peels
from the poplar's crown

their rough hands
take out his bed
painful trails
remain on the bare walls
and a book left on the floor

proljetni lahor
djed je neodlučan
poći u šetnju

spring breeze
an old man hesitant
about his walk

Haiku by Nina Kovačić; Photo by Daria Koceić Trinajstić

Tonka Lovrić, Split

nakon prvog mraza
u korzetu od leda
prve travke
ukočene,
uspravljenе k suncu

after the first frost
in the corset of ice
first grass blades
stiff
stretching towards the sun

samo se misli roje
u dubokoj tišini
noć sve dublja, crnja
tone u bespuće
mira i svetosti

the thoughts multiply
in a deep silence
darker is the night
drowning into endless
peace and light

Ljudmila Milena Mršić, Ivanić-Grad

brijegom odzvanja
vrištanje djece
saonice jure
brižno öko bake
čuva svoje blago

echo over the hill
children screaming
the sledges rush
grandmother's worrying eye
guards her treasure

sredinom jezera
pliva jato pataka
uz led u krug
raspršuju čestice leda
po slobodnoj vodi

a flock of wild ducks
swimming in the middle of the lake
circling close to the ice
scattering its particles
over a free water

Zrinko Šimunić, Zagreb

kumulonimbus
čekić, oblak, nakovanj
čekamo kišu
opojnu, dobrostivu
od koje sve prodiše

cumulonimbus
a hammer, cloud, anvil
waiting for the rain
joyful, good
everything breathes from it

Silva Trstenjak, Štrigova

Kjoka/Kyoka

koronavirus
predsjednica uskladila
masku s haljinom
država u štiklama
boje trule višnje

Corona virus
a president dressed in
a mask and her dress
country on high heels
the colour of rotten cherry

Đermano Vitasović, Pula

mrmori more
jugo rađa valove
sakriven mjesec
visoko more liže
osoljene hridine

murmuring sea
the South wind makes waves
hidden moon
the high sea licking
salty cliffs

spržena šuma
pepeo na pepelu
smrtna tišina
iščekujući život
daleki je poj ptica

the burned woods
ash upon ashes
deadly silence
expecting new life
a distant warbling

Jadranka Vučak, Split

u liftu
s kavom iz aparata
ista meta
isto odstojanje –
zona komfora

in the lift
with coffee from the coffee machine
the same target
the same distance
a zone of comfort

Đurđa Vukelić Rožić, Ivanić-Grad

Kjoka/Kyoka

vrijeme korone –
mačka sa stolca prati
belu u troje
delfini na TV brčkaju se
u Velikom kanalu

the Corona times –
cat on the chair watching us
playing a game of cards
the dolphins on TV
filmed in the Grand Canal *

*A channel in Venice, Italy / Canal Grande u Veneciji

Milka Vurdelja, Gospic

zimski suncostaj
zveckaju u sumraku
pletaće igle
unukin smiješak
svjetluca u očima

winter solstice
knitting needles clicking
at twilight
my granddaughter's smile
shines in her eyes

Andrej Zbašnik, Čabar

čik na podu
na njemu ruž
s usana
koje su vrištale
tražeći spokoj

cigarette butt on the floor
with lipstick
from the lips
seeking serenity
while screaming

TANKA ART

Đurđa Vukelić Rožić, Ivanić-Grad

u vrtu
grebem, režem i čupam
svoje misli
presadjujem naše
davne izbore

in my garden
raking, pruning, weeding
my thoughts
re-planting our choices
made long ago

TAN RENGA

odsjaj sutona
gasne na ivici
limenog krova
krvavi rep lisice
nestaje u šumarku

reflection of the sunset
turns off on the border
of a tin roof
a bloody fox tail
disappears in the grove

(Milka Vurdelja, Miroslav Vurdelja)

u predvečerje
oblak postaje stolnjak
obrubljen zlatom
prostri ga za nas dvoje
pa večerajmo zvijezde

at dusk
a cloud becomes a tablecloth
trimmed with gold
lay it out for the two of us
so we'll dine the stars

(Zrinko Šimunić, *Dragan Gortan*)

crna ploča noći
čeka ispisivanje
ljetnih zvukova
osluškujem korake
medicinske sestre

blackboard of the night
waiting for the summer sounds
to be written down
I'm listening to a rustle
of the nurse's steps in the hall

Stjepan Rožić, Itoen, 1997.

Durđa Vukelić Rožić

Hommage Antun Gustav Matoš (1873. - 1914.)

ja volim sjenu
bliznicu toplog sunca
i hladnog mjeseca,
ljetne dane prespavam
izmoren noćarenjem

I love the shadow
a twin of the warm sun
and cold moon,
summer days I sleep
tired from night vigilance

A.G. Matoš, Sjena, Umorne priče 1909.

Domagoj Brkić, 2019.

objektivan osvrt
na kvalitetu pjesme
izazvao bijes,
ljudi praštaju sve
osim iskrenosti

an objective review
onto the quality of a poem
caused anger,
people forgive everything
except sincerity

Domagoj Brkić, 2019.

A.G. Matoš, Citati

Bijelo se jutro
ispužilo po ravnici.
Nigdje ptica.

Silvija Butković

Bijelo se jutro
ispužilo po ravnici.
Nigdje ptica.

White morning
stretched over the valley.
No birds to be seen.

RENGA

DRVO / THE TREE

Đ – Đurđa Vukelić Rožić, S – Silva Trstenjak, M – Miroslav Vurdelja
N – Nina Kovačić, Č – Mihovila Čeperić-Biljan

pod magnolijom –
prvi pupoljci mile
portretom neba

under the magnolia –
first buds spread over
a portrait of the sky

(Đ)

smeda krtova staza
ispupčena na travi

black mole's brown path
protruding from the lawn (S)

trag aviona –
na dašku juga sipi
oblak iz resa

the airplane jetstream –
with a whiff of breeze raining
clouds from the catkins (M)

u maminoj frizuri
aroma orehnjače

in my mother's hairdo
the sweet smell of walnut cake (N)

samo tišina
kruži golin granama
na mjesečini

only silence
circling over bare boughs
in the moonlight (Č)

bešumni let ušare
sve do Mliječnog puta

the soundless flight of an owl
as far as the Milky Way (D)

osunčan izvor –
pod planinarskom stazom
zvonik i magla

a sunlit spring –
below the mountain path
a belfry and fog (D)

crkvenom lađom otac
mladu vodi pred oltar

down the centre of the church nave
father leads bride to the altar (S)

pored jasala
dragi prsti miluju
prodanu kravu

by the manger
dear fingers carressing
a sold cow (M)

u notama flamenca
samo on i gitara

in the music of flamenco
only he and his guitar (N)

a vitka crnka
zbunjuje izvodča
bez kastanjeta

slim blackhaired girl
confusing the performer
without castanets (Č)

starac kraj plaže gleda
siluete uz vatru

old man on the beach watching
silhouettes by the fire (D)

noćni leptiri –
srebrni odsjaj rose
na grmu mirte

night butterflies –
a silver reflection of the dew
on a bush of myrtle (S)

kap iz raspukle smokve
nesta u suhoj zemlji

a drop from cracked fig
disappears into the dry ground (M)

ocvala lipa –
cvrkuću zapletene
sunčeve zrake

past bloom linden tree –
entangled sunbeams
twitter (N)

mladić nervozno vrti
čas mobitel čas ružu

a young man nervously spins
now his mobile, then a rose (Č)

zidić od cigle –
u rondeli zumbula
zlati se prsten

a low brick wall –
in a rondel of hyacinths
shines a gold ring (D)

sjena svračjeg gnijezda
primiče se gredici

the shade of a magpie's nest
moves closer to the flower bed (S)

bosonog dječak –
plavi leptir klepeće
na dugom štapu

a barefoot boy –
on a long stick the clattering
of a blue butterfly (S)

pletač košara zviždi
jutarnji pjev s ušća

a basket weaver whistling
the morning song from the delta (M)

zamah bambusom
ribič peca svoj šešir
u pjeni vira

swing of bamboo fly rod
an angler fishing his hat
in the foam of a whirlpool (N)

oko mlinara djeca pokreću bočno kolo	children around the miller starting a side wheel	(Č)
sipi gusti snijeg zaprežna kola sele na stare sanjke	a dense snowfall from its wheels the carriage moves to the old sledge	(Đ)
djed proširuje stazu metlom punom grudica	with a broom covered in lumps an old man widens the yard path	(S)
za našim stolom vrijede razgovora obične stvari	at our table ordinary things are worth a chat	(M)
suze iz kolijevke nestaju u naručju	tears from the cradle disappear in her embrace	(N)
Valentinovo procvjetao ružmarin uz stari grafiti	St. Valentine's Day rosemary blooming by an old graffiti	(Č)
radnik šeta kraj zida zatvorene tvornice	worker walking by the wall of a closed factory	(Đ)
slomljena klupa mjesec osvijetli list u pukotini	a broken bench the moon lights a leaf in the creak	(S)
večer tiša glasove u obranom voćnjaku	evening hushed voices in a harvested orchard	(M)
vodomarov zov – kroz šuštavu trstiku tonu zvijezde	the kingfisher's call – the stars drowned through the rustling canes	(M)

perom skida iverje
sa skulpture u drvu

with a feather he brushes off
the chips from a wooden statue (N)

prva izložba
damski šešir zaklanja
mladog slikara

the first exhibition
lady's hat hides
a young painter (Č)

žena i trešnja rese
humku psa laticama

with petals woman and a cherry
adorning the dog's grave (D)

na trulom brvnu
sraslom s ilovačom
busen jaglaca

on a rotten footbridge
coalesced with the clay
a tuft of primroses (S)

kroz sjemenke topole
plovi odvezani čun

an untied boat sailing
through the cottonwood seeds (M)

PETEROSTIH / CINQUAIN

Dimitrij Škrk, Slovenska Bistrica, Slovenija

MAJKO
tvoj gral
pun ljubavi
izlit je u prazninu –
usamljen i tih je sada
tvoj dom

MOTHER
your Grail
filled with much love
poured into emptiness –
lonely and peacefull is by now
your home

MRTVA PTICA
poput
mrtve ptice
ti ležiš u meni
tako tiha i spokojna
je smrt

A DEAD BIRD
alike
this dead bird
you repose within me
so quiet and peaceful as only
death is

DAROVANJE

svoj čaj,
tu šalicu,
staviš ispred mene
svi tvoji sitni darovi
su u njoj

GIFTS

my tea,
this little cup
you put in the front of me
all your little gifts
are in it

FATALNA GRANICA

kocka
u twojoi ruci
čekam, da ju baciš,
da prelazimo Rubikon
kruga

FATAL BORDER

dice
in your hand
I wait for you to throw them
so we pass over the Rubicon
of the cirlce

Đurđa Vukelić Rožić, Ivanić-Grad

COVID-19

virus
neuhvatljiv
nevidljiv i nepredvidiv
mijenja rasudivanje o
dahu

COVID-19

virus
so elusive
unvisible and capricious
changes reasoning about
my breath

GROBLJE

doma
bez posjeta
čak i grobljima
ne reći im što učinismo
svijetu

CEMETERY

at home
not visiting
the cemeteries
not to tell them what we've done
to the world

HAIBUN

Mihovila Čeperić-Biljan: ZIMNICA

Srpanj – bezbrižni početak godišnjeg odmora u mom senjskom vrtu. Popodnevna kava na otvorenom, u hladovini stabala ili, čak, pod balkonom u sjeni loze. Uz kamen stare Novakove kuće, divlja šljiva bjelica obilato rodila. Tlo prekriveno šljivama. Iz kamena proviruje poljski miš.

dozrele šljive
nijedna nije ispala
iz mišjih usta

Mihovila Čeperić-Biljan: MAJČINSTVO

Podnevno zvono čuje se s obližnje crkve dok ulazim u gradski autobus vraćajući se s posla. Dobro da je kraj tjedna budući su ljetne vrućine započele već početkom lipnja. Čekajući zeleno svjetlo na semaforu, kao i obično, gledam kroz prozor.

nepomičan
u sjeni dimnjaka
mladi galeb

Htjedoh fotografirati, no autobus polako kreće, ali još uvijek vidim obitelj galebova.

širenjem krila
majka izdužuje
sjenu dimnjaka

Više ne obraćam pozornost na znoj koji mi kapa licem. Uskoro dolazim doma.

otvorena vrata
propinjem se na prste
i grlim sina

Domagoj Brkić: ČEKANJE

Čekam autobus u prostoru posebne ljepote i prirodne očuvanosti, gdje su ljudski utjecaji ograničeni, ukratko u nacionalnom parku.

Zaposlenik parka, po novom rendžer, pojavljuje se umjesto autobusa i objašnjava služeći se rukama, meni i jednom mlađem paru stranaca, kako su loše vijesti da autobus neće doći jer se vozaču autobusa nije silazilo s autoceste i da ćemo morati još čekati, a dobro da se on čuo s odgovornima koji će poslati kombi koji po nas stiže za sat-dva.

obična vijest
između više loših
izgleda sjajno

Nakon te vijesti opušteno sjedam na drvenu klupu leđima okrenut jezeru kojeg sam, kao i obližnje slapove, razgledao već nekih pet-šest puta u životu i pogledom obuhvaćam gradić u nacionalnom parku koji tone u sumrak jer je sunce već palo za brdo ponad gradića.

Mjestom dominiraju, među kamenim kućama umjerenih dimenzija, dvije crkve dimenzija i ljepote dostoјnih i dostatnih za puno veća naselja, rimokatolička i srpska pravoslavna.

Ni u njima, ni pred njima nema vjernika, obje su uronjene u tišinu, baš kao u definiciji nacionalnog parka – u prostoru posebne ljepote i prirodne očuvanosti, gdje su ljudski utjecaji ograničeni.

dvije crkve
u napuštenom gradu
stoje u miru

Mirjana Rajter: KUKAVICA

Kad se zvijezde pogase, a Danica izgubi sjaj, kukavica iz obližnjeg šumarka najavi kristalnim glasom rađanje novog dana. Začuju se i ptičice, ožive dvorišta, odnekud se začuje žamor, glavnu riječ ipak vodi ptica koja svojom kuknjavom uveseljava ljude. S izlaskom sunca uključe se cvrčci u rosnjoj šarenoj livadi. Zamirišu jorgovani, otvore latice raznobojni tulipani. Sanjiva djeca uživaju u buđenju prije budilice. Žureći se u školu, pored

gaja pokušavaju otkriti pticu budilicu, ali ona kao da ne haje, glasno pjeva u svom stilu.

Kuku! kuku!
Iz gaja digao snenu
djecu u svitanje.

Kukavica se potom povuče duboko u hrastovu šumu, kao da je izvršila zadatak, i nastavi s pjesmom. Težaci u vrtu s vremena na vrijeme prestaju s radom i naslonjeni na motiku osluškuju daleki pjev ove rijetke ptice, dajući tako ritam toplovom proljetnom danu.

Lahori mirisni
vjetar raznoseći zvonki
pjev - posvuda.

first kiss –
the sudden swarm
of a thousand butterflies

prvi poljubac –
odjednom roji se
tisuću leptira

Cristina Angelescu

Milka Vurdelja: ZIMSKI DAN

Snježni ogrtač prekriva grad. Pogled kroz prozor iz tople sobe na čisto azurno nebo stvara privid ugode. Oklijevam, a znam da moram otići u ljekarnu. Vani sunce sja, ali ne grije. Zrake se lome na kristalima nataloženih pahuljica. Svjetlucaju poput odbljeska iz bezbrojnih sićušnih ogledalaca. Oči bole od toliko svjetla. Udišem hladnoću koja se iz nosnica igličasto širi prema plućima.

s ledenica
cakli se osmijeh
zubatog sunca

Zabundani prolaznici navukli kape duboko na čelo, šalove preko lica. Samo im oči vire. Hodaju polako, pažljivo da se ne okliznu na zaleđenom pločniku. Poznanici izbjegavaju otvarati usta. Pozdravljamo se mahanjem ruke. Usamljena ptica u brzom letu nesta u visokoj smreki umotanoj u snijeg. Kao da joj hladnoća ledi cvrkut u kljunu.

u potkroviju
grmi Vivaldijeva
ljetna oluja

Gordana Vlašić: VOŽNJA

Unatoč magli i temperaturi zraka ispod ništice ne mogu odgoditi odlazak u Krapinske Toplice. Prilagodila sam vožnju svojim sposobnostima, godinama automobila i stanju na cesti.

Promet je rijedak, poneki vozač svjetlima mi daje znak da sam prespora ili me upozorava da će me preteći.

Ne žuri mi se. Imam vremena i za dobre, a i za loše vijesti.

Uz cestu nema kuća, samo odvojci za nevidljiva sela. Ni šumaraka nema koji bi razbili monotoniju puta. Tek pokojne golo drvo u mekoći magle govori mi svojim iznenadnim pojavljivanjem da nisam sama. Meka tišina.

otkriveno gnijezdo
prekriveno injem
svraka u letu

PUTOPISNI HAIBUN

Ljiljana Dobra: PUT ZA MONTAUK

Vikend je. New York City napuštamo sporo vozeći se krcatim avenijama i bulevarima. Iza sebe ostavljamo užurbanost, sjaj i buku velegrada. Vrijeme je za odlazak u prirodu a Long Island je jedna od mojih omiljenih destinacija.

duga kolona –
mravi iz mravinjaka
žure po hrani

Na autocesti putovanje postaje opuštenije. Moj suprug vozi, a ja fotografiram kao da prvi puta prolazim ovim krajolikom. Raznolike jesenske boje lišća prelijevaju se na jutarnjem suncu, a šume podsjećaju na platna umjetničkih slika. Potoci i jezera još su pod tajnovitom sivom izmaglicom, a Atlanski ocean vidimo samo povremeno iza zlatnih, rosom otežalih krošnji.

vjeverice
u zimskom krvnu skaču
kroz mokre grane

Skrenuli smo s auto ceste na lokalni put koji vodi prema Montauku. Moje ushićenje raste. Pokraj puta, srne pasu travu ne obazirući se na zvuke automobila. Prilazim im s kamerom uz ispriku, nemam ih s čim počastiti. Mirno poziraju gledajući me.

na čelu stada
u potrazi za žirom
srndać

Eto nas u Amangasettu. Čini mi se da napuštam sebe i trčim bujnim pašnjacima s grivama indijanskih konja. Tu gdje duhovi Indijanaca lete sa živim vjetrovima, neobuzdani i neuhvatljivi. Pripadam li tom starom svijetu? Ne navraćamo u restoran, nahranjeni ljestpotom i intenzitetom probuđenih osjećaja. Nastavljamo k svjetioniku, k Mountauku.

tužnim pogledom
mašem krajputašima
bez imena

Ovaj dio istočnog Long Islanda poznat je po ljetnjoj migraciji bogatih i slavnih; početkom ljeta iz prenapučenog Manhattana, oni luksuznim automobilima hrle k eksluzivnom Hamptonsu gdje se nalaze najskuplje parcele i nekretnine uz predivan pogled na ocean. Nikada nisam vidjela te vile jer su ograđene visokim drvećem i ogradama, s natpisima "Private." Ponegdje iz živice vire glavate doge.

cedrova šuma
miris valova ljlja
žuti list

Poslije podne zaustavljam se pokraj restorana. Istina je da ništa nije slučajno. Vlasnik restorana je porijeklom iz Hrvatske i to iz Dalmacije! Čak ima rođaka u Šibeniku koji je pjevač šibenske klape "Šibenik". Nakon dalmatinskih delicija, puni energije i nove snage krećemo k cilju.

fešta kužine
mrljuše* blitva
po Dalmatincu

Još nekoliko milja do cilja. Komentiramo moguću gužvu na parkiralištu. Postajem nestrpljiva. Ovo područje je u sedamnaestom stoljeću naseljavalo pleme Shinnecock Indijanaca. Uživali su u prostranstvu, lovu i ribolovu sve dok im doseljenici nisu oteli zemlju i poubijali dio plemena. Od nenaseljene zemlje formiran je rezervat. Još traje sudski proces između plemena i države New York oko novih nesuglasica. U Montauku se nalazi najstariji ranč u Americi i kao svaki put, zastanem pokraj ograde kako bih pomilovala konje koji su vrlo pitomi, a i gladni. Čujem, ranč je sada za prodaju.

dva susjeda;
jedan jede s vukom
drugi lovi divljač

Konačno, evo nas ispred muzeja i svjetionika Montauk! Osjećam se smirenio, moja duša titra. Da li je ovo samo privid? Počinjem ličiti na jesen; kako ona svoje boje i mirise mijenja, to utječe i na mene.

Ne ulazimo u muzej na uzbrdici, nego hrlimo oceanu. Želim uživati u zvuku valova i gledati surfere. Tu i tamo prođe i poneki ribolovac s dugim štapom. Obala je pokrivena šljunkom i pijeskom. Kako samo uživam gledati galebe kako stoje na kamenu dugo, dugo s pogledom u daljinu, kao da meditiraju.

Trčkaram obalom kao dijete tražeći čudne oblike kamenčića. "Ovo će ponijeti doma!" Vičem suprugu koji sjedi na drvenoj klupi i promatra okolicu u tišini. Ne mari on što to kažem jer zna da samo sanjarim. Puno bi to prtljage bilo, sve što želim ponijeti kući. Fotografiram valove. Oni me ponekad sustignu i smoče, a ja se smijem. Krenem k povećem kamenu u oceanu, zagrlim ga i šapnem valu: "Pozdravi mi Dunav i mjesto gdje sam se rodila." Moj suprug učini to isto, samo što pozdravlja more Jadransko.

Eh, kada bi dan bio dulji ...

sjaj farova
na povratku u staru noć
mašem uštapu

*miriše

EKSPERIMENTIRAMO / TRYING OUT SOMETHING NEW

NEXUS HAIKU

From left to right: Dejan Pavlinović, Michael Dudley, Tomislav Maretic reading Nexus Haiku (Photo by Zdenko Vanjek)

Nexus Haiku

Michael Dudley, Tomislav Maretic and Dejan Pavlinović

On October 6th, 2019, at the 6th Annual Bučijada Haiku Meeting in Ivanić-Grad, Croatia, it was our pleasure to present six haiku and one senryu, each of which was composed co-operatively and equally by all three of us.

During a one year span we composed a total of 85 haiku and senryu that in each instance was written collaboratively either in pairs or as a group of three. We discovered that working together on each poem created an ebb-and-flow, push-and-pull process. Composing stand-alone collaborative haiku provided continual opportunities for the organic expressions of complementary energies; complexities of ideas; shifts of perspectives; and juxtapositions of personal and cultural experiences, perceptions, and memories. Since this process represents intersection and unity, each poem is

an example of nexus: a central focal point of connection. Consequently, we call our collaborative autonomous poems Nexus Haiku.

Following, are the poems we read at the 6th Annual Bučijada Haiku Meeting:

cafe door hinges
singing all morning
off-beat in rain

kišno jutro –
vratne šarke kafića
pjevaju u off-beatu

bora wind begins
the fragrance of prosciutto
in waves

okrenulo na buru
zamirisao pršut
u refulima

approaching
her scent before her kiss
flower moon

njen miris
prije njenog poljupca
cvjetni mjesec

hibiscus tea
sip by sip among roses
and crickets

čaj od hibiskusa
guc po guc među ružama
i cvrčcima

angler
the new moon
casting a long light

ribič
mladi mjesec
baci dugo svjetlo

cigarette ash
still keeping its shape –
shed skin of a snake

još drži oblik
pepeo cigarete –
odbačena zmijska koža

Sunday brunch...
today's main course
of yesterday's discussion

nedjeljni ručak...
od jučerašnje rasprave
današnje glavno jelo

MICHAEL DUDLEY was born in Toronto, Canada, and has been a haiku poet for over 40 years. His writing has been internationally published in newspapers, magazines, journals, and anthologies. He is a member of Haiku Canada and the Haiku Society of America. More about Michael at <http://michaeljdudley.com>

TOMISLAV MARETIĆ is from Zagreb, Croatia. He has been writing haiku for more than 40 years and his haiku have been published in many national and international magazines, anthologies, journals and on-line haiku magazines. He is a member of the Croatian Writers' Association. More about Tomislav at [Tomislav Maretic - Living Haiku Anthology](#)

DEJAN PAVLINOVIĆ is from Pula, Croatia, and has been writing haiku since 2007. His haiku poems have been published in various national and international haiku magazines, journals, newspapers, websites and anthologies. More about Dejan at <https://smilingcricket.blogspot.com>

Nexus Haiku Sequence.

ALLUVIAL WAVES / ALUVIJALNI VALOVI: A Nexus Haiku Sequence

Michael Dudley, Tomislav Maretić & Dejan Pavlinović

raising the roller blinds
eyelids halt a new day
of aftershocks

podižući rolete
kapci zadržavaju novi dan
naknadnih potresa

reports from the coast
lost between mountains...
dust follows a mail truck

izvješća s obale
izgubljena među planinama...
prašina prati poštanski kombi

road's end
begins the ocean expanse –
alluvial waves

završetak puta
započinje prostranstvo oceana –
aluvijalni valovi

Ivo Markulin: Veseli haiku znanstvene fantastike

A joyful haiku on science fiction

ZODIAC

Mliječna staza
na njoj vesele krave
vabe BIKA

the Milky Way
on it merry cows
allure TAURUS

uzalud snube
BLIZANCI Veneru
RIBE se smiju

in vain GEMINI
wooing Venus
a Pisces laughs

zvjezdane staze
nemilice brsteći
čisti JARAC

a clean CAPRICORN
relentlessly browsing
the starry paths

ŠKORPION
milo draška Veneru
po njenom brijegu

a SCORPIO
caressing a Venus
at her hill

puče DJEVICI
VODENJAK, a RAK i LAV
se čudom čude

VIRGO'S amnion*
broken – CAPRICORN and LEO
in wonder

*amnion – in Croatian the same as Aquarius

crnu rupu
promašio STRIJELAC
kolajna osta san

SAGGITARIUS
missed a black hole
a medal remains a dream

OVAN na VAGI
desetak kilograma
mora kalirati

ARIES on LIBRA
must loose
ten kilograms

Zvjezdano selo
KOSCI pokosili
kumovu slamu

Starry village
the mowers scythed
the Milky Way

the way gravity
bends space-time –
no bra day

način na koji gravitacija
savija prostor-vrijeme –
dan bez grudnjaka

Cristina Angelescu

Ivo Markulin: Gemischt

Planet majmuna
HaDeZe i eSDePe
koaliraju

The Monkey Planet
HDZ and SDP*
make a coalition

*two major political parties in Croatia

Sedma od devet
i Crveni patuljak
piju gemište

The Seventh from nine
and a Red dwarf
drink gemischt*

*Gemischt – dry white wine with sparkling mineral water in various ratios

Osmog putnika
uhvatio bez karte
Zetov kontrolor

The eighth traveller
caught without a ticket
the ZET* controller

*ZET – Zagreb Electric Tram

na Voyageru
jutarnju gimnastiku
vodi R2D2

On the Voyager
R2D2 conducts
morning gym

talent show
Darth Vader pjeva
podoknice

The Talent show
Darth Vader singing
the serenades

Sedam vlašića
plus sedam patuljaka
je četrnaest

The Seven Sisters
plus seven dwafts
is fourteen

Haiku u dvoje / Haiku collaboration

rubom šalice
karavane prolaze –
opet proljeće.

caravans passing by
on the edge of my coffee cup –
Spring again

D.V. Rožić / Jasmina Predojević

dabar u mrtvaji –
trska je zadrhtala
na bezvjetrici

beaver on a branch –
the canes trembling
yet no wind

Silva Trstenjak / D.V. Rožić

kava s vrhnjem –
smijeh penzionerki
privukao psa

coffee with cream –
laughter of retired ladies
attracted some dog

Nina Kovačić / Ljiljana Ružićka

na medj krošnja
s tek tri zrele trešnje –
ni susjed ni ptice

on the property line
large tree with three ripe cherries –
not for neighbour nor for birds

Stjepan Rožić / D.V. Rožić

IZ HRVATSKIH ŠKOLA / FROM THE CROATIAN GRAMMAR SCHOOLS

Mali hajdini OŠ Novska

TREĆA GENERACIJA MALIH HAIĐINA OSNOVNE ŠKOLE NOVSKA

Piše Jasna Popović Poje

U školskoj godini 2018./2019. u izvannastavnu aktivnost Osnovne škola Novska Mali hajdini, upisana je treća generacija učenika, kojima je cilj upoznati haiku kao vrstu lirskog književnog izričaja koja potječe iz dalekog Japana, a najviše se danas promovira međunarodnim natječajima. S haikuom se male hajdinke uče sažetom izričaju i razvijaju osjećaj za ritam i duljinu slogova, a svojim pjesničkim zapisima i slikama bogate rječnik te njeguju svoj materinski jezik. Likovnim izričajem razvijaju kreativnost i maštu, uče se urednosti, razvijaju zapažanje i sklonost detaljima te promiču ljepote svoga zavičaja, ali i cijele naše domovine.

Već u travnju 2018., male hajdinke **Ana Kalanja** i **Sara Sorić** osvajaju priznanja i pohvale na Međunarodnom haiku natječaju **Vežica 2018., Rijeka**,

na temu **trešnjin cvijet**. One su ujedno bile i najmlađe sudionice istoimenih susreta, gdje su primile priznanja za svoje hajge (ilustrirani haiku).

U listopadu iste godine učenica tadašnjeg drugog razreda, **Ema Rebec**, osvaja pohvalu za svoju hajgu na temu **Buča** i sudjeluje na manifestaciji **Bučijada 2018.** u Ivanić Gradu i susretu haiku pjesnika.

Također u listopadu 2018. učenica **Maria Egredžija** osvaja 3. nagradu svojom ilustracijom na temu **aktivni odmor**, na međunarodnom natječaju **I teče, teče, jedan Kamačnik** te sudjeluje na **6. haiku susretima** u **Vrbovskom**, a njezini radovi, kao i radovi haidinki Sare Sorić i Ane Kalanja, objavljeni su i međunarodnom zborniku ovih susreta.

Na 4. međunarodnim haiku susretima **Vežica 2019.**, **Rijeka** ponovno mala haidinka **Maria Egredžija**, dobiva 2 pohvale: za ilustraciju i za haiku na temu **luka**. Ove školske 2019./2020. godine stigla je vijest kako je učenica **Ema Rebec** ponovno dobila priznanje i pohvalu za svoju hajgu na temu buča, a zatim i vijest o osvojenoj 2. nagradi Ane Kalanja na temu **govor baštine**, haiku natječaja **Brod Moravice 2019.** u **Gorskom kotaru**.

U međunarodnom haiku zborniku **Moravačke uske staze**, Brod Moravice 2019., objavljeni su likovni radovi naših četiriju haidinki na temu govor baštine i izvor, nagradene **Ana Kalanja** te **Ema Rebec** i dva rada **Lane Hladnić**. Na natječaju su sudjelovale 24 osnovne škole iz **Hrvatske**, ali i šire. Također u poznatom dvojezičnom časopisu za haiku **IRIS** (Udruga „Tri rijeke“ HPOI Ivanić- Grad), objavljeni su radovi naših haidina, kao i članci o njihovim uspjesima.

U studenom 2019., objavljeni su rezultati natječaja *Haiku kraj mogile, Oroslavje 2019.* Naša mala haidinka **Simona Zukanović** dobila je **1. nagradu** za svoju hajgu na temu *Most*, **Ema Rebec 2. nagradu**, a **Lana Hladnić pohvalu**. Hajga Sare Sorić također je objavljena u brošuri 3. susreta haidina u Oroslavju. Dakle, u godinu i pol dana rada Malih haidinki, 11 priznanja i nagrada te mnoštvo objava.

Današnju haiku skupinu čine učenice 3b. razreda: **Lana Hladnić, Ana Kalanja, Ema Rebec, Sara Sorić, Simona Zukanović i Lana Ždralović**. Ovo je treća generacija haiku skupine **OŠ Novska** od osnutka 2012. godine. Do sada su za svoje hajge i pojedinačne haikue učenici haidini osvojili ukupno 82 priznanja, nagrade i pohvale, a njihovih više od stotinjak uradaka objavljeno je u više međunarodnih zbornika i časopisa.

I dok na hajgi **Lane Ždralović**, na temu Izvor stoji:

Pod povećalom.
U jednoj kapi vode
toliko čuda!

Under a magnifier.
In a single drop of water
so many wonders!

Slično vrijedi i za haiku: *U jednom haikuu toliko čuda!*

Jasna Popović Poje, voditeljica Malih hajdina Osnovne škole Novska

DJEČJI HAIKU NATJEČAJI U 2019./20. - TRENUTCI ZAUSTAVLJENI TROSTISIMA UČENIKA OŠ VEŽICA

Piše Mihovila Čeperić-Biljan, mentorica nagrađenih učenika i voditeljica haiku grupe u školi

Mi cijelu godinu pišemo haiku i to na nastavi Hrvatskoga jezika, ne samo za natječaje, već za opuštanje ili nakon nekog doživljenog trenutka, vraćamo se napisanome, dotjerujemo tražeći pravi slog, čitamo haikue, koristimo ga za motivaciju književnih tekstova, ali i nakon interpretacije, crtamo na stihove, izgrađujemo svoj stil i vlastitu kreativnost... Da bismo to mogli, najprije smo usvojili pravila, a u svemu je neophodna i motivacija mentora. Pišemo zajedno, komentiramo... jednostavno živimo dani trenutak, a da je tomu tako potvrđuju i naši ovogodišnji uspjesi i osvojene nagrade i priznanja, (preko 30!) jer haikui u prilogu nastali su na nastavi, neki u tenu, neki nakon dorade, i da, obvezuju, ali i potiču na daljnje haiku stvaralaštvo.

Već treću šk. god. započinjemo s uspjesima u Japanu, Yamaderi, no ove smo posebno uspješni jer su od tri nagrade dvije u našoj školi, 1. nagrada i visoka pohvala te još 11 haikua osam učenika u Zborniku.

1. nagrada, *Mitra Pažanin, 6.c:*

prašnjava vesla
na zidu restorana
ribarske priče

dusty oars
on the wall of the restaurant
the fisherman stories

Visoka pohvala, Ana Cvek, 8.a:

otočna luka	an island port
konopi privezuju	the ropes mooring news
vijesti s kopna	from the continent

Listopad je uvijek u očekivanju **Bučijade u Ivanić-Gradu.**

1. nagrada, Korina Kalanj, 8.c:

cvjetovi buče	flowers of the gourd
ukrasili haljinu	adorning my dress
i moj osmijeh	and my smile

1. nagrada za hajgu, koja je krasila i plakat Bučijade, Laura Banić, 2.a:

prostrano polje	a vast field
toplina sunca jeseni	the warmth of the autumn sun
na svakoj tikvi	on each pumpkin

Miljenka Rumora, mentorica

Gorski kotar: Moravačke uske staze

I ove kao i prošle godine, možemo reći da smo najuspješniji, čak, 10 nagrada. Upoznali smo još jedan goranski biser o kojem smo prethodno pisali, govor baštine i izvor.

1. nagrade:

Toni Kraljić, 8.a:

vrhovi jela	the fir tops
primiču zlatne zvijezde	draw the gilded stars
k izvoru	closer to the source

Ana Cvek, 8.a:

kazaljke sata	the clock hands
na seoskom zvoniku	move the fog
pomiču maglu	closer to the belfry

U prigodnom zborniku tiskano je više od 70 haikua naših učenika.

Djeće haiku natječaje zaključio je ponovni susret u **Oroslavju, Haiku kraj Mogile**, na kojem smo također bili iznimno uspješni.

Aron Margitić, 6.c, u obje je kategorije bio najuspješniji te su njegovi haikui nagrađeni dvjema prvim nagradama:

olujni oblaci
prelaze viseći most
prije planinara

the storm clouds
move across the bridge
before the mountaineers

ruke proljeća / umeću u sag šafrana / zvonček

1. nagrada za hajgu – *Lara Grbac, 8.r.:*

botanički vrt
mozaik jutra klizi
starim mostom

botanical garden
the mosaic of the morning slides
over the old bridge

Izimno posjećeni, goranski i oroslavski susreti, čini mi se, prerastaju prostore pa pred organizatore postavljaju izazov o osiguranju većeg prostora održavanja.

Lijepa vijest stigla je i iz Rumunjske:

1. nagrada: *Maša Štakić, 2.a:*

rakova klijeha
na napuštenoj plaži
puni topli val

a warm wave filling
the crab claws
on a deserted beach

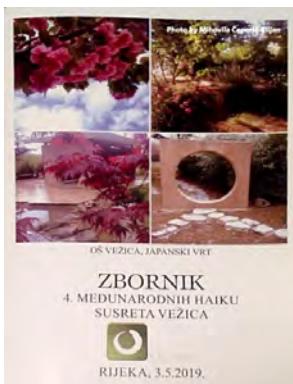
Mentorica Miljenka Rumora.

Što smo još radili?

Poslali smo svoje haikue za haiku u svemiru, organizirali u jeku štrajka haiku radionicu u Senju, proslijedili sve haiku natječaje na mnoštvo adresa mentora i škola, uputili zainteresirane kako pisati haiku...

Moramo ovdje istaknuti i sudjelovanje u crnogorskom časopisu Haiku, br. 3 i 4., na poziv gosp. Radičevića jer smo slali učeničke haikue na zadane teme.

Važno je za razvoj budućih generacija hajdina što nam odrasli na svojim natječajima daju priliku i podupiru nas, a kako je naš vežički natječaj samo za osnovnoškolce, eto, privodimo i peti vežički haiku natječaj kraj. Preko 700 radova prošle i predprošle godine, najbolji su pokazatelj potrebe i za ovim natječajem koji ustrajava i širi se na nove učenike i škole, kako u Hrvatskoj tako i u našim školama u inozemstvu. Bez vrijednih mentora, ne bi bilo susreta, ali i bez Povjerenstva, koje iz ljubavi prema haiku poeziji i najmlađima, odradjuju (ne)zahvalni posao žiriranja: Robert Bebek, Vilma Knežević, Verena Tibljaš i Lea Perinić te vrsna likovna stručnjakinja Zvijezdana Prohaska.

Kao inicijatorica, koordinatorica i organizatorica susreta, koristim priliku i ovdje zahvaliti svima na petogodišnjem sudjelovanju i suradnji. Najveća vrijednost ovih susreta je poticanje i širenje haiku stvaralaštva na nove učenike i škole, te visoki kriteriji koje imamo-kvaliteta radova!, a pohvale struke omogućuju nam da ostanemo u skromnim financijskim uvjetima koje nam daje na javnom natječaju Primorsko-goranska županija. Javnu zahvalu uputit ćemo na 5. međunarodnim haiku susretima u travnju o.g. koji u okruženju japanskog vrta ispred OŠ Vežica ispunjavaju njegov i naš rast u duhu jednostavnosti haiku poezije. Da nema razumijevanja vodstava škole, gđe Violete Nikolić, naše ravnateljice, članova povjerenstva i mog rada sa svima, haiku susreti Vežica ne bi nikada niti zaživjeli.

RADIONICA “FOTO HAJGA”, održana u Mariji Bistrici 11.10.2019.

Piše Franjo Ordanić, Oroslavje

Na poziv Općinske knjižnice i čitaonice Marije Bistrica, a u sklopu likovno-literarnog natječaja Mala ilirska škola Ivan Krizmanić održana je u petak 11.10.2019. godine radionica foto hajga koji su vodili fotografkinja Sandra Šamec i haidin Franjo Ordanić.

Natječaj je bio raspisan za sve učenike osnovnih škola u Republici Hrvatskoj, a zadatak je bio hajga / haiku na zadanu temu „Ze(n)leni gaj“ ili na temu po slobodnom izboru. Na natječaj je sveukupno pristiglo 119 likovno-literarnih radova iz 19 osnovnih škola.

Na radionici je sudjelovalo 15 djece sa svojim mentorima i roditeljima. Sama radionica sastojala se od 2 dijela, teoretskog i praktičnog. U prvom dijelu radionice haidin Franjo Ordanić je nazočne upoznao sa smjernicama pisanja haiku poezije kroz cjeline; što je haiku, kako pisati haiku, haiku tehnike, sadržaj haiku pjesme i hajga - 5. element. Kao ilustrativni primjeri uzete su hajge sa zajedničkih izložba hajga „All inclusive“ i „tu doma sem taki“ tandem Šamec / Ordanić.

Nakon toga je fotografkinja Sandra Šamec govorila o fotografiji i foto opremi kroz nekoliko cjelina; što fotografirati – manje je više, fokusiranje, pozadina, ravnina, dobro svjetlo, kut fotografiranja, predmet iza kojeg stoji priča, naučiti gledati, obrada i ispis fotografije.

U praktičnom dijelu radionice djeca su dobila zadatak da svojim mobitelima fotografiraju jedan motiv i na njega napišu haiku. Mentorи su mogli također sudjelovati i pomoći učenicima. Na kraju radionice je svaki

učenik predstavio svoj rad prisutnima. Fotografije su projicirane na video zid, a učenici su istovremeno na mikrofon izrekli svoj haiku.

Na kraju radionice Franjo Ordanić je upozorio na sveprisutan trend prepisivanja i prislavljanja tudihih radova, apelirao na učenike i mentore da ne podlegnu tome, nego da se vesele radostima stvaranja te ih pozvao na raspisani natječaj Haiku kraj mogile 2019. na temu Most.

Reakcije sudionika radionice bile su i više nego pozitivne, svima je bilo uzbudljivo i poučno stvarati na licu mjesta. Rezultati Haiku kraj mogile 2019. svjedoče da je održana radionica u Mariji Bistrici bila uspješna jer se na njega javiše novi učenici, mentora i škola-polaznika bistričke radionice.

IZ DELNICA

Piše Slavica Grgurić Pajnić
Festival snijega “50 Poems for Snow”
Srednja škola Delnice

Uz prve pahulje snijega na području Gorskog kotara, u Delnicama je, već treću godinu zaredom 3.12.2019. godine održan i pjesnički međunarodni Festival snijega pod nazivom „50 poems for snow“. Zanimljiva poetska priredba koju organizira Srednja škola Delnice, koja se uključila u ovaj desetgodišnji projekt prije tri godine. Festival je pokrenuo Saša Šimpraga iz Zagreba.

Na dan kada u nekoj sredini prvi put padne snijeg čitaju se stihovi na otvorenome i tako se povezuje poezija i snijeg. Na Trgu i prostoru Adventske bajke svoje stihove ovu godinu, pred šezdesetak srednjoškolaca i ostalih prolaznika, recitirali su gradonačelnik grada Delnice, Ivica Knežević i goranska haiku pjesnikinja (tako je navedeno u članku Novog lista) Slavica Grgurić Pajnić.

Okupljenim mladim ljudima uz prve pahulje snijega recitirala sam neke svoje stihove refleksivne poezije, potakнуvši ih, bar malo na razmišljanje o životu i trenucima koji nas okružuju i koji su svakodnevni naši pratioci. Čitala sam stihove iz našeg prvog haiku zbornika Oj, Delnice, grade pod Petehovcem nastalog 2014. godine s temama PLANINA i SNIJEG. S aplauzom je popraćen prvonagrađeni haiku...

Ledena kiša
Bijeli Petehovac
muzej figura

Freezing rain.
White Petehovac became
a museum of ice sculptures.

autorice **Ljudmila Milene Mršić** iz Ivanić Grada te

nasmiješeni snjegović
bakin lončić
već zahrđao

a smiling snowman
grandmother's pot
rusty already

Dominika Jurše, učenika OŠ Brezovica.

Moram priznati da se čitanje haiku-poezije pratilo sa zanimanjem, da je vladala tišina i da su svaki stih učenici popratili s oduševljenjem. Obradovala me ta ideja i zapravo sve se dobro poklopilo.

HAIKU RADIONICA U NARODNOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI DELNICE

Narodna knjižnica i čitaonica Delnice

Na poziv Narodne knjižnice i čitaonice Delnice, a u sklopu projekta, pjesnici suradnici te uključivanjem učenika srednje škole Delnice, gimnazijalaca u knjižnici je 20.1.2020. održan taj susret i predstavljanje, autorice Slavice Grgurić Pajnić.

Prema dogovoru s organizatorima u dvosatnom druženju uz općenito predstavljanje svojeg pjesničkog stvaralaštva imala sam priliku prezentirati i haiku stvaralaštvo. Dakako početak je bio moj esej zašto i kada sam počela

pisati haiku. Tada sam prezentirala haiku-poeziju od osnovnih pojmova, pisanja, gledanja i opažanja uz svoje radove koje sam pomno objašnjavala, u slikama i porukama, dodajući trenutke u svom okruženju. Iskoristila sam moment nagrađene pjesme u Japanu o pužu, objasnila sam taj susret puža, gljive i mene uistinu dogoden, fotografiran u bezbrojnim fotografijama, napisan haiku stih i nagrađen. Mislim da sam takvim bezazlenim zornim i istinitim dogadjajima zapravo zagolicala maštu prisutnih dvanaest srednjoškolaca te su s veseljem prihvatali i radionicu pisanja haiku pjesama, za mnoge po prvi puta. Iskoristila sam teme za pisanje iz novog natječaja u Gorskom kotaru „Na jezera, tri, iz bajke“, Fužine 2020., koji je u tijeku sa temama tlo i šipila.

Profesorica Jasminka Lisac, cijelo vrijeme je postavljala odlična pitanja meni te je na taj način zapravo, a i mojim odgovorima, pomogla učenicima da što lakše na ovoj radionici i na što bolji način stvore haikui na zadane teme. Iako za mene, zadana tema je okvir kretanja, nažalost, ali je ujedno i kanal razmišljanja i uskladivanja svojih slika i pojmova na određenu posebitost. Sloboda i usmjerenošć, pa to zapravo nije bitno, bitan je haiku koji proizlazi i koji ostavlja dojam, koji ostavlja snagu. Radionica i susret, uspješno su završeni.

Na stolovima u knjižnici u izlogu bile su postavljene sve knjige o haiku stvaralaštву koje imaju, haiku zbirke iz naših susreta, haiku zbirke od naših pjesnika, IRISi, antologija Nepokošeno nebo 2 te mnoge druge haiku knjige poznatih svjetskih haiku majstora. Dobrodošlica u knjižnici i posvećenost.

HAIKU RADIONICA U SENJU

Piše Mihovila Čeperić-Biljan

Niti štrajk prosvjetnih radnika nije nas omeo da 9.11.2019. u GK u Senju, zahvaljujući ravnateljici Ani Prpić Rogić i zainteresiranim učiteljicama Karmen Čorić i Meliti Marenić održimo haiku radionicu s desetak učenika 4.r. OŠ S.S. Kranjčević, dogovorenou ovog ljeta.

Želeći malim literarcima približiti najrašireniji izričaj - haiku, objašnjene su im osnovne značajke, pokazane hajge te se krenulo u stvaralaštvo. Koliko su bili uspješni, saznat ćete čitajući tada nastale haikue, na standardu, ali i senjskoj čakavštini.

Uspjeh radionice bio je plodonosan i na 5. haiku susretima Vežica gdje su prvi puta slali svoje haikue.

u rano jutro
vjetar zatvara prozor
budi se jesen

early morning
the wind closes the window
waking of the autumn

Matija Prpić

u našem vrtu
nepobrana maslina
drhti na vjetru

in our garden
an unpicked olive tree
trembling in the wind

Luka Prpić

more je mirno
brodovi polako plove
u jesenju noć

calm sea
the ships sailing slowly
into an autumn night

Jakša Butorac

i nakon kiše
kapi na grani plešu
jesenji ples

after the rain
the drops on the bough dance
its autumn dance

Ante Tomljanović

pred zalazak
zaplovio jezerom
i posljednji list

before sunset
the last leaf sailing
in the lake

Nadia Pleš

pada kiša
noseći žuto lišće
ukras u kosi

raining
a yellow leaf adorning
her hair

Doris Nekić

zapuh vjetra
od otpalog lišća
oblikuje cvijet

the wind drift
creating a flower
from fallen leaves

Ela Lebinac Četta

senjska bura
otkida prvo lišće
stare jabuke

Borra in Senj
breaking the first leaves
from the old apple tree

Vedran Turina

jutrošnja kiša
razlijeva se ulicom
u potočić

morning rain
pouring over the street
into a brook

Vedran Turina

opet puše bura
ma kad će više stat
va buretina

windy again
when will this Borra stop
after all

Vice Čorić

iznenadni val
odnosi odraz u moru
i kliktaj galeba

sudden wave
takes away a gull's reflection
and its scream to the sea

Vice Čorić

oblak nad morem
još jedan odlazak
lastavica

cloud above the sea
another departure
of the house martins

Vice Čorić

AKCIJA POSADI DRVO, NE BUDI PANJ

OŠ Milana Šorga, Oprtalj

Piše Sanja Petrov Vlahović

Povodom akcije Posadi drvo, ne budi panj, učenici su u školskom dvorištu posadili nekoliko stabala. Pročitali smo nekoliko haiku pjesama bivših učenika, a imamo i nekoliko novih uradaka.

Chiara Coslovich, 5.r

Crveno lišće
pokraj žutog sunca
isijava ljepotu.

Red leaves
near a yellow sun
radiate beauty.

Dominik Sirotić, 5.r

Žuta jesen.
Na umu joj stari hrast
na izmaku snage.

A yellow autumn.
She thinks about an old oak
at the end of its strength.

Diego Duniš, 5.r

Veliko stablo
s puno debelih grana.
Stari hrast.

A large tree
with a number of thick boughs.
An old oak.

Mateo Pilimini, 6.r

Krhka breza
pruža hlad
ljubavnom paru.

A shivery birch tree
offering its shade
to a love couple.

“HAIKU KLUB GIMNAZIJA PULA”

Piše voditelj, Dejan Pavlinović

U Gimnaziji Pula od 2016. godine djeluje gimnazijski HAIKU KLUB pod mentorstvom profesora i haiku pjesnika Dejana Pavlinovića. I ove je godine HAIKU KLUB objavio svoje on-line i tiskano izdanje dvojezičnog (hrvatski i engleski) godišnjeg zbornika radova s haiku pjesmama učenika nastalima u sklopu haiku radionice tijekom školske godine 2019./2020. PDF izdanje Haiku zbornika možete preuzeti ovdje: (HAIKU KLUB Gimnazija Pula – Zbornik 2018, HAIKU KLUB Gimnazija Pula – Zbornik 2019, HAIKU KLUB Gimnazija Pula – Zbornik 2020)

Ovogodišnji članovi HAIKU KLUBA i polaznici radionice bili su: **Noah Spagnolo 4.b, Juraj Štern Vukotić 4.b, Ema Tomić 4.b, Dora Macuka 3.d, Dora Vuković 2.b i Lucija Strenja** (2. razred Glazbene škole).

Osim pisanja vlastitih haiku pjesama, kreativnog pjesničkog druženja te upoznavanja s japanskom kulturom i zen filozofijom, vrijedni članovi HAIKU KLUBA su ove školske godine bili vrlo aktivni i izvan škole te su sudjelovali u raznim projektima i susretima: haiku radionica s kanadskim haiku pjesnikom Michaelom Dudleyem, slanje pjesama na natječaje i objava u IRISu, sudjelovanje u projektu Noć muzeja (foto haiku projekt i izložba u suradnji s Fotoklubom Gimnazije Pula) itd.

Vrlo zanimljiva aktivnost bila je sudjelovanje pulskih gimnazijalaca sa svojim haiku pjesmama na INTERNATIONAL HAIKU COMPETITION 2020 LJUBLJANA u organizaciji Gimnazije Vič iz Ljubljane. Osim priznanja, učenici su dobili i zajednički zbornik gdje se uz radove pulskih učenika nalaze i radovi ostalih škola sudionika natječaja (Besiktas Ataturk Anatolian High School iz Turske, Tartu Jan Poska Gymnasium iz Estonije, Državni Znanstveni Licej Franceta Prešerna iz Ljubljane te škola domaćin, Gimnazija Vič iz Ljubljane).

Dora Vuković, 2. razred

cvrkúćí
skoči u šalicu
talog

chirpingly
hopping into a tea cup
grounds

sjena nad gradom
zamoglila oči
ptici

shadow over a city
fogs the eyes
of a bird

u zoru
raščešljavaju kosu
masline

at dawn
detangling their hair
olives

Lucija Strenja, 2. razred

toplina
prodire u hladnoću
kraja dana

heat
penetrates the cold
of a day's end

na polju
traži sunce
glavom

on a field
looking for the sun
with its head

nebo
u svom odrazu
vidi ocean

the sky
sees the ocean
in its reflection

Dora Macuka, 2. razred

mjesec
obasja livadu
prekrivenu oblakom

the moon
lightens the meadow
covered with cloud

kroz korito
ubrza se voda
u slap

through the bed
water accelerates
into a waterfall

lopta u jezeru
pokušavajući ju vratiti
ne vraća se

ball in a lake
trying to get it back
it doesn't return

Juraj Štern Vukotić, 4. razred

uzburkana	raging
zaledeno betonsko korito	frozen concrete basin
svjesna rijeka	conscious river
zatočeno svjetlo	imprisoned light
gušeno ništavilom	choked by the void
prihvati sudbinu	accepts its fate
tisuće zvijezda	thousands of stars
prostrto po nebu	spread across the sky
dvije manje nego jučer	two less than yesterday

Ema Tomicić, 4. razred

spokoj	serenity
nježne majčinske ruke	tender mother's arms
najslađa utjeha	the sweetest comfort
samotna noć	lonesome night
otkotrlja i sledi se	rolls then stops frozen
suza	a teardrop

Noah Spagnolo, 4. razred

mutno staklo	blurry glass
rijedak zrak	thin air
trnci	goosebumps
smežurana smokva	shriveled fig
kao i starac koji ju jede	like the old man eating it
uskoro postaju jedno	soon become one

poštar
nosi naš minijaturni svijet
u svojim rukama od žada

the postman
carrying our miniature world
in his jade hands

Translated by Dejan Pavlinović

SUMMARY

The teachers from different Croatian towns and the haiku enthusiasts and poets write about the haiku workshops held within schools and libraries, where children are introduced to haiku and try to write it for the first time. There are also haiga workshops as well. The children's haiku in Croatia is very successful and hundreds of girls and boys write haiku and draw haiga. They take part at domestic haiku competitions in the towns of Ivanić-Grad (The Pumpkin Festival in Autumn), Oroslavje (the Zagorje region), Delnice (the Gorski Kotar mountain region) and Rovinj in Istria. The Grammar School Vežica in Rijeka is the only grammar school which has organized a haiku competition for the Grammar School pupils both in Croatia and the Croatian diaspora annually.

The Croatian pupils from a number of Grammar schools have been very successful at the international haiku contest organized by JAL, Japan, The Mainichi International Haiku Contest, Japan, The Basho Memorial Museum, Yamadera, Japan and the European Haiku Society, Italy.

ESEJI I OSVRTI / ESSAYS AND ARTICLES

HAIKU POEZIJA U RAZREDNOJ NASTAVI

Piše Snježana Beletić, učitelj savjetnik (OŠ Škurinje, Rijeka)

Haiku poezija tradicionalni je japanski oblik poezije koja se proširila diljem svijeta te se smatra najkraćim oblikom poezije. Najdosljedniji haiku se sastoji od tri stiha, gdje stihovi imaju redom 5-7-5 slogova. No, haiku ukupno može imati između 12 i 20 slogova. Tema je najčešće priroda, veza čovjeka i prirode i godišnja doba. Haiku u pravilu nema naslov, ne podnosi kićenost i rimu te je vrijeme u kojem se događa gotovo u pravilu sadašnjost.

Haiga je stvaralaštvo koje objedinjuje haiku pjesmu i sliku. Jedinstvena kombinacija dvije umjetnosti. Slika ne smije biti samo jednostavna ilustracija teksta, niti tekst smije objašnjavati sliku. One se dopunjuju, a svaka zadržava svoj značaj i karakter. Svatko će ih spojiti prema svom vlastitom osjećaju sklada.

Zašto pisati haiku poeziju u razrednoj nastavi?

Priroda kao tema

Priroda je glavni sadržaj haiku poezije. Haiku traži suživot s prirodom. A priroda je tema koja se prožima kroz sve aspekte odgojno-obrazovnog rada. Haiku zovu i poezijom godišnjih doba. Promjene prirode kroz godišnja doba u našem radu često promatramo i istražujemo. Motiv je, dakle, vrlo lako naći i povezati s različitim nastavnim sadržajima.

Povezanost čovjeka i prirode

Pisanje haiku poezije traži poštovanje prema prirodi, razumijevanje i povezanost s biljkama, životinjama, livadama, potocima... U kurikulumu međupredmetne teme Održivi razvoj jedan od ciljeva je razvijanje solidarnosti, empatije i odgovornosti prema svim živim bićima i okolišu te motivacije za djelovanje na dobrobit okoliša i svih ljudi. Vidjeti vrapca bez roditelja, valove koji dотићu zoru, bubamare koje traže pupoljke, jutarnju rosu na bakinim ružama, medne nožice i miris livadnog cvijeća, podivljali val koji kotrlja kamenčiće, latice koje čekaju pčele... to je osjećaj koegzistencije s prirodom. Pišući o malim bićima uvažavamo prirodu. Razvijati svijest o povezanosti znači shvaćati život.

Učimo uživati u svakom detalju prirode

Haiku nas poziva da zastanemo kraj „običnih“ kadrova prirode i u njima nađemo jedinstvenu ljepotu, snažnu i neponovljivu. Sve je u prirodi važno koliko god nam se ponekad neki detalj činio običan. Sve u prirodi ima svoju ljepotu. Na učeniku je da uz našu pomoć prepozna detalj i učini ga njemu jedinstvenim.

Razvijamo kreativnost

Kroz pisanje haikua potičemo učeničku kreativnosti u pisanom stvaralaštvu i doprinosimo razvoju dječjeg jezičnog izražavanja. Razvijamo

stvaralaštvo uz osmišljenu primjenu jezika. U kurikulumu je posebno istaknut razvoj kreativnosti kroz različite stvaralačke jezične aktivnosti.

Razvijamo maštu i estetska mjerila

Osobita je vrijednost učenja i poučavanja hrvatskog jezika razvijanje mašte i estetskih mjerila vrednovanja koje možemo primijeniti i u haiku poeziji. Iako je haiku jednostavan on je i jedinstven, a za to je potrebna mašta, gledanje „drugim očima“, sloboda razmišljanja.

Pišemo na dijalektu

Haiku se piše i na dijalektima te tako učenik razvija vlastiti jezično-kulturni identitet komunikacijom na jezičnim idiomima materinskoga jezika te poštuje različite jezične i kulturne zajednice i njihove vrijednosti, što je jedan od ciljeva zacrtanih u kurikulumu Hrvatskog jezika.

Bogatimo rječnik

Svaki put kada učenik piše haiku, mora pronaći odgovarajuću duljinu i stil, te ga uskladiti sa sadržajem, što zahtijeva bogaćenje rječnika i traženje sinonima.

Kako haiku ima jasno definiranu formu, traži disciplinu, a da bi se to moglo mora se dotjerivati jezični izraz. Učenik je prisiljen izabrati bitno.

Formom je haiku prihvatljiv djeci

Haiku forma je primjerena djeci jer ne traži savršenstvo, nema uzvišenosti, traži se jednostavnost. Baš zato što učenici nemaju straha pred poezijom, što nemaju „ograda“ koje odrasle često sputavaju, baš zato nastaju prekrasna djela. Što ima ljepše nego nakon kompleksnih problemskih pitanja, analiza i usvajanja znanstvenih činjenica, istraživačkog rada u nastavi... odlutati u prirodu, opustiti se i uživati u jedinstvenom doživljaju?

Hajgu djeca obožavaju

Spoj je to riječi i slike (Hrvatskog jezika i Likovne kulture) koje ne moraju nužno biti rad istog učenika što omogućuje suradnju među djecom, nudi im razgovor, iznošenje ekspresija, zajednički užitak u stvaranju. Najprije nastaje haiku, a potom hajga, likovni rad koji nije šablon, primijeren je dobi djeteta i s napisanim čini cjelinu.

Hajga nagrađena na The 15th World Children's Haiku Contest, Japan

Galeb leti
U plavom pravokutniku
Moga prozora

カモメが飛んで行く
青い四角
私の窓

A seagull flies
In the blue rectangle
Of my window

Ela Makić Halilčević
Female Age 8 (Croatia)
女子 8歳 (クロアチア)

Evo primjera sažetosti forme haiku poezije i objašnjenja:

dan je pokupio
sve svoje boje
svjećarica samuje

Ovo je nagrađen haiku učenice 4.r. **Lare Zatezalo** za koju je haiku pjesnik Robert Bebek napisao sljedeće: „Haiku je to o svjećarici i o njenoj, ipak varljivoj, zaboravljenosti i osami. Varljivoj, rekao bih, stoga jer je bijela svjetlost koju mala ribarica baca u tamno tkivo noći bez mjeseca snažnija od svih boja koje je dan sa sobom pokupio. I o takvome se svijetu ne može ni pomisliti da bi i na tren moglo ostati samo i nezamijećeno. Unatoč svojoj ljudskoj osamljenosti pod Suncem i pod Mjesecom i nemoći ribara, posade i male, krhke brodice.“

Kad haiku uđe u razred, on postaje bolje mjesto za rad. Ali haiku nije razred, haiku je stil života. Kad vam učenica za vikend pošalje poruku u kojoj iščitate haiku pjesme koje je napisala u trenutku boravka u prirodi, kad vam učenici ujutro na stol stave papiriće s haiku uradcima, a da vi to od njih ne tražite, onda znate da ste na dobrom putu. Vježbamo li osjete, svijet će biti ljepši u našim očima. Pronađemo li kutke u kojima se dječje misli mogu zaigrati, pružit ćemo im mogućnost užitka. Uspijemo li ih naučiti uživati u prirodi oko nas, pružamo im veću šansu za sreću.

Rad je objavljen u siječnju 2020. na stranicama Školskog portala Profil Klett, dakle dostupan svim učiteljima koji žele zakoračiti u svijet haiku poezije i hajge kao što to umješno čini sa svojim učenicima učiteljica koja je svoje iskustvo podijelila s drugim učiteljima te dopustila objavljivanje u časopisu IRIS.

Znam da ništa ne znam

Piše Dubravko Marijanović

Nada Zidar-Bogadi: ***Proljeće trči za dječakovom loptom – izbor haiku i senryu pjesama***, Naklada Semafora, Biblioteka poezija s crtom, Zagreb, 2016.

Znam da ništa ne znam, a ipak sam sâm sebi nametnuo napisati ovaj prikaz, pun citata, o haiku pjesništvu Nade Zidar-Bogadi. To je izbor iz Nadinih ranijih haiku zbirki, *Nikad bliže Mjesecu* (18 haiku), *Šešir pun mješćine* (19), *Sudbina ruže* (25) i nova zbirka po kojoj je knjiga naslovljena (55). Ukupno 117 pjesama.

Wikipedija – slobodna enciklopedija: ...Metafora osnovno značenje mijenja u figurativno. Lijepu potvrdu nalazimo u haiku pjesmi od tri stiha staroga japanskog pjesnika: *Gle, bilje proljeća*, Trag snova Bezbrojnih ratnika!... (doslovce preslikano).

Vladimir Devidé je tu pjesmu preveo znatno drugačije i priložio još po 3 prijevoda na engleskom i njemačkom, 2 na francuskom i 1 na ruskom jeziku, (vidi *Japanska haiku poezija i njen kulturnopovijesni okvir*).

O, ljetne trave –
preostale od snova
hrabrih ratnika.

Matsuo Bashō

Ovaj prijevod mi ne izgleda kao primjer za metaforu. Papir sve podnosi, a tek internet.

Međutim, oni koji su proučavali **haikai** poeziju, ili je prevodili, nisu uvijek bili veliki znalci japanskog jezika i književnosti. Nerijetko se događalo da se neke ključne riječi nisu mogle vjerno prenositi na druge jezike. Termini koji su vezani za estetski princip ili retoriku **haikai** poezije, bili su, nažalost, ponekad površno shvaćeni ili iskrivljeni.

Mikro struktura zahtijeva od pjesnika da sasvim ukloni suvišne riječi koje bi oslabile zgušnutost, intenzitet slike.

Također, načini opisivanja i shvaćanja vremena, mnoge pjesme iz ove zbirke udaljavaju od izvornog **haikai** duha. Nama nije svojstveno opisivanje toka, dužina vremena, što se ovdje katkad čini, jer to smanjuje simboličnost pjesničke slike.

Ove pojave, nedovoljna zaoštrenost slika, ili rastegnutost vremena, povezane su s problemima koji su zajednički skoro svim kulturnim prostorima izvan Japana.

Dakako, neophodno je da se kritička misao učvršćuje i širi, kako bi, zajedno sa samim pjesnicima rafinirala ovu egzotičnu, ali u biti univerzalnu formu poetskog iskaza.

Kayoko Yamasaki, u pogовору knjizi **Grana koja maše** – pregled haiku pesništva u Jugoslaviji,

Svitak, Titovo Užice, 1991.

Dakle, kad u popisu *Literatura na zapadnim jezicima* gore spomenute njegove knjige, profesor Devidé navede preko 500 naslova, od kojih pedesetak označi zvjezdicom kao osobito vrijedna djela – ne treba se zabrinjавati, nitko to neće čitati, a mnogobrojni će prionuti pisati, objavljivati, primati nagrade, pohvate, plakete, čajeve.

Tako je učinila i istinska pjesnikinja gospođa Nada Zidar-Bogadi. Očito je, pisala je prvo poeziju, a kasnije i haiku. Prepuno perfekta, prispodoba, poosobljavanja i zaključivanja. No njezine haiku pjesme u ovom izboru poljuljale su moj pristup ovom pjesništvu, a bio je to pomalo zadrt i tradicionalan pogled u kojem nije bilo mjesta za prispodobe, poosobljavanje, zaključivanje, opisivanje, sentimentalnost, kič. Svega toga nađe se podosta i previše u ovoj knjizi.

Metafore: mraz i injе kao ružа, lišće kao koraci, prozor kao oči, prozor je okvir slike, zlatno more je žito, Mjesec je sidro, zimska šuma u inju je spavaćica, mačka je mlad Mjesec, mačkin rep je dirigentska palica, bara je zrcalo, lastavica je proljetna nota, svaka kap kiše je jedna nota, trešnje su djeca, divlji makovi su požar, jedrilica je igla, ulice su naborane, a u borama su suzne lokvice.

Personifikacije: presahli bunar ne žali za vodom nego za Mjesecom, zadivljen vjetar zaobilazi trešnju, mraz se potpisuje, otok polijeće, kap kiše razbija zrcalo, grm uči cvrkatati, lišće trči, sjeverac prelistava novine, grm bršljana guta i gleda, cipele očajnički traže, šuma se presvlači u spavaćicu, proljeće ima oči, olujni vjetar udijeva jedrilicu, suncobrani traže, visibabe bježe, proljeće trči.

Perfekt: potpisao, otpao, sletjela, spasila, prespavala, poletjela, zaboravila, tražila, izuo, progutao, probudio, presvukla, utihlo, urodila, preskočio, procvala, pretvorila, probudilo, nestala, razbjezale, pojela. Gotovo svuda bi prezent bio daleko uspješniji.

Ponegdje umjesto stvarnosti, zbivanja, događaja koji je haiku, imamo opisivanje događaja, a taj opis često i predugo traje (vidi gore što kaže gospoda Yamasaki). Primjerice:

Ponoć. Konobar/za šankom pretvara se/u psihijatra.

A gdje mu je klijentica? Ili klijent? A gdje je šanker?

Dugo, toplo ljeto:/po predsobljima venu/kišobrani.

I slika Bena Quicka.

Prvi od ova dva haiku ima prilično razlomljene stihove, a drugi i dva pridjeva za ljeto – no usprkos tomu, prokazivanju i podbadanju, oba se manjim zahvatima pretvaraju u primjerene i izvrsne haiku.

Sljedeći haiku mi se čine previše sentimentalni, kičasti i srce drapateljni, ali to je na kraju krajeva stvar ukusa, osobito kad su izvrsni:

Koliko tuge/zbog ukradene lutke;/stare, bose, bez kose...

Napušten otok/poletjet će za pticom./Tako je sam.

Svjježina jutra./Rosa na brezi drhti,/drhti... i drhti...

Tiha, zimska noć./Šuma se presvukla/u spavaćicu.

Tužna vrba./Svaka grana tuguje/na svoj način.

Polovina haiku prati svima znan zadani metar, četvrta mu približno odgovara, a četvrta podosta odstupa. *Kigo*, riječ godišnjeg doba, otkriva se

u polovini haiku ove zbirke. To je često ime ili pridjevska oznaka godišnjeg doba, rijetko ime mjeseca ili dana, a u ostalim pjesmama su to nazivi biljaka, životinja, predmeta, vremenskih prilika i nepogoda. Haiku u zbirci nisu složeni redoslijedom doba, nego su razbacani kojekako i kojekuda.

Gospođa Nada Zidar-Bogadi bilježi svoje haiku u tri stiha, ponekad u tri reda. Koristi velika slova na početku i interpunkcije po potrebi, tamo gdje im je mjesto.

Najslavniji glavni glumac je Mjesec (15 izvrsnih haiku), zatim mačka (10), a onda slijede dijete, djevojčica, dječak i djeca. Tu su starica, starac, žeteoci, lutkar i lutka, plivačica, plišani medo, trešnje, lopoč, bagrem, breza, bršljan, vrba, divlja ruža, maslačak, visibabe, divlji makovi, zvijezde, ptice nepoznate vrste, prepelica, vrapci, majušni pauk, pas, mravi, bumbar, ribice.

Posebna su, odlično razrađena tema, slike u svojim okvirima (7), tu ubrajam i zdenac kao uramljeno zrcalo, a taj haiku započinje zbirku. U tu temu uklapaju se i jezero, bara, bunar, krov, otok, oblak, park, lađa, šešir.

U vodi zdenca/odraz Mjeseca. Nikad/bliže Mjesecu.

Noćas se mraz/na staklu prozora/potpisuje ružom.

Čarobna slika/u okviru prozora/uramljen – Mjesec!

Ptica sa slike/nikako da izleti/iz okvira.

Jedrenjak na slici./Već godinama pristaje/u zimsku luku.

Ogroman val -/prijeti sa zida/mojoj zbirci maraka.

S ulja na platnu/mirišu divlje ruže./A vani zima.

Gotovo nijedna pjesnikinja, pa tako ni Nada, ne može odoljeti sjećanjima na djetinjstvo – i umjesto da živi u stvarnosti sadašnjosti – putuje u davnu prošlost:

Sat bez kazaljki./U staroj kući susret/- s djetinjstvom.

Pod krošnjom trešnje./I sjećanje na krvavo koljeno/je slatko.

Prašnjave sanjke./Pahuljaju sjećanja/kroz odškrinut mrak.

Stara kuća./Mirisi djetinjstva/duboko u njoj.

Na tavanu./Uspomenu jede/crvotočina.

Senryu, haiku s humorom, ironijom, propitivanjem svega, rušenjem svih pravila i veličina, izrugivanje ljudskim manama a i vrlinama – u Nadinoj izvedbi nerijetko je znatno više od duhovite dosjetke, a često je to i crni humor. Evo ih nekoliko:

Mjeseče pazi!/Ova grana jabuke/nije baš čvrsta.

Jutro na plaži:/more je doručkovalo/konzerve.

Jedan je ribič/opet izuo rijeku:/stare cipele.

Sezona lova./Ljubitelji životinja/kupuju metke.

Nove cipele./Koncert za klavir pratim/s bolom na licu.

Mačka na krovu./Tek nešto deblja/od mladog Mjeseca.

Mrtva tišina./Doktor književnosti/secira pjesmu.

Koncert za vrapce./Mačka dirigira repom/kroz prozor.

U baru/s ruba štednjaka/skoči žaba.

Živahan dječak./I svojoj se sjeni/penje na glavu.

... Iako je ova zbirka namijenjena odraslima, moći će je čitati i djeca – primanje neposrednog spontanog zapisa nekog doživljaja dijete će često osjetiti čak i življe nego poneki odrasli koji je, možda, zaboravio na zrelost „djetinjeg“, a odrasli koji su u srcu ostali čisti moći će haiku čitati i doživjeti na svojoj razini spoznavanja.

Vladimir Devidé, pogovor za *Nikad bliže Mjesecu*,
Školske novine, Zagreb, 1992.

... Topos je dakle zbirke *Šešir pun mjesecine* lociran u zonu primarnog interesnog konkretuma pjesnikinje, te svoju motiviku najvećim dijelom crpi iz svijeta (s)tvarnih/pojavnih sadržaja, što i jest imanentno „japanogenom“/kanonskom haiku, pisanom u ozračju zena.

Robert Bebek, *In signo lunae*, Dnevnik, 1997.

... Nada Zidar-Bogadi suzdržanja je, discipliniranija, stroža. Uz prevladavajuću florealnu tematiku, ekološka briga podrazumijeva inovativne

anakronizme: „prebukiran grm“, „more je doručkovalo konzerve“, „doktor književnosti/secira pjesmu“. Neke su joj pjesme čiste, sažete definicije, posebice kad prvi stih fungira kao naslov („Vjetrovit dan“). S dosjetkama, igrana riječi također zna prevršiti normativne haiku-koordinate, primjerice kad povezuje val i minival ili pak walkman i old man, no sreća i sjeta otkrića nude čist ishod: „tek ubrana/zna svoju cijenu ruža“.

Tonko Maroević, Vatra i ruža, Slobodna dalmacija 1997.

Nada piše bez ustručavanja, baš je briga za haiku i njegova pravila - ali sve u svemu ljepota, divota, radost i humor. Poezija. Tako radi mudrica. Djetinje iskreno! Veselo. Duhovito. Jednostavno. Mudro. Ukratko - odlično.

Ali ne zaboravimo: Quod licet Iovi, non licet bovi.

Sad slijede, prema mojem izboru najbolji haiku ove zbirke u kojima pjesnikinja s jednostavnošću, lakoćom i duhovitošću postavlja letvicu na visinu novog hrvatskog i svjetskog rekorda čim se suvislo i pjesnički ove pjesme prevedu na engleski i/ili japanski jezik. Ne zaboraviti poneki senryu.

Ostavi Mjesec! -/govori djevojčica/mački na krovu.

Voli. Ne voli./ Voli. Ne voli. Voli./ Ne voli. Voli.

Iz magle/neki me glas zove/u maglu.

Starac u parku -/ponosno nosi šešir/pun mjesečine.

Pred kioskom/prelistava novine/vjetar sjeverac.

Dan mrtvih./Od groba do groba/dijete traži susjedu.

Dijete/bez riječi/razgovara s Mjesecom.

Trošan čamac/prepušten riječnoj struji./Pjevaju ptice.

Zadivljen -/i slijepac zastaje./Trešnja u cvatu.

Čude se/krhotinama zrcala/sva moja lica.

zimsko sunce
mobitel dobio
selfie

zimsko sunce
mobitel dobio
selfie

winter sun
cell phone having
its own selfie

Haiku Silva Trstenjak,
Fotografija Tanja Trstenjak

Esej: SUDAC NA MUKAMA

Piše Miroslav Vurdelja

Milijuni osoba pišu haikue i najmanje ih isti broj čita. Pišu ih iz različitih pobuda: jer im je to hobi, jer je to u modi, iz intelektualne zabave, iz dokolice, u terapijsku svrhu, poneseni književnim nadahnucem da poetski uvid trenutka zabilježe i podijele s drugima, motivirani postizanjem bolje ocjene u školi, potaknuti sebeljubljem jer će im ime biti otisnuto na stranici časopisa... Ima i onih koji usto žele osvojiti nagradu na natječaju. To je razumljiva i legitimna ambicija koja u sprezi s izlaganjem svoga rada prosudbi znalaca i spremnošću na učenje, može doprinijeti izgradnji i napretku osobnog izričaja. Ali, ako je utrka za nagradama isključivi motiv pisanja haikua, onda to nije najbolji pristup.

Teško je izbrojiti sve planetarne natječaje za haiku. A dostavljene radove netko mora ocijeniti.¹⁾ Od osobe koja obavlja taj zahtjevan posao očekuje se da bude načitani znalač, meritorni i objektivni prosuditelj koji će prepoznati i valorizirati ono najbolje. To je odgovorna i nelaka zadaća i, kao svako prosudivanje, neizbjegno je obilježena dozom subjektivnosti, osobnim estetskim afinitetima, prihvaćenim sustavom vrijednosti, sklonosti određenoj „školi“, stilu ili vrsti haikua²⁾ itd. Ne postoje jedinstvena mjerila i kriteriji. Stoga je potpuna objektivnost iluzija. Znanje, načitanost, istančani osjećaj za prepoznavanje originalnosti, kreativnosti i kvalitete pomažu da se prostor subjektivnosti suzi. Ali, on i dalje postoji. Pouzdajući se u znanje onih koji će čitati ovaj kratki prikaz, ne trebam posebno obrazlagati da se veliki dio ovdje iznesenih razmišljanja o sudačkim mukama reflektira *mutatis mutandis* i na položaj (glavnog) urednika knjige, časopisa, zbornika i druge publikacije. Bitna razlika je u odgovornosti urednika s mogućim pravnim posljedicama, dok je odgovornost osoba koje prosuđuju radove dostavljene na raspisane književne natječaje uglavnom etičke naravi.

1) Za pojedinca odnosno za višečlano tijelo koje valorizira radove na književnim natječajima u literaturi nalazim izraze: sudac, arbitar, ocjenjivač, stručno povjerenstvo, prosudbeno povjerenstvo, žiri, stručni žiri, komisija, prosudbeno vijeće, prosudbeni odbor, stručni ocjenjivački sud itd. Bez namjere da ga favoriziram, u ovom ću radu koristiti izraz „sudac“.

2) Tako npr. Jim Kacian razlikuje haiku konteksta i radnje, haiku implicitnog konteksta i haiku jukstapozicije. [Kacian, Jim: How to Haiku, (2006.), Winchester VA, Red Moon Press, str. 58-64]

Poseban je problem prepoznavanje riječi napisanoga. Ni od najmeritorijih sudaca ne možemo očekivati da su pročitali mnoštvo haikua objavljenih u knjigama, u domaćim i inozemnim tiskanim i internetskim izdanjima časopisa, u zbornicima, antologijama ili na razno-raznim blogovima i društvenim mrežama. Ako i jesu puno toga pročitali, iluzorno je očekivati da su sve zapamtili. To je nemoguća misija u današnjoj hiperprodukciji haikua pa je stoga i najinformiranija osoba stavljena na muke kad joj nešto „zazvoni“ kao poznato i već napisano. Dodatni uteg sucima je rok u kojem moraju iščitati i valorizirati radove.

Suvremena sredstva tehničke reprodukcije pružaju velike mogućnosti korištenja tudihih ideja i radova. Ako zanemarimo hotimično postupanje, čitajući pamtimu određene slike, izraze, konstrukcije, stilske figure pa se može dogoditi da u haiku nesvesno budu uključeni već ranije napisani stihovi, tuđi ili vlastiti. Natuknica u Hrvatskoj enciklopediji određuje plagijat kao *slijepo oponašanje, odnosno prisvajanje tuđega djela, u cjelini ili u pojedinim odlomcima*.³⁾ Ovo je vrlo rudimentarna i tek polazna točka jer se tipovi i vrste plagijata utvrđuju prema više različitim kriterijima. Tako se npr. u stručnoj literaturi navode slučajni, nemamjerni, namjerni, plagijat prijevodom, autoplagijat (engl. *recycle*, tj. reciklaža svojih ranije napisanih radova).⁴⁾ Ni haiku nije ostao imun na ovu pojavu.⁵⁾ Odgovoran pojedinac ne zatvara oči pred negativnostima u svojoj sredini. U suprotnom, prešutno pristaje na njihovo postojanje. Stoga je ovaj rad dijelom usmjeren na neke takve pojave domaće proizvodnje. Ako haiku želimo tretirati kao vrijednost, a vjerujem da većina osoba koje ovo budu čitale to želi, onda o svemu što je estetski i etički nepoželjno treba otvoreno razgovarati i pisati.

3) Mrežno izdanie Hrvatske enciklopedije Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža, dostupno na adresi <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=48551> (pristupljeno 16. prosinca 2019.).

4) Vidi Vrbanec, Tedo: *Digitalni tekstni plagijati*, Učiteljski fakultet Zagreb, Odsjek u Čakovcu, dostupno na adresi: https://inf.uniri.hr/images/studiji/poslijediplomski/kvalifikacijski/Vrbanec-Digitalni_tekstni_plagijati.pdf (pristupljeno 16. prosinca 2019.).

5) Vidi eseje Sandre Simpson „Cleaning up our act“ dostupan na adresi <https://poetrysociety.org.nz/affiliates/haiku-nz/haiku-poems-articles/archived-articles/cleaning-up-our-act/> i „How close is too Close“ dostupan na adresi <https://poetrysociety.org.nz/affiliates/haiku-nz/haiku-poems-articles/archived-articles/how-close-is-too-close/> u kojima autorica također upućuje na eseje drugih autora na ovu temu (pristupljeno 6. studenoga 2019.).

Danas postoje informatički servisi i alati koji prepoznaju istosti ili nedopuštene sličnosti (npr. iThenticate, Plag Tracker, StrikePlagiarism itd.). Neke od njih koriste eminentna svjetska sveučilišta radi provjere originalnosti studentskih radova i doktorskih disertacija. Većina boljih alata su naplatni i na engleskom su jeziku. Njihova preciznost ovisi o raspoloživim tekstovima sadržanim u bazi podataka s kojima se uspoređuje provjeravani tekst. Međutim, kompjutorski programi ipak ne mogu, bar za sada, zamijeniti čovjeka u valoriziranju umjetničke vrijednosti. Ne mogu prepoznati je li nešto nastalo kao rezultat talenta i umjetničkog poriva, ili sterilnog i nedoživljenog zanatsko-manirističkog tehniciiranja, ispravnog i površnog haiku-klepanja. Usto, teško mi je zamisliti da bi u Hrvatskoj sudac na natječaju za haiku imao na raspolaganju sofisticirani informatički alat za prepoznavanje plagijata. A kratkoća forme (tri stiha, sedamnaestak slogova, nekoliko ili malo više riječi) utječe na neprimjerenošću implementacije kriterija za prosudjivanje plagijata primjenjivih u dužim literarnim formama⁶⁾.

Budući da se u slučaju plagiranja, između ostalog, radi i o povredi autorskog prava, svatko treba voditi brigu o zaštiti vlastitog. Međunarodna i hrvatska legislativa propisuju građanskopravna i kaznenopravna sredstva zaštite. U ovom je radu taj problem apostrofirani u kontekstu poteškoća s kojima su suočeni suci. Za njih je posebno neugodna okolnost kada autor pošalje iste radove na više natječaja koji traju u isto vrijeme. Sudac to ne može znati niti je opravdano očekivati da to provjerava. Kao primjer navodim natječaje Apokalipsa, Zelene staze i Priroda u oku, svi su iz 2017. godine. Autor koji je poslao više istih haikua na sva tri natječaja, za haiku:

na kori breze
djetlić kljuca imena
bivših ljubavi

dobio je pohvalu na natječaju Priroda u oku⁷⁾ i drugu nagradu na temu „breza“ na natječaju Zelene staze⁸⁾. Irrelevantno je što je ovaj haiku u jednoj

6) Sud Europske unije (EU Court of Justice) u predmetu C-5/08 Infopaq International A/S vs. Danske Dagblades Forening presudio je da izvorni redoslijed od 11 riječi iz novinskog članka ne može biti preuzet bez odobrenja autora jer je zaštićen kao njegovo intelektualno stvaralaštvo, dok same riječi razmatrane zasebno, nisu obuhvaćene zaštitom propisa o autorskom pravu.

7) Priroda u oku, zbornik haiku-poezije, Podgorica, 2017., str. 46

8) Zelene staze, zbornik radova sa susreta haiku-pjesnika Ravna Gora 2017., str. 17

varijanti napisan velikim početnim slovom na početku rečenice i točkom na kraju, a u drugoj su sve riječi napisane malim početnim slovom. Pored toga, autorov haiku:

U divljoj rijeci
utopila se breza
u sjeni mosta.

odnosno

Divlja rijeka
utopila je brezu
u sjeni mosta.

u lijevo navedenoj varijanti objavljen je u zbornicima Zelene staze⁹⁾ i Priroda u oku¹⁰⁾, a u desnoj (reciklaži lijeve) u Reviji Apokalipsa¹¹⁾.

Je li se tu radilo o neznanju autora? Ili o njegovoj namjeri? Ili o svjesnom propuštanju dužne pažnje? Ili o hotimičnoj nebrizi, ali bez prave namjere i pune svijesti o eventualnim posljedicama? To su pravno intrigantna pitanja, ali izlaze izvan okvira ovoga rada kojim se, između ostalog, želi skrenuti pozornost na pojavljivanje određenog činjeničnog supstrata koji se reflektira na položaj sudaca (i ne samo njih).

Ne izostaju ni slučajevi da na natječaj bude poslan ranije objavljeni i nagrađeni rad. Primjer za to možemo pronaći u opusu autora spomenutog u prethodnim odlomcima kojemu je haiku

krave na paši
vjetar goni livadom
sneno proljeće

grazing cows...
the wind chases sleepy spring
across the meadow

objavljen u zbornicima Priroda u oku¹²⁾ i Zelene staze,¹³⁾ te je nagrađen drugom nagradom za haiku na hrvatskom standardnom jeziku (slobodna tema) na Susretu hajdina u Ivanić-Gradu 2016.¹⁴⁾, a prijevod na engleski jezik pohvaljen je na natječajima za 2019. godinu The R. H. Blyth Award (kao

9) Ibid., str. 25

10) Priroda u oku, str. 67

11) Revija Apokalipsa br. 2012.-2013., maj/junij 2017., str. 107

12) Priroda u oku, str. 67

13) Zelene staze, str. 25

14) Haiku zbornik Ivanić Grad, Sv. 1., 2016.-2017., str. 44

vrijedan spomena/zatsuei, haiku of merit)¹⁵⁾ i Soka Matsubara (*Honorable Mentions*)¹⁶⁾.

Zadržimo se još kod ovog autora. Njegov haiku

kasno pramaliče	kasno proljeće	late spring
pauk pod misečinom	pauk na mjesecini	a spider weaves silence
plete tišinu	plete tišinu	in the moonlight

u varijanti na čakavskom narječju ocijenjen je kao „vrijedan spomena“ na Susretu hajdina u Ivanić-Gradu 2019.¹⁷⁾, a prijevod tog haikua na engleski jezik pohvaljen je na Basho-an International Haiku Competition za 2018. godinu¹⁸⁾.

Pitanje: jesu li suci mogli ili morali znati da u navedenim slučajevima nagrađuju ranije objavljen odnosno već nagrađen rad, treba zamijeniti pitanjem: je li ponašanje ovog autora u navedenim slučajevima bilo prihvatljivo i etično?

Nije uvijek lako utvrditi granicu između utjecaja i (slijepog) oponašanja stihova svjetski poznatih pjesnika. Uzmimo za primjer sličnosti pojedinih stihova kyoke pohvaljene na Susretu hajdina u Ivanić-Gradu 2018. s određenim stihovima Lorcine Neyjerne žene prevedenim/prepjеваниm na hrvatski jezik. Pohvaljena je kyoka:

imala ona muža
svejedno je odvedoh
noću rijeci
mačevali se vjetar
i bijeli ljiljani

15) <https://sites.google.com/site/worldhaikureview2/wmr-march-2019-issue/the-r-h-blyth-award> (pristupljeno 6. studenoga 2019.)

16) <http://www.city.soka.saitama.jp/cont/s1410/010/010/020/foreignlanguagehaikuoutstanding.pdf> (pristupljeno 14. veljače 2020.)

17) IRIS, br. 13/2019., str. 46

18) <https://www.kcf.or.jp/basho/event/detail/?id=2779> (pristupljeno 6. studenoga 2019.)

Stihovi *Nevjere žene* u prijevodu/prepjedu Drage Ivaniševića¹⁹⁾ glase:

*I povedoh je do rijeke (...) (1. stih)
Al imala ona muža. (3. stih)
Jakovljevo bješe, noću, (...) (4. stih)
S vjetrom su se mačevali (46. stih)
viti mači perunika. (47. stih)*

Nikola Miličević²⁰⁾ doslovno slijedi original pa *los lirios* prevodi kao „ljiljani“:

*A mačevi ljiljanovi (...) (46. stih)
borili se protiv vjetra. (47. stih)*

Utjecaj je nesporan. Ali, radi li se tu samo o utjecaju? Smatram da stihovima kyoke nedostaje distanca od književnog predloška odnosno od utjecaja. Nedostaje osobni umjetnički pečat i stvaralačka fantazija. Izostala je dekompozicija predloška i originalan umjetnički zahvat, obilježen osobnim darom i senzibilitetom. „Pjesma treba da bude nova. Kao spontana tvorevina subjektivnoga stvaralačkoga duha, ona mora da dade i novi doživljaj, novi svijet, novo iskustvo (...) mora da bude originalna.“²¹⁾ Kao primjer intertekstualnog dijaloga, međuveza i umreženosti motiva i ideja s ranije napisanim književnim djelima navodim pjesmu Božice Jelušić *Na ušću Warte*²²⁾ u stihove koje je pjesnikinja ukomponirala biografski zapis Oscara Wladislava de Milosza i stihove Simone Weil, s aluzijom na djelo laureta Nobelove nagrade za književnost za 1980. godinu. Takoder upućujem na Slamnigov postupak uključivanja prethodnih književnih djela u strukturu vlastite pjesme.²³⁾

19) Lorca, Federico Garcia (1979.) *Izbor*, prijevod Drago Ivanišević, Zagreb: Mladost, str. 90 i 91

20) Lorca, Federico Garcia (1984.) *Umro od ljubavi* (četvrto prošireno izdanje), preveli Zvonimir Golob, Drago Ivanišević, Jure Kaštelan i Nikola Miličević, Zagreb: Nakladni zavod MH, str. 133

21) Ujević, Tin (1970.), *Eseji i kritike, Zapisi*, Zagreb: Matica hrvatska & Zora, str. 94

22) Jelušić, Božica: *Libela i druge pjesme*, (2006.), Đurđevac: Gradska knjižnica Đurđevac, str. 19

23) Bagić, Krešimir (2011.) *Retorički glosar Slamnigova pjesništva. Ivan Slamnig, ehnti tschatschine Rogge!* u Zborniku radova 10. kijevskih književnih susreta: Kijev – Zagreb: Općina Kijev – Pučko otvoreno učilište Invictus – AGM, str. 189–215

Aluzija je stilska književna figura. Pomoću nje autor povezuje svoje djelo s nekim već napisanim djelom, književnim likom, situacijom. Povezivanje ne smije biti izravno i očigledno, već profinjeni izazov čitateljevoj načitanosti, asocijativnosti, mašti. Struktura od pet stihova daje dovoljno prostora i za aluziju (na nešto ili nekoga) i za autentičnu autorsku kreaciju. U ovdje razmatranoj kyoki u svih pet stihova eksplizitno su prisutni stihovi prijevoda Lorcine pjesme koja je dio školske lektire. Referencijalnost nije zamagljena. Nedostaju umjetničko oblikovanje, stvaralačka fantazija, dodana umjetnička vrijednost. Radi li se samo o utjecaju, o (neuspjeloj) aluziji ili o možebitnom (ne)dopuštenom korištenju prijevoda Lorcinih stihova? Detaljnu analizu prepuštam osobama kojima je to struka.

Načelo savjesnosti i poštenja (na latinskom *bona fides*, na engleskom *good faith*) jedno je od glavnih načela obveznog prava, pravni standard koji u svakom pojedinačnom slučaju konkretizira sud. Iako se na prvi pogled prethodna rečenica čini udaljenom od teme ovoga rada, riječ je o uvodu u promišljanje odnosa između pjesnika i organizatora natječaja, a time i osobe koja ocjenjuje radove pristigle na natječaj. Raspisani natječaj predstavlja poziv neograničenom broju adresata (pjesnika) da u zadanom roku dostave svoje radove. Dostavljanjem radova, oni su stupili u obveznopravni odnos s organizatorom natječaja i prihvatali pravila propisana u tekstu natječaja. S druge strane, organizator je preuzeo obvezu nominirati osobu ili osobe koje će ocijeniti radove nepristrano, savjesno i stručno, prema svom najboljem znanju. Dakle, spomenuto načelo predstavlja određeni pravni, ali i etički standard u ostvarivanju prava i ispunjavanju obveza i ustanovljen je radi zaštite obiju strana u konkretnom pravnom odnosu.

Zbog prethodno navedenih limitiranih mogućnosti korištenja alata za prepoznavanje svekolikih plagijata, sucima na natječaju za haiku preostaje pouzdati se u savjesnost i poštenje autora. Drugim riječima, važno je povjerenje između autora i sudaca. Ako autor iznevjeri presumpciju povjerenja, on nepristojno omalovažava suce, organizatore natječaja i ostale sudionike natječaja i u najmanju ruku zaslužuje moralnu osudu. Ali organizator se ne bi trebao ustezati ni od izricanja dodatnih mjera. Kao primjer mogu poslužiti sankcije koje se primjenjuju u sportu (opomena, diskvalifikacija, zabrana sudjelovanja u određenom razdoblju itd.). Ipak, takve bi mjere trebale biti primijenjene pažljivo i kao krajnje edukativno sredstvo, ovisno o svim okolnostima konkretnog slučaja.

Carver je napisao: *ako djelo ne može biti toliko dobro koliko smo ga sposobni stvoriti, zašto ga stvarati?*²⁴⁾ Ne može svatko pisati kao on, ali svaki bi autor trebao pažljivim i temeljitim čitanjem pokušati objektivno procijeniti vlastiti kreativni doseg ostvaren u konkretnom radu. Nadalje, autor ne smije zaboraviti u svojoj arhivi provjeriti je li taj rad već poslao na neki drugi natječaj koji traje u isto vrijeme i je li taj rad već objavljen. Nakon toga, izlaže svoje djelo prosudbi drugih (javnosti). Odabirom radova koje će poslati na natječaj, autor štiti osobni renome. Odabirom najboljih radova sudac štiti svoj renome i renome organizatora. Posredno štiti i autore izostavljajući njihove manje kvalitetne radove. Stoga je važno da organizator zaštitи svoj renome odabirom kompetentnih sudaca. Svi zajedno oni svojim pristupom i ponašanjem štite haiku i književnost u cjelini.

U Hrvatskoj se već etabrirao određeni broj kompetentnih sudaca za haiku. Također imamo iskustva s angažiranjem eminentnih sudaca iz inozemstva. Apologet sam teze da višečlana sudačka tijela mogu bolje izvršiti sudačku dužnost od sudaca pojedinaca. Iako sudačkom vijeću treba više vremena za usuglašavanje kriterija i donošenje meritorne odluke, članovima je pružena mogućnost da timskim radom i razmjenom ocjenjivačke argumentacije sveobuhvatnije valoriziraju konkretni haiku. Ujedno, više sudaca više je pročitalo pa se time, bar donekle, povećava mogućnost prepoznavanja već napisanog.

Prema mojim (nepotpunim) saznanjima, na domaćim natječajima za haiku većinom sude haiku-pjesnici. To jest određena vrsta kastinske zatvorenosti. S druge strane, dio opravdanja sadržan je specifičnostima haikua kao književne forme. Postoje neka pravila koja su danas fleksibilnija nego što su bila ranije, ali i dalje vrijede određene zadatosti i njih treba poznavati osoba koja prihvati odgovornost prosuđivati vrijednost haikua. Ipak, za potpuniju afirmaciju haikua u hrvatskim književnim krugovima bilo bi iznimno korisno u sudačko vijeće uključiti eminentne književne kritičare i etablirane haiku-pjesnike sa sudačkim iskustvom. Vjerujem da bi sučeljavanje njihove argumentacije i usuglašavanje kriterija doprinijelo podizanju svijesti o književnoj vrijednosti hrvatskog haikua.

24) Carver, Raymond (2006.) *Krijesovi (O pisanju)*, prijevod Petar Vujačić, Zagreb: VBZ, str. 17

Velika je odgovornost birati najbolje radevne dostavljene na raspisani natječaj. Zahtijeva znanje, načitanost, samokontrolu, usredotočenost, dosljednost u primjeni kriterija, svekoliku književnu i haiku erudiciju. Bez kompetentnih sudaca (i urednika časopisa) haiku će se utopiti u oceanu kiča kojeg proizvodi današnja industrija zatupljujuće zabave, tabloidni mediji, površni infantilno-klikabilni Facebook. Od tih pošasti haiku mogu zaštiti samo osobe koje su pročitale više, koje znaju više, koje su izoštire leće svoga estetskog povećala, koje su spremne argumentirano i javno izreći, napisati i potpisati obrazloženje zašto su nešto odabrale kao autentično, kvalitetno i dobro. Jednako tako, ne trebaju prešućivati uočeno posezanje za tuđim stihovima ili reciklažu vlastitih. Usto, važno je da obrazloženje sudačke odluke bude čitano, ali i podvrgnuto argumentiranoj kritici. A pjesnici haikua trebaju odgovornim i etičkim djelovanjem omogućiti sucima da profesionalno i prema najboljem stručnom znanju obave svoju zahtjevnu zadaću.

SUMMARY

Miroslav Vurdelja analyses the situation in Croatian haiku, wherein there are domestic and international haiku contests organized for haiku in Croatian and English as well as in Croatian dialects. Although they are competent and well-read experts, the judges, coordinators and editors have a difficult time recognizing already published work due to a great number of magazines, webzines, blogs and competitions for haiku. The author insists on the poets' self-responsibility, i.e. not sending their work to several competitions and/or editors at the same time before contests give out the results and magazines are published. He also comments on the multiple desk-haiku present on the scene, haiku solely tailored in the direction of acquiring awards and recognition, as well as self-plagiarism. True haiku are rare, their value is timeless and they should be protected from the invasion of junk haiku. Thus, the author pleads for teamwork of the eminent haiku experts and the general literary critics to evaluate modern haiku and their esthetic value.

100 NAJKREATIVNIJIH EUROPSKIH HAIKU-PJESNIKA U 2019. GODINI

Piše Miroslav Vurdelja

U siječnju 2020. predsjednik Udruženja haiku-pjesnika Poljske g. **Krzysztof Kokot** objavio je popis 100 najkreativnijih europskih haiku-pjesnika u 2019. godini. Sukladno utvrđenim pravilima i kriterijima, rangiranje se temelji na osvojenim bodovima za haikue na engleskom jeziku koji su nagrađeni na međunarodnim natječajima ili su objavljeni u internetskim izdanjima međunarodnih časopisa. Isključeni su natječaji na kojima treba uplatiti prijavninu za sudjelovanje. Pjesnik može osvojiti dodatne bodove za objavljenu knjigu haikua (na engleskom jeziku) i za sudjelovanje na međunarodnim susretima i simpozijima haiku-pjesnika.

Pjesnici su svrstani abecednim redom s naznakom državljanstva i bez navođenja osvojenih bodova. Iako g. **Kokot** naglašava nepretencioznost ovog rangiranja, uvrštenje u „top 100“ predstavlja nezanemarivo priznanje pjesniku i daje određenu sliku o uspješnosti i afirmiranosti godišnjeg haiku-stvaralaštva pojedine države na međunarodnom planu.

Sedamnaestero uvrštenih pjesnika potvrđuje snagu i kreativnost hrvatskog haikua u 2019. godini. Ova do sada najbrojnija zastupljenost svrstala je Republiku Hrvatsku iza dviju najuspješnijih država: Italije (23 pjesnika) i Ujedinjenog Kraljevstva (20 pjesnika). Do 2019. bili smo zastupljeni s 5 pjesnika u 2014., 7 pjesnika u 2017., 8 pjesnika u 2016., 10 pjesnika u 2017., 12 pjesnika u 2011., 13 pjesnika u 2010., 2012. i 2018. te 14 pjesnika u 2013. godini.

Navodim naše čija je kreativnost prema kriterijima g. Kokota bila međunarodno najeksponiranija u 2019. godini. **Željko Funda, Tomislav Maretić i Đurđa Vukelić Rožić** nisu izostali s ovoga popisa od njegovog utemeljenja 2010. godine. Od 2015. kontinuirano ih slijede **Goran Gatalica, Nina Kovačić i Dejan Pavlinović**. Treću godinu za redom uvršten je **Slobodan Pupovac**. **Danijela Grbelja, Ivan Gaćina, Dubravka Šćukanec i Aljoša Vuković** ponovili su uspjeh iz 2018. godine. **Ljiljana Dobra, Sanja Domenuš, Zdenka Mlinar, Franjo Ordanić, Sanela Pliško i Gordana Vlašić** prvi put su na ovom popisu.

<http://haikueurotop.blogspot.com/2019/>

https://www.books.hr/vijesti/blitz-vijesti/hrvati-pisu-najbolji-haiku?fbclid=IwAR2Xli9VIMfzbCKsnhnyBMfj8UTIqbaPLPf6W61EzwHWnw0E_o3kdlzd6_k

Naši haiku počeci / Our haiku beginnings

Mirta Abramović

Završila je večer poezije. Domjenak u holu hotela. Čavrljanje i nevezani razgovori, prepoznavanja i upoznavanja uz lupkanje šalica i čaša dok se kroz miris kave šuljaju note pobjegle gitari.

“Ja sam Vera”, pruža mi ruku simpatična gospođa i nastavlja,” Vaše su pjesme prebogate prirodom, zašto ne pišete haiku?” Brzo je shvatila pogled što je govorio da ne znam što je to. Nekoliko izrečenih primjera, kratkih objašnjenja. Na papiricu ponijela sam kući 5-7-5.

Ne vidjeti od šume drvo; je li to sada bio moj hod kroz tisuće propuštenih životnih sličica, zaledenih pogleda? Znatiželja!

Prve haikue potražila sam u svojim pjesmama. Ostali – zapisani trenuci.
Da ne zaboravim.

Hvala Vam Vera.

At the reception after a poetry recital, the poets were chatting and meeting each other accompanied by some music from a guitar, the patter and rattling of glasses and cups, the sweet smell of hot coffee and the murmur of words. Then she introduced herself to me. Vera Zemunić, poetess. She had told me my poems are abundant with Nature, why did I not write haiku? She spoke about the basics of haiku to me, and some of her advice I wrote down as well. Could I not see the tree for the forest; my life's journey through thousands of missed living images and frozen gazes? My curiosity was awakened. My first haiku I searched for in my lyrical poems, the others I began to note down the moment they happened, so as not to be forgotten. With much courage. Thank you, Vera!

Rajka Andelić Maslovarić

Odlaskom u mirovinu promijenio se moj način življena. Izostali su razgovori s kolegama, vremena je bilo na pretek. Počela sam pisati pjesme i poeme. To je bila i još jest moja korisna i ugodna zanimacija.

Šetnjom kroz prirodu otkrila sam da i s njom mogu, nekada i glasno, razgovarati, uputiti joj riječi divljenja ili ih zapisati. Tako sam zastala ispred cvijeta lavande i zabilježila:

cvate lavanda / ispod neba još jedno / nebo

Redala su se zapažanja. Bilježila sam ih u nekoliko kratkih riječi. Od tada, moj haiku objavljuvani su u raznim časopisima, zbornicima i antologijama te prezentirani na haiku skupovima širom Hrvatske. Moja prva zbirka ZAGRLJAJ S DUGOM objavljena je 2002. godine.

On retirement my way of life changed entirely. Suddenly I had some free time for myself. Among other things, I started to write poetry. Walking in the natural surroundings I have discovered I can communicate with nature, sometimes even speak aloud my words of adoration. My first haiku was:

flowering lavender / another sky under / the sky

My observations continued. I wrote them down in my notebook. Since then, my haiku have been accepted by haiku magazines, joint collections and anthologies, recited at haiku gatherings throughout Croatia. My first haiku collection was published in 2002.

Jagoda Bešlić

S haiku poezijom sam se slučajno susrela 2012. g. Istražujući Internet ugledala sam stranicu „Diogen“ – pro kultura magazina. Oduševilo me i zainteresiralo koliko ljudi piše haiku. Činjenica, da bez obzira kojem narodu pripadaš i svi su prijateljski povezani haiku poezijom, oduševila me.

Moja prva haiku učiteljica putem interneta je gđa Đurđa Vukelić Rožić. Počela sam se malo više upoznavati s haiku poezijom o kojoj nisam znala ništa. Možda se nikada ne bi ni desilo da počnem pisati haiku da nisam poslala nekoliko radova urednicu haiku kolumni pri “Diogenu” i ona me ohrabrla da pišem. Da nije bilo te podrške ja nikada više ne bih pisala. Haiku poezija mi je pomogla na način da rječju zagrlim druge ljude i probudim emociju u njima.

Haiku i život u skromnosti uči nas da je život samo jedan trenutak, slika koju nosimo u sebi.

I met haiku accidentally during 2012. I was having some difficult times and while doing some research on the internet I came across the webzine

Diogen – a pro cultura magazine. I was surprised and stirred by the number of poets writing and publishing haiku. There were haiku by poets from many different countries and languages, and I liked the idea of being connected with worldwide poets. The editor of the haiku column at Diogen pro Cultura magazine helped me enter the world of haiku. Haiku teaches us modesty and simplicity in the transciency of life.

plava kosa
na tamnom kaputu
kćerina il' mamina

a blue hair on a dark coat
does it belong to the mother
or her daughter

Haiku: Silva Trstenjak, Foto by Mihovila Čeperić-Biljan

Zlata Bogović: Moj prvi haiku

Prvi haiku napisala sam 1998. godine, nakon što je gospodin Oreč u organizaciji Pučkog otvorenog učilišta „Dragutin Novak“ iz Ludbrega objavio poziv na sudjelovanje u stvaranju Haiku zbornika. U časopisu „Kaj“ moja profesorica Katarina Pšak objavila nekoliko haiku radova te sam tako upoznala stil i način pisanja haiku poezije. Uskoro sam i sama bilježila haiku, no i prvi senjru koji se svidio muškim članovima haiku zajednice:

Voda je izvor života / pijem vino / već sam rođen.

Iako je 1997. godine bio održan Prvi haiku susret kojeg je vodio prof. dr. Vladimir Devidé, prvi ludbreški zbornik otisnut je 1998. godine, u kojem su među 70 autora bili i moji radovi. Taj prvi Zbornik uredili su Zdenko Oreč, Zvonko Petrović i Mirko Varga, a nakladnik je bilo Pučko otvoreno učilište „Dragutin Novak“ iz Ludbrega. Na predstavljanju zbornika susrela sam profesore, svoje sugradane Zvonka Petrovića i Željka Fundu, s kojima me godinama vezalo i veže iskreno prijateljstvo. Zahvaljujući podršci,

entuzijazmu i upornosti g. Petrovića ja, kao i mnogi varaždinski haiku pjesnici, ustrajali smo u pisanju i postigli zavidne rezultate. U Ludbregu sam upoznala gospodu Đurđu i gosp. Stjepana Rožića, organizatore brojnih susreta haiku pjesnika i natječaja. Uz druge časopise i zbornike, moja se suradnja nastavlja s IRISOM. Volim haiku poeziju, ona je sam život i ljubav za prirodu.

The first haiku I actually wrote down during 1998 after reading an invitation to submit haiku for the Haiku Miscellany in the town of Ludbreg, in Croatia. Zdenko Oreč was its first editor and the Open University Dragutin Novak was publisher. I met haiku in the magazine KAJ where my teacher Katica Pšak published some of her haiku in the Kajkavian dialect. I started writing down my own observations and came up with my first senryu as well:

water is the source of life / I drink wine / since I'm born already

Although the first meeting of haiku poets in Ludbreg was held in 1997, the first Ludbreg Haiku Miscellany was published in 1998 under the presidency of dr. sci. Vladimir Devidé. Among the works by 70 authors there were my poems as well. The first joint collection was edited by Zdenko Oreč, of Zvonko Petrović, (<https://livinghaikuanthology.com/index-of-poets/livinglegacies/2694-zvonko-petrovi%C4%87.html>) and Mirko Varga, published by the Open University D. Novak, Ludbreg. There I met my fellow townspeople, professors Zvonko Petrović (1925.-2009.) and Željko Funda, since then we have been friends.

Thanks to the enthusiasm, motivation and persistence of Zvonko Petrović, a number of poets from the town of Varaždin started to write haiku. In Ludbreg I met the Rožić family, who have organized a number of haiku gatherings and competitions and our cooperation lasts till today, in magazine IRIS. I love haiku poetry, it is the poetry of life and love of nature.

Siniša Brnad

Kako sam upoznao vašu majku
Kako sam krenuo u pustolovinu bez kraja

Bajke ne bi bile bajke kad ne bi ishodiše njihovo počivalo na izmišljenoj mitologiji prenošenoj od uha do uha. Pa si utvaram da sam počeo jednog lijepog dana... No, istina je drugačijeg kova. Još kao klinac, buntovnik,

zapisivao sam neke stihove, natuknice koje nisu imale smisla, iako sam htio nešto stvarati. Prvi pokušaji nisu dali rezultata i više je to sličilo na sobu obojanu raznim bojama nego na smislenu pjesmu. Vremenom se izraz reduciraо u smislu smislenog jer godine su isle naprijed, a i neki novi izrazi s time u skladu.

Došao je do mene lahor informacije da postoji neka forma 5-7-5, japanski stil. Kako sam volio minijature, tako sam se okušao i u tome. No, haiku nije, spoznao sam tek kasnije, razglabanje o smislu života i velike teme koje čekaju samo mene. On je sad. A sad mine... eto, sad! Rekao bih, tren u zenu.

Život je turbulentna bujica, kakofonija svega i nije lako naći nišu, zato i ne pišem puno, samo kad sam u stanju - kad mi nešto odvuče pažnju od bujice.

Prvi smisleni haiku napisao sam jednog jutra, u još jednom danu čije tkanje počinje čvrstim ritmom koji ne dozvoljava nikakva odstupanja. Kad bolje razmislim, nadahnula me slika...

usred kamene / pustinje izraslo je / zeleno drvo.

How I met your mother, or how I started my endless adventure

Fairy tales would not be fairy tales if they were not based on fictional mythology transferred from ear to ear. So I pretend it happened one sunny day... Yet, the truth is different. As a rascal of a boy, I wrote down some verses, notes that did not have much sense at all although I wanted to create works of my own. My first attempts did not give any good results. As time went by I encountered new ways of expressing myself. Among others, I met haiku. Since I loved miniatures, I tried to write haiku as well. Later on I learned, haiku is not babbling about the meaning of life and not the great themes waiting just for me to write them down. Haiku is NOW, a moment within Zen. Life is a turbulent stream, a cacophony of everything and it is not easy to find one's own niche. That's why I don't write much. Only when the occasion happens, when something draws my attention from that stream...

The first meaningful haiku I wrote down one morning, just like any other day. The meaning of this day starts with a straight rhythm not allowing any deviation at all. Thinking about it, I was inspired by an image...

a rocky desert / a green tree growing / in the middle of it

Sonja Buljević

Biti učiteljica nešto je najljepše, a biti učiteljica hrvatskog jezika posebno je – učiš učenike jeziku, učiš ih govoriti, pisati, razvijaš u tom malenom biću ljubav prema jeziku, prema književnosti, prema lijepoj riječi... Ti učiš njih, a jednako tako i ti naučiš nešto od njih. Učili smo pisati pjesme, priče, bajke...

Haiku poeziju nisam poznavala dobro sve dok nije uvedena u naše čitanke i tako je počelo.

Da bih učenicima pokazala kako da oni napišu haiku, morala sam i sama učiti. Istraživala sam i čitala: Basho, Ivančan, Devidé ... i onda to prenijela učenicima. Naučili smo promatrati prirodu, živjeti s njom, naučili smo živjeti haiku.

Početci nisu bili laki, teško je trenutak uhvatiti u tri stiha. Pisali smo, brisali, skraćivali i počeli smo radove slati na razna natjecanja u zemlji i u Japanu (JAL Foundation Biannual Haiku Contests). Pohvale i nagrade koje smo dobivali bile su nam putokaz da smo na dobrom putu. Slikali smo i pisali haige, sudjelovanje proširili na gotovo svaki natječaj za haiku i nizali uspjehe.

Jednog dana rekla sam sebi: „Kad si naučila učenike, sada možeš i ti!“ Počela sam bilježiti haiku trenutke i slati na razne natječaje u domovini i izvan nje, a počela sam pisati i na materinjem čakavskom narječju. Neko vrijeme sam u mirovini, no nikad neću zaboraviti pitanje svojih učenica na kraju 8. razreda: „Učiteljice, a ima li haiku natječaja i za srednjoškolce jer ne želimo zaboraviti pisati haiku...“ Nadam se da nisu zaboravile ...

To be a teacher is the most beautiful vocation, and to teach Croatian is a very special mission. Teaching children their language, to speak and write, developing their love for language and literature, the beauty of words... You teach them and you learn from them. We learned how to write verses, stories and fairy tales.

Haiku I did not know well and once it was included in the school text books I started to read and research it. Bashō, Ivančan, Devidé... Then, I presented those poets to my pupils. We learned how to observe nature, live with it, we learned how to live the haiku way of life.

The beginnings were not easy, it was difficult to catch a moment within three short verses. We wrote our haiku, corrected it, erased our notes and after some time, we sent our work to haiku competitions in Croatia and

Japan (Biannuall JAL Foundation Haiku Contests). Soon the pupils had been awarded for their work and it was our guide mark; we are on the right path. We were drawing haiga and writing haiku, being successful at almost all of the haiku contests we took part at.

One day I told myself: "You try to write haiku, as well!" So, I started to note those special moments, sending them for publication and contests in Croatia and abroad. Also, I started to write in my maternal Chakavian dialect. Now retired I still remember a question of my 8-graders: "I don't want to forget haiku writing, are there contests for high school students as well?" I hope they have not forgotten about haiku.

škola na daljinu –
maslačkove zvjezdice
još sve na broju

virtual school –
the dandelion stars
still on count

Haiku Silva Trstenjak, Foto: Milan Duniskvarić

Sanja Domenuš, Sisak

Zanimanje za haiku poeziju se kod mene pojavilo prije dvije i pol godine, nakon što se gospodin Goran Gatalica pojavio kao gost na Stihovnici u Sisku, a koju vodi naš najugledniji sisački pjesnik Siniša Matasović. Na Stihovnici, Gatalica je predstavio svoju knjigu poezije, a između ostalog je nama prisutnima govorio o haiku poeziji osobito o foto haikuima koje šalje na natječaje u Japan i tamo osvaja značajne nagrade. Nakon tog susreta i poznanstva, i sama sam se okušala u toj formi i napisala svoj prvi haiku o ruži penjačici:

obasjan suncem / cvjetnim kapima pršti / ruzičast slap

Tada sam shvatila da pomoću haikua mogu na najljepši mogući način, ugledavši ljepotu koja me okružuje, zabilježiti svoj dojam o tome koji puno puta ostavlja bez daha. Tako sam počela pisati haikue, koji su mi prvi puta objavljeni u Riječima, časopisu Matice Hrvatske u Sisku. Poznanstvo sa susretljivom i ljubaznom gospodrom Đurđom Vukelić Rožić me odveo korak dalje. Ona mi pomaže da haikue pošaljem na međunarodne natječaje pa je tako moj haiku osvojio prvo mjesto u Bugarskoj, posebnu pohvalu u Vancouveru, a g. Krzysztof Kokot me uključio na listu 100 najkreativnijih autora haikua u Europi. Nadam se da će i dalje pisati haikue s jednakim entuzijazmom. Do sada sam objavila zbirku pjesama Djevojčica koja je jela kamenje.

My interest in haiku was awoken upon visiting the poet, Goran Gatalica at our Poetry recital STIHOVNICA in Sisak, about three years ago. He presented his new book of poetry and spoke about haiku, especially about his collaboration with photographers and awarded photo-haiku in Japan. After that I tried to write this short Japanese poetry form. My first haiku:

Glistening in sunshine / a pink waterfall splashes / with flowery drops.

Then I realized, using haiku verses I can capture the surrounding beauty that leaves me breathless, in the most beautiful way. My haiku was first published in "Riječi", a magazine issued by Matrix Croatica, Sisak. With the help of a translator, my haiku won the Fourth Haiku Contest "Cherry Blossom" in Bulgaria, in 2019, and was commended at the Vancouver Haiku Invitational in Canada. Krzysztof Kokot included me among 100 Top European most creative haiku poets!

I hope I will continue to write haiku with the same enthusiasm. So far I've published a book of poetry "The Girl who had eaten the Stones." (2019)

Grozdana Drašković

Moji počeci pisanja haiku pjesama sežu u ne tako davnu 2014. godinu. Mnogo sam puta prije gore spomenute godine čula za haiku poeziju i o njoj znala tek da je najkraća pjesnička forma, no nisam je čitala, a ni pokušavala pisati.

Otkako sam primila prvi fotoaparat u ruke, voljela sam zabilježiti lijepo prizore iz prirode. Sviđalo mi se ovjekovječiti neponovljivost trenutka.

Listajući pjesničke natječaje (povremeno pišem duhovnu i ljubavnu poeziju), naišla sam i na natječaj za tradicionalni 16. haiku dan – Dubravko Ivančan. To me potaknulo da pretražim ranije izdane Zbornike haiku poezije, način pisanja haiku pjesme te japansku haiku poeziju.

Predočila sam si da je haiku uhvaćen trenutak. Kao što fotoaparatom bilježim prizor, tako ga haiku pjesmom bilježim riječima – kratkim, jasnim, bez puno tumačenja. Haiku sve objašnjava sâm, jednom zabilježen više me ne treba... Haiku je najintenzivniji doživljaj trenutka. Kada sam prvi put u Zborniku radova 16. haiku dan – Dubravko Ivančan vidjela svoje haiku pjesme, uz haiku pjesme drugih haiku pjesnika, osjećala sam veliki ushit i ponos. To mi je bio dodatni poticaj da radim na sebi u pogledu pisanja haiku poezije. S vremenom je to postalo dio mene. Reklo bi se, haiku me osvojio i ja ga tražim, kao što on traži mene...

The beginning of my haiku adventure goes back to 2014. I had heard about haiku for many years and knew very little about it. It's the shortest poem in the world, but then, I did not read or write it.

Since I started to do photography, I loved to record the beautiful sights of nature. I liked to perpetuate the singularity of a moment. Leafing through competitions for poetry (periodically I write spiritual and romantic poetry), accidentally I came across an open contest for haiku, the 16th Haiku Day – Dubravko Ivančan in the town of Krapina. So I researched the relevant joint haiku collections.

I had envisaged a haiku moment as a caught moment. Like a camera does, I write down an image, in short, clear verses without many explanations. Haiku explains it all by itself. Once written down, it does not need me... Haiku is the most intensive experience of a moment. My first published haiku were selected by the judges and published in the 16th Haiku Day joint collection and I was proud of it. It motivated me to work on myself and better my haiku writing. As time went by, writing haiku has become a part of me. Let us say, haiku seized me and we are constantly searching for one other...

Sanela Pliško

Kao urednici društvenih mreža prosinačkog pulskog programa, na rasporedu mi je bila najava za predstavljanje zbirke haiku poezije ‘Roža’ Đermana Vitasovića. Malo sam potražila što bih mogla napisati na tu temu i čitajući na internetu došla sam do zaključka da ne razumijem o čemu se radi i objavila suhu vijest to-i-to-tada-i-tada.

Nekih tridesetak (!) dana kasnije, na godišnjem odmoru, istraživala sam početke kinematografije u Puli za potrebe neke publikacije. Bila sam usredotočena na novine s početka 20. stoljeća i paf! A-ha moment - kako sam kasnije čitala da se to kaže - kad mi je preletio „flashback“ na:

čovjek čupa rotkve / pokazuje mi put / s rotkvom
– Issa

Tek sam, i dugo će biti, na početku, ipak, nije prošlo ni pola godine.

Being an editor on the social nets of the Pula's December programme, on the schedule was an announcement of the presentation of the haiku collection by Đermano Vitasović, “Roža” (A Rose). I did some research in order to write down a few words on the theme of haiku and on the internet I came to the conclusion I did not understand what it was all about and made a very short announcement.

Some thirty days later, on my vacation, for the needs of some publication, I researched the beginnings of cinematography in Pula. I was focused on newspapers from the beginnings of the XXth century and there it was: an aha moment – as I read about it later: A flashback.

a man pulling radishes / points the way / with a radish
– Issa

I'm a beginner and so it will be for some time, however, only a half of the year has passed since my first aha moment.

Krešimira Gojanović

Negdje oko 2003./04., preko interneta sam upoznala Borivoja Bukvu i dr. sc. Jadrana Zalokara iz Rijeke te se susrela s aktivnostima njihovog

društva „Karolina Riječka“. Obojica su bili sjajni ljudi, znali su potaknuti i nadahnuti brojne ljude oko sebe. Nekako ih smatram svojim ‘učiteljima’, ne samo kad je haiku u pitanju, nego i duhovnost, zen filozofija, i sl. Počela sam tada pisati haikue, haibune, crtati haige te se preko „Karoline Riječke“ upoznala s radom brojnih haiku pjesnika s ovih prostora. Trajalo je to neko vrijeme dok me život nije odvukao u drugim smjerovima, no haiku i danas često koristim kao oblik meditacije koji prati disanje, trenutak uzemljenja i fokusa prema prirodi i ljudima. Zapravo – moji prijatelji iz Rijeke uvijek će živjeti u mojim lijepim sjećanjima jer su proširili moje perspektive.

I met Borivoj Bukva and Jadran Zalokar on the internet, around 2003-2004, and got acquainted with their activities within the Haiku Society “Karolina riječka”. They were both haiku enthusiasts and knew well how to motivate and inspire people around themselves. I consider them as my masters, not only concerning haiku but also concerning spirituality and Zen philosophy as well. Then I started to write haiku, haibuns, draw haiga and through “Karolina riječka” blog I met the work of other poets as well. I was in this for some time until life took me in other directions, yet haiku I still often use as a way of meditation accompanied by breathing, a moment of being grounded and focusing on nature and people. My friends from Rijeka will always be in my happy memories, they widened my perspective.

Sonja Kokotović: Prvi haiku udah

Za moj prvi susret s haiku pjesmama zaslужna je kolegica s kojom sam radila. Putovala je vlakom svaki dan na posao pa bi u ured uvijek ulazila noseći neku knjigu. Naravno uz knjigu, tu je uvijek bio neki blokić, bilježnica ili ispisani listovi papira. „Tako skraćujem vrijeme putovanja“, govorila bi. U jednom od razgovora priznala sam da pišem poeziju na što mi je odgovorila da bi mogla makar probati pisati haiku. Već sljedeći dan donijela mi je knjigu prof. Devidéa! „Uči od najboljeg! Probaj“, hrabrla bi me. Koliko je samo strpljivosti bilo s njene strane! Tjedan iza, uz osmijeh, pružila mi je i sve do tada izašle brojeve tadašnjeg haiku časopisa! S obzirom da nikada nisam nikome dala da čita bilo što od onog što sam napisala, trebalo je hrabrosti da to učinim, no njen osmijeh i trud jednostavno me razoružao, okuražio da probam.

Sada, s odmakom, smijem se tim danima jer i dan-danas posjedujem te prvo napisane stihove kada sam muku mučila i ispod stola prstima brojala 5-7-5 slogova. Ne mogu ni opisati koliko sam bila sretna kada sam nakon mjesec, dva u Haiku časopisu vidjela svoje ime i uratke!

Nisam bila jedina koju je kolegica uspjela „pelcati“ haiku poezijom. Pridružila se tu danas uspješna haiku pjesnikinja Jasmina Predojević i mnogi drugi koji su u neformalnim razgovorima o tome tko je i kada počeo pisati haiku, često spominjali njeniime kao osobu koja ih je nagovorila da probaju zavoljeti ta tri draga stiha. Svi mi imali smo sreću što nas je učila, danas priznata i poznata promotorica haiku-pjesništva gđa Đ.V. Rožić.

My colleague from work introduced me to haiku. She travelled to work from her town to Zagreb everyday, and she would always arrive carrying a book. Besides the book there was some kind of a notebook or papers she'd write her thoughts on and some verses during her trip. This way my journey on the train passes much more quickly, she would say. Once I told her I also write verses and she suggested I should try to write haiku, as well. The next day she brought me a book written by prof. Vladimir Devidé, lent it to me saying learn from the best, try it, she encouraged me. She was so patient. A week later she brought me issues of the magazine HAIKU.

So far no one had read my poetry, but somehow, she encouraged me to go on and publish.

Now, looking back on those days I laugh at that time when I started to note down my haiku moments, counting syllables under my desk. The feeling of having my first haiku published in the HAIKU magazine is indescribable.

I was not the only one she introduced to haiku poetry. Our mutual colleague Jasmina Predojević was among those who entered the world of haiku due to her enthusiasm. And we are not the only ones. We were lucky to be in touch with the Croatian promoter of haiku, Đ.V.Rožić.

Jasna Popović Poje

Moj haiku put započinje *možda* već u 3. razredu s izletom na obližnju livadu i prvim stihovima na salveti od papira, već onda kratkim, jednostavnim,

iskrenim. Slijede slični i u idućim razredima na temu djetinjstva i prirode... U srednjoj školi i kasnije literarne uratke objavljaju mi školski i lokalni listovi, ali i listovi za kulturu. Urednici savjetuju: *nesumnjiv dar za sliku i ritam te lirsku minijaturu razvijati do savršenstva.. „Gutam“ Tadijanovićevu i Cesarićevu poeziju bogatu jednostavnosću, pjesničkim slikama i bliskošću.* Devedesetih godina, sve više svojih radova skraćujem “poetskim škarama” uživajući u tome. U gradskoj knjižnici pronalazim Devidéovu *Antologiju hrvatskog haiku pjesništva*. Kao da sam pronašla škrinjicu s blagom! Dakle, to je taj haiku! To je ta ljepota jednostavnosti i običnosti! Tako malen, a tako snažan! U prosincu 1999. objavljeni su mi prvi haiku stihovi u časopisu *Radost*. Kakva radost s *Radošću!* Od tada do danas haiku postaje moj sastavni dio života. U torbi za posao, u ruksaku za putovanja, u cekeru za trgovinu, u novčaniku - papirići i olovka jer nikad ne znam kad će me haiku iznenaditi, kada će proviriti iza kakvog ugla ili pasti s grane drveta. I sa svojim učenicima živim svoj haiku. U školi vodim skupinu *Mali haidini*, a neke su moje generacije učenika dobile i svoje vlastite haiku dnevnike ispisane njihovim zanimljivim doživljanjima iz školskog života.

Brusimo moji mali haidini i ja svoj haiku dragulj nadajući se kako ćemo ga jednog dana izbrusiti do iznimne ljepote i sjaja.

My path to haiku started in my third grade of Primary School and the first verses I wrote on a paper serviette, short, simple and sincere... Similar poems I wrote in other classes, writing about the themes of childhood and nature. Later on in Grammar school and there after, my literary works were published in school and regional magazines and journals devoted to culture. The editors advise and recommendations were: “undoubted gift for image, rhythm and lyrical miniature should be expanded towards perfection.” I was reading the poets Tadijanović and Cesarić, poetry rich with simplicity, lyrical images and sincerity. During the nineties of the XXth century, I kept on shortening my works with lyrical scissors, enjoining it. In the town library I discovered Devide’s Anthology of Croatian Haiku Poetry. It was as though I had discovered a treasure chest. So, that’s haiku! It’s beauty of simplicity and ordinary. Haiku is such a short poem and yet so strong.

In December of 1999 my first haiku was published in the magazine “Radost” (for children). Since then haiku has become a part of my life. In my purse, in my backpack, in my shopping bag, in my wallet, pieces of paper and a pencil, for I never know when and where haiku will surprise me, peer at me around some corner or fall down from the bough of a tree.

My haiku I live with my pupils, as well. In the Grammar School, in the town of Novska, I teach a club of Little Haijins. Some generations of my pupils have become the main actors in my haiku dairies, collections published from the class's life. We work hard honing our haiku gem with hope, one day we will have it shiny and exceptionally beautiful.

Dubravka Šćukanec: Sve zbog čaja

Subota prijepodne, 9. 12. 2017., vani snježi- bi - ne bi, na Facebooku mi pažnju privuče post stranice Tea Time One, nagradna igra, ali treba napisati haiku. Dobro, pravila otprilike znam, ali što smisliti. Morala sam u haiku ugurati svog najdražeg Murakamija, možda bi dobro bilo utrpati i čaj, ali što još, kako oblikovati. Pogled kroz prozor, pa u biblioteku i smislila sam: snijeg na grani/ listići čaja plove/moj slatki sputnik. Prva nagrada u čaju bila je moja.

U mislima su se počeli vrzmati stihovi, za ručkom sam na prste brojala slogove, zapisivala sam umotvorine. Na webu sam potražila stranice o haiku kako bih vidjela kako i što drugi pišu te ponešto naučila. Više nego drsko počela sam slati radove u svijet, za prijevode na engleski zadužila sam sina, ionako me ne poznaju, ne crvenim se javno.

Skakala sam po stanu kad je Asahi Haikuist Network već 30.3.2018. objavio moj prvi haiku na engleskom, pa The Haiku Foundation, pa prva druga nagrada u Oroslavju... za ne vjerovati.

Krajem svibnja 2018. stiže poruka gospođe Đurđe Vukelić Rožić, priprema Antologiju i željela bi i moje radove uvrstiti u nju, ali ja sam početnica, ne zaslužujem... Nisam je razuvjerila.

Jedno od najdražih priznanja je pohvala 3th Jane Reichold Haiga Competition 2018 – slikala sam u cik zore zadnjeg dana natječaja, a stiglo je nakon objave Antologije Nepokošeno nebo 2, opravdala sam povjerenje, nadam se.

Eto, tako sam naglavačke uletjela u haiku i Antologiju, samo meni slično.

Saturday morning, December 9th. It was about to snow. On Facebook my attention was drawn to post Tea Time One, a haiku prize game. So, I knew the rules, but how to contemplate. I had to place my favourite Mukami into a haiku, then a cup of tea and something else, how to form the haiku? I gazed out of the window, then looked at my bookcase and there we go:

snow on a bough / floating tea leaves / my sweet Sputnik

And I won the first prize. After that, verses started to sneak into my thoughts. I counted syllables even during dinner; I wrote down my verses. On the Web I found haiku pages, posts, blogs ... and learned from others. Impudently, I started to present my haiku abroad, my son being my translator into English. I thought, people don't know me, I won't blush in public.

I was hopping with happiness discovering the Asahi Haikuist Network Haiku Column, by David McMurray. McMurray published my haiku on March 30, 2018, and then The Haiku Foundation. After that, second prize in Oroslavje, Haiku under the Mogila. Hard to believe.

At the end of May of 2018 I received a message from D.V.Rožić, she was working on an Anthology of Croatian Haiku and wished to include my work there, as well. I said I was just a beginner, I did not deserve to be included in such an anthology. But, I did not succeed in my argument.

Among the dearest recognitions for my work is a Honourable Mention at the 3rd Jane Reichold Haiga Competition, 2018. I was paining at dawn, the last day of the open contest there. The recognition arrived after The Unmown Sky 2 was published, and I hope I justified Mrs. Rozic's trust in me.

That's how I ran headfirst into haiku and the Anthology.

Štefica Vanjek: Da nije urednice „Nepokošenog neba“ ...

Pripremajući za tisak svoju prvu knjigu za pomoć sam se obratila Đurđi Vukelić Rožić, svojoj sugrađanki, a ranije i susjedi da mi objasni postupak. Nismo bile prijateljice već samo poznanice, od drugih sam čula o njenom sjajnom radu i uspjesima u književnosti.

S posebnim strahopoštovanjem nazvala sam dobiveni broj, javio mi se posebno ljubazan glas. Dogovorile smo susret kod Đurđe doma, do u najmanju sitnicu objasnila mi je sve korake koje moram učiniti da bi knjiga izašla. O, Bože, nisam ni znala da za izdati knjigu treba napraviti toliko priprema.

Baš u to vrijeme antologija haiku-pjesništva „Nepokošeno nebo 1“ koju je uredila Đurđa dobila je prestižnu nagradu u Americi, a ona skromna kakva jest, samo je to usput napomenula i pružila mi antologiju da je pročitam ako

želim. Vraćajući se kući, nosila sam sa sobom mnoštvo časopisa i knjiga haikua, sve sam pročitala i potražila informacije na internetu o haiku i još uvijek mi nije sve bilo jasno. Formu sam savladala, ali efekt „AHA!“...

Napisala sam nekoliko haikua i poslala Đurđi elektroničkom poštom, vratio mi se mail s prekriženim riječima koje nisu tipčne za haiku i stručnim objašnjenjima zašto nisu poželjne u haiku. Podsjetila me je na moju profesoricu književnosti koja je imala strpljenja svaku mi nejasnoću do u tančine objasniti i koja je zaslужna što danas pišem.

Teško je nekom tko piše poeziju dokučiti ogoljelost haikua, a da ostavi snažan dojam. I probala sam ja ponovo, ali očito moje vijuge nisu više kao u srednjoškolaca pa slabo kopčaju bit, ili mi trebaju bolje naočale, ili još više rješavanja križaljki kako bi se uspavanost mozga protresla!?

Kod ponovnog susreta sa Đurđom, objasnila mi je kako je ustvari potrebno biti fokusiran na prirodu i dogadanja u njoj kako bi se uhvatio taj „AHA!“* trenutak i sve to naravno podkrijepila primjerima.

Shvatila sam da haiku nisu samo red riječi 5-7-5, već nešto mnogo dublje i da nije lako napisati pravi haiku. Pokušala sam i ispisala bilježnicu haikua. Moji haikui našli su se u antologiji „Nepokošeno nebo 2“ i mnogim časopisima, na što sam posebno ponosna, ali još uvijek tražim prave naočale za uhvatiti „aha“ trenutak i prilagoditi mozak za zapažanje neponovljivog trenutka. Pišem haikue i još uvijek nisam zadovoljna rezultatom jer znam da mora i može biti bolje.

Preparing my first book for publishing, I visited my neighbour D.V.Rožić so we shared the procedure and she helped me with some advice. We were not friends, just acquaintances but I had heard about her work. At the time of our first meeting she had received an award from the Haiku Foundation for editing “An Unmown Sky”, an anthology of Croatian haiku, 1997-2007. She gifted me with this anthology and a number of books and haiku magazines. So, I investigated and studied haiku but it was very difficult for me to master the aha moment, how to write it down? I sent my first haiku to her by e-mail and soon, she returned them with corrections, which reminded me of my school teacher of literature.

It is difficult to understand and lay bare haiku to someone who writes lyrics. The modesty and simplicity that may appear as barrenness were still difficult for me to master in the form of haiku. We met at cultural events

in the town many times, spent some time together and now, my haiku is included in “An Unmown Sky 2” published in 2018. I am still learning and working on my haiku ...

Ivanić-Grad, 18.5.2019.

* kovanica Jane Reichhold

Intervju / An interview

RAZGOVOR: Đermano Vitasović, Pula

Razgovor vodila Nina Kovačić

Jutro u Puli početkom kolovoza 2019. Stol u mirnom kafeu na terasi u hladovini ispod razgranate ladonje prekriven je knjigama Đermana Vitasovića i jedva da ima mjesta za dvije šalice s kavom. Nekoliko vrabaca pitomo skakuću oko naših stopala. Ulica na Verudi uvučena prema parku okruženom stambenim zgradama štiti nas od kakofonije zvukova turistima okupiranoga razbuđenog grada.

NK: Đermano, započnimo ovaj intervju sa značenjem vašeg imena!

DV: Najprije moram napomenuti da sam rođen 1941. kad je Istra bila u sastavu Kraljevine Italije. U to vrijeme moj hrvatski narod bio je podvrgnut sustavnoj talijanizaciji. Na latinskom *ermano* znači brat, bratić. U talijanskom jeziku prisutna su oba oblika muškog imena Ermano i Germano. U krsni list sam bio upisan kao Germano, ali kako su u ono vrijeme matične knjige bile nesredene, izdavani su mi osobni dokumenti i u fonetskoj verziji mogu imena. Kad sam se upisivao u brodograđevno-industrijsku školu, želio sam to konačno riješiti. Otišao sam u matični ured i pokrenuo postupak da mi se kao osobno ime evidentira Đermano. Činovnik koji je tamo radio uvjeravao me je da mi ime mora prevesti doslovno i upisati me kao Nijemac Vitasović. Ne znam je li bio zloban ili šaljivčina. Bio sam previše uzbuđen da to procijenim. Nakon moga upornog inzistiranja prihvatio je moj zahtjev i proveo postupak.

NK: Kada je započelo vaše umjetničko poslanje stvaranja književnosti?

DV: Intenzivno sam počeo pisati nakon odlaska u mirovinu. Najprije liriku na čakavici i na hrvatskom standardnom jeziku. A onda je u moj život ušao haiku. I to slučajno. U Vižinadi je Pučko otvoreno učilište Poreč 1993. godine organiziralo tradicionalni susret čakavskih pjesnika. Tamo sam od nekoga čuo da je Robi Selan izdao knjigu haiku-poezije. Zainteresirao sam se i u pulskoj knjižnici posudio sam knjige o haiku. Čitajući ih doživio sam otkrivenje. Neke pročitane stihove osjetio sam kao da sam ih osobno napisao. Budući da tada nisam poznavao hrvatske haidine, odlučio sam kontaktirati najcjenjenijeg - pok. akademika Vladimira Devidéa kako bih iz prve ruke dobio dodatne informacije i savjete. Razmijenili smo više pisama, a nekoliko puta smo telefonski razgovarali. Akademik je bio jednostavan čovjek. Ljubazno je odgovarao na moja brojna pitanja i dao mi je puno korisnih savjeta. Veliki poticaj bilo je njegovo pismo u kojem mi je osvrtom na moju knjigu *Na svojen koren* i rukopis za knjigu *Kacanski haiku verši* pružio potporu i motivirao me da nastavim i ustrajem.

NK: Pišete haikue, haibune, liriku u stihu i u prozi, etnografske zapisе, slikovnice. U kojoj formi najviše dolazi do izražaja vaš književnički senzibilitet?

DV: Danas sam gotovo potpuno posvećen haiku. To je forma u kojoj se najbolje snalazim. Pišući haiku, osjećam se prirodno i opušteno. Naravno da nastojim ne zapostaviti pisanje lirike i to uglavnom na čakavskom narječju, a nešto manje na književnom standardu. Nakon toga, i koliko ostane energije i inspiracije, na red dolaze proza i slikovnice.

NK: Napisali ste i sonetni vijenac. Kakvo ste iskustvo stekli pišući ga?

DV: Želio sam se okušati i u toj strogoj strukturi pjesničke forme. Napisao sam samo jedan sonetni vijenac. Ne sjećam se točno koliko dugo sam ga pisao, ali radilo se o mjesecima. Jesam li u tome bio uspješan, neka drugi procijene. U stihovima sam opisao drevni istarski grad Vrčin koji je postojao još u brončanom dobu. Prema legendi, grad je napušten kad su površinske tekuće vode, uslijed potresa i erozije, potonule u podzemlje pa su se stanovnici odselili u potrazi za vodom. Tako je u okolini Barbarige procvjetao život, a u Vrčinu je zamro. Danas Vrčin pokriva raslinje između kojega se uočavaju temelji nekada moćnoga grada. Pišući ovaj sonetni

vijenac osjećao sam veliko zadovoljstvo, a stekao sam iskustvo pisanja stihova i strofa prema određenoj strukturi i unutrašnjem redu.

NK: Koji su književnici najviše utjecali na vaše stvaralaštvo?

ĐV: Najprije ћu navesti moje čakavce Balotu, Nazora i Gervaisa. Zatim Matoša koji je živio za književnost i živio isključivo od književnosti. Ipak, dubinu pjesništva najsnažnije sam osjetio u lirici A. B. Šimića, u njegovim refleksivnim, socijalnim i pejzažnim motivima. Mirotvorac sam i ekolog. Nastojim nikoga ne povrijediti. Osuđujem svako nasilje, izbjegavam konflikte i ne želim ni čitati niti pisati o tim temama.

NK: Okušali ste se i u prijevodima.

ĐV: Preveo sam odnosno prepjevao na kacanski istarski idiom pjesme koje je moj prijatelj Mario Bonassin iz Vodnjana napisao na vodnjanskoj, tzv. „bumbarskoj“ varijanti istroromanskog jezika. Da smo razgovarali pred auditorijem sastavljenim od osoba iz drugih dijelova Hrvatske, vjerujem da bi rijetko tko mogao odgonetnuti na kojem jeziku raspravljamo.

NK: Na popisu najugroženijih europskih jezika nalaze se i tri iz Hrvatske. Od toga se dva govore u Istri. Istrorumunjski se govori na sjeveru Istre npr. u mjestima Žejane, Lanišće, Šušnjevica. Istriotski ili istroromanski je autohtoni jezik jugozapadne Istre (Rovinj, Bale, Vodnjan, Šišan, Galižana, Fažana itd.). Što se može poduzeti da ne izgubimo ove jezike? Ima li uopće izgleda da se to sprijeći?

ĐV: Globalizacija je trend koji ne pogoduje očuvanju posebnosti jezika. Velike nacije putem medija, kulture, subkulture agresivno nameću korištenje svojih jezika. Zato je važno na razini države razvijati društvenu svijest, usvojiti programe, formirati institucije, koje će se time planski i kontinuirano baviti te osigurati potrebna sredstva za očuvanje materinskog jezika i bogatstva dijalekata, uključujući i istarske. Koliko ćemo biti uspješni, također dosta ovisi i o udrušama i vrijednim pojedincima koji organiziraju tečajeve, predavanja, radionice. Ali, temelj svega je obiteljski odgoj. Ako on izostane, mali su izgledi da će naša djeca sačuvati govor svojih baka i djedova. Usto, potrebno je provoditi mjere da se zaustavi trend iseljavanja iz manjih mjesta i odlazak u gradove što u konačnici vodi tihom umiranju tih mjesta i lokalne tradicije. Posebno bolan problem je iseljavanje mladih iz Hrvatske u zapadnoevropske i prekoceanske zemlje i proces integriranja

kojem su oni i njihovi potomci neizbjježno izloženi prihvaćanjem nove kulture i novog jezika. Moj skromni doprinos kao pjesnika je pisati na jeziku predaka kako bih ga sačuvao od zaborava. U zbirkama uvijek priredim mali rječnik kacanskih riječi da na taj način ostanu zabilježene za generacije koje dolaze i da budu razumljive čitateljima.

NK: U predgovoru vašoj knjizi *Budi svoj Milan Rakovac vas svrstava „u red onih zavičajnih versifikatora tradicije koji (...) spašavaju autentičnost zavičaja; dijalekt, vokabular, običaje – bašćinu.“ Po čemu se kacanski govor razlikuje od ostalih istarskih idioma?*

DV: Svaki lokalitet ima neke svoje govorne specifičnosti. To posebno vrijedi za Istru. Kroz povijest, ovdje su se miješali narodi i jezici, mijenjale državne vlasti i uređenja. Mjesni govor moga rodnog mjesta Kacane još nije opisan u dijalektološkoj literaturi. Nadam se da će se netko od jezikoslovaca prihvati toga izazova. Prema Brozovićevoj klasifikaciji čakavskih dijalekata, kacanska čakavština pripada jugozapadnom istarskom ili štakavsko-čakavskom dijalektu. Odnosno, kao što ste spomenuli, istriotskoj ili istroromanskoj varijanti čakavštine. Navodno se dio mještana Kacane doselio iz područja ispod Biokova i zadržali su nešto od tamošnjeg govora koji se izmiješao s govorom stanovništva koje je već obitavalo ovdje. Tako se npr. izrazi „pridvorje“, „nejač“, „rožen“ ne govore u drugim dijelovima jugozapadne Istre.

NK: Zavičaj i baština riznica su neiscrpne inspiracije. Duboka ukorijenjenost u zavičaj sadržana je i u vašim slikovnicama.

DV: Pišem ih dvojezično – na kacanskom govoru i na hrvatskom standardnom jeziku. Priče iz slikovnica su autobiografske. Dok su bili mališani, djeca moje nećakinje zvala su me Mano. To im je bilo kraće i lakše izgovoriti nego Đermano. U slikovnici *Mano (pričice za mlade, djedova škola)* opisujem prirodu, životinje i biljke kao i lokalitete kacanskog kraja. Slikovnica *Mano – vira je mira (Mano – vjera je mjera)* sadrži šest kratkih priča o dječaku Manu u kojima opisujem religijske običaje moje Kacane između dva svjetska rata. Naši stari su govorili: *držite kičmu uspravno i držite se svoga porijekla jer nema kantuna na svitu bez vjere*. Opisujem vrijeme kakvo je bilo izbjegavajući pomodarstvo i patetiku. U zadnje vrijeme zapostavio sam pisanje slikovnica, iako već imam razrađen koncept

i radni naslov (*Čuvarica zdravlja*) za novu. Nadam se da će dovršiti ovaj književni poduhvat i da će slikovnica ugledati svjetlo dana.

NK: 2018. godine objavili ste jubilarnu desetu knjigu pod nazivom Roža.

DV: Knjigu sam posvetio ocu Gašparu i majci Roži. Naslovio sam je imenom moje majke i nazivom cvijeta kojim sam želio obilježiti deset godina poetskog stvaralaštva. Izdao sam je u vlastitoj nakladi, uz svesrdnu uredničku pomoć Dejana Pavlinovića, a Vanesa Begić je bila ljubazna napisati pogовор i recenziju. *Roža* sadrži 134 haiku-latica probranih iz mojeg stvaralaštva od 2010. do 2017. godine. Osim haikua, u nju sam uvrstio 12 tanki i 4 haibuna. Pjesme su većinom napisane na hrvatskome standardnom jeziku, a neke na kacanskom idiomu. Dio njih preveden je na engleski jezik, a zasluga za to pripada Dejanu Pavlinoviću i Đurđi Vukelić Rožić. Pored toga, neke su prevedene na slovenski i rumunjski.

NK: Koje biste haikue izdvojili kao Vama posebne?

DV: Prvi veliki trenutak radosti bila je nagrada za haiku-niz na temu „zima“ osvojena u Kloštar Ivaniću 2011. godine. Osjećao sam se kao da sam prošao kroz velika vrata od oblaka i ušao u Olimp. Iako druga nagrada na jednom od najznačajnijih japanskih natječaja Kusamakura predstavlja iznimian uspjeh, svojim najuspjelijim haikuom smatram nagrađenog prvom nagradom na slovenskom natječaju Apokalipsa 2012. godine:

svojom zrelošću
suncokret izgubio
putanju sunca

Jako mi je važno što je pored prijevoda na slovenski, objavljen i na hrvatskom jeziku. Budući da ne govorim engleski, na kojem je većina natječaja, haikue mi prevodi naš poznati istarski haidin Dejan Pavlinović. Siguran sam da on to izvrsno radi. Ali, kada vidim prijevode haikua, teško mi ih je prepoznati kao moje. Zbog toga me najviše raduju natječaji i stvaranje zbornika na hrvatskom jeziku.

NK: Koliko se razlikuje haiku kojeg zapisete u trenutku dojma i inspiracije, od njegovog konačnog teksta? Kada ste najkreativniji?

DV: Samo sam nekoliko haikua napisao „iz prve“. Gotovo uvijek najprije skiciram doživljaj pa ga naknadno doradujem. Sad kad više nisam u radnom odnosu dovoljno mi je 4 - 5 sati spavanja. Najkreativniji sam u predjutarnjim i ranim jutarnjim satima, od 3 do 7. Tada Pula diše dubokim snom, a ja listam svoje zabilješke i dovršavam skice. U noćnom miru lakše mi je prebirati po sjećanjima i vratiti slike minulih trenutaka. Ponekad napišem haiku na urbanu temu, ali najbolje se osjećam kad opisujem slike iz prirode i moju rodnu Kacanu. Posebno sam motiviran pisati na zadalu temu. To je izazov koji me potiče da se maksimalno usredotočim na pronalaženje riječi i izraza i opisivanje atmosfere haiku-trenutka.

NK: Istra je dala puno značajnih haidina. Dovoljno je prelistati biografske podatke autora čije je radove urednica Đurđa Vukelić Rožić uvrstila u antologije „Nepokošeno nebo“ i „Nepokošeno nebo 2“. Međutim, dok neke druge sredine uspijevaju kontinuirano organizirati godišnji susret pjesnika haikua, koliko mi je poznato, u Istri je samo Vesna Milan organizirala u Rovinju 2014. godine haiku-recital „Pozdrav proljeću“, a 2015. i 2017. susrete povodom istoimenog natječaja. Koje bi pretpostavke trebale biti ispunjene da se i u Istri redovito održava godišnji susret hrvatskih haidina?

DV: Radeći u Uljaniku naučio sam: za uspješnu realizaciju svakoga projektnog zadatka potrebno ga je precizno definirati, utvrditi vremenski okvir izvršenja, angažirati motivirane kadrove i osigurati materijalna sredstva. Ipak, najvažniji elementi su kadrovi i materijalna sredstva. Spomenuli ste susrete u Rovinju. Svojim velikim zalaganjem Vesna Milan ih je uspjela organizirati uz potporu Udruge umirovljenika Grada Rovinja. Nažalost, nije bilo dovoljno sredstava za tiskanje zbornika radova jer publikacija ostaje i kad sjećanja izblijede. Ako izostane finansijska potpora, ni najbolje osmišljen projekt ne mogu realizirati kadrovi, koliko god kvalitetni i motivirani bili. Dodat će važan eksterni faktor: nezainteresiranost današnjih karnevaliziranih političkih struktura za književnost.

NK: U pogовору Roži Vanesa Begić ističe da ste umirovljenik koji ne miruje pa zasigurno neće nedostajati vaših uspjeha i novih knjiga jer imate sve predispozicije za to – red, rad, disciplinu i dakako talent.

DV: Cijenim svaki oblik truda i moj životni moto je: bez rada nema života! Književnost je sada moj temeljni oblik umirovljeničkog rada. Rijetki su oni koji uspijevaju sami obaviti veliki i zahtjevan posao. Stoga moram

istaknuti veliku zahvalnost supruzi Nadiji, sestri Mariji i nećakinji Silviji koje su uvijek imale i imaju razumijevanja za moj književni rad. A ja sam već počeo prelistavati registrator s haikuima koji su mi objavljeni u 2018. i 2019. godini. Već sad imam dovoljno sadržaja za knjigu, ali neću se žuriti. U novu knjigu uvrstit ću samo one radeve koji u potpunosti dosežu kvalitativnu razinu koju sam odredio, bez obzira na to jesu li objavljeni ili nagrađeni.

NK: Kako iz današnje perspektive sagledavate vaš književni opus? Postoji li nešto čemu ste propustili posvetiti više pažnje, vremena i energije?

DV: Budući da sam počeo pisati kasno, svjestan sam da sam izgubio dosta kreativnih godina i da sam mogao dati više. Ipak, zadovoljan sam svojim stvaralaštvo. Život neke stvari donese u pravo vrijeme. Vjerujem da je tako i s mojim ulaskom u svijet književnosti. Jedino bih volio da sam ranije upoznao haiku. Žao mi je što mi zdravstveno stanje onemogućuje duža putovanja zbog čega sam uskraćen družiti se s hrvatskim hađinima na susretima u Ivanić-Gradu, Samoboru, Ludbregu, Gorskem kotaru, Oroslavju.

NK: 2014. godine napisali ste pismo potpore inicijativi da se haiku uvrsti na UNESCO-v popis nematerijalne svjetske baštine.

DV: Smatrao sam to svojom pjesničkom i moralnom obavezom. Između ostalog, napisao sam: *Pisanje haikua darovalo mi je mogućnost „jednostavnim“ načinom osjetiti oblik postojanja u svijetu prolaznosti. Moje bivstvo, kapljicom životnog nektara dugujem prirodi. Na putu pronicanja u bit (mijena, ljepote godišnjih doba, rađanje i umiranje), došao sam do spoznaje da su i moje ruke, dotičući druge, u stanju obgriliti svijet. Svijet jave: čudesan, nedokučiv, jedinstven, lijep, tegoban. Haiku lječi nadograđivanjem širine na vertikalnu od zemaljskog k svemirskom.*

NK: Dermano, ne mogu se pronaći bolje riječi za završetak ovog našeg razgovora. Želim vam dobro zdravlje i još puno životnih i književnih roža. Vidimo se ponovo ispod ove ladonje.

na lati ruže
rođena u odlasku
bistrooka kap

jutarnja paša
pastir podiže sunce
svojom sviralom

dječak cvokotom
donio majci zimu
u njeno krilo

na vrtnoj stazi
pogled pao spotaknut
mirisom ruže

stari gospodar
naslonjen na maslinu
ona na zid

zalazak sunca
na obzoru nestao
veliki tanker

nudistički kamp
kazaljke od muškosti
sve na šest sati

berač tikvi
rukom prekida
zemaljske veze

uz pomoć štaka
motri padanje lišća
starac u parku

sunčano jutro
puši se do nebesa
šešir strašila

Čakavsko narječe:

pes na dvorišču
z rožanjem verige straši
neznanega gosta

pas u dvorištu
zveckanjem lanca plaši
neznanog gosta

sraka na grani
broji zrnje u kortu
okolo breka

svraka na grani
broji zrnje u dvorištu
oko psa

Jena kapljica
zafliskala očale.
Oči zlomljene!

Jedna kapljica
Poprskala naočale.
Polomila oči!

IZ MEDIJA

GLAS ISTRE

22.12.2019 09:26 | Autor: Luka JELAVIĆ

<file:///D:/A%202014/SANJA%20PETROV%20VLAHOVI%C4%86%20%C2%A0%20Jednostavno,%20zeleno%20nebo%20-%20Glas%20Istre.htm>

Sanja Petrov Vlahović objavila knjigu haiku poezije

Jednostavno, zeleno nebo

Ogranak Matice hrvatske završava ovu plodnu izdavačku godinu još jednom knjigom poezije. U biblioteci “Bujski grozd” objavljena je i ovih dana prezentirana javnosti prva knjiga haiku poezije Sanje Petrov Vlahović, nastavnice hrvatskog jezika u opataljskoj osnovnoj školi.

Jedinstveno izdanje

Iako Sanja haiku poeziju piše već dugo, a ljubav prema tom kratkom poetskom iskazu prenosi godinama na djecu s kojima je dobila niz nagrada, tek sada je uspjela sve svoje stihove objediniti u jedinstveno izdanje pod nazivom “Zeleno nebo”.

Zbirka “Zeleno nebo” sadrži pedeset haikua na hrvatskom, s prijevodom na engleski jezik, koji prate godišnja doba, što je jedno od obilježja Sanjine poezije.

- Tu susrećemo trostihe po uzoru na tradicionalni haiku, ali i shasei - skeč iz života, prema Shikiju koji je u 19. stoljeću reformirao haiku. Tada se naime, nakon višestoljetne zatvorenosti, japanska kultura razvijala pod utjecajem Zapada. Sanjini haiku stihovi nisu tek povremeno sredstvo povezivanja s okružjem, ni maštarija. Njeni haikui su posljedica određenih događanja unutar njene neiscrpne i neprekidne povezanosti s prirodom i stvarnošću. To je njen način života. Njeni haikui svjedoče o trenucima istinitog, iskustvenog, duhovnog buđenja. Doživljaj haikua darovan iz pera skromne Sanje Petrov Vlahović, obiluje vrijednim, istinitim i iskreno podijeljenim iskustvima, prepoznat i na inozemnim natjecanjima. Ova je zbirka hvalevrijedan doprinos ukupnosti hrvatske haiku poezije, kao međunarodno priznate i prepoznate haiku zemlje, gdje je haiku jedan od

važnih poklisara njene kulture i baštine u svijetu, rekla je na predstavljanju knjige autorica predgovora Đurđa Vukelić Rožić.

Plodna aktivnost

Sanja Petrov Vlahović je iskazala veliku zahvalnost Ogranku Matice hrvatske i njegovom predsjedniku i uredniku izdanja Vitomiru Jadrejčiću, koji je govorio o plodnoj izdavačkoj aktivnosti Ogranka u ovoj godini, najavljujući i nove projekte u idućoj godini. Autor naslovnice i fotografija koje prate Sanjine haiku stihove je Slađan Dragojević, dok grafičko oblikovanje potpisuje Studio Partum i Tea Štokovac.

Haiku uspjesi Sanele Pliško

PULA - Uspjesi autora iz Istre koji pišu haiku i srodne izričaje nastavljaju se. Puljanka Sanela Pliško, inače poznata kao glasnogovornica Javne ustanove Pula Film Festival i manifestacije Prost-nac u Gradu, haiku piše tek nešto više od godinu dana. No, u zadnje vrijeme osvojila je posebno priznanje na natječaju UHTS AHA Haiku/Senryu Contest i prošli mjesec na Haiku Sanctuary Kukai, a svakako veseli i prvo mjesto na "Sharpening the green pencil 2020". Ova autorica marljivo šalje svoje uratke na razne natječaje diljem svijeta i rezultati ne izostaju. U Istri djeluje čitav niz haiku autora koji osvajaju nagrade i priznaja za svoje radove.

V. B.

**Glas Istre, 3.4.2020.
Piše Vanesa Begić**

Goran Gatalica je po drugi put zaredom osvojio nagradu “Basho”, što je nazvao “čudom”

https://cronika.hr/2020/02/veliki-uspjeh-za-kulturu-hrvatski-haiku-nagraden-u-japanu/?fbclid=IwAR0-V5YgQY5hxvhOZPbJ9wpkWq1_feO7vVF5_l3o30w4Qw1FeaxPDIMBoHU

<https://www.glasistre.hr/kultura/hrvatski-haiku-nagraden-u-japanu-621009?fbclid=IwAR1rUIurZv12utSTT8PjB-rqYJ8ZfWsA2IOXDSGpDdIqa50eloB1nGBNerY>

HRT Magazin

https://magazin.hrt.hr/581245/hrvatski-haiku-nagraen-u-japanu?fbcid=IwAR1NWrG4oJDYDXxnW-O_3pxdmPEeZ-R0VN25S-BZIPybR1EY8SVKDBoNngE

Na drugome međunarodnom Basho-an haiku natječaju u Tokiju u Japanu, Hrvatska se u snažnoj svjetskoj konkurenciji izdvojila svojim haiku stihovima, s osvojenom nagradom “Basho” **Goranu Gatalici** za najbolji rad, dok su **Tomislav Maretić i Ivan Gaćina** dobili pohvale.

Na 2. međunarodnom Basho-an haiku natječaju u organizaciji Kotoku Zaklade za kulturu i Basho muzeja u Tokiju sudjelovali su autori iz 35 zemalja svijeta s ukupno 1271 haiku radom.

Zemlje sudionice natječaja bile su sa svih kontinenata – Australija, Bangladeš, BIH, Brazil, Bugarska, Kanada, Kina, Kolumbija, Hrvatska, Francuska, Gruzija, Njemačka, Grčka, Indija, Indonezija, Irska, Italija, Japan, Malezija, Crna Gora, Nepal, Novi Zeland, Nigerija, Poljska, Portugal, Rumunjska, Rusija, Slovenija, Južnoafrička Republika, Šri Lanka, Švicarska, Tajvan, Velika Britanija, SAD i Vijetnam.

O najboljim radovima nezavisno su odlučivali **Akito Arima** (haiku pjesnik, voditelj haiku kruga i časopisa Ten-i, predsjedatelj HIA organizacije), **Kai Hasegawa** (haiku pjesnik, izbornik za haiku kolumnu u časopisu Asahi Shimbun, autor 20-tak knjiga kritike o haiku i profesor na Sveučilištu Tokai), te **Naoko Fujita** (haiku pjesnikinja, glavna voditeljica haiku kruga i časopisa Shurei).

Svaki je od članova žirija odabrao jedan ponajbolji rad (ukupno tri rada) kojima je pripala Nagrada Basho, te 10 radova za međunarodne pohvale.

U vrlo jakoj međunarodnoj konkurenciji nagrađena su četiri haiku rada **Gorana Gatalice**, od kojih je po izboru **Kai Hasegawe** jedan od radova proglašen najboljim i nagrađen Nagradom Basho, a još su mu tri haiku rada pohvaljena, uz radeve **Tomislava Maretića** iz Zagreba i **Ivana Gaćine** iz Zadra.

Gatalica, koji je tu nagradu osvojio drugu godinu za redom, istaknuo je kako je istinski počašćen i oduševljen što je po drugi put proglašen laureatom toga prestižnog natjecanja.

“Pobjeda na međunarodnom natjecanju jednom bila je ostvarenje mojih snova – pobijediti po drugi put, za mene je čudo“, izjavio je.

Nagradom Basho nagradena je **Gataličina** pjesma “Noćni jasmin”.

Izbornik **Kai Hasegawa** posebno je, kao pjesnički izvrsne, pohvalio radove iz Hrvatske, kojih je ove godine na natječaj pristiglo “impresivno puno”.

“Haiku na stranom jeziku ne bi trebao biti imitacija ili proširenje japanskog haikua, već bi trebao samostalno egzistirati kao izvrsna poezija koja predstavlja zemlju, narod i jezik. Nepotrebno je reći da engleski nije materinji jezik Hrvatske. Međutim, njihov je pjesnički smisao lako prešao jezične granice. Sreća nije uvijek hraniteljica poezije. U biti, nedaće mogu biti hrana za poeziju. Hrvatski haiku dar je poetskog smisla, probuđena poviještu životnih nedaća“, rekao je izbornik.

Nagrada nosi ime **Matsua Basha** (1644. – 1694.) najznačajnijega japanskog pjesnika čije su pjesme ispisale cijelu povijest haiku poezije. Mnogi se slažu da je upravo on podigao haiku na razinu prvorazredne umjetnosti, na visinu koju nitko ni prije ni kasnije nije dosegnuo.

Također objavljeno: <https://www.jutarnji.hr/kultura/knjizevnost/hrvatski-haiku-nagraden-ujapanu-9959110>

IZVOR HINA

SAVEZ DRUŠTAVA NAŠA DJECA HRVATSKE

53. Nagrada „Grigor Vitez“ 2019

Na natječaj bila su prijavljena 122 naslova za djecu i mladež.

POHVALA NAGRADE „GRIGOR VITEZ“ ZA 2019. dodijeljena je Aljoši Vukoviću za popularizaciju haikua među mladima u zbirci *Haiku iz moje kale* / Šibenik: Naklada Panda, 2019.

U maloj knjizi, *Haiku iz moje kale*, koja gotovo da stane na čitateljev dlan, krije se mnoštvo pjesničkih sličica, poetski foto-album s motivima iz pjesnikove kale. Mala, uska ulica mediteranskog grada funkcioniра kao kadar – okvir unutar kojega se razlijeva život, odnosi, zbivanja i jednostavno, bivanja. Devedesetak haikua bez naslova ipak nije bezimeno; oni su tek djelići veće slike, života koji kola malom ulicom. Ovo je knjiga koja pokazuje moć poezije koja se prelijeva izvan okvira – iz skučenog prostora kale i strogih pravila haikua, živi pjesnikov materinski jezik stvara neposredne, senzorne i misaone predodžbe koje će mladi čitatelj doživjeti svim osjetilima.

SANELA PLIŠKO Sve uspješnija autorica haiku uradaka

S haiku poezijom sam se srela, kao što obično biva sa sjajnim stvarima, sasvim slučajno, početkom 2019. godine. Uz osnovno znanje, zapravo, znatiželju jesam li na pravom putu, slala sam svoje radove raznim časopisima i objavljena su mi više od 30 haikua u raznim što tiskanim, što mrežnim časopisima ili kolumnama

PULA - Sanelia Pliško, inače glasnogovornica Pula Film Festivala i manifestacije Prosinac u gradu u posljednje je vrijeme sve započinjala autorica haiku uradaka.

Proučavanje

- S haiku poezijom sam se srela, kao što obično biva sa sjajnim stvarima, sasvim slučajno, početkom 2019. godine. Uz osnov-

no znanje, zapravo, znatiželju jesam li na pravom putu, slala sam svoje radove raznim časopisima i objavljena su mi više od 30 haikua u raznim što tiskanim, što mrežnim časopisima ili kolumnama. Ono što me privuklo je jednostavnost, nedostatak kića, patetike. Počela sam proučavati stručnu literaturu, na svjetskoj razini ima sjajno organiziranih

udruga koji se bave ovom tematikom i koji su dostupni savjetima, radionicama, forumima i slično, veli Pliško.

- Te sam godine nagradena 3. mjestom na Sonic Boom natječaju (gotovo je/nikad mi ne dopuštaš/završi). Ova godina je počela dobro i u prvih šest mjeseci ostvarila sam sljedeće rezultate: dva posebna priznanja, nagrada sam jednim trećim i s dva prva mesta, a također su mi ra-

dovali objavljeni u četiri haiku magazina. Puno sam naučila o toj formi, no još je dug put k spoznavanju prave prirode haikua, trenutno sam više usmjerena na senryu (haiku koji u sebi ima elemente ljudske slabosti, naspram haiku koji progovara o prirodi), ističe Sanelia Pliško.

Posebno priznanje

Posebno priznanje dobila je na UIHTS AHA Haiku/Senryu Contest: hot as hell/in the holy water font/floats a fly (paklena vrućina/u posudi sa svetom vodom/pluta muha).

Prvo mjesto stiže sa Sharpening the green pencil diagnosis.../ how easily we become/autumn leaves (dijagnoza.../tako lako postajemo/jesenje lišće),

a također prvo mjesto dolazi i s Haiku Sanctuary Kukai March (school recess/the bullied kid shares lunch /with his imaginary friend (školski odmor/zlostavljanje dijete dijeli ručak/s izmišljenim prijateljima).

Posebno priznanje došlo je i s The Haiku Foundation Kukai April: lockdown/my daughter's first/origami crane (izolacija/prvi origami ždral/moje kćerke).

Tu je osvojila i treće mjesto s late autumn/a man holds an umbrella/over his old dog (kasna jesen/čovjek drži kišobran/nad svojim starim psom).

Među objavljenim radovima u ovoj godini ističemo "Mambu" lunch time/a black mamba/un-knots itself (vrijeme ručka/crna mamba/se odmotava). V. BEĆIĆ

Haiku

Izolacija
prvi origami ždral
moje kćerke

Razgovor s Goranom Gatalica:

Razgovor izvorno objavljen u *Vijencu* br. 687 od 2. srpnja 2020.

GORAN GATALICA

Pjesnik

HRVATSKA HAIKU POZORNICA VRLO JE AKTIVNA

Pjesnik mlade generacije Goran Gatalica višestruko je nagradivan za književni rad u Hrvatskoj, ali i u inozemstvu. Povod razgovoru nedavno je osvojena nagrada *Basho* za najbolji haiku na 2. međunarodnom haiku-natječaju *Basho-an* u Japanu

Razgovarao: Andrija Tunjić

Pjesnik Goran Gatalica dosad je objavio knjige pjesama: *Krucijalni test* (2014), *Kozmolom* (2016) i *Odsečeni od svetla* (2018). Za svoj književni rad u Hrvatskoj dobio je: 2015. nagradu Dana hrvatske knjige – *Slavić* za zbirku *Krucijalni test*; 2016. treću nagradu za poeziju *Dubravko Horvatić*; 2017. nagradu *Kvirin* za najbolju knjigu pjesama mlađih autora na 21. Kvirinovim poetskim susretima u Sisku za zbirku *Kozmolom*. Za istu zbirku iste godine dobio je i nagradu *Dragutin Tadijanović* Zajklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti; 2019. nagradu *Katarina Patačić* u Varaždinu za zbirku *Odsečeni od svetla* (2019). Dobio je i više međunarodnih nagrada i priznanja, od kojih se ističu: titule *Haiku Master* za najbolje haiku-radove na svijetu u emisijama Haiku Masters (*Hokkaido i vrtovi Rikugien u Tokiju*, 2016. i 2017) na TV-programu NHK World u Japanu, nagrada *Basho* za najbolji haiku na 1. međunarodnom

Goran Gatalica, dobitnik Nagrade *Basho*

haiku-natječaju *Basho-an* u Japanu (2019), prva nagrada za haiku na 21. Melničkim večerima poezije u Bugarskoj (2020), nagrada *Basho* za najbolji haiku na 2. međunarodnom haiku-natječaju *Basho-an* u Japanu (2020), što je povod ovom razgovoru.

Gospodine Gatalica, nedavno ste dobili nagradu *Basho* u Japanu za haiku. Kako se zove pjesma?

Zove se *Noćni jasmin*.

I glasi?

noćni jasmin –
njena procvala duša nosi
vodu izbjeglici

Već ste dobivali nagrade za haiku?

Ova nagrada jedna je u nizu koje sam u prošlim nekoliko godina osvojio za haiku-poeziju – od Poljske, Bugarske, Italije, Irske sve do Indije, SAD-a i Japana. U me-

dvudjemu sam na međunarodnom haiku-natječaju *Basho-an* u Japanu proglašen autorom najboljega rada za 2019. i 2020. u konkurenciji od ukupno prijavljena 1271 haiku-rada iz 35 država svijeta.

Zašto pišete haiku, odgovara vam ta forma, htjeli ste se iskušati ili je razlog nešto posve osobno?

Potreba i sklonost pisanju haiku-poezije proizlazi iz mojih emocija, koje su rezultat iskustava zapisanih u moj DNK. Ljudski um je tajanstven, individualni entitet, pa me često prati osjećaj da imam potrebu promatrati i progovarati o svijetu kao da pripadam nekom drugom entitetu, živome ili neživome (ptica, cvijet, planina...). Prilikom pisanja haiku-pjesama moja imaginacija realizira konkretnе slike rekonstruirajući stvarnost kombiniranjem paralelnih prethodnih iskustava. Upravo su to neki od mojih najvažnijih osobnih unutarnjih motiva za pisanje haiku-pjesama.

Haiku osim forme i kontemplativnog sadržaja, koji je obično povezan s prirodom, ima posebnu metaforiku, mnogima malo poznatu. Koji je sadržaj vaše pjesme *Noćni jasmin*, na što ste mislili kada ste je pisali?

Noćni jasmin ponajprije predstavlja ljudsku dušu koja se otvara poput noćnog jasmina, čiji se cvjetovi otvaraju noću, i u tom trenutku duša iskazuje humanost svojim postupcima. Metafora davanja vode izbjeglici pokazuje kako naši postupci i prihvatanje drugih ljudi mogu dati toj osobi osjećaj ugode tijekom teških vremena, kao i nadu za bolju budućnost. Miris noćnog jasmina također može značiti čistu ljepotu pružanja pomoći ljudima kojima je ona potrebna. Socijalna integracija i prihvatanje vrlo su važni za našu budućnost na ovom planetu.

Najpoznatiji naš haiku-pjesnik pokojni je Vladimir Devidé. Koliko je on cijenjen u Japanu?

Vladimir Devidé zadužio nas je svojim previditeljskim radom, svojim pjesničkim djelom i pionirskim zalaganjima kojima je nadahnuo i potaknuo mnoge da otkriju Japan i japansku kulturu, da pišu haiku-poeziju na hrvatskome jeziku, da uče japanski jezik. Preko brojnih ostvarenih prijateljskih veza s eminentnim japanskim haiku-pjesnicima i previditeljima do mene su uvijek dolazili snažni i pozitivni dojmovi o njegovu liku i djelu dok je živio u Japanu. O tome zasigurno svjedoče i *Orden svetog blaga* (1983) za njegov rad na području japanologije kao i Carsko odlikovanje Japanske vlade za promidžbu japske kulture.

Ponajviše haiku-poezije, koja se piše u Hrvatskoj?

Hrvatska haiku-pozornica vrlo je aktivna, iako danas nemamo ni jedno haiku-društvo koje bi okupljalo hrvatske haiku-pjesnike. Međutim, udruga *Tri rijeke* iz Ivanić-Grada svake godine organizira susrete hrvatskih haidina, haiku-natječaje i objavljuje časopis haiku-poezije *IRIS*, koji je međunarodnoga karaktera zahvaljujući požrtvovnoj kolegici Đurđi Vukelić Rožić.

Surađujete li i vi?

Od 2020. pridružio sam se uredništvu časopisa *IRIS* te inicirao pokretanje rubrike *Haiku meridijani*, u kojoj ćemo u dvama ovogodišnjim brojevima predstaviti najvažnija suvremena imena japanskoga haiku-pjesništva: Saito Masayu, Kai Hassegawu, Emiko Miyashitu i druge. Objavit ćemo izbore njihove poezije i razgovore s njima. Nadamo se da ćemo tijekom godina predstaviti veći broj najvažnijih imena haiku-poezije u Japanu. Už to organizirat ćemo tradicionalne susrete haiku-pjesnika koji se svake godine održavaju u Ludbregu, Samoboru, Oroslavju i Gorskom kotaru, na kojima ćemo promovirati i antologiju hrvatskoga haiku-pjesništva *Nepokošeno nebo 2*, objavljenu u Ivanić-Gradu 2018.

Osim u vašem časopisu, gdje još objavljaju hrvatski haiku-pjesnici?

Hrvatski pjesnici redovito objavljaju haiku u recentnoj međunarodnoj periodici i antologijama te se redovito pojavljuju među najnagrađivanim autorima haiku-pjesama u svijetu.

Ako usporedite haiku sa zapadnjačkom poezijom, što je vrlina ili mana zapadnjačke poezije?

Ježgrovitost jezika i konkretnost pjesničkih slika, odnosno njihov prirodnji tijek, najvažniji su elementi na kojima počiva haiku-poezija. U haikuu važan je pjesnički element koji omogućuje čitatelju da s pomoću svoje imaginacije kreira haiku-trenutak. Primjerice, kod zapadnjaka voda prši iz vodoskoka i fontana, dok se u japanskoj kulturi nad vodom ne provodi nasilje, te voda u vodopadima i kaskadama slijedi prirodni tok. Voda jezerca mutna je djelovanjem posebnih algi kako čovjekov odraz ne bi bio jasan. Meditacijom se istočnjak okreće svojoj nutrini, a ne svojem liku i pojavi. Tako i poezija koja se hrani različitim iskustvima proizašlim iz različitih filozofija života Istoka i Zapada zadobiva različite koordinate.

Vratimo se vašoj poeziji, za koju ste također dobili dosta nagrada. Između ostalih i uglednu Dragutin Tadijanović Zaklade HAZU-a. Koja vam najviše znači?

Teško mogu reći koja mi nagrada najviše znači. Možda upravo ta. Tadijanović sam osobno dvaput upoznao, prvi put kada je posjetio moju osnovnu školu, a drugi put kada sam u *Modroj lasti* iz Tadijinih ruku dobio nagradu za najbolju pjesmu osnovnoškolca na natječaju *Moj svijet* za pjesmu *Ja sam sretan*. Tadija je bio „pjesnik srca“ i čovjek od kojega i danas možemo učiti o vrednotama i dostojanstvu književne riječi.

Pišete na standardu i na nematerinskom kajkavskom dijalektu. Na kajkavskom dijalektu lakše se i potpuniji izražavate?

Prije nego što dam odgovor, citirat ću akademika Zvonimira Mrkonjića, koji je u tekstu *Kućice u svemiru jezika* o mojoj prvoj kajkavskoj zbirci pisao: „Da kajkavština pjesnika Gorana Gatalice - koja mu nije materinski nego naučeni govor - funkcioniра kao jezik svojevrsne kozmičke naive, pokazuje njegova zbirk *Odsečeni od svetla*. Imamo li na umu da je kajkavski jezik Krležinih *Balađa Petrice Kerempuha* učena rekonstrukcija, svjesni smo da od živosti tog jezika ovisi i život njihova junaka. Smještena u imaginarni barok, poema živi od žilave tvrnosti tog jezika koja je privukla Gatalicu. Stječe se dojam kako se pronašavši novi jezik, jer u početku bijaše riječ - nalazi na početku jednog novog, samo njegovog svijeta.“ Kajkavština je meni osobno – jezik pitak kao voda, a čist i melodičan kao zrak, premda se s lakoćom izražavam i na standardu.

Dio naših suvremenih i uvaženih pjesnika misli i govori da je poezija događaj u jeziku, da joj nije potreban nikakav angažirani sadržaj, što vi mislite o tome?

Poezija se neizbjjeđno i neprestano suočava s novim izazovima, ona istražuje pukotine između poljuljanih ljudskih vrijednosti kroz različite iskustvene mogućnosti jezika, ona prati seizmička kretanja semantičkih slojeva. Poezija nastaje iz krznog odnosa između pjesnika i društva. Uvažavam sliku poezije kao događaja u jeziku, ali smatram da je i važno razumjeti kako ona postaje iskustvom diskontinuiranoga svijeta vodeći računa o evokativnosti i konkretnosti pjesničkoga jezika.

Je li recentna hrvatska poetska produkcija umjetnički kvalitetna ili je plod određenih poetskih škola, prijateljskih veza, lobja...?

Hrvatska recentna pjesnička produkcija raznolika je s obzirom za različite generacijske pjesničke glasove. Kao i u svim poljima umjetnosti, raspodjela kvalitete uvelike je određena iskustvima stvaralaca, moguć-

nostima jezika kojima pojedini autori realiziraju pjesničke prakse. Utjecaj pojedinih poetskih krugova, ofovaca i insularaca, uve-like je odredio današnju književnu scenu, a itekako je vidljiv i utjecaj trubadura i pjesnika koji su djelovali u prethodim razdobljima na suvremene pjesnike.

Tko je ili tko su prema vašem mišljenju najbolji suvremeni hrvatski pjesnici? Bi-ste li izdvjajili nekoga koga doista cijenite, tko je napisao svevremenu, neprolaznu poeziju?

Prema osobnoj sklonosti kao najbolje hrvatske pjesnike izdvajao bih one kojima sam se čitajući njihovu poeziju uvijek i neprestano vraćao, kao i one koji su svojim djelima u bitnoj mjeri mene odredili kao pjesnika.

To su?

Nikola Šop, Antun Branko Šimić, Tin Ujević, Danijel Dragojević, Anka Petričević, Ivan Golub, Ivan Rogić Nehajev, Anka Žagar... Posebno bih izdvajao pjesnike Nikolu Sopa i Antuna Branka Šimića.

Oni su svevremeni, zahvaljujući njima i njima sličnim poezija nikada neće umrijeti?

Poezija i umjetnost nikada neće umrijeti zato što će uvijek postojati posebne duše koje će svojim darom pisanja i mogućnostima jezika raditi i boriti se za novi, bolji i ljepši svijet, što i jest važna misija poezije i umjetnosti općenito.

OROSLAVSKA HAIKU SCENA “Haiku kraj mogile”

Oroslavski hajdini, nakon uspješne haiku sezone na domaćim i stranim natjecanjima, ugostili su u subotu, 30. studenog u Gradskoj knjižnici Oroslavje stotinjak velikih i malih pjesnika iz cijele Hrvatske na finalu literarnog natječaja „Haiku kraj mogile“ 2019. Organizator natječaja bila je Gradska knjižnica Oroslavje, a natječaj je organiziran u partnerstvu s Gradom Oroslavjem, pod pokroviteljstvom Krapinsko-zagorske županije i medjimskim pokroviteljstvom Radja Stubice. Tema natječaja bila je Most.

Organizator je iznimno zadovoljan odazivom pjesnika svih uzrasta: na natječaj je ukupno pristiglo tristočetinjak radova u 5 kategorija, a bilježi se i značajno međunarodno sudjelovanje.

U kategoriji Hajge, 1. do 4. razred osnovne škole, najuspješniji je bio rad učenice Simone Zukanović iz Osnovne škole Novska.

U kategoriji Hajge, 5. do 8. razred osnovne škole, pobedio je odnijela Lara Grbac iz Osnovne škole Vežica, Rijeka.

U kategoriji Haiku, 1. do 4. razred osnovne škole, najbolja je bila Mia Žimet, Osnovna škola Antun Nemčić Gostovinski, Koprivnica, Područna škola Reka.

U kategoriji Haiku, 5. do 8. razred osnovne škole, pobijedio je Aron Margitić, Osnovna škola Vežica, Rijeka.

U kategoriji Haiku, odrasli/standard pobijedila je Karmen Jurčević iz Samobora, u kategoriji odrasli/kajkavski, prva je bila Grozdana Drašković iz Huma na Sutli, dok je u kategoriji Haiku, odrasli/strani autori, najbolji bio Midhat Hrmčić iz Bosne i Hercegovine. U kategoriji Haiku na zadanoj fotografiji među osnovnoškolcima najuspješniji je bio Aron Margitić, a među odraslima Boris Nazansky iz Zagreba.

Kompletni rezultati natječaja, slike i brošura dostupni su u elektronskom obliku na mrežnim stranicama Gradske knjižnice Oroslavje. Najuspješnjim malim i velikim pjesnicima dodijeljene su nagrade, pohvale i priznanja, a Burda Vukelić Rožić dala je presjek cijele sezone i čestitala najuspješnjim hrvatskim autorima na domaćoj i svjetskoj haiku sceni, nakon čega je uslijedilo druženje uz prigodni domjenak. U glazbenom dijelu programa nastupio je Tamburaški trio ŠUDIGO pod mentorskim vodstvom profesora Petra Varge.

KULTURA Orolist br. 39, 2019.

Oroslavska haiku scena

Iako se Oroslavje po broju haidina nikako ne može uspoređivati sa Samoborom ili Rijekom, po učestalosti i kvaliteti objavljenih, pohvaljenih i nagradenih radova oroslavskih haiku pjesnika na domaćoj i međunarodnoj haiku sceni, naš grad nimalo ne zaostaje ni za mnogo većim sredinama, a orosavska „haiku reprezentacija“ ponosno brani boje voljenoga Oroslavlja.

Vladimir Šuk, Gordana Vlašić, Jasmina Burek i Franjo Ordanić redovito se spominju na svim značajnim ovogodišnjim haiku natjecajima i susretima, od kojih se posebno ističe jedan od najstarijih, u Ludbregu, gdje su svo četvoro uvršteni u Haiku zbornik Ludbreg 2019.

Oroslavske haidine, nakon zaslужene ljetne pauze, očekuje i uzbudljiva jesen, od „Moravačkih uskih staza“ u Brodu Moravice, preko „Bučijade“ u Ivanić-Gradu do završetka haiku sezone 2019. na domaćem terenu uz treće izdanje literarno-likovnog natječaja „Haiku kraj mogile“. Natječaj je organiziran u partnerstvu s Gradskom knjižnicom Oroslavje i Gradom Oroslavjem te je raspisan za sve pjesnike, a radovi se primaju do 3. 11. 2019. godine.

ŠIBENIK PORTAL

Ljiljana Dobra i Aljoša Vuković osvojili važna priznanja u Japanu

14. veljače, 2020. 11:09

Šibenski haiku pjesnici, Ljiljana Dobra i Aljoša Vuković osvojili su važna priznanja na prestižnom međunarodnom Soka Matsubara International haiku competition 2020. u Japanu.

Evo i njihovih haikua:

Ljiljana Dobra

djetlić
probudi mir
u borovoj šumi

a woodpecker
waking up the silence
in the pine grove

Aljoša Vuković

umiruće ljeto
samo još borovi šapuću
o jednoj ljubavi

dying Summer
only the pines whispering
about love

HAIKU JE CVIJET - IZLOŽBA

08.12.2019. - 20.12.2019.

mjesto: Split, Galerija Muzeja grada Splita, Diokelcijanova ulica

Izložba "Haiku je cvijet" biti će postavljena od 8. do 20. prosinca 2019. u Galeriji Muzeja grada Splita, u Diokelcijanovoj ulici. Autor radova, Mihovil Rismundo, izložiti će haiku-slike (triptihe) – vizualne interpretacije haiku pjesama.

Postav izložbe čine slike Mihovila Rismonda, vizualne interpretacije pjesama raznih autora, posebno starih haiku majstora čije je pjesme Vladimir Devidé preveo i objavio u knjizi „Japanska haiku poezija i njen kulturnopovijesni okvir“

Ukupno će biti izloženo osam vizualnih interpretacija, osam triptih, odnosno 24 slike.

Haiku slike, haiku triptisi, vizualne interpretacije pjesama starih majstora koje će biti izložene na izložbi dio su ciklusa HAIKU i SLIKA kojeg je autor posvetio sjećanju na Vladimira Devidéa i na njegovu knjigu „Japanska haiku poezija i njen kulturnopovijesni okvir“.

Predgovor za izložbu napisao je g. Guido Quien koji će 8. prosinca, u nedjelju ujutro, u 11:30 sati, na otvorenju izložbe održati kraći govor i predstaviti rade Mihovila Rismonda.

(D.H.F., 22.11.2019)

blizu rasjeda
posve neometano
i dalje Božić

close to the fault
wholly undisturbed
still Christmas

Sonja Kokotović

Hrvati pišu najbolji haiku

night jasmine –
her bloomed soul brings water
to a refugee

Upravo ste pročitali jednu od tri najbolje haiku pjesme na svijetu, a autor joj je - **Goran Gatalica**. Rad je to koji je, u konkurenciji od 1271 haiku rada iz 35 zemalja, dobio nagradu na međunarodnom **Basho-an haiku natječaju u Japanu**. Natječaj se održava od prošle godine, a Goran je i tada bio autor pobjedničkog rada - dovoljno je rečeno.

„**Noćni jasmin** u prvoj liniji predstavlja ljudsku dušu koja se otvara poput noćnog jasmina (čiji se cvjetovi otvaraju noću) i u tom trenutku duša iskazuje humanost svojim postupcima. Metafora davanja vode izbjeglici pokazuje kako naši postupci i prihvatanje drugih ljudi mogu dati toj osobi osjećaj ugode

tijekom teških vremena, kao i nadu za bolju budućnost. Miris cvijeća noćnog jasmina također može predstavljati čistu ljepotu pružanja pomoći ljudima kojima je ona potrebna. Socijalna integracija i prihvatanje vrlo su važni za našu budućnost na ovom planetu”, objasnio je Goran Gatalica svoj rad.

Svaki od članova žirija, koji su činili haiku pjesnikinja **Naoko Fujita** i pjesnici **Akito Arima** i **Kai Hasegawa**, odabralo je jedan ponajbolji rad, kojem je pripala Nagrada Basho, te još deset radova za međunarodne pohvale. Osim nagradenog rada Gorana Gatalice, pohvaljene su mu još tri pjesme, uz radove **Tomislava Maretića** iz Zagreba i **Ivana Gaćine** iz Zadra.

“Haiku na stranom jeziku ne bi trebao biti imitacija ili proširenje japanskog haikua, već bi trebao samostalno egzistirati kao izvrsna poezija koja predstavlja zemlju, narod i jezik. (...) Sreća nije uvijek hraniteljica poezije. U biti, nedaće mogu biti hrana za poeziju. Hrvatski haiku dar je poetskog smisla, probuđena poviještu životnih nedaća”, komentirao je hrvatski uspjeh Kai Hasegawa.

Natječaj organiziraju Koto-ku Zaklada za kulturu i Basho muzej u Tokyu, a ime nosi u čast **Matsua Basha** (1644. – 1694.), najznačajnijega japanskog pjesnika. Više o natječaju pročitajte na web stranici, gdje možete pronaći nagrađene i pohvaljene radove.

Bravo za hrvatske haiku pjesnike!

https://direktно.hr/zivot/kultura/hrvatska-osvojila-vrijedne-nagrade-s-haiku-stihovima-japanu-181965/?fbclid=IwAR3EBA0VBw5JMmDsty-hFBKi82dZRNahN6-_rOjsQ3NMdB8mVcNtow9uOVC
<https://www.jutarnji.hr/kultura/knjizevnost/hrvatski-haiku-nagraden-u-japanu/9959110/?fbclid=IwAR3p4NTlebhmyQywKAzCt0WE4HYT94qZib1MpKUwOMT5ojY6g1GHRfcJ16U>

teletext

t.portal

Iz časopisa SEASHORES

Misli hrvatskih haiđina

Prenosi Nina Kovačić

U časopisu **seashores** (Volume 3, November 2019, izdavač The Fishing Cat Press) objavljene su misli troje hrvatskih haiđina o haiku.

Mnogi će se spotaknuti o kamen haiku; rijetki će ga ponijeti za uzglavlje.

Many will stumble over the stone called haiku; only the rare will make it their pillow.

(Tonči Petrasov Marović)

Ljepota haikua je u njegovoj istinskoći, neposrednosti i posebno u tome što je njime nešto možda već otprije poznato doživljeno na nov način – čišće, snažnije, dublje.

The beauty of haiku is in its genuineness, its immediacy and in particular in its ability to show something already known in a new way, more purely, profoundly and powerfully.

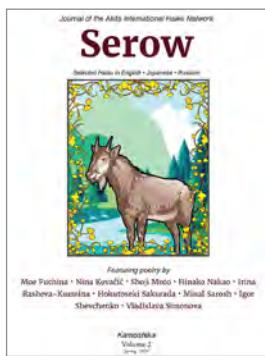
(Vladimir Devidé)

Haiku traži cijelog čovjeka, čistoću duha, jednostavan način življenja i iskrenost sa samim sobom.

Haiku requires the whole person, purity of spirit, a simple way of living and honesty with yourself.

(Đurđa Vukelić Rožić)

Iz časopisa Serow (Vol. 2, Spring 2019)

Tekst objavljen u časopisu Serow koji izdaje Akita International Haiku Network povodom nagrade predsjednika Trgovačke i industrijske komore Akite (Akita Chamber of Commerce and Industry President's Award) za 2018. godinu koju je osvojila Nina Kovačić za haiku na engleskom jeziku na 7. međunarodnom rusko-japanskom natječaju za haiku.

“S ovom kratkom japanskom poetskom formom upoznala sam se u srednjoj školi. Uz to što su me oduševljavali radovi velike četvorice (Basho, Buson, Issa, Shiki), voljela sam čitati radove iz zbirke Manyoshu. Međutim, moji pokušaji pisanja iz toga razdoblja nisu vrijedni spomena. Ključan poticaj na ponovno pisanje haikua bila je knjiga “Japska haiku poezija i

njen kulturno povijesni okvir” najvećeg hrvatskog japanologa i promotora haikua, akademika Vladimira Devidea. On je posijao sjeme koje danas cvate ne samo u Hrvatskoj. Kao što čitatelji Serowa vjerojatno znaju, IAFOR je po njemu nazvao međunarodni natječaj za haiku.

Nakon što sam nekoliko godina učila kako pisati haiku i pokušavala to raditi dobro, od 2012. godine kontinuirano objavljujem rade u kratkim japanskim formama poezije i proze (haiku, senju, tanka, haibun, haiga) u domaćim i inozemnim tiskanim i internetskim časopisima i zbornicima.

Moja formula je: budi koncentriran, otvori sva osjetila, uhvati trenutak i opiši ga u formi haikua! Nakon što je napisan, haiku trebate ponovo iščitavati s nužnom mjerom samokritike. Asketizam tri stiha naglašava važnost i osjetljivost izbora riječi. Stoga, izbacite sve što nije potrebno! Kontinuirano nadogradujte svoj rječnik i vještinu pisanja. I čitajte! Učite od najboljih, ali razvijajte osobni stil! Tražite nove putove i potičite kreativnost kako biste izbjegnuli autoplagiranje! Za osobu, poput mene, koja obavlja uredski posao u punom radnom vremenu, teško se može kazati da živi haiku. Ali, haiku je moja oaza mira, put prema novoj dimenziji izražavanja osobnosti i kreativnosti u zreloj dobi života.

Budući da nisam izvorni govornik engleskog jezika, suočila sam se s problemom prijevoda mojih radova. Srećom, gđa Đurđa Vukelić Rožić, koja je postala vodeća osoba hrvatskog haikua nakon smrti akademika Devidea, ljubazno je prihvatile da ih prevodi. Njezini savjeti i sugestije od ogromne su važnosti za razvitak mog haikua. Usuđujem se kazati da ona nije samo prevoditelj mojih radova već i moja učiteljica.

Haikui su mi nagrađivani i pohvaljivani na natječajima u Hrvatskoj i inozemstvu. Godine 2016. objavila sam knjigu Proljetni čaj i posvetila je roditeljima. Otac mi je usadio predanost učenju, prirodi i sportu, a majka me naučila uvažavati književnost. **Nagrada predsjednika Trgovačke i industrijske komore Akite (Akita Chamber of Commerce and Industry President's Award) za 2018.** godinu predstavlja snažan vjetar u jedra moje haiku-lađe. Zajedno s **prvom nagradom osvojenom na natječaju Međunarodnog haiku udruženja (Haiku International Association) za 2018. godinu** motivira me da još predanije radim i razvijam svoj svijet haikua.”

večer na molu
kroz ribarske priče
mrmore valovi

波止場のたそがれ
漁師の話を終わりまで聞いて
波がつぶやいている

*twilight on the quay
waves are murmuring through
fisherman's tales*

I was first acquainted with Japanese short poetry forms in secondary school. Aside from being fascinated by the works of the “big four” (Basho, Buson, Issa, Shiki), I also liked reading poems from the Manyoshu collection. However, my attempts to write haiku in that period are not worth mentioning. The crucial influence that triggered my return to writing was the book “Japanese Haiku Poetry and Its Cultural-Historical Framework” by the greatest Croatian japanologist and promoter of haiku, the late Vladimir Devidé. He planted the haiku seeds which bloom nowadays, and not only in Croatia. As the Serow readers probably know, IAFOR named its International Haiku Award after him. After a few years of learning how to write and attempting to do it well, I have been publishing my works of short Japanese poetry and prose (haiku, senryu, tanka, haibun, haiga) since 2012 continuously, in both national and international print and online magazines and collections.

My formula is: concentrate, open all the senses, catch the moment and describe it in the form of haiku! Once it has been written, haiku should be read again with an appropriate dose of self-criticism. The three lines' asceticism highlights the significance and sensitivity of the words to be chosen. So, leave out unnecessary ones! Continuously develop your vocabulary and writing skills! And read! Learn from the best, but develop your own style! Investigate new ways and stimulate your creativity to avoid self-plagiarism! For me, who has a full time office job, it is quite pretentious to say that I live haiku. However, haiku is the tranquility oasis for me, a way to find a new dimension of expressing my personality and creativity at a mature age.

As I am not a native English speaker, I had faced the problem of my works' translation. Fortunately Mrs. Đurđa Vukelić Rožić, who has become the leading person of Croatian haiku since academic Devidé left us, kindly accepted to translate my works into English. Her advice and suggestions are of utmost importance for my haiku evolution. I dare to say that she is not just a translator of my works, but she is my master, as well.

Some of my haiku have won awards in both Croatian and international contests. I published a book of haiku "A Spring Tea" in 2016 and dedicated it to my parents. My father instilled in me the dedication to learning, to nature and sport, while my mother taught me to respect literature. The **2018 Akita Chamber of Commerce and Industry President's Award** is strong blow of a wind into the sails of my haiku ship. Together with the **Haiku International Association Winning Prize for 2018**, it motivates me to work harder and to learn more while developing my own haiku world.

ranom zorom
zasjeli bijeli gosti -
zimska idila

ranom zorom
zasjeli bijeli gosti –
zimska idila

early in the morning
white guests seated –
winter idyll

Dinko Sule

Home / THF Haiga Galleries / Photo Haiku of Franjo Ordanić and Sandra Šamec

PHOTO HAIKU OF FRANJO ORDANIĆ AND SANDRA ŠAMEC

https://www.thehaikufoundation.org/thf-haiga-galleries/haiga-of-ordanic-samec/?fbclid=IwAR09J-6fadfYkPbNKLq_VTPHQ6MrQwwyhJaYwcuctNHnKN1iIMRrD6dTFrM

The Haiku Foundation honors the work of contemporary masters of the dual art of haiga: visual image wedded to haiku. This month's featured artists are **Franjo Ordanić** and **Sandra Šamec**.

Franjo Ordanić was born in 1973 in Laupheim, West Germany and moved to Croatia in 1984. He graduated from Zagreb's Faculty of Traffic Engineering, having a Master's degree in technical profession. In his business career he has taken part in construction,

expansion and management of several renowned domestic and international companies. To the readers he presented himself for the first time with the haiku collection *The Scream of the Bearded Eagles*, published by the Library of the town of Oroslavje, co-operated with with Vladimir Šuk. He is a man of many interests, including culture, sports and the arts. He has founded and organized a number of cultural entities in his county. Among others he organizes an annual meeting of the haiku poets in Oroslavje with a contest in Croatian and Kajkavian (a local dialect). He paints. "All inclusive" and "tu doma sem taki" are the titles of his haiga exhibition in co-authorship with Ms. Sandra Šamec, the photographer. He has written haiku for several years.

Sandra Šamec, born in 1986 in Zabok, has lived in Oroslavje since 1996. She graduated from Zagreb's Faculty of Humanities and Social Sciences with Master's degrees in Library and Information Science and Russian Language and Literature. As a graduate she took an internship with the Library of Oroslavje, where she currently holds the position of Principal Librarian. After graduation she became seriously involved with photography while traveling overseas in the United States, Canada, Thailand, Cambodia, China and Philippines. She is a member of the Mountaineer Association of Zlatar Bistrica. On her hiking expeditions she finds motivation and inspiration for creating art photography.

Franjo Ordanić rođen je 1973. godine u Laupheimu u Njemačkoj, a 1984. seli u Hrvatsku. Diplomirao je na Fakultetu prometnih znanosti na Sveučilištu u Zagrebu. Magistar je tehničke struke.

U poslovnoj karijeri sudjelovao je u izgradnji, širenju i vođenju nekoliko renomiranih domaćih i međunarodnih kompanija.

Čitateljima se po prvi put predstavio u zbirci haiku poezije „Kliktaj bradatih orlova“ u izdanju Gradske knjižnice Oroslavje koju objavljuje u tandemu s pjesnikom Vladimirom Šukom.

Čovjek je mnogih interesa, uključujući kulturu, sport i umjetnost. Osnovao je i organizirao brojne kulturne manifestacije u svojoj županiji. Između ostalog organizira godišnji susret pjesnika haikua u Oroslavju s natjecanjem na hrvatskom i kajkavskom jeziku. Bavi se slikarstvom. "All inclusive" i "tu doma sem taki" naslovi su njegovih izložbi hajga u koautorstvu s fotografkinjom Sandrom Šamec. Već nekoliko godina piše haiku.

Sandra Šamec rođena je 1986. u Zaboku, a živi u Oroslavju od 1996. U Zagrebu je diplomirala bibliotekarstvo na Odsjeku za informacijske znanosti i prevoditeljski smjer za ruski jezik na Odsjeku za istočnoslavenske jezike i književnosti. Po završetku studija započinje stručno osposobljavanje u Gradskoj knjižnici Oroslavje u kojoj danas radi kao ravnateljica. Fotografijom se intenzivnije počinje baviti nakon završetka studija kada napokon pronalazi dovoljno vremena za putovanja izvan Europe. Posjećuje nekoliko velikih gradova Sjedinjenih Američkih Država, Kanade, Tajlanda, Kambodže, Kine i Filipina.

Članica je planinarskog društva "Javor" iz Zlatar Bistrice. Na svojim planinarskim ekspedicijama nalazi motivaciju i inspiraciju za stvaranje umjetničke fotografije.

ZBIRKE IZ HRVATSKE / NEW HAIKU COLLECTIONS PUBLISHED IN CROATIA

Aljoša Vuković: *HAIKU IZ MOJE KALE*, Šibenik 2019., ISBN 978-953-7242-93-0

cvrčak –	a cricket
za domaće i furešte	the same song for
ista pisma	the natives and tourists
prazna keba –	an empty cage –
dva gardelinia	a couple of goldfinches
opet skupa	together again

posli litnje kiše
sunce srče
lokvu ispred kuće

after Summer's rain
the sun sipping a puddle
in front of the house

zamukla pisma –
kraj konobe
samo bura pušta glas

end of a song –
only the Bora heard
nearby the tavern

karta svita –
u ledenu Rusiju
sletija komarac

map of the world –
a mosquito landed
in icy Russia

Badnjak –
i vjernike i nevjernike
ujedinija bakalar

Christmas Eve –
the cod fish united the believers
and not unfaithfull

tronguzalica
uvik na istom mistu
samo mene nema

a swing
always on the same place
without me

muzika na radiju –
cvrnčak ispod ponistre
krivo vata tercu

music on the radio –
a cricket under the window
accompanies an off key triplet

lizalica –
na punom misecu
dičji prst

lollipop –
on the full moon
the child's finger

Sanja Petrov Vlahović: Zeleno nebo / Green Sky

Ogranak Matice hrvatske u Bujama, 2019.

Proletni vjetar
pregaženom leptiru
pokreće krila.

The Spring wind
is moving the run over
butterfly's wings.

Proljetni pljusak
za tren oka popravio
neuspjelu frizuru.

Spring shower
repaired my frizzy hairdo
in a moment.

Tražeći kost
šareno poljsko cvijeće
ugazio pas.

In search of its bone
a dog wades through
colourful flowers.

Brišući znoj
otjerao komarce
umorni ribar.

Wiping off his sweat
a tired fisherman repelled
the mosquitoes.

Kukuruzna polja
borove krošnje
zeleno nebo.

Fields of corn
the pine trees
green sky.

Jesenji sumrak.
Magla briše granicu
neba i zemlje.

Autumn twilight.
The fog erases the line
of the sea and sky.

Seoba ptica.
I moj bicikl
leti brže.

Migrating birds.
Even my bicycle
flies faster.

Planinski vjetar
povija mlada stabla
i moja leđa.

Mountain wind
bending young trees
and my back.

Dječji smijeh
polako otapa
zamrznuto jezero.

The child's laughter
slowly melting
a frozen lake.

Bolesna djevojčica
injekciju daje
plišanom medi.

An ill little girl
giving an injection
to her teddy bear.

starless nights –
the cricket's song expands
the universe

noći bez zvijezda –
glasanje cvrčaka širi
svemir

Cristina Angelescu

IZ KNJIGA / FROM THE BOOKS

Kratka priča

Katarina Brkić: STARE CURE I DOVICE

2. veljače 2014.

Nekoje su stare cure i dovice veseleše nek bi smele biti.

Jesu, jesu. Gledim je več tri dana za redom malo bolše. A vidla sem ja to i prede. Sem se i onda čudila. Kak idem stareša, se se menje čudim onomu kej vidim i kej čujem. Ove sem zadne dan imela priliku gledeti. Jes i rajneše, ali nikat ovak na vrpe. Baš su se zaredale zabave: novinarski bal f Sisku, pa večer domače *hajku* pesmi, pa zabava na Josekovu. To vam je Osekovo. Selo spot autoceste, spot Popovače. Samo kej mlajši koji vu nem živiju ni ne znaju da živiju v Josekovu.

F Sisku smo se nagledeli i lepe mlade cur, i one koje imaju već dost prek trideset let pa su stare cure, a da toga ni ne znaju. I točno vidiš koja misli da je mlada, a koja misli da više ne. One kej misliju da su mlade se lepo oblečeju, morti malo kratko i morti pretesne tajice imaju, ali nim se to i šika. One kej misliju da više nesu mlade se i preveč kratko oblečeju i prešaro, kak se udane žene nebi. Nebi jim dali muži. Za takove mam pomisliti da su stare cure.

Na Popovače je bila večer domače *hajku* pesmi, če to opče more biti pravo kat su takve pesme nastale v Japanu. Kej mi imamo ž nihovimi sklopljenimi rukami za se kej delaju i kej imamo z onem kej nim je v glave.

A zgledi da imamo. Mi smo jako sposoben narot. Kat bi jim preveli na nihof jezik koju našu *hajku* pesmu, mi se vidi da oni nebi ni znali da to ne neko nihof napisal. Dobro, na Popovače nes šacala koje bi mogle biti stare cure, koje dovice, kat se ne ni tancalo ni juškalo. Se su žene bile lepo oblečene, i se su gledele *hajku* slike i *hajku* pesme prikvačene po zidima. I niko se ne preveč smejal, nek se je lepo i pametno pripovedalo, i pleskalo, i si su se nameščali da je slikari čim lepše uvatiju. Pesme su bile lepe, samo kej se ne moglo mam znati o čemu pišeju, nek su nam rekli da se takove pesme čitaju dvaput. Dobro su se to Japanci zmislili. Ni oni neznaju otšuba reči kej bi šteli. I zbilam, kat pesmu čuješ dvaput, ti se čini da ju razmeš. Mene su bile jako lepe one f kojima je pisalo da brda visiju, a visele su grane vrbi, pa onda ona da crna krava z belem mlekom trucera, pa da krava na roge debelu meglu nabada, pa da se telek pospano vleče za kravami, a ja sem rekla da smo se i mi ko te telek vlekli rano v jutro za kravami na pašu. Najlepša mi je bila ona pesma da kat ide voz sena, črešna kraj puta svoju belu kiklu zadigne. Morete to i sami videti. Voz sena bi je malo odzdol postrugal z gran belo cvetje, pa črešna sama malo grajne podigne. Samo mi je bilo žal da one mlade cure oko mene nesu razmele tu pesmu. Ni kej je kikla, niti su si mogle zamisliti kak si to črešna sama grajne podigne. Sem je pitala. I malo jim to z rečmi naslikala. Ne znam jeli bilo ot koristi.

Snočka je na Josekovu bila i priredba koja se zove nekak ovak – *Budučnost na rubu močvare*. Ne v blatu, nek na rubu naše močvare Lonskoga pola. Bilo je učejnakof koji su ludima pokazali kej sega ima dole v našemu polu, koda mi ne znamo još više toga. Ali nek samo ludi delaju, naj se i oni nečemu nafčiju. I naj več jemput sopreju tomu turizmu ta tulika vrata o kojem več dugo pripovedaju, a niš se popraf ne veli ni ne napravi. Valda zato kej oni koji pripovedaju nemaju novac, a oni koji držiju nofce misliju da je treba dati za neke drugoga. A ne za naše tičice i divle i pitome svijne raniti, i napraviti cestu čez Repušnicu za sela polek Save, kej bi mogli iti sim k rodbine i na posel delat. I kej mladi koji još moreju imeti decu nebi pobegli s te sel nekam, de se more živeti. Tam dole je i Čigoč, evropsko selo rodi, i rodi je puno, al od dece niš. Ste vidli da su nekoje narodne izreke, kak je ona da rode nosiju decu, ludi samo tak zmislili, i još su i znali da pripovedaju bedastoče. Tak. A na te se je priredbe na Josekovu tancalo u rubača i popevalo i sviralo na tamburice. Čak su imeli i bajs. One čovek z Slavonije je za bajs bil malo premali, pa se je siromak moral napret nagnuti da bi žice dosegnul. Samo sem nega gledela kak se negde bogec muči. I kat buju več jemput gotove te žene u lepemi rubača, kej se zibleju sim tam, i malo skačeju v zrak i juškaju.

Na nega ne niko mislil, a on morti samo šuti, neče reči da mu je teško, da bi opet mogel žnimi iti.

I na sem tem mestima, kej sem prepoznala stare cure i mlade dovice, a kej sem si tak mislila po niovomu držajnu da bi to mogle biti. Znam da je ludi poprek glediju. A ja sem si mislila, pa kej sat, nesu one za se to krive. Nekoju je dečko ostavil, nekoja ne nega štela kat je valda bil malo šumasti, znate, kam ga deneš tam je, a sam se nezna pomeknuti. Kej če takof bogec lepe cure koja samo z jočmi šara i išče čim bolšega. A oni stišneni si moraju iskati sebe para – cure koje nesu baš ni lepe ni bogate, pa se jemput valda, kat več budu skup, budu imeli i rada. A dovice... nesu one navek krive kej im je muš imel slabo srce, ili ga je neke drugo potrefilo. Tak treba gledeti. Nek se i jene i druge veseliju i tancaju dok moreju i dok to nikomu ne škodi. Valda ne škodi. A, pak, nikat ne znaš jel se je vujne ko zagledel... pa mu je teško gledeti je takove, dok za nega ne mariju. Je čovek bogec, kak got okreneš. Pak, dok to glediš ti dojde na misel da nemre čovek ze strane rešiti takove stvari. Morti more samo malo pripomoči. Malo pogurnuti takove cure i dovice k kojemu mrtvomu puhalu, i malo ga podučiti. Najviše toga se reši samo otsebe. Ko za neke je, je, ko ne, nemora ni biti, pa naj bu sam. Kat mu dojde do grla, kat ga uvatiju godine, onda se malo predrmaju i dojdeju k sebe, pa i čuda narediju. Odjemput im dojde, pa kej onda kej je ta i ta imela nekoga, pa morti je imel i on, ali sat bi bilo dost – i ideju napret več jemput si zeti onoga kojega ili koju več dugo glediju. I tak je onda najbolše za se.

Samo, kej je, je, za reči je da su te stare cure i malo preveč vesele, i prekratke kikle imaju, i pretenke tregare po letu, i preveč šare špangic na glave, se ono kej se ni mladima baš ne šika, one na se metneju. A dovice? Znaju one sirote jako dobro da nebi baš trebale biti vesele i tak jako se vrteći dok tancaju s kojem mlajšem kojega si nekat i same zebereju za tancajne, a ti mlajši si pak misliju, pa kej, kat ga oče dovica, onda valda neke i vredi. I tak više nemreš znati jeli neke dobro jeli ne. Lako ti je ze strane gledeti i misliti si svoje i nasmejati se če neko na nihof račun kej veli.

I rečite, jeli ne grdo kej sem govorila – stare cure. Je, i malo mi je teško zato. Nikat nebi mislila da bi ja neke tak grdoga mogla govoriti. A jesem.

manje poznate riječi:

dovice – udovice

rajneše – prije

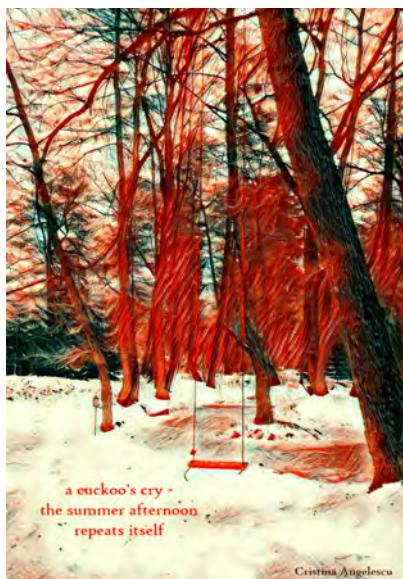
vu vrpe – u cijelini

cur – djevojaka

šika – pristaje
narot – narod
šacati – pogledavati, ogledavati
juškati – jujuškati, podvriskivati
uvatiti – uhvatiti; snimiti
otšuba – od prve
kikla – haljina
učejnak; učejnakof – znanstvenik, znanstvenici
nafčiti – naučiti
rubača – košulja; narodna nošnja
potrefiti – dogoditi; pogoditi
šika – pristaje

SUMMARY

Writer and poetess Katarina Brkić writes about her observations of the Haiku Recital held in the Town Library of Popovača. The guests were haiku poets who live in the region of Moslavina, Croatia. Mrs Brkić gives a humorous view of the public who encounter haiku at the recital and visit the haiga exhibition for the first time. The story was published in her book of short stories and poetry in the Kajkavian dialect.

a cockoo's cry –
the summer afternoon
repeats itself

zov kukavice –
ponavlja se
ljetno poslijepodne

Cristina Angelescu

HRVATSKI PJESNICI NA NATJEČAJIMA U SVIJETU THE CROATIAN HAIJINS AT THE WORLD CONTESTS

Pripremio Goran Gatalica

The 24th International “Kusamakura” Haiku Competition, Japan 2019

Second Prize / Druga nagrada: *Dejan Pavlinović, Pula*

empty battlefield
the soldiers still aligned
in the mounds

prazno bojište
vojnici i dalje postrojeni
u humcima

The 73rd Basho Memorial English Haiku Contest, Japan 2019

Izabrao Hidetake Kawaraji

Honorable mention / Pohvala: *Aljoša Vuković, Šibenik*

fountain –
sunshine spilled
over a pigeon’s feathers

fontana –
na golubovom perju
razliveno sunce

Mt. Fuji Tanka Awards, Japan 2020

Award / Nagrada: *Kristina Kroupa, Sv. Nedelja*

the mountain breeze
sweeps fresh blue
into my hands
frost
emerges on the eyelashes

planinski povjetarac
pomeće plavetnu svježinu
u moje ruke
inje
obrasta trepavice

World Haiku Review, 2019

Neo Classical - Very traditional haiku / Tradicionalan haiku:

Honourable Mention / Pohvala: *Nina Kovačić, Zagreb*

sunless day	bezsunčan dan
goat melts frosted shoots	koza jezikom topi
with its tongue	inje s mladica

Zatsuei - Haiku of Merit / Vrli haikui:

Nina Kovačić, Zagreb

cold sunlight	zubato sunce
honeys tea tastes soapy	sapunast okus čaja
in my sore throat	u bolnom grlu

Ivan Gaćina, Zadar

spring dew...	proljetna rosa...
a wind arranges	vjetar raspoređuje
the rainbow colors	dugine boje

Shintai – New style haiku / Moderan haiku:

Zatsuei – Haiku of Merit / Vrli haiku: Ljiljana Dobra, Šibenik

calm river	mirna rijeka
a shepherd and a flock drink	pastir i stado piju
water and clouds	vodu i oblake

Tomislav Maretić, Zagreb

a yellow oak leaf —	straničnik u knjizi
the bookmark from	neke davne jeseni —
an ancient autumn	žuti hrastov list

Franjo Ordanić, Oroslavje

good night story –
a steam engine pulls
my dreams

priča za laku noć
parna lokomotiva vuče
moje snove

Vanguard – Most radical haiku / Ekstremna haiku:

Pohvala / Honourable Mention: Goran Gatalica, Zagreb

moonless night –
across the kicking waves
her scattered ash

noć bez mjeseca –
preko udaranja valova
njezin raspršeni pepeo

Zatsuei – Haiku of Merit / Vrli haiku: Đurđa Vukelić Rožić, Ivanić-Grad

old wooden fence
the gourd and grape vine
travel together

stara drvena ograda
tikvica i vinova loza
putuju zajedno

The 9th Polish International Haiku Competition 2019

Pohvala / Commended: Nikola Đuretić, Zagreb

winter evening
every snow flake adding
its share of silence

zimska večer
svaka pahulja doda
svoj dio tištine

**The 21st HIA (Haiku International Association) Haiku Contest, Japan
2020**

**Pohvala / Commended: Željko Funda, Varaždin, Selected by Toru
Kiuchi**

sunflower field
is it real that each of them
is looking at me?

polje suncokreta
gleda li me zaista
svaki od njih?

Fifth Annual Sonic Boom senryu contest, 2019

Treća nagrada / Third Prize: Sanela Pliško, Pula

It's over	gotovo je
you never	nikad mi ne dopuštaš
let me fini	završ

Third place:

The first thing that struck me about this senryu was how, despite its first words being “it’s over,” it can create an endless loop. That is exactly how it can feel to be around someone who constantly talks over you, interrupts, or shuts you down.

L1 lets us know from the start that the narrator is putting a stop to something, L2 is a hint of the beginning of the end, and L3 drives home the point, while leaving us hanging just a bit with “fini.” If we read “fini” as a cut-off of “finish,” it brings the senryu to an end, just as the narrator is doing with this relationship. That said, L3’s “fini” could also be interpreted as *fini*, French for “finished.” If read that way, with a natural pause between “me” and “fini,” it takes us right back up into L1, creating a potentially unending loop of this disruptive tactic.

it's over / you never / let me . . .fini / it's over / you never / let me ...

In some cases, this behavior might just be an annoying habit someone has, but the narrator is telling us that, in this case, it is enough to cut this person off. This makes it feel like there is more to the story. Oftentimes, the type of person who employs such methods will not take “it’s over” or “no” as an answer (they are clearly not listening), and the cycle becomes even more difficult to break due to intimidation or even violence. This potential to continue the cycle within the senryu and the contrast of the fragment and phrase are reflective of this.

It is important that there is a choice in the reading of this poem as either unending or as something that is halted. It reinforces the idea that we have the ability to stop abusive behaviors and relationships, despite how difficult it might be—that there is hope.

it's over / you never / let me ... fini / it's over / you never / let me ...

Prvo što me iznenadilo u ovom senrju je kako, unatoč prvom stihu „gotovo je“, ovaj senru ipak stvara beskrajni krug u čitatelja. To je točno onaj osjećaj koji nastaje kada ste u blizini nekog tko vam neprestano govori, upada u riječ ili jednostavno, gasi vas.

Od samog početka pjesme, prvi stih daje nam na znanje da autorica stavlja točku na nešto. Kraj. Drugi stih daje nagovještaj završetka a treći nas dovodi do onog bitnog, da bi nas odmah nakon toga ostavio u očekivanju otvorenih usta sa onim „završ.“ Na engleskom jeziku, „fini“ u trećem stihu može se prevesti kao *fini* (završen na francuskom). Ukoliko se iščitava na taj način, s prirodnom pauzom između „me“ i „fini“, vođeni smo na početak prvog stiha, pa se tako kreira beskrajna petlja ove nestašne taktike.

it's over / you never / let me . . . fini / it's over / you never / let me . . .

U nekim slučajevima, ovakvo ponašanje može biti uznemiravajuća navika, a autorica nam govori, u tom slučaju, dovoljno je prekinuti s tom osobom. Senru daje osjećaj da je priča daleko veća. Često, osoba koja upotrebljava takve metode neće prihvati „gotovo je“ ili „ne“ kao odgovor (jer ne sluša), i sve je napornije prekinuti začarani krug zbog zastrašivanja ili čak fizičkog zlostavljanja. To odražava mogućnost nastavka ovog kruga u okviru senrja.

Važno je da postoji izbor, način na koji ćemo iščitavati ovaj senru, kao pjesmu bez kraja ili kao nešto što je zaustavljeno. Pojačava se ideja da imamo mogućnost zaustaviti uvredljivo ponašanje i odnose unatoč poteškoćama koje mogu nastati – postoji neda.

gotovo je / nikad mi ne dopuštaš / završ

21. Haiku natječaj Apokalipsa, Slovenija / Slovenia 2019

1st Prize / Prva nagrada: *Đurđa Vukelić Rožić, Ivanić-Grad*

bezvjetrica –
u paučini pod trešnjom
mandala

windless day –
in a cobweb under the cherry
a mandala

brezvetrje –
v pajčevini pod češnjo
mandala

Haiku od svega četiri riječi odmah nas prožme (obuzme), takne nas, kako i priliči za iskreno doživljen haiku trenutak, koji ima sposobnost prijeći iz slike odnosno skice u kontemplaciju.

Našli smo se ispod cvatuće trešnje okruženi ugodnim mirisima i zujanjem pčela. Odjednom spazimo lebdeće latice, iako je bezvjetrica. Poneke još sasvim bijele, nekoliko već sivo ocvalih. Posute su žuto zlatnim prahom. Paučina nije više samo paukov dom. Vodi nas i omogućuje ulazak u višu stvarnost...

Mandala je trud dugog ustrajnog rada, svejedno je li izrađena od pijeska ili iz vlastitog tijela, kao što pauk izlučuje nit iz koje tka paučinu. U biti svaki čovjek sastavlja svoju vlastitu mandalu, kao što najbolje zna i umije i upotrebljava vedre ili tamne boje. Ponekad to radimo s puno volje i entuzijazma, ponekad samo iz ustrajnosti, jer se nalazimo u ovom vremenu i prostoru.

Mandala je simbol, koji može predstavljati svaku religiju, svaku osobu, svako biće. Mandala je raskošan prikaz kruga, koji se rasprostire oko središta; svaki najmanji dio ima opet svoje središte, pa tako mandala označuje čitav svemir od beskonačnog malenog do beskonačnog velikog, od atoma do galaksije.

Nevjerojatna je i snaga haikua i pronicljivost pjesnikinje, koja nam je sa odabranim riječima omogućila, da i mi sebe osjetimo, kao dio svega stvorenoga: ponekad smo sasvim sićušni poput zrna peluda ili latice na paučini, nježni, krhki, prolazni, drug puta neizmjerivi poput svemira....

Silva Trstenjak

Pohvaljeni haikui abecednim redom:

Mihovila Čeperić-Biljan, Rijeka

naizmjencično	alternately
ponoć sa zvonika	the midnight from the belfry
i čuk	and an owl

menjavata se
polnoč iz zvonika
in čuk

Đurđa Vukelić Rožić, Ivanić-Grad

sve bliže stropu
sve dalje od mog dlana
polica s knjigama

closer to the ceiling
farther from my palm
that top bookshelf

vse bliže stropu
vse dlje od moje dlani
knjižna polica

Izbor haikua (abecednim redom autora)

Mihovila Čeperić-Biljan, Rijeka

novi kalendar –
o, kako godi tihost
još jednog jutra

a new calendar –
how pleasurable silence
of another morning

nov koledar –
o, kako godi tišina
še enega jutra

Ljiljana Dobra, Šibenik

sa starog panja
pauk ukrao mustru
za svoju mrežu

sa starog panja
the spider stole the pattern
for his network

s starega štora
je pajek ukradel vzorec
za svojo mrežo

Nevenka Erman, Žminj

Kao nalet vjetra
unuci rastjerali
moju samoću.

Like a gust of wind
grandchildren dispelled
my loneliness.

Kot sunek vетра
so vnuki razgnali
mojo samoto.

Željko Funda, Varaždin

suncanje
kap mora se isparava
u njenom pupku

sunbathing
a drop of sea is evaporating
in her navel

sončenje
morska kaplja izpareva
v njenem popku

Danijela Grbelja, Šibenik

strpljiv fotograf –
golubovi opet bježe
iz kadra

patient photographer –
the pigeons run away
from the frame

potrpežljiv fotograf –
golobi že spet bežijo
iz kadra

Vilma Knežević, Viškovo

oblak peludi
sletio s cedra
sa loptom

cloud of pollen
landed from the cedar
with the ball

oblak peloda
se je vsul s cedre
skupaj z žogo

Nina Kovačić, Zagreb

budeći se
nakon operacije ...
prvi snijeg

waking up
after my surgery...
the first snow

zbujam se
po operaciji ...
prvi sneg

sati posjeta ...
u bolnici miriše
mamina štrudla

ure obiskov ...
v bolnišnici diši
mamin zavitek

visiting hours
my mother's strudel smells
in hospital

Evica Kraljić, Nova Gradiška

u dnevnoj sobi
tišina vrišti
nema djece

v dnevni sobi
kriči tišina
ni otrok

in the living room
silence is screaming
no children

Štefanija Ludvig, Dubravica

siromaštvo
još ga uvijek čuvam
u svom srcu

revščina
še vedno jo hranim
v svojem srcu

poverty
I still keep it
in my heart

Vladimir Ludvig, Dubravica

suton
na utrci konja sjene
stigle prve

dusk
in the horse race
shadows came first

sončni zahod
na konjski dirki so sence
prispele prve

Boris Nazansky, Zagreb

na prozorima
lome se kišne kapi
sat kuca kroz noć

on the windows
the raindrops are breaking
the clock ticks through the night

na oknih
se lomijo dežne kaplje
ura bije skoz noć

Aljoša Vuković, Šibenik

stogovi sijena u polju –
moja obitelj
ponovno na okupu

haystacks in the field –
my family
back together

stogi sena na polju —
moja družina je
spet vsa zbrana

2nd Basho-an International English Haiku Competition, Basho Musem, Tokyo 2020.

Primljena su 1271 haikua iz 35 zemalja. Natječaj su sudili: g. Akito Arima, g. Kai Hasegawa, gđa Naoko Fujita. Svaki član prosudbene komisije odabralo je jedan haiku za „Bashō-an Award“ / Nagradu Bashō i 10 haikua „Winners“ u kategoriji Pohvala / Honourable Mention.

Choice / Odabir: g. Akito Arima

Pohvala / Honorable Mention: Goran Gatalica, Zagreb

overgrown forest –
innocence of robin's song
in twilight

zarasla šuma –
nevinost crvendaćeve pjesme
u sumraku

Pohvala / Honorable Mention: Ivan Gaćina, Zadar

Christmas Eve...

the small village crowned
by a starry sky

Božićna večer...

seoce okrunjeno
zvjezdanim nebom

Odabir: g. Kai Hasegawa

Nagrada Bashō / Bashō-an Award: Goran Gatalica, Zagreb

night jasmine –

her bloomed soul brings water
to a refugee

noćni jasmin –

njena procvala duša nosi
vodu izbjeglici

Pohvala / Honorable Mention: Tomislav Maretić, Zagreb

the robin

singing in the autumn wind
has no regrets

crvendač pjeva

na jesenskome vjetru
ne žaleć ni za čim

Odabir: gđa Naoko Fujita

Pohvala / Honorable Mention: Goran Gatalica, Zagreb

winter festival –

a young sax player releases
his solitude

zimski festival –

mladi saksofonist oslobađa
svoju samoću

Pohvala / Honorable Mention: Goran Gatalica, Zagreb

sunlight on the clock –

resting at the edge of grave
a butterfly

sunčeva svjetlost na satu –

odmarajući se na rubu groba
leptir

Sharpening the Green Pencil, Romania 2020

Prva nagrada / First prize: *Sanela Pliško, Pula*

diagnosis...

how easily we become
autumn leaves

dijagnoza...

kako lako postajemo
jesenje lišće

Revista HAIKU Contest, Bucharest, Romania 2020

Prva nagrada / First prize: *Katica Badovinac, Zagreb*

One flying soft snowflake
suddenly became a tear
on the child's warm face.

Leteća nježna pahulja
iznenada postala suza
na topлом licu djeteta.

Druga nagrada / Second prize: *Boris Nazansky, Zagreb*

Self isolation...
from nowhere - cherry petal
on my balcony

Samoizolacija...
niotkuda – latica trešnje
na mom balkonu

Pohvala / Honorable Mention: *Aljoša Vuković, Šibenik*

the swing
always remains in the same place
but I'm not there

ljuljačka
uvijek na istom mjestu
samo mene nema

Golden Triangle Haiku Contest, Washington, USA 2020

Izabrani radovi/ Selected works:

Tomislav Maretić, Zagreb

a change of season –
floral dresses stroll
down the street

izmjena sezona –
niz ulicu šeću se
cvjetne haljine

sultry evening
full moon cooling
in the fountain

sparna večer
puni mjesec hladi se
usred fontane

Đurdica Zrinščak-Družinec, Stubičke Toplice

capital city
the coat of arms
made of flowers

glavni grad
grb izrađen
od cvijeća

The 3rd Santoka International Haiga Contest, Serbia 2020

HAIKU

Visoko pohvaljeni rad / Highly commended: Nela Augustić, Zagreb

In late autumn
all I hear is a crow's caw.
The sun is gone.

U kasnu jesen
čujem samo graktaj vrane.
Sunca više nema.

HAIGA

Visoko pohvaljeni rad / Highly commended:

Franjo Ordanić, haiku; Sandra Šamec fotografija, Oroslavje

wings flapping
just a little hint of what
tomorrow brings

lepet krila
tek naznaka onoga
što donosi sutra

21. Melničke večeri poezije, Bugarska 2020.

Prva nagrada / First prize: Goran Gatalica, Zagreb

melacholy –
a gravedigger burns the leaves
on a country road

melankolija –
grobar spaljuje lišće
na seoskoj cesti

Pohvala / Honorable mention: Ivan Gaćina, Zadar

sky after rain...	nebo nakon kiše...
spilled stars	razlivene zvijezde
in the eyes of a horse	u očima konja

Soka Matsubara International Haiku Competition, Japan 2019

OUTSTANDING HAIKU / ISTAKNUTI HAIKUI

Izabrao Kai Hasegawa

Aljoša Vuković, Šibenik

dying summer	umiruće ljeto
only the pine trees whisper	samo još borovi šapuću
about one love	o jednoj ljubavi

Nina Kovačić, Zagreb

pine tree needles	iglice bora
supporting a leaden	podupire olovni
cumulonimbus	kumulonimbus

Izabrao David Burleigh

Ivan Gaćina, Zadar

pine woods...	borova šuma...
an owl arranges	sova raspoređuje
the rhythm of the night	ritam noći

HONORABLE MENTIONS / POHVALE

Choice / Po izboru Kai Hasegawa i David Burleigh

Goran Gatalica, Zagreb

visiting Nagasaki –	posjet Nagasakiju –
my granddaughter asks	moja unuka pita
how stars are born	kako se rađaju zvijezde

Izabralo Kai Hasegawa

Ljiljana Dobra, Šibenik

woodpecker
woke up peace
in the pine grove

djetlić
probudio mir
u borovoј šumi

Ivan Gaćina, Zadar

late spring...
in the pine treetop birds
peck at the moon

torn net...
a fisherman pulls out threads
of the night silence

kasno proljeće...
ptice u krošnji bora
kljucaju mjesec

strgana mreža...
ribar izvlači niti
noćne tištine

Choice / Izabralo David Burleigh

Željko Funda, Varaždin

gusts of wind
a snowman getting pierced
by pine needles

zapusi vjetra
iglice bora buše
snjegovića

First VSANA (Viewing Stone Association of North America) Haiku Contest, 2020

Commended haiku/ pohvaljeni haikui:

Goran Gatalica, Zagreb

viewing stone –
the craggy mountains
scatter the starlight

gleđanje kamena –
stjenovite planine
raspršuju zvjezdalu svjetlost

Ivan Gaćina, Zadar

Furuya stone...
deep indentations
in my heart

Feruya kamen...
duboka udubljenja
u mome srcu

Boris Nazansky, Zagreb

Zagreb earthquake
Furuya stone gives me
the peace of mind

Zagrebački potres
Furuja kamen mi daruje
mir uma

**VII National December Winter Impressions Haiku Contest, Bulgaria
2019 Organized by Bulgarian Haiku Union**

Nagrada za haiku niz / Award for Overall Performance:

Goran Gatalica, Zagreb

majčina usamljenost –
teški snježni plašt
na borovim granama

mother's loneliness –
the heavy snow mantle
on pine branches

zimska osamljenost –
šapat male špilje
uz obalu

winter loneliness –
the whisper of a small cave
along the shore

kasna zima –
šištanje divljih mačaka
u luci

late winter –
hissing of the wild cats
in a port

Maya Lubenova International Haiku Contest, Bulgaria 2020

Commendation / Pohvala: Nina Kovačić, Zagreb

primirje...
samoniklo žito raste
u minskom polju

armistice...
self-sown wheat grows
in the minefield

23. Mainichi International Haiku Contest, 2020 An International Competition for children, haiku in English

Choice / Izabralo Seegan Mabesoone:

**Second prize / Druga nagrada: Anamarija Jusup, 14 g., OŠ Vežica,
Rijeka**

Mentorica Mihovila Čeperić-Biljan, prof.

tonight again	ulična svjetla
the street lights ingested	i večeras uzimaju
the starry sky	zvjezdano nebo

Prevela / Translated by D.V.R.

Zahvale

Veliko hvala svim članovima uredništva i uređivačkog savjeta. Bez njihove suradnje i pomoći, ovaj broj časopisa ne bi bilo moguće ostvariti.

Zahvaljujem svom gradu Ivanić-Gradu na sponzorstvu i podršci Udrugi „Tri rijeke”, HPOI, Ivanić-Grad.

Ispravak

Časopis IRIS svezak 12. iz 2018. g. stranica 154. i 155.

Pismo iz Varaždina: KOLODVORSKU ULICU OZRAČIO HAIKU ZRACIMA, u cijelosti je prenešeno iz Varaždinskog književnog zbornika a autor je Tugomir Orak.

Molimo autora teksta i Uredništvo Varaždinskog književnog zbornika da uvaže naše isprike.

Urednica